

**ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS
KOLLÉGIUM
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI
MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY**

**HAJDÚSZOBOSZLÓ
DÓZSA GYÖRGY út 10-12. sz.**

**HELYI
TANTERVE**

1. kötet

II. HELYI TANTERV 1. kötet

- 1./ Tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos tanulók helyi tanterve (1-8. évf.)
- 2./ Az iskola magasabb évfolyamba lépés feltételei
  - Minimum követelmények

TARTALOM

A sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos)	
tanulók iskolai fejlesztése	4.
Tantárgyi rendszer	14.
Magyar nyelv és irodalom	15.
Matematika	82.
Etika	163.
Természettudomány és földrajz	200.
• Környezetismeret	203.
• Természettudomány (5-6.)	225.
• Természettudomány – kémia-fizika	247.
• Természettudomány – biológia	284.
• Földrajz	306.
Hon- és népismeret	335.
Történelem és állampolgári ismeretek	344.
• Történelem	345.
• Állampolgári ismeretek	369.
Technológia	376.
• Digitális kultúra	378.
• Technika és tervezés	409.
Művészetek	461.
• Vizuális kultúra	463.
• Ének-zene	508.
Testnevelés	547.
Osztályfőnöki	615.
Német	636.
Minimum követelmény	649.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ (TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT, ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS) TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI

1. A sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos) továbbiakban: tanulásban akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

1.1. A tanulásban akadályozott tanuló

A tanulásban akadályozott tanulók az értelmi fogyatékos (mentálisan sérült) gyermekek egyik csoportját képezik. Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékos (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területen jelentkező eltérések.

A tanulásban akadályozott tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finom motorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. A tanulásban akadályozott tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek. Oktatásuk többnyire a számukra létesített általános iskolákban (tagozatokon, osztályokban) történik. Megfelelő gyógypedagógiai támogatás és kedvező szociális feltételek esetén integrált iskoláztatásuk megkísérelhető. Speciális nevelési szükségleteiknek megfelelő rendszeres gyógypedagógiai nevelés/vagy terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

1.2. A tanulásban akadályozott, enyhén értelmi fogyatékos tanuló nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség

különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

a) a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,

b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve

c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Nem prognosztizálható biztonsággal, hogy a tanulásban akadályozott tanuló a tanulás, az ismeretsajátítás folyamatában milyen készség-, képesség szintre, milyen ismeret birtokába juttatható el.

A nevelést és oktatást meghatározó jellemzők miatt a tanulók fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulni az ismeretek tartalmának és mélységének, a tevékenységformáknak, az alkalmazott módszereknek, a tanítás szervezeti keretinek (egyéni, csoport, osztály), valamint a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

2.3. Az iskolai fejlesztés szakaszai

A tanulásban akadályozott tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézményben az alapfokú nevelés, oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyamon végződik. További két részre tagolódik: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó, valamint az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó szakaszra.

A 1-4. évfolyamot felölelő szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek.

Az alapozás évei különösen fontos időszakot jelentenek a tanulásban akadályozott tanulók további iskolai pályafutásában. Ezért ebben a szakaszban javasolt – a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. E szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az alapfokú nevelés, oktatás második szakasza az 5-8. évfolyamot foglalja magába. A tanulók fejlesztése az előző pedagógiai szakasz eredményeire – elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra – épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás – tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

2.4. A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember véleményének figyelembe vételével – készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás- tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen, vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud, vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságáról származó hátrányok csökkentéséhez.

2.5. A fogyatékos tanulók iskolai oktatása tantervi irányelvének alkalmazása

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény , az 5/2020. Kormány rendelet a 110/2012.(VI.4.) Korm. rendelet módosításáról, a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, valamint a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve és a Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, alapján készült a intézmény helyi tanterve.

2.6. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

- *Erkölcsei nevelés*

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösség, harag, durvaság, azok hatásainak kompenzálása.

Alapvető cél a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteiért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanuló erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az

iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakulása hatással lesz az egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

- *Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés*

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

- *Állampolgárságra, demokráciára nevelés*

A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szinten belül lehetőséget adni (diákönkormányzat). (Véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselet.)

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

- *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése*

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerésére.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének

megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

- *A testi és lelki egészségre nevelés*

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

- *Családi életre nevelés*

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése s családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség*

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása. Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

- *Fenntarthatóság, környezeti nevelés*

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

- *Pályaorientáció*

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

- *Gazdasági és pénzügyi nevelés*

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

- *Médiatudatosságra nevelés*

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, elemző beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- *A tanulás tanítása*

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével,

hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

2.7. Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

- *A kommunikációs kompetenciák (Anyanyelvi és idegennyelvi kompetenciák)*

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag - a tanítási tartalom - eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centráltságát kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során - a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a "nyelvet" funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

- *Digitális kompetenciák*

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamata során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online

biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

- *Matematikai, gondolkodási kompetencia*

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokhoz használja a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

- *Természettudományos kompetencia*

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világnézet kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

- *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák*

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok).

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia - az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve - a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

- *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia*

A munkavállalói és innovációs kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók életvezetésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

- *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és tudatosság kompetenciái*

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

- *A tanulás kompetenciái*

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

2.8. Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképeségének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköze együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakaszban megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában a fejlesztésben részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvési, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-rationális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési- oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; az identitás és önismeret mint szocializációs cél; párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek; valamint a kíváncsiság mint motiváció.

Tantárgyi rendszer a tanulásban akadályozott tanulók számára a kerettanterv alapján készült helyi tantervben

Tanulási területek - Tantárgyak		Az évfolyamok óraszámjai							
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	Magyar irodalom	5	5	4	4	2	2	2	2
	Magyar nyelvtan	3	3	3	3	2	2	2	2
Idegen nyelv								2	2
Matematika		4	4	4	5	4	4	4	4
Etika		1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem és állampolgári ismeretek	Történelem					2	2	2	1
	Állampolgári ismeretek								1
Hon-és népismeret						1			
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret			1	1				
	Természettudomány					2	2		
	Természettudomány fizika - kémia							2	2
	Természettudomány biológia							2	2
	Földrajz						1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	1	1
	Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	1	1
Technológia	Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
	Technika és tervezés	2	2	1	1	3	3	2	2
Testnevelés		5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra						1	1	1	1
Összes tanóra		24	24	24	25	28	28	30	30
Habilitáció, rehabilitáció (15%)		3	3	3	3	3	3	4	4
Összes kötelező óraszám:		27	27	27	28	31	31	34	34
Egyéb foglalkozásokra felhasználható óraszám		28	28	28	30	23	23	26	26
Heti időkeret		55	55	55	58	54	54	60	60

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

MAGYARNYELV ÉS IRODALOM

1 – 8. évfolyamon

Magyar nyelv és irodalom fontossága:

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv ismerete és használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít. A nyelv az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Kulcsszerepe van a kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőképesség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a kritikai érzék kialakításában. Az anyanyelvi készségek birtoklása segíti a társadalom közösségeiben való aktív részvételt. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyban az ismeretek és a fejlesztési követelmények felhasználásánál, továbbá az irodalmi művek feldolgozásánál ajánlott figyelembe venni a tanulóközösség összetételét, az írás, olvasás technikájának elsajátításában megjelenő egyéni különbségeket, a kommunikációs készség eltérő sajátosságait.

1-8.évfolyam*Óraszámok*

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	8	8	7	7	4	4	4	4
Éves óraszám	288	288	252	252	144	144	144	144

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Beszédképesség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	55	55	45	45	9	9	9	9
Olvasás, az írott szöveg megértése	96	96	80	80	10	10	10	10
Írás, szövegalkotás	85	85	50	50	5	5	5	5
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	26	26	54	54	60	60	60	60
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	26	26	23	23	60	60	60	60
Összes óraszám	288	288	252	252	144	144	144	144

1-4. évfolyam

Célok

- Az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása.
- Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése, az anyanyelv igényes köznyelvi formájának megismertetése és használata.
- A kommunikációs igény motiválása.
- A tanuláshoz, az önálló ismeretszerzéshez szükséges alapképességek kialakítása.
- A szövegértő képesség megalapozása.
- Kommunikáció különböző csatornák igénybevételével.
- A beszédfejlődés hátrányainak, valamint a kognitív funkciók sérülésének kompenzálása.
- Ismerje meg a gyermekekről szóló, gyermekeknek szóló irodalmi alkotásokat, népköltészeti és műköltészeti alkotásokat.
- Az önálló szövegalkotás megalapozása.
- A szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása.
- A helyesírási szokások kialakítása, megerősítése.

Feladatok

- Az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, az ehhez szükséges készségek kialakítása, megerősítése.
- A tantárgy fejlessze a beszédpercepció képességet és a beszédértést.
- Gazdagítsa a tanulók aktív és passzív szókincset.
- A szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése, a jövőbeni tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben, az élethosszig tartó tanulás során használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése. A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése
- Az alapozásban építeni kell a tanulók tapasztalatszerzésére, a fogalmak tartalmának lassú érlelésére, az értelmes és fejlesztő célú gyakoroltatásra
- Sajátíttassa el a kommunikációs helyzeteknek megfelelő szövegalkotást, magatartási, társalgási, udvariassági formulákat.
- Gyakoroltassa az érthető, megközelíthetően természetes ritmusú hangos beszédet.
- Tegye gyakorlattá a tanulókat a szóbeli szövegértésben.
- Közelítse a tanulók beszédét a köznyelvi kiejtési normához.

- Sajátíttassa el a néma és a hangos olvasást. .
- Az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése.
- Fejlessze az íráskészsége, az összerendezett írásmozgások kialakulását, teremtsen meg az írásbeli nyelvhasználat lehetőségét.
- Az írás eszközszintű használata, a helyesírási készség fejlesztése, továbbá a rendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok figyelembe vételével.
- Csökkentse a meglévő nyelvhasználati zavarokat, tegye tudatosabbá a nyelvhasználatot.
- Ismertesse meg nemzeti kultúránk hagyományait, neveljen az anyanyelv megbecsülésére
- Formálja a tanulók személyiségét, gazdagítsa érzelmvilágukat, a korrekciós szempontok érvényesítésével enyhítse a személyiségfejlődés zavarainak következményeit.
- Ismertesse meg elemi szinten az irodalom műfaji jellemzőit.
- Az irodalmi nevelés feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése.
- Alapozza meg és folyamatosan fejlessze a szövegalkotást, a szövegértési képességet.
- Teremtsen kommunikációs helyzeteket, használja ki a drámapedagógiai lehetőségeket.
- Kiemelt feladat az önismeret erősítése, lehetőséget teremtve a véleménynyilvánításra, mások véleményének meghallgatására.
- A szövegtartalom visszaadásának gyakorlása különféle kommunikációs eszközökkel történik, fokozódó önállósággal valósul meg.
- A vizuális észlelés és differenciálás, auditív észlelés és differenciálás, fonematikus észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízis-szintetizáló képesség, ritmus, mozgás, finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztése.

Fejlesztő készségek, képességek, attitűdök

- **Kommunikáció**

Kommunikációs képesség fejlesztése, különféle élethelyzetekben az aktív és passzív szókinccs-gazdagítás, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés gyakorlása, továbbá a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is. A köznyelvi ejtés tisztasága. A szituációnak megfelelő hangerőváltás képessége. Beszédkészség. A beszédmegértési képesség és a szövegösszefüggés megértésének képessége. Az információk felidézésének képessége. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazásának képessége.

Szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség. Képesség értelmes mondatokkal való közlésre. Képesség rövid írásmű (üzenet, levél) megírására. Hibajavítási képesség tanári segítséggel.

Szocializációs, együttműködési készség.

Az aktív és passzív szókinccs fejlesztése.

A szövegtartalom visszaadásának gyakorlása különféle kommunikációs eszközökkel történik, fokozódó önállósággal valósul meg. Az irodalmi művek elemzésével megalapozzuk az együttműködés, együttérzés, segítőkészség, önkéntes feladatvállalás, felelősségvállalás, tisztelet, kötelességtudat, önfegyelem készségét. E tevékenység során alakul a tanuló attitűdje önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fejlődik az önismerete, erősödik az önbizalma. Az ismerettartalmú szövegek olvasásával egészséges és tudatos életmódra, környezettudatosságra ösztönözzük a tanulókat. Fontos a család szerepének hangsúlyozása, az erkölcsi normák közvetítése.

Az irodalmi nevelés fejleszti a kritikai érzéket. Megteremti az önkifejezés iránti nyitottságot. Fejleszti a kreativitást, gazdagítja az önismeretet.

- Nyelvi ismeretek

A tanult nyelvtani fogalmak, ismeretek felidézésének képessége konkrét példákon, helyzetekben. A gondolkodási képességek (elemzés, összehasonlítás, lényegkiemelés, absztrakció). A helyesírási készség. Szabályok alkalmazásának képessége.

- Olvasás, szövegértés

Az olvasási folyamat háttérképességei (vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet, téri tájékozódási képesség, lateralitás, auditív és vizuális megkülönböztetés, vizuomotoros koordináció). A hangos és néma olvasás technikai jellegű készségei. Szövegértő, elemző képesség. Az önálló ismeretszerzési, tanulási képesség. Gyermeklexikonok használatában jártasság.

Gondolkodási képesség. Nyelvi kifejezőképesség. Verbális emlékezet. Az olvasási kedv felkeltése.

- Írás, íráshasználat

Az írás jelrendszerének elsajátításához szükséges képességek – síkban, térben való tájékozódás, a finom motorika, az összerendezett írásmozgás. A vizuális figyelem differenciálás képessége. Az íráskészség fejlesztése, eszközszintű használatának képessége. Önellenőrzés, hibajavítás képességének szokása. Írásbeli szövegalkotás képessége.

Az írás gondolatközlő eszközzé válásának megalapozása.

Kompetenciák fejlesztése:

- Az anyanyelv a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik leghatékonyabb eszköze.
- Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. A beszédfejlesztést az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével végezzük a nyelv funkcióinak megfelelően.
- A szövegértés-szövegalkotási kompetencia fejlesztése a különböző észlelések, tapasztalatok megfogalmazását teszi lehetővé szóban és írásban. Segíti a saját gondolatok pontosabb kifejezését, mások gondolatainak követését. Erősíti a döntési és szervezőképességet, a vitakészséget és az

önérvényesítést. Fejleszti a kritikai gondolkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat. Az infokommunikációs technikák alkalmazása lehetővé teszi az önálló ismeretszerzést.

- Az anyanyelvi kompetencia alapozása és fejlesztése a szövegértés-szövegalkotás tevékenységrendszerébe ágyazva valósul meg. A nyelvtan tanítása során tudatosodik a nyelvhasználat. A képességfejlesztés áll a középpontban, ezért a megfigyelésé, a tapasztalásé, a feladathelyzetből kiinduló, készségeket fejlesztő gyakorlati tevékenységé a vezető szerep. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz jutassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

Oktatási szakaszok jellemzői:

1-2. évfolyam

Az anyanyelv a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik leghatékonyabb eszköze. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákat alkalmazva. A pedagógus a tanulók fejlettségére figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a terhelést és a teljesítményelvárásokat. A tanulók előmenetelét fejlesztő értékeléssel segíti elő. Éléményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit, az alapvető képességeket és alapkészségeket. Formálja az attitűdöket, közvetíti az elemi ismereteket, valamint a tanulási és magatartási szokásokat. Mintákat és gyakorlóterepet ad magatartási normák, szabályok elsajátításához, a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. A beszédfejlesztést az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével végezzük a nyelv funkcióinak megfelelően. A bevezető szakasz célja átvezetni a gyermekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe. A szakasz feladata olyan fejlettségi szintre hozni a tanulóhoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszköztárával, módszereivel, terápiaival –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására az állapotához mért kellő idő biztosítása mellett felkészült legyen. Fel kell kelteni az érdeklődését a tanulás iránt, oly módon, hogy tág teret adunk az életkorának, a fejlettségének megfelelő játéknak és mozgásnak. A tanulót fogékonyvá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlenül megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt.

Az olvasás és írás tanításának kezdő időszakában kiemelt szerepet kap a cselekvéses tanulás. A tantárgy tanítása során megvalósul az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció kialakítása és megerősítése, a vizuális, akusztikus és beszédmotoros észlelés, a téri és síkbeli tájékozódás, a grafomotoros készségek és a vizuális, akusztikus memória fejlesztése.

Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítása a diákok egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik. A szavak olvasásának begyakorlása során az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetésére is figyelmet kell fordítani.

3-4. évfolyam

Az anyanyelv birtoklása pozitívan hat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalom közösségeiben (pl. család, iskola, munkahely) való aktív részvételre. Meghatározó szerepe van a társadalom egyéb értékeinek közvetítésében is.

Az irodalmi művek elemzésével megalapozzuk az együttműködés, az együttérzés, a segítőkészség, az önkéntes feladatvállalás, a felelősségvállalás, a tisztelet, a kötelességtudat, az önfegyelem készségét. E tevékenység során alakul a tanuló attitűdje önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múltához. Fejlődik az önismerete, erősödik az önbizalma. Az ismerettartalmú szövegek olvasásával egészséges és tudatos életmódra, környezettudatosságra ösztönözzük a tanulókat. Fontos a család szerepének hangsúlyozása, az erkölcsi normák közvetítése.

Az irodalmi nevelés fejleszti a mérlegelő érzéket. Megteremti az önkifejezés iránti nyitottságot. Fejleszti a kreativitást, gazdagítja az önismeretet.

A szövegértés-szövegalkotási kompetencia fejlesztése a különböző észlelések, tapasztalatok megfogalmazását teszi lehetővé szóban és írásban. Segíti a saját gondolatok pontosabb kifejezését, mások gondolatainak követését. Erősíti a döntési és szervezőképességet, a vitakészséget és az önérvényesítést. Fejleszti a mérlegelő gondolkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat. Az infokommunikációs technikák alkalmazása lehetővé teszi az önálló ismeretszerzést.

A szakasz kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. A 3–4. évfolyam feladata a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés. A tanulási, viselkedési szokások kialakítása, magatartási normák közvetítése elősegíti a tanulók személyiségének érését, önismeretük fejlődését.

A kommunikációs kompetenciák alapozása és fejlesztése a szövegértés-szövegalkotás tevékenységrendszerébe ágyazva valósul meg. A nyelvtan tanítása során tudatosodik a nyelvhasználat. A képességfejlesztés áll a középpontban, ezért a megfigyelés, a tapasztalás, a feladathelyzetből kiinduló, készségeket fejlesztő gyakorlati tevékenység a vezető szerep. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz jutassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Cél a szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása. Fontos szerepet kap a helyesírási szokások kialakítása, megerősítése.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozottan szükség van a játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőségének megteremtésére, amelyek támogatják a nyelvi tudatosságot, az árnyalt önkifejezés megvalósulását, felkeltik a másik megértésének igényét, alakítják az erre alkalmassá tevő képességet. A korai tanulási kudarcok kialakulásának megelőzése érdekében a fejlesztés kritikus pontjain hosszabb fejlesztő szakaszok iktathatók be.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszédképesség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> A megfelelő hangképzés, beszédlégzés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása. Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanghallás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása. A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése. A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése. (szókincs, mondatalkotás) A kommunikációs képességek fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása. Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmácsolása. 	Beszédhallás, hallás utáni értés	<ul style="list-style-type: none"> Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése. Beszédlégzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal. Szájterben való tájékozódás gyakorlása. A hangok tiszta ejtésének gyakorlása. A beszédhangok időtartamának érzékeltetése. Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással. Hang-, szótag- és szósor ismétlése. Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása. Képek, tárgyak megnevezése (szókincsbővítés). Versek, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése. Rövid hallott szövegek megértése hallás után. Passzív szókincs aktivizálása. Szöveges kiejtési gyakorlatok. 	Belégzés Kilégzés Levegővétel Hang Szó Rövid Hosszú Halk Hangos Hangerő Gyors Lassú Tempó Hangsúly Kép Esemény Vers
		Beszédfejlettség	<ul style="list-style-type: none"> Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás). A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással. 	Mondóka Kiszámoló Dal Jel Szokás Kérdés Válasz Jó Rossz

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése. Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása. 		<ul style="list-style-type: none"> Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása. Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása. A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is. Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben. A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban. Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése. 	Szép Csúnya
		Memoriterek szöveghű tolmácsolása.	<ul style="list-style-type: none"> Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása. 	
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése. Téri, síkbeli tájékozódás, laterális fejlesztése. 	Felkészülés az olvasásra	<ul style="list-style-type: none"> Tárgyak, képek, vizuális jelek azonosságának, hasonlóságának, különbözőségének megfigyelése, megfogalmazása. Képolvasási gyakorlatok végzése. A rész-egész viszonyának megtapasztalása. 	Azonos Egyforma Különböző Hang Betű

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás. Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A hangos olvasás megtanulása szótagoló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése. Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással. Szókincsbővítés. Értő olvasás fejlesztése. 		<ul style="list-style-type: none"> Szótagolás tapssal kísérve. Közvetlen környezet hangjainak megfigyelése, differenciálása. Beszédhangok megkülönböztetése. Rövid-hosszú hangok differenciálása. Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása. Zöngés-zöngétlen hangok megkülönböztetése. A téri tájékozódás fejlesztése, irányok megnevezése. Irányított szemmozgás gyakorlása, szemfixáció megerősítése. 	<p>Szótag Szó Mondat Kisbetű Nyomtatott betű Betűkártya Nyelv Fogsor, szájpadlás Ajak Sor Oszlop Vízszintes Függőleges Bal - Jobb Alatt Fölött Mellett</p>
		Az olvasás jelrendszere	<ul style="list-style-type: none"> Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban. Hang és betű azonosítása. Betűk felismerése szavakban, szövegben. 	<p>Előtt Mögött Oldal</p>
		Az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> Tájékozódás a tankönyvben. Az adatok visszakeresése. Információk kiemelése. A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel. Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése. Közmondások, szólások jelentésének megbeszélése. 	<p>Néma olvasás Hangos olvasás Közmondás Szólás Szín</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása. • Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiség fejlesztése. • Dominancia megerősítése. • Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása. • Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés. • Az írás funkciójának megismertetése. • Az íráskészség megalapozása. • Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés. 	Az írás jelrendszere	<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása. • Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal. • Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása. • Tájékozódás vonalközben. Füzethasználat. • Nagymozgások, kismozgások végzése. • Az íráshoz szükséges helyes testtartás kialakítása. • A kézíráshoz szükséges ceruzafogás elsajátítása. • Egyszerű formák vázolása, rajzolása, vonalkövetés, ráírás. • Sorkövetés, sorváltási tevékenység. • Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása. • Írott kisbetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. (kétjegyű mássalhangzók kivételével) • Írott kisbetűk összekapcsolása. • Betűk írása tollbamondással. • Írásjelek írása, alkalmazása. • Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. • Mondat kezdés, zárás. 	<p>Vonal Vonalköz Vastag vonal Segédvonal Margó Rajta Vissza Ráírás Grafitceruza Postairon Álló egyenes Fekvő egyenes Ferde egyenes Kör, Csészevonal Kapunvonal Cseppvonal Fecskevonal Hullámvonal Írott kis- és nagybetű Írásjel Pont Hiba Ellenőrzés Javítás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése. • Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. • Szókincsbővítés. • Verbális emlékezet növelése. • Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). 	Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása: • Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás). 	Bemutkozás Köszönés Megszólítás Kérés Megköszönés
		Szavak jelentése, szókincs	<ul style="list-style-type: none"> • Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel. 	Kérdezés Válaszadás
		Hang, betű, szótag, szó	<ul style="list-style-type: none"> • A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. • Betűk válogatása, csoportosítása. • Szavak hangokra bontása. • Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. • Szótagolás tapssal, szótagok számlálása. 	Búcsúzás Hang Betű Szótag Szótagolás Szó Mondat Írásjel Pont
		Modalitás szerinti mondatfajták		
		Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<ul style="list-style-type: none"> • Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál. • Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. 	Rövid Hangsúly Kisbetű
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. • Ritmusérzék fejlesztése. • Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. 	Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei	<ul style="list-style-type: none"> • Mesehallgatás. • Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. • Ismerkedés gyermekkönyvekkel. 	Mese Vers Mondóka Kiszámoló Dal

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Empátiakészség növelése. • Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. 	Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi		Népi játék Történet Szereplő Helyszín Bábó
		Epikus művek jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. • Cselekmény megfogalmazása segítséggel. 	
		Lírai alkotások jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • Vers, versszak felismerése. 	
		Báb- és drámajátékok jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • A mesék cselekményének eljátszása. 	

Tanév végi eredmények:

- Érthető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban.
- A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással.
- Szókincs gyarapodása.
- Értse meg az egyszerű utasításokat, válaszoljon a kérdésekre.
- Sajátítsa el az olvasás és írás jelrendszeréből a magánhangzókat és az egyjegyű mássalhangzókat.
- Segítséggel jelölje a magánhangzók időtartamát.
- Tudjon szavakat, rövid mondatokat másolni írottról, 2-3 betűből álló szavakat tollbamondás után leírni.
- Ismerje fel a mondathatárokat, jelölje a mondatkezdést és a mondatzárást.
- Tudjon gyakorolt rövid szöveget szótagolva olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani. (Percenként minimum: 15-20 szótag)
- Legyen képes 3-4 mondóka vagy vers elmondására.
- Kapcsolódjanak be a közös verses, énekes játékokba.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszédképesség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése. A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás). A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása. Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmácsolása. Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése. Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása. 	Beszédhallás, hallás utáni értés	<ul style="list-style-type: none"> Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással. Hang-, szótag- és szóisor ismétlése. Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása. Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés). Verseket, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése. Rövid hallott szövegek megértése hallás után. Szöveges kiejtési gyakorlatok 	Belégzés Kilégzés Levegővétel Hang Szó Rövid Hosszú Halk Hangos Hangerő Gyors Lassú Tempó Hangsúly Kép Esemény Vers Mondóka Kiszámoló Dal Jel Szokás Kérdés Válasz Jó
		Beszédfejlettség	<ul style="list-style-type: none"> Saját élmények megfogalmazása. Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése. Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása. Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása. Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása. A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is. A kijelentés és a kérdés beszédallamának megfigyelése, gyakorlása hangerő, hanglejtés, hangsúly érzékeltetésével. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben. Mondatok tartalmi bővítése, pontosítása ki; hol; mikor; kérdésekre válaszoló szavakkal. • Konkrét élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak megnevezése. • A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban. • Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése. 	Rossz Szép Csúnya
		Memoriterek szövegű tolmácsolása	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek kifejezése. • Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. • Megfelelő hangerő, hangleadás, hangsúly kialakítása. • Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. 	
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> • Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. • A hangos olvasás megtanulása szótagoló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése. • Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, 	Felkészülés az olvasásra	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid-hosszu hangok differenciálása. • Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. • Szövegtanulási technikák megismerése. • Jelek, piktogramok, rajzos utasítások felismerése, értelmezése. 	Azonos Egyforma Különböző Szótag Szó Mondat Szöveg Írásjel Pont Vessző
		Az olvasás jelrendszere	<ul style="list-style-type: none"> • Az olvasás teljes jelrendszerének megtanulása (kis- és nagybetűk). • Egy- és többtagú szavak kirakása, összeolvasása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szókincsbővítés. • Értő olvasás fejlesztése. • A néma olvasás elemi szintű kialakítása. • Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése. • Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése. 	<p>Az írott szöveg megértése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szótagok, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótagoló, ill. szóképes formában. • Hangos olvasás gyakorlása. • Törekvés a szöveghű olvasásra. • Hangsúly, hanglejtés érzékeltetése. • Mondatok kiegészítése képek segítségével. • Mondatok hangos és néma olvasása. • Rövid szöveg hangos és néma olvasása. • Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. • Cím, szereplők, események megbeszélése. • Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással). Néma olvasás utáni megértés bizonyítása. • Tartalom elmondása. • A történet dramatizálása. • Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése. • Közmondások, szólások jelentésének megbeszélése. • Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával. • A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán. 	<p>Kérdőjel Felkiáltójel Kisbetű Nyomtatott betű Betűkártya Sor Oszlop Vízszintes Függőleges Bal Jobb Alatt Fölött Mellett Előtt Mögött Oldal Néma olvasás Hangos olvasás Cím Tartalom Cselekmény Szereplő Közmondás Szólás</p>
<p>Írás, szövegalkotás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, 	<p>Az írás jelrendszere</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Írott nagybetűk és kétjegyű mássalhangzók vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. 	<p>Rajta Vissza</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iránykövetés. • Az írás funkciójának megismertetése. • Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás. • Az íráskészség megalapozása. • Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés. • Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása. • Az eszközszintű írás előkészítése 		<ul style="list-style-type: none"> • Írott kis- és nagybetűk összekapcsolása. • Betűk írása tollbamondással. • Írásjelek írása, alkalmazása. • Szavak írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. • Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. • Szó szerkezetek írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. • Nagybetűk alkalmazása nevek írása során. • Mondatkezdő nagybetű használata. • Önellenőrzés irányítással. • Hibajavítás segítséggel. 	<p>Postairon Írott kis- és nagybetű Írásjel Pont Kérdőjel Felkiáltójel Vessző Tollbamondás Másolás Ékezet Hiba Ellenőrzés Javítás</p>
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differentiálás fejlesztése. • Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. • Szókincsbővítés. • Verbális emlékezet növelése. • Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). • Helyes beszédhangsúly kialakítása. 	<p>Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái</p> <hr/> <p>Szavak jelentése, szókincs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés, vita: • Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. • Saját élmények egyszerű megfogalmazása. • Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. • Nyelvi mintakövetés beszédben. • Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével. 	<p>Beszélgetés Vita Vélemény Írásjel Pont Kérdőjel Felkiáltójel Vessző Időtartam Hosszú Rövid Hangsúly</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvhasználat alapozása. • A kis- és a nagybetűk használata. • A helyesírási készség megalapozása. 	<p>Hang, betű, szótag, szó</p> <p>Modalitás szerinti mondatfajták</p> <p>Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak hangokra bontása. • Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. • Szótagolás tapssal, szótagok számlálása. • Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel • Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. • Nagybetűk használata nevek írásakor és mondatkezdésnél. • Mondatvégi írásjelek alkalmazása. 	<p>Kisbetű Nagybetű Név</p>
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakészség növelése. • Szabálytudat megerősítése. • Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. • Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése. • Szövegértő képesség fejlesztése. 	<p>Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi</p> <p>Epikus művek jellemzői</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvasása, megtanulása. • Rövid mesék olvasása. • Könyvtárlátogatás. • Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. • Cselekmény megfogalmazása segítséggel. • Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata. 	<p>Mese Vers Mondóka Kiszámoló Dal Népi játék Történet Szereplő Helyszín Báb Jó Rossz Szép Csúnya</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Lírai alkotások jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> Vers, versszak felismerése. 	
		Báb- és drámajátékok jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> A mesék cselekményének eljátszása. 	

Tanév végi eredmények:

- Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés.
- Érthető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban.
- A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással.
- Szókincs gyarapodása.
- Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában.
- Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése.
- Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről.
- Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba.
- Konkrét élethelyzetekben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak helyes megítélése.
- Az olvasás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni sajátosságok figyelembevételével).
- A szavak hangokra bontása, betűkből szavak alkotása.
- Szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása ütemes szótagoló, illetve lassú szóképes formában.
- Beszámolás hangosan vagy némán olvasott szövegrészek tartalmáról kérdések segítségével. A szereplők és események megnevezése.
- A szövegértést bizonyító feladatok megoldása előkészítés után, segítséggel.
- Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása.
- Szavak, rövid mondatok másolása előkészítéssel írott, nyomtatott szövegről. 3–4 betűből álló szavak leírása tollbamondás után.
- Begyakorolt szavak leírása emlékezetből.
- Az írott nagybetűk. alkalmazása másolásnál önállóan, tollbamondásnál előkészítés után.
- Rendezett, olvasható íráskép.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszédképesség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése. Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly, hangszín, beszédritmus használata. A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre. Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmácsolása. Empátia, szociális készségek formálása. 	Beszédhallás, hallás utáni értés	<ul style="list-style-type: none"> Helyes beszédleghzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során. Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szöveggörnyezetben, Hang-kapcsolatok, szósorok ismétlése. Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten. Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a mindennapi szóhasználatba. 	Beléghzés Kiléghzés Hang Szó Mondat Szöveg Hangerő Hangsúly Tempó Valóság Mese Vers Mondóka Kiszároló Nyelvtörő Érhzés Érzelem Élmény Hangulat Vélemény Vita Párbeszéd Rokon értelmű szavak
		Beszédfejllettség	<ul style="list-style-type: none"> Saját és közösségi élmények megfogalmazása. Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok Bekapcsolódás társak és felnöttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra). Az iskolai életben előforduló események megbeszélése. Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során. Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • tematikus társalgás, üzenetközvetítés. • A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben. • Különböző magatartásformák elemzése, értékelése. 	Ellentétes jelentésű szavak Időrend Sorrend Esemény Cím
		Memoriterek szöveghű tolmácsolása	<ul style="list-style-type: none"> • Mimetizált (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan) • Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. • Verstanulás. • Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása. 	Jó, rossz, szép, csúnya
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> • Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szöveghű olvasásra törekvés erősítése. • Megfelelő olvasási tempó kialakítása. • Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése. • Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. 	Az olvasás jelrendszere	<ul style="list-style-type: none"> • Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. • Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. • Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. • Mondatok hangos és néma olvasása. • Szövegek hangos és néma olvasása. • Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. • Tájékozódás a szövegben. • Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása. 	Stafétaolvasás Párbeszéd Gondolatjel Bekezdés Helyszín Időpont Vázlat Találós kérdés Népszokás Hagyomány Szabály
		Az írott szöveg megértése	Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, • Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban. • Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése. • Tanulság megfogalmazása segítséggel. Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása. • Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése. • A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén. • Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése. • Versolvasás, verstanulás. Vers és próza megkülönböztetése. Elemi ismeretek írókról, költőkről, művekről. • Dramatizálás. • Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása: az adatok visszakeresése 	
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. 		<ul style="list-style-type: none"> • Az írástechnika gyakorlása. • Szavak, szó szerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottról, nyomtatotról). 	Egy-, két- és háromjegyű betű

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. • Rész és egész megfigyelése. • Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. • Készségszintű másolás (írottról és nyomtatotról) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése 	<p>Szövegalkotás írásban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. • Írásjelek alkalmazása. • Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. • Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. • Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. • Hibafelismerés, hibajavítás segítséggel. • Szavak gyűjtése és írása. • Mondatok kiegészítése. • Mondatbővítés. • Mondatbefejezés. 	<p>Írott kis- és nagybetű Írásjel Pont Kérdőjel Felkiáltójel Vessző Tollbamondás Másolás Ékezet Hiba Ellenőrzés Javítás Szöveg Szó Mondat Cím Vélemény Értesítés Meghívó Hirdetés Sms E-mail Rendezett íráskép</p>
Anyanyelvi kultúra,		Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás: 	<p>Kijelentő mondat Kérdő mondat Felszólító mondat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
ismeretek az anyanyelvről	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. • A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. • A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással. 		<ul style="list-style-type: none"> – részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. • Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban. 	Felkiáltó mondat Óhajtó mondat Közlés Kijelentés Megállapítás Kérdés Érdeklődés Tudakozódás Kérés Tiltás Parancs Utasítás Öröm Fájdalom Meglepődés Kívánság
		Szavak jelentése, szókincs	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak csoportosítása jelentésük szerint: <ul style="list-style-type: none"> – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. • Közmondások, szólások értelmezése. • A szókincs folyamatos gyarapodása. 	
		Hang, betű, szótag, szó	<ul style="list-style-type: none"> • Hang és betű megkülönböztetése. • A magánhangzók és mássalhangzók időtartama: <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – jelölése begyakorolt szóanyagban. 	
		Szófaj	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak csoportosítása: <ul style="list-style-type: none"> – kérdések alapján; – jelentés szerint. 	
		Modalitás szerinti mondatfajták	<ul style="list-style-type: none"> • Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – felismerése olvasott szövegekben 	
		Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<ul style="list-style-type: none"> • Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után. • A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben. • Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint. • Az elválasztás eseteinek megfigyelése. • A teljes ábécé, betűrend ismerete. • A mondat szavakra tagolása. 	
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. • Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. • Ritmusérzék fejlesztése. • Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. • Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. • Erkölcsi érzék, ítélőképesség formálása. 	<p>Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi Ajánlott magyar szerzők és művek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arany János: Őszbe csavarodott - Bartos Erika: Maci a Holdon, Budapest - Sün Balázs - Fazekas Anna: Ősz, Télapó, Tél, Szüret - Gárdonyi Géza: Gólyák, Macskánk - József Attila: Csoszogi, az öreg suszter 	<ul style="list-style-type: none"> • Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. • Népi játékok eljátszása. • Gyermekversek olvasása. • Elbeszélések közös olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. • Könyvtár látogatás. • Beiratkozás a könyvtárba. • A könyvtár használatával kapcsolatos elemi szabályok. 	<p>Író Költő Valóság Mese Népmese Vers Verssor Versszak Rím Refrén Mondóka Kiszámoló Dal Népi játék Történet Szereplő Főszereplő Helyszín Párbeszéd</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Kányádi Sándor: Kelj föl, nap - Lázár Ervin: Öregapó madarai - Móra Ferenc: Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka, Sose volt király bánata, A didergő király - Móricz Zsigmond: A török és a tehének - Nemes Nagy Ágnes: Cifra palota, Lila fecske, Madarak, Nyári rajz - Petőfi Sándor: Nemzeti dal (részlet) - Szabó Lőrinc: Falusi hangverseny - Tamkó Sirató Károly: Mondjam még? - Varró Dániel: Buszvezetők - Weöres Sándor: Vásár (részlet), Ha vihar jó a magasból, Újesztendő, Száncsengő, Galagonya, - Zelk Zoltán: A tölgyfa születésnapja, Köd és fény, Télapó és a hóember, 		<p>Hangulat Ellentét Ismétlés Jó Rossz Szép Csúnya</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Ajánlott európai szerzők és művek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andersen: A rendíthetetlen ólomkatona, A három versenyugró - Aesopus: Kincs a szőlőben, Az oroszán és az egér, A róka és a gólya - Grimm: A csillagruha - Richard Scarry: Mentenek a tűzoltók, Miből lesz a kenyér? - Szutyjev: Az alma, Miau, A három kiscica, A sün, akit meg lehetett simogatni 		
		Epikus művek jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • Történet főszereplőinek azonosítása. • Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. • A történet idejének és helyszínének azonosítása. 	
		Lírai alkotások jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • Versek hangos és néma olvasása. • A vers versszakokra bontása. • A versszak felismerése 	
		Báb- és drámajátékok jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> • Népi játékok játsszása. • Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása. 	

Tanév végi eredmények:

- A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.
- A megtanulandó memoriterek képességi szintjének megfelelő tolmácsolása.
- Egyéni fejlettségi szintjének megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban.
- A megismert nyelvi formák tudja alkalmazni a társas érintkezésben.
- Kérdésekre adjon adekvát választ a szituációnak megfelelően.
- A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondatot tudjon megfogalmazni.
- Összefüggő szóbeli szöveg alkotására legyen képes kevés segítséggel.
- Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról tudjon beszámolni segítséggel.
- Szövegértést bizonyító egyszerű feladatokat tudjon megoldani. A szereplők, helyszín, időpont megnevezése. Az események sorba rendezése.
- Szövegelemzést végezzen segítséggel. Vegye észre az összefüggéseket é a szövegben.
- Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.
- A begyakorolt alapszókészlet szavainak leírása tollbamondással, emlékezetből való írással. .
- Legyen képes a nyelvi formák alkalmazására a mindennapos társas érintkezésben (hangerő, tempó, hangsúly).
- Tudjon eseményképről, képsorról összefüggő mondatokat alkotni
- Tudjon az olvasottakról, élményekről az egyéni kifejezőképesség szerint beszámolni.
- Ismert, gyakorolt szöveget tudjon szóképesen olvasni. (Percenként 60-100 szótag).
- Segítséggel tudja a szövegértést bizonyítani feladatok megoldásánál, néma, értő olvasással is.
- Legyen képes írott és nyomtatott szövegről másolni és látó-halló tollbamondás után tömondatot leírni.
- Segítséggel alkalmazza a megismert helyesírási szabályokat.
- Ismerje fel a beszélő szándéka szerint a mondatfajtákat.
- Tudja leírni a személyi adatait.
- Legyenek ismereteik a mesék és versek köréből.
- Segítséggel tudjon rövid mesét dramatizálni.
- Fogadja el és alkalmazza a könyvtárban való viselkedés szabályait.
- Írásképe legyen tiszta, rendezett, könnyen olvasható.
- Tudjon szövegűen elmondani emlékezetből 2-3 verset.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> • Ítéloképesség, erkölcsi érzék alakítása. • A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre. • Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témákban. • Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszéd-készség fejlesztése. • A mindennapi élet és a tankönyvek szó-kincsének ismerete. • Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszéd-tartalomnak megfelelő 	Beszédhallás, hallás utáni értés	<ul style="list-style-type: none"> • Toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban. • Mondatfonetikai gyakorlatok végzése. • Ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás • Tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása. • Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe. • Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten. • Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a mindennapi szóhasználatba. • Segítség-gyel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával. 	Belégzés Kilégzés Hang Szó Mondat Szöveg Hangerő Hangsúly Tempó Valóság Mese Vers Mondóka Kiszámoló
		Beszédfejllettség	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgókép-élmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával. • Az iskolai életben előforduló események megbeszélése. • Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata. • Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása. 	Érzés Érzelem Élmény Hangulat Vélemény Vita Párbeszéd Rokon értelmű szavak

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása. 		<ul style="list-style-type: none"> • Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során. • Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében. • Címadási gyakorlatok. • Az életkornak megfelelő erkölcsi választások. • Önismereti gyakorlatok. • Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása. 	<p>Ellentétes jelentésű szavak Időrend Sorrend Esemény Cím Jó, rossz, szép, csúnya</p>
		<p>Memoriterek szöveghű tolmácsolása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mimetizált (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan) • Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. • Verstanulás. • Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása. • Tanult szövegek (versek, nyelvtörők, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmácsolása. • Különféle dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat). 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Olvasás, az írott szöveg megértése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése. • Információkereső technikák megalapozása. • A kifejező olvasás képességének fejlesztése. • Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés. • Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával. • Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése. 	<p>Az olvasás jelrendszere</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. • Szövegek hangos és néma olvasása. • Törekvés a pontos, kifejező, szövegű olvasásra. • Tájékozódás a szövegben. • Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása. 	<p>Stafétaolvasás Párbeszéd Gondolatjel Bekezdés Helyszín Időpont Vázlat Találós kérdés Népszokás Hagyomány Szabály ály.</p>
		<p>Az írott szöveg megértése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése. • Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. • Tartalom elmondása. • Szövegösszefüggések keresése. • Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással: <ul style="list-style-type: none"> – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. • Dramatizálás. Versolvasás, verstanulás. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Verseket hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén. • Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása. • Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése. • Gyermeklexikon használata. • Ismerkedés gyermekújságokkal. 	
<p>Írás, szövegalkotás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. • Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. • Rész és egész megfigyelése. • Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. • Készség szintű másolás (írottól és nyomtatottól) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. 	<p>Az írás jelrendszere</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Segédvonal nélküli füzet használata. • Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. • Szavak, szószerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottól, nyomtatottól). • Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. • Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. • Írásjelek alkalmazása. • Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. • Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. • Hibafelismerés, hibajavítás segítségével. • Mondatalkotás. • Címadás. • Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával. 	<p>Egy-, két- és háromjegyű betű Írott kis- és nagybetű Írásjel Pont Kérdőjel Felkiáltójel Vessző Tollbamondás Másolás Ékezet Hiba Ellenőrzés Javítás Szöveg Szó Mondat Cím</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Szövegalkotás írásban	<ul style="list-style-type: none"> Meghívó megfogalmazása, megírása. Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában. Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése írásban. 	<p>Vélemény Értesítés Meghívó Hirdetés Sms E-mail Rendezett íráskép</p>
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analízis, szintetizálás. A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.	Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<ul style="list-style-type: none"> Beszélgetés, vita: <ul style="list-style-type: none"> helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a vitakultúra formálása, vélemény megfogalmazása, megosztása. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben. Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés. 	<p>Kijelentő mondat Kérdő mondat Felszólító mondat Felkiáltó mondat Óhajtó mondat Melléknév Tulajdonság Ige Cselekvés Történet Főnév Köznév Tulajdonnév Számnév Határozott Határozatlan</p>
		Szavak jelentése, szókincs	<ul style="list-style-type: none"> Állandósult szókapcsolatok értelmezése. Közmondások, szólások értelmezése. A szókincs folyamatos gyarapodása. 	
		Hang, betű, szótag, szó	<ul style="list-style-type: none"> Toldalékos szó megfigyelése, szótó és toldalék elkülönítése. A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok megfigyelése a szavakban és a szavak végén, helyesírása begyakorolt szókészletben. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Modalitás szerinti mondatfajták	<ul style="list-style-type: none"> • Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás - helyes használata a mindennapi beszédben, írásbeli gyakorlása. 	
		Szófajok	<ul style="list-style-type: none"> • Szófaji ismeretek (ige, főnév, melléknév, számnév) 	
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. • Az olvasás örömeinek és a mű élvezetének megtapasztaltatása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szerzők és művek • Népköltészet • Klasszikus magyar szerzők gyermekversei • Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi • Ajánlott magyar szerzők és művek: <ul style="list-style-type: none"> - Csukás István: Hideg szél fúj, - Gárdonyi Géza: Cifra mese, - Gryllus Vilmos: Füsti fecskék, Kémény tetején, - József Attila: Betlehemi királyok, Altató, - Kányádi Sándor: Hófoltos még a határ, - A kis bicebóca, A didergő király 	<ul style="list-style-type: none"> • Találós kérdések olvasása. • Magyar és más népek meséinek olvasása. • Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása. • Elbeszélések önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. • Könyvtárlátogatás. • Könyv szerzője és címe. • Elemi ismeretek írókról, költőkről (Petőfi S, Mórá F, Móricz Zs, József A, Weöres S, Ady E.) 	<p>Író Költő Valóság Mese Népmese Vers Verssor Versszak Rím Refrén Mondóka Kiszámoló Dal Népi játék Történet Szereplő Főszereplő Helyszín Párbeszéd Hangulat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Móricz Zsigmond: Iciri-piciri, Kevélykereki, Kuckókirály, A köszöntő, A nehéz kétgarasos, - Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra, Szabó Lőrinc: A szél meg a nap, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Birkaiskola, Szép a fenyő, Nől a dér, álom jár - Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír • Ajánlott európai szerzők és művek: <ul style="list-style-type: none"> - Andersen: <i>A két gyertya</i> - La Fontaine: <i>A tücsök és a hangya</i> 		<p>Ellentét Ismétlés Jó Rossz Szép Csúnya</p>
		<p>Epikus művek jellemzői</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítséggel. • Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Lírai alkotások jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma. A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. A versszak egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma) Rím felismerése. A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: <ul style="list-style-type: none"> - ellentét, - ismétlés (refrén) 	
		Báb- és drámajátékok jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban (pl. bábjáték) 	

Tanév végi eredmények:

- A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolja..
- Egyéni fejlettségi szintjének megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban.
- A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben.
- Önálló vélemény alkotása. Az életkornak megfelelő erkölcsi ítélet alkotása.
- A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondatot tudjon megfogalmazni.
- Összefüggő szóbeli szöveget tudjon alkotni kevés segítséggel.
- Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.
- Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról tudjon beszámolni segítséggel.
- Szövegértést bizonyító egyszerű feladatokat tudjon megoldani.

- Szövegelemzés végzése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.
- Előkészítés után 4–5 mondatból álló szöveg leírása tollbamondás után.
- Az írott nagybetűk alkalmazása.
- Legyen képes a nyelvi formák alkalmazására a mindennapos társas érintkezésben.
- Tudja gondolatait kifejezni összefüggő mondatokban.
- Legyen képes adott témában 4-5 mondat alkotására.
- Ismerje fel a tanult nyelvi fogalmakat (mondatfajták, szófajok).
- Alkalmazza a megismert nyelvtani szabályokat tollbamondásnál, emlékezetből való írásnál a begyakorolt szavakban
- Legyen képes a feldolgozott szövegek folyamatos olvasására (Percenként 100 szótag).
- Alkalmazza eszközszerűen az olvasást és az írást a tartalmi megértést bizonyító egyszerű feladatok megoldásában.
- Legyen képes röviden, összefüggően beszámolni az olvasottakról, az eseményekről.
- Rendelkezzen elemi műfaji ismeretekkel (vers, próza megkülönböztetése).
- Írásképe legyen tiszta, rendezett, könnyen olvasható.
- Tudjon szöveghűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.
- Tudjon megnevezni néhány író, költő és műveit.
- Legyen elemi ismerete a könyvtárról (viselkedés, könyvek helye, rendje).
- Tudjon tájékozódni a Gyermeklexikonban.
- Vegyen részt dramatikus játékokban, bábos megjelenítésekben.

5-8. évfolyam

Célok

- A jövőendő tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használandó olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése.
- A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését nevelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése.
- A beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

Feladatok

- Fejlessze bátorító, önbizalom-növelő, az önismeretet elősegítő neveléssel a játékosságot és az alkotóképességet.
- Vezesse be a tanulókat irodalmi szövegek feldolgozásával a magyar nyelv rendszerébe, ismertesse meg velük a magyar irodalom néhány – összetettebb emberi kapcsolatokat megjelenítő – klasszikus művét.
- Építse tovább a tanuló társas nyelvhasználati, fogalmi gondolkodásbeli, érzelmi, ízlésbeli, erkölcsi műveltségét.
- Támogassa a tanulók értelmi, szociális, intellektuális érését irodalmi műveken keresztül – vegye figyelembe funkciózavarait, személyiségének sérülését.
- Folyamatosan fejlessze a szövegalkotást, a szövegértési képességet.
- Teremtsen kommunikációs szituációkat, használja ki a drámapedagógiai lehetőségeket.
- Segítse az információk rögzítését.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

Kommunikáció

Kommunikációs készségek. Az iskolai, hétköznapi – egyéni és közösségi – kommunikációs helyzetekhez való alkalmazkodás képessége. Beszédtechnikai készség, szövegszerkesztési képesség. A társas kapcsolatos fenntartására irányuló képesség.

Nyelvtani ismeretek

A szófajok, a mondatrészek körében elsajátított tantárgyi készségek, önellenőrzés a helyesírási készségükben. A tudatos nyelvhasználat képessége. Az írásbeli kifejezésformák alkalmazásának képessége.

Olvasás, ismerkedés az irodalommal

A differenciáló, összehasonlító, a lényegkiemelő képesség. Szövegelemzési és – alkotási ismeretek alkalmazásának képessége olvasói vagy átélt élmény feldolgozásában. A tantárgyi terminológia használatának képessége az életkorhoz, befogadóképességhez alkalmazkodó szövegolvasás képessége.

Irodalomolvasás, tájékozódás az irodalmi kifejezésformákban

A különböző műfajú irodalmi szövegek megértésére és elemzésére irányuló képesség. Az olvasói kedv fenntartása, igény fokozása a hosszabb terjedelmű szövegek önálló olvasására.

Olvasástechnikai készség. Figyelem, összehasonlítási, lényegkiemelő képesség.

Véleménynyilvánítási készség és képesség. Beleélő és kritikai érzék. A koncentrációképesség. Verbális emlékezet. Az empátiakészség. Azonosulási képesség az olvasott művek szereplőivel. Magatartásformák értékelésének, elemzésének képessége.

Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás

Tanulási motiváció. A szövegértés- és alkotás folyamatának algoritmusai. Szövegszerkesztési képességek. Törekvés a szöveg belső logikájának és struktúrájának feltárására. Az önkifejezés, az érzelmek kifejezésének képessége. A kreativitás, az önállóság. Esztétikai ítéloképesség, fogékonyság.

Kompetenciák fejlesztése:

- Az anyanyelvi kommunikáció, amelynek során a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztésének.
- A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése kiemelt szerepet kap, mert az önismeret alakításával a tantárgy segíteni tudja a társadalmi beilleszkedést. A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyéni képességekhez igazodó ütem és elvárás megjelenik a tanítás-tanulás folyamatában.
- Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével történik, a nyelv funkcióinak megfelelően. A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével a tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az egyéni képességekhez igazodóan, megfelelő szinten tudják alkalmazni a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez
- A segítségkérés, segítségnyújtás különböző formáinak megismertetése irodalmi-, ismeretterjesztő művekből gyűjtött példákkal történik, a társadalmi beilleszkedés segítésének érdekében.

Oktatási szakaszok jellemzői:

5-6. évfolyam

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével történik, a nyelv funkcióinak megfelelően.

A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével a tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az egyéni képességekhez igazodóan, megfelelő szinten tudják alkalmazni a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

7-8. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a jövőben tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése, a kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése, valamint a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

A hatékony, önálló tanulás technikái az egyéni képességekhez és tanulási stílushoz igazodva alakulhatnak ki, felkészítve a tanulót az élethosszig tartó tanulásra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tanulás tanítása úgy és azért jelenik meg, hogy az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el tudjuk érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését, az egész életen át tartó tanulás elemeinek megismertetését, gyakoroltatását.

A segítségkérés, segítségnyújtás különböző formáinak megismertetése irodalmi, ismeretterjesztő művekből gyűjtött példákkal történik, a társadalmi beilleszkedés segítésének érdekében.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Beszédképesség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunikációs képesség: szókincsbővítés. - Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. - Vizuális és akusztikus figyelem - Emlékezet 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszédtechnika: <ul style="list-style-type: none"> - a helyes beszédleégzés - megfelelő beszédhang, hanglejtés - pontos artikuláció - ritmus, tempó. • Metakommunikáció: <ul style="list-style-type: none"> - mimika, - testtartás, • Beszéd(meg)értés: <ul style="list-style-type: none"> - szavak - mondatok - szöveg szintjén. • Beszédképesség • Kommunikációs helyzet: <ul style="list-style-type: none"> - vélemény- és szándéknyilvánítás - vita - kérés - kérdés 	<ul style="list-style-type: none"> • A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőképesség erősítése. • Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. • Tanult szövegek kifejező tolmácsolása. • Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása. • Vers- és prózamonadás. 	<p>Artikuláció Beszédértés Beszédleégzés Beszélő szándéka Kommunikáció Összehasonlítás Csoportosítás Főfogalom Analógia Analízis-szintézis</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> • A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. • Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. • Önálló könyvtárhasználat előkészítése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezése során. - Figyelem. - Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával. - Összefüggések felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás. • Kreatív szövegalkotás. • Tanulást segítő eljárások. • Szövegfeldolgozás. • Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással, a szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. • Aktív és passzív szókincs gyarapítása. • Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. • Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása. • Felolvasás, az olvasottak ismertetése. • Ismeretszerzés a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése. • Adatgyűjtés. • Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	<p>Tartalom Lényegkiemelés Szövegbefogadás Szövegalkotás Önművelés Média Ismeret Ismeretnyújtás Ismeretszerzés Lényegkiemelés Vázlat</p>
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. • Önellenőrzés fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reprodukív írás • A szöveg nyelvi jellegzetességei • Elbeszélő jellegű szövegek (fogalmazás). • Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása: 	<ul style="list-style-type: none"> • Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. • Emlékezetből való írás. • Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása. 	<p>Önálló írás Emlékezetből való írás Diktálás Nyelvtani szabály Fogalmazás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A helyesírás fejlesztése: másolással, látó-halló tollbamondással. • Saját írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Finommotorika fejlesztése írásmozgással. - Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. - Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. - Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás 	<ul style="list-style-type: none"> - bevezetés - tárgyalás - befejezés. • Cím szerepe. • Jellemzés tipikus jegyei. • Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. • Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése. • Szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése. • Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. • Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. • Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban. • Címalkotás. • Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. 	<p>Leírás Elbeszélés Hír Jellemzés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátíttatása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok. Szerialitás: betűrend.	<ul style="list-style-type: none"> • Betűk: <ul style="list-style-type: none"> - Magánhangzók, mássalhangzók. - Szótőhöz kapcsolódó toldalékok hangrendjének, illeszkedésének szabálya. - Rokon értelmű szavak, többjelentésű, azonos alakú szavak. • Mondatok <ul style="list-style-type: none"> - Mondatfajták. Mondatok a beszélő szándéka szerint. - Állítás és tagadás. - Mondatalkotás. • Tájéleírás a hajdúsági tájról. • Síkság, rónaság fogalmának bemutatása. • Tömörítés – rövid bemutatás városunkról. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jellemzésből elbeszélés megfogalmazása, rögzítése • Csoportosítás, válogatás, vizsgálódás. • Betűrend készítése, lexikon használata. • Elválasztás szabályainak alkalmazása. • Szavak átalakítása: képzéssel, jelezéssel, ragozással. • Mondat tagolása, tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. • Helyes szórend meghatározása. • Helyes hangsúly gyakorlása. • Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása. • Helyes mondatalkotás szabályainak alkalmazása. 	Beszédhang Magánhangzó Mássalhangzó Szóelem Hangalak és jelentés Szókincs Szófaj Helyesírási szabály
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás képességgé alakítása, fejlesztése. • A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Műnemek: líra, epika, dráma Líra • Műfaj: dal - Feldolgozásra ajánlott művek: Kosztolányi Dezső: Este.este Gazdag Erzsébet: Hófarsang Népdalaink 	<ul style="list-style-type: none"> • Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi 	Líra Epika Dráma Dalnépdal Ballada Népdal Mese

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. - Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése. - Szókincsbővítés. 	<p>Epika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mese, műmesék - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Válogatás magyar népmeseegyütteméből. - Grimm: Békakirály, Holle anyó - H. C. Andersen: A császár új ruhája - Az égigérő fa - Egy-egy helyi népmonda, népmese olvasása. • Legenda: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott mű: Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet). • Monda: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Lehel kürtje - Mátyás-mondák - Lengyel Dénes: A lacikonyha - Dózsa György párviadala - A nagyidai cigányok - Székelytámad, Székelybánja - Spártai felelet. - A dobozi-dülő. - A Szent Anna tó. 	<p>kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. • Összecsengő sorok jelölése. • A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése. • Összehasonlítás. • Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli „leírása”, illusztrálása. • Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. • A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása. • A tanuló saját véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása. • Színházlátogatás (dráma). 	<p>Népmese Legenda Monda Vers Próza Elbeszélés Elbeszélő költemény Regény Rím Memoriter</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Bibliai történetek: - Feldolgozásra ajánlott történetek: <ul style="list-style-type: none"> - A világ teremtése - Az édenkerti történet - Noé és a bárka - Jézus születése - Bethlehemi királyok • Regény: - Feldolgozásra ajánlott művek: Fekete István: Tüskevár, Vuk Dráma: - A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése. - Képeslapok, képek gyűjtése Hajdúszoboszlóról 		

Tanév végi eredmények:

- A tanuló társalgásban részt tudjon venni.
- Képes legyen a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.
- Képes legyen meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni.
- Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.
- Képes legyen könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.
- Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására legyen képes (esetleg tanári kérdések alapján).
- Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére legyen képes, megadott szempontok alapján.
- Tudja az írást kommunikációs célokra használni.
- Tudjon szavakat átalakítani, csoportosítani, szóösszetételeket alkotni, használni saját gondolatainak kifejezése érdekében.

- Ismerje és alkalmazza az emberi kapcsolatfelvétel illemszabályait.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Legyen képes segítséggel az olvasás útján történő ismeretszerzésre, tények, adatok kiemelésére.
- Alkalmazza a tanult helyesírási, nyelvi, nyelvhelyességi szabályokat.
- Legyen képes szóban és írásban az olvasott vagy átélt élmények közlésére – adott szempontsor szerint.
- Aktívan vegyen részt a dramatizálásban.
- Ismerje fel a tanult műfajokat.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel – a tanult műfajokban.
- Beszéljen tisztán, érthetően.
- Ismerje fel és nevezze meg a már megismert nyelvi elemeket (hang, szótag, szófé, toldalék, szó).
- Tudja megkülönböztetni a könyvet – folyóiratot – újságot és fejtse ki a különbségeiket.
- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmesen.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben és a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére.
- Tudja bemutatni mondókák ritmusát egyenletes járással, tapsolással, dobogással.
- Legyen aktív a drámajátékokban, elemző beszélgetésekben.
- Tudjon rövid mesét, verset önállóan elmondani és társa előadását figyelemmel kíséni.
- Vegyen részt a népszokásokat megjelenítő játékokban. Tanuljon meg egy-két köszöntőt.
- Legyen képes együttműködni társaival a bábjátékokban, az improvizációkban.
- Ismerje és alkalmazza az emberi kapcsolatfelvétel illemszabályait.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Legyen képes segítséggel az olvasás útján történő ismeretszerzésre, tények, adatok kiemelésére.
- Alkalmazza a tanult helyesírási, nyelvi, nyelvhelyességi szabályokat.
- Legyen képes szóban és írásban az olvasott vagy átélt élmények közlésére – adott szempontsor szerint.
- Aktívan vegyen részt a dramatizálásban.
- Ismerje fel a tanult műfajokat.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel – a tanult műfajokban.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszédkésztség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> Egyéni képességhez igazodóan: aktív és passzív szókincs fejlesztése, a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. A reproductív beszéd képességének fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> Kommunikációs képesség: kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet. 	<ul style="list-style-type: none"> Beszédtechnika: <ul style="list-style-type: none"> időtartam hangsúly, hangerő szünet a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Metakommunikáció: <ul style="list-style-type: none"> távolságtartás tekintet. Beszédkésztség Kommunikációs helyzet: <ul style="list-style-type: none"> kapcsolatfelvétel kapcsolattartás kérdés 	<ul style="list-style-type: none"> A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. A reproductív beszéd gyakorlása, memoriterek tanulása. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízis-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Vers- és prózamondás. 	<ul style="list-style-type: none"> Artikuláció Beszédértés Beszédlelés Beszélő szándéka Kommunikáció Összehasonlítás Csoportosítás Főfogalom Analógia Analízis-szintézis
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. A könyvekből történő tanulás megalapozása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> Auditív észlelés: szövegemlékezet. Emlékezet: olvasottak felidézése. 	<ul style="list-style-type: none"> Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás. Kreatív szövegalkotás. Tanulást segítő eljárások. Szövegfeldolgozás. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. <i>Helyi mesék, történetek megismerése.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. A könyv mint információforrás értékének felismerése. Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Érdeklődésének megfelelő könyv választása. Adatkeresés. 	<ul style="list-style-type: none"> Tartalom Lényegkiemelés Szövegbefogadás Szövegalkotás Önművelés Média Ismeret Ismeretnyújtás Ismeretszerzés Lényegkiemelés Vázlat

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Összefüggéslátás. 		<ul style="list-style-type: none"> • Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Írásbeli kifejezőképesség megerősítése. • Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önellenőrzés fejlesztése. • A helyesírás fejlesztése: emlékezetből írással. • Mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Félig produktív írás • Szövegalkotás, szöveg-átalakítás • Leíró jellegű szövegek (fogalmazás). • <i>Elbeszélő fogalmazás iskolai, városi eseményről.</i> • Hír (hirdetés). • Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. • Jellemzés szerkezete. • Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén vagy önellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata – tanári segítséggel. • Vázlatkészítés tanulása. • Hangutánzó, hangulatfestő szavak beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése. • A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása. • Szöveg átalakítása: <ul style="list-style-type: none"> - bővítéssel: díszítő jelzők használata, - szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. 	<ul style="list-style-type: none"> Önálló írás Emlékezetből való írás Diktálás Nyelvtani szabály Fogalmazás Leírás Elbeszélés Hír Jellemzés

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 		<ul style="list-style-type: none"> • Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. • Olvasottakról vázlat készítése. • Jellemzésből leírás, megfogalmazása, rögzítése 	
<p>Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. • Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátíttatása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok. - Szerialitás: betűrend. 	<ul style="list-style-type: none"> • Betűk - A mássalhangzók egymásra hatása a beszédben, írásban (hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés). - Helyesírásunk alapelvei. • Szóelemek, szavak: - Szófajok: <ul style="list-style-type: none"> - főnév - melléknév - számnév - névmás - ige. - Jelző szerepe a szövegben. • Szószerkezetek - alárendelő szószerkezet - mellérendelő szószerkezet. • Mondatok - Mondatok átalakítása: <ul style="list-style-type: none"> - tömondat alkotása - bővített mondat. - Szófajok, szavak mondatbeli funkciója. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak csoportosítása szófajuk, jelentéstartalmuk alapján. • Gyűjtés, csoportosítás. • Szószerkezet alkotása, átalakítása. • Szószerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből. • A szószerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/mondatokba. • Szövegalkotás megadott szempontok alapján. • Tanári útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás. • Helyes szövegalkotás szabályainak alkalmazása. 	<p>Beszédhang Magánhangzó Mássalhangzó Szóelem Hangalak és jelentés Szókinccs Szófaj Helyesírási szabály</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Szöveg - Szövegalkotás. 		
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	<ul style="list-style-type: none"> • Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás képességgé alakítása, fejlesztése. • A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. - Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése. - Szókincsbővítés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Petőfi Sándor élete és kora • Műnemek: líra, epika, dráma <p>Líra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> – Petőfi Sándor: <ul style="list-style-type: none"> - Reszket a bokor mert... - Fa leszek, ha - Befordultam a konyhára - Megy a juhász számon - Füstbe ment terv - Anyám tyúkja – Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz – Szabó Lőrinc: Hajnali rigók <p>Epika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mese, műmesék, más népek meséi - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Tündérszép Ilona és Árgyélus - Attila földja - Mese a kisasszonyról, aki szörnyeteget szeretett (lengyel népmese) - A Szépséges Róza (szlovák népmese) - Mese egy tojáról (román népmese) 	<ul style="list-style-type: none"> • Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. • Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése. • Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése. • Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése. • A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. • Összezsengő sorok jelölése. • A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése. • Összehasonlítás. • A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése. • A költői jelzők és költői képek felismerése. 	<p>Líra Epika Dráma Dalnépdal Ballada Népballada Mese Népmese Legenda Monda Vers Próza Elbeszélés Elbeszélő költemény Regény Rím Memoriter</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A gida-leány (görög népmese) - Egy öreg király (kárpát-ukrajnai népmese). • Népballada - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Kómives Kelemen; - Kádár Kata • Elbeszélő költemény: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Fazekas Mihály: Lúdas Matyi - Petőfi Sándor: János vitéz • Elbeszélés: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> Jókai Mór: A nagyegyedi két fűzfa • Regény: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok - Fekete István: Tüskevár - Lázár Ervin: Bikfi-bukfenc-bukferenc - Helyi vonatkozású irodalom: Szép Ernő: Mátyás király tréfái Dráma: <ul style="list-style-type: none"> • A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. • Irodalmi kifejezésformákból válogatás, a szövegek felhasználása, „beépítése” saját szövegalkotáshoz. • Egy-egy szöveg(-részlet) bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvasás). • Színházlátogatás (dráma). 	

Tanév végi eredmények:

- A tanult szószerkezeteket felismeri, gyűjti, csoportosítja.
- Képes hiányos és bővített mondatot alkotni, átalakítani a közlés szándékához igazítva.
- A kijelölt memoriterek szövegűen, megfelelő hangsúllyal elmondja.
- Tanult irodalmi művek tartalmát ismerje, a szereplőket, helyszínt azonosítja.
- Irodalmi alkotások esetében tudjon összehasonlítani, értelmezni, elemezni.
- Líra, epika, dráma fogalmát ismerje, tudjon ennek megfelelően csoportosítást végezni. Tartsa be a kommunikációs helyzetekben a normákat, illemszabályokat.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben történő önálló véleménynyilvánításban.
- Alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.
- Legyen képes összefüggő (5-6 mondatos) szóbeli és írásbeli szövegalkotásra, a tanult szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával.
- Legyen tájékozott a megismert szófajok körében és igyekezzen fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Legyen képes néma olvasással egyszerű stílusú, kb. egyoldalnyi gyermekeknek szóló ismeretterjesztő szöveg áttekintésére, megértésére – adott szempontok alapján.
- Legyen képes ismert szöveg jó tempójú, értelmes hangos olvasására, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Tudjon néhány fontos adatot ismertetni, megnevezni irodalmi művekből (helyzet, a helyszín, a szereplők, a főhős életútjának állomásai, a cselekmény menete, érzelmek).
- Ismerje fel a tanult irodalmi művekben a pozitív és negatív hősöket, tudjon véleményt nyilvánítani – irányítással – a művekkel kapcsolatban.
- Tudja, hol van a Kovács Máté VMK, ismerje a könyvtár helyét, rendjét.
- Ismerje és tartsa be a kiállításokon, múzeumokban elvárható helyes viselkedési normákat.
- Tegyen különbséget folyóirat és könyv között.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> • Improvizációs képesség fejlesztése. • Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Kommunikációs készség. - Vizuális és auditív emlékezet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vers- és prózamondás. • Tartalmi szempontú szövegelemzés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is. • Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával. • Memoriterek tanulása. • Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. • Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk. 	<p>Szövegelemzés Beleélő képesség Dramatizálás Helyzetgyakorlat Improvizáció</p>
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> • Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett esztétikai élményt nyújtó olvasás. • Önálló tanulás fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Szókincsbővítés. - Figyelem. - Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. • Hangulati szempontú szövegelemzés. • Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek • Ismeretanyagok keresése a könyvtár nyomtatott és elektronikus 	<ul style="list-style-type: none"> • A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás. • Aktív és passzív szókincs gyarapítása. • Tartalmi szempontú szövegelemzés. • Hangulati szempontú szövegelemzés. • Vélemény megfogalmazása. • Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. 	<p>Szövegelemzés Közlés Szövegalkotás Illusztráció Lényegkiemelés Vázlat Jegyzet</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Gondolkodás: olvasottak elemzése. - Összefüggések felismerése. 	<p>információhordozóinak felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi vonatkozású irodalom: - Történetek Hajdúszoboszló múltjából - Hajdúszoboszló, 1993. 	<ul style="list-style-type: none"> • Versek, prózai részletek szöveghű felidézése. • Vázlatírás, lényegkiemelés. 	
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. • Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - Vizuális észlelés: íráskép. - Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyesírás: - magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb. • A mindennapi élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata. • Saját munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata. • Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése. • Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása helyesírást fejlesztő gyakorlatok során. 	<p>Önellenőrzés Nyelvtani szabály Stílus Egyéni írásmód Önkifejezés</p>
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	<p>Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> Hallási figyelem: nyelvtani</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak • Szófajok - A névmások: <ul style="list-style-type: none"> - a személyes névmás - a mutató névmás 	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak csoportosítása, átalakítása. • Mozaikszavak keletkezése, értelmezése. • Gyűjtés, válogatás, átalakítás. • Gyakorlás, ellenőrzés, javítás. 	<p>Szófaj Átalakítás Csoportosítás Tagolás Szépirodalom</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>szabályok. Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése. Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. Szerialitás. Intermodalitás</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a kérdő névmás - A határozósók. • A mondat. - Szófaj és mondatrész. - Az alany és állítmány. - A tárgy. - A határozók. - A jelző. • Levél jellemző jegyei. • A levél formai, helyesírási követelményei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mondatalkotás. • Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés), idézet szempontjából. • Mondatok tagolása, hiányzó írásjelek pótlása. • Lehetséges szórend meghatározása. • Vázlatkészítés. • Levél, válaszlevél készítése. • Olvasottakról vázlat készítése. • Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus értelem) összefüggéseinek vizsgálata. • Személyes történet elmondása megadott szempontok betartásával, témaválasztás alapján (témaválasztás, címadás, anyaggyűjtés, jegyzetelés, rendezés). • Szűkítéssel, bővítéssel a szerkezet (a bevezetés/ előzmény, a befejezés) megváltoztatása. 	<p>Ismeretterjesztő irodalom Téma Témaválasztás Önéletrajz Kérvény Beszámoló Interjú</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. • Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. • Önálló feldolgozás fejlesztése. • Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Emlékezet: memoriterek. - Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. - Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A reneszánsz irodalma <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra javasolt művek: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Janus Pannonius: Pannónia dicsérete</i> (epigramma) - Balassi Bálint: Egy katonaeének • A barokk irodalom <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Bujdosóénekek - Mikses Kelemen: 112. levél • A XIX. század irodalma <ul style="list-style-type: none"> - <i>Arany János élete, kora.</i> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Arany János: Családi kör (életkép)</i> - <i>A walesi bárdok (ballada)</i> - <i>Toldi (elbeszélő költemény)</i> - <i>A fülemile (elbeszélő költemény)</i> - Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban - Petőfi Sándor: Pató Pál úr; Szeptember végén - Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; 	<ul style="list-style-type: none"> • A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. • Hasonlóságok, különbözőségek felismerése. • Összezsengő sorok jelölése. • Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. • A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. • Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. • Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. • Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. • Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. • Dramatizálás, felolvasás. • Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. • Memoriterek megtanulása. 	<p>Életrajzi adat Magyar irodalom Világirodalom Vers Próza Színjáték Színmű</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>A két koldusdiák (részletek)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A XX. század irodalma - A feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Móricz Zsigmond: Hét krajcár (novella); Légy jó mindhalálig - Egy-egy választott mű Cukás István, Mándy Iván, Szabó Magda, Tamási Áron írásaiból. - Ady Endre: Három őszi könnycsepp (dal); Párisban járt az Ősz (tájlíra) • Világirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - R. Kipling: A dzsungel könyve (részlet) - Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg (részlet) • Színmű 		

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Megválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás) • Egy-egy helyi ballada olvasása 		

Tanév végi eredmények:

- A tanuló legyen képes az olvasott művek mondanivalóját megfogalmazni, legyen képes az olvasottak időrendi, történeti átlátására, összefoglalására.
- Legyen képes szövegalkotáskor az alkalomhoz és a helyzethez igazodni.
- Verset és prózát (részleteket) kontaktustartás mellett értelmezve, a (helyes) ritmus, hanglejtés és hangsúlyok alkalmazásával tudjon elmondani, bemutatni (felolvasni).
- Legyen képes különböző műfajú szöveg élményt nyújtó olvasására.
- Legyen képes hangulati szempontú szövegelemzésre.
- Fogalmazásában, szóhasználatában, beszédében egyéni stílusa alakulóban legyen..
- Legyen képes összehangolni verbális megnyilvánulásait a testbeszéddel.
- Udvariasan működjön együtt a felnőtt és a kortárs beszédpartnerekkel.
- Adekváтан alkalmazza a mondatfonetikai eszközöket.
- Rendelkezzen elemi tájékozottsággal a tömegkommunikáció körében és a közéleti, közszereplési műfajokban (felszólalás, a cáfolás, az érvelés, az egyéni vélemény árnyaltabb nyelvi megfogalmazása).
- Ismerje a nyelvi egységek jelentéstani és szerkezeti tartalmát gyakorlottsági szinten.
- Írása legyen rendezett, olvasható.
- Ismerje a mondatrészek mondatbeli szerepét.
- Legyen képes az olvasott művek tartalmáról 5-6 mondatban, szóba és írásban beszámolni, helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok összefüggéseinek bemutatására.
- Lássa be a negatív és pozitív emberi tulajdonságok, cselekvések következményeit.
- Társaival együttműködve – aktívan – vegyen részt a dramatikus játékokban.

- Helyesen alkalmazva a mindennapi érintkezés nyelvi fordulatait.
- Tudjon önállóan tájékozódni a könyvtárban, fokozódó önállósággal tematikusan válasszon olvasnivalót.
- Biztosan ismerje az egyes napilapok, folyóiratok könyvtári helyét.
- Röviden tudjon ismertetni néhány helyi történetet.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	<ul style="list-style-type: none"> • Improvizációs képesség fejlesztése. • Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. • A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Kommunikációs készség. - Vizuális és auditív emlékezet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vers- és prózamondás. • Tartalmi szempontú szövegelemzés. • Mondatfonetikai eszközök • A helyi nyelvhasználat sajátosságai. • Szoboszlói vonatkozású szituációs játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> • A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése. • Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. • Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására. • Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása. • Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk. 	Szövegelemzés Beleélő képesség Dramatizálás Helyzetgyakorlat Improvizáció
Olvasás, az írott szöveg megértése	<ul style="list-style-type: none"> • Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése. Önálló tanulás fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Szókincsbővítés. - Figyelem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. • Hangulati szempontú szövegelemzés. • Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek. 	<ul style="list-style-type: none"> • A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása. • Aktív és passzív szókincs gyarapítása. • Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása. • Ábrák, illusztrációk értelmezése. • Vélemény megfogalmazása. • Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. 	Szövegelemzés Közlés Szövegalkotás Illusztráció Lényegkiemelés Vázlat Jegyzet

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. - Gondolkodás: olvasottak elemzése. - Összefüggések felismerése. 		<ul style="list-style-type: none"> • Versek, prózai részletek szöveghű felidézése. • Összefoglalás, tanári irányítással jegyzetkészítés. 	
Írás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. • Az egyéni fogalmazási stílus kialakításának, a választékos kifejezési formák használatának támogatása. • Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép. Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyesírás: <ul style="list-style-type: none"> - magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb. • A mindennapi élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél. 	<ul style="list-style-type: none"> • Változatos témájú és műfajú szövegek alkotása, a szövegek megadott szempontok alapján történő átalakítása. • Mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata. • A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témának és a mondani-valónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél. • Szövegalkotások javítása. 	Önellenzés Nyelvtani szabály Stílus Egyéni írásmód Önkifejezés
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	<ul style="list-style-type: none"> • Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. • Képességfejlesztési fókuszok: 	<ul style="list-style-type: none"> • Szavak: <ul style="list-style-type: none"> - A szavak hangalakja és jelentése. - Hang és betű. - Betűrend. - Szótagolás, elválasztás. - A szavak toldalékai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szószerkezetek átalakítása a szerkezet megváltoztatásával, bővítéssel (többszörös bővítéssel is), szűkítéssel, rokon értelmű szavak alkalmazásával. 	Szófaj Átalakítás Csoportosítás Tagolás Szépirodalom

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - Hallási figyelem: nyelvtani szabályok. - Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése. - Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. - Szerialitás. - Intermodalitás 	<ul style="list-style-type: none"> - Helyesírásunk alapelvei - Szófajok. - Szóalkotás: képzéssel, jelezéssel, ragozással, azonos toldalék, más-más szótó, egy szótó, más-más toldalék. • A szókinccs rétegződésének fogalma, csoportosítása: <ul style="list-style-type: none"> - irodalmi változat, - köznyelvi változat, - népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), - csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknyelv, argónyelv). • Szószerkezet alkotása. • Mondatalkotás <ul style="list-style-type: none"> - a beszélő szándéka, logikai minőség alapján. - átalakítás a szerkezet alapján - a beszélő kommunikációs szándékának megfelelően. • A mondat szerkezete • Összetett mondatok helyesírása. • Levél jellemző jegyei. • A levél formai, helyesírási követelményei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás. • Szerkezet megváltoztatása bővítéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével. • Mondatok csoportosítása szerkezet alapján. • Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makroszerkezet alapján. • A címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szövegek a mindennapi élet magán- és hivatalos műfajaiban (önéletrajz, meghatalmazás, elismervény, könyv- és műsorajánlás, irodalmi, zenei, színházi és filmélményekről, közösségi rendezvényről beszámoló, interjú készítése, beszámolás ismeretanyagokból). • Szűkítéssel, bővítéssel a hangulat, a stílus megváltoztatása. 	<p>Ismeretterjesztő irodalom Téma Témaválasztás Önéletrajz Kérvény Beszámoló Interjú</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. • Megismert művek jellemzőinek, összefüggés-látás fejlesztése. • Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. • Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. • Önálló feldolgozás fejlesztése. • Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - Emlékezet: memoriterek. - Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. - Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Felvilágosodás IRODALMA - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> <i>Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez</i> (elégia) Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság (dal) • A XIX. század irodalma - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kölcsey Ferenc: Himnusz;</i> <i>Huszt</i> (epigramma) - <i>Vörösmarty Mihály: Szózat</i> - <i>Petőfi Sándor: Az Alföld, (tájlíra)</i> <i>Nemzeti dal (dal)</i> Egy gondolat bánt engemet (óda) István öcsémhez (költői levél). - Jókai Mór <ul style="list-style-type: none"> - Jókai Mór: A kőszívű ember fiai (részlet) • A XX. század irodalma – kortárs irodalom - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ady Endre élete és kora, versei:</i> <i>Föl – földobott kő</i> Sem utódja, sem boldog őse... 	<ul style="list-style-type: none"> • A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. • Hasonlóságok, különbözőségek felismerése. • Összezsengő sorok jelölése. • Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. • A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. • Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. • Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. • Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. • Szöveg hangulati tartalmának véleményezése. • Dramatizálás, felolvasás. • Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. • Memoriterek megtanulása. 	<p>Életrajzi adat Magyar irodalom Világirodalom Vers Próza Színjáték Színmű</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - <i>József Attila élete és kora, versei:</i> <i>A Dunánál;</i> Rejtelmek Ars poetica (tanító, bölcselő költemény); Külvárosi éj (tájlíra) - Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek) - <i>Radnóti Miklós élete és kora</i> <i>Két karodban</i> (dal) Nem tudhatom - Örkény István: Egypercesek Az autóvezető - Juhász Gyula: Anna örök; A Tiszához - Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú - Weöres Sándor: Önarckép; Boldogság • Kortárs irodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Két-három szépprózai és öt magyar lírai alkotás (lakóhelyi sajátosságok figyelembe vétele lehetséges). • Világirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozásra ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - A. Milne: Micimackó (részlet) 		

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Daniel Defoe: Robinson Crusoe (részlet) • Színmű - Megválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás) • Helyi vonatkozású irodalom: - Szép Ernő: Felnőtteknek (részletek) - Városunkat bemutató könyvek, művek gyűjtése, nézegetése. 		

Tanév végi eredmények:

- Képes legyen az írást céljainak elérése érdekében használni.
- A tanult nyelvtani szabályokat tudja alkalmazni önálló írása során.
- Igyekezzen rendezett külalakú, olvasható írásműveket készíteni.
- A tanulás céljából tudjon lényegyet kiemelni, vázlatot készíteni.
- Rendelkezzen ismeretekkel a tanult írók, költők életéről.
- Legyen képes beszélgetni egy-egy irodalmi alkotásról.
- Az olvasottakban ismerje fel az ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, cselekvések következményeit. Szöveghűen tudja elmondani a tanult verseket, versrészleteket.
- Legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban, ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó és alaktani, mondattani jelenségeket.
- Használja a helyesírási segédkönyveket.

- Rendelkezzen megfelelő írásmóddal, írástempóval. Tudjon önállóan, 7-8 mondatban beszámolni irodalmi, film és színházi élményeiről szóban és írásban.
- Legyen képes feltárni a költő, író ábrázolt érzelmi világát az elemzett művekben.
- Aktívan vegyen részt közös dramatikus játékokban és az azokat elemző megbeszéléseken.
- Legyen képes kitölteni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény). Ismerje ezek formai követelményeit, tudjon tájékozódni a kitöltés módjáról.
- Az olvasott művekben megjelenített ember problémák, kapcsolatok, élethelyzetek, erkölcsi kérdések megnevezése, bemutatása olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában.
- Tudja felsorolni Hajdúszoboszló néhány híres emberét. Rendelkezzen róluk rövid ismeretekkel.
- Tudja felsorolni a legfontosabb helyi, megyei újságot, folyóiratokat.
- Önállóan legyen képes kikeresni a helyi vonatkozású híreket, információkat megyei, országos napilapokból.
- Fokozódó önállósággal tudjon tájékozódni a könyvtárban és megadott témában olvasnivalót válogatni.
- Vegyen részt a készségfejlesztő gyakorlatokban a közös dramatikus játékokban és az alapszintű elemző játékokban, beszélgetésekben.

MATEMATIKA

1-8. évfolyam

A matematikaórákon megszerzett készségek, képességek, ismeretek birtokában a tanulók alkalmassá válnak az önálló tanulásra, eszközként használják azokat más területeken, különböző kontextusokban (továbbtanulás, otthon, munkahely) való alkalmazásra.

Vannak közös fejlesztési területeik, mint a tájékozódási képesség fejlesztése térben, síkban, időben és a világ mennyiségi viszonyaiban, valamint a kognitív képességek fejlesztése. Vannak olyan készségek, mint a becslés, mérés, számlálás, számolás, melyeket pl. különböző számításoknál alkalmaznak. Az ének, zene tanulása fejleszti a matematikai gondolkodás különböző formáit.

A ritmusgyakorlatok, kottairás, kottaolvasás, számkotta használata hozzájárulnak az akusztikus és vizuális figyelem és emlékezet, valamint a szerialitás fejlesztéséhez.

A matematikatanulás hatékonyságának egyik fontos feltétele a módszerek megválasztása. A kisiskolások legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért kezdetben játékos tevékenységek megszervezésével biztosítunk lehetőséget a gyerekeknek a közvetlen tapasztalatszerzésre.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyerekeknek hosszabb ideig (több éven át) lehetőséget kell teremteni a matematikai problémák cselekvéses tapasztalatra alapozó megoldására.

A matematikai tevékenységek elvégzéséhez és az ismeretek befogadásához szükséges a megfelelő szomatikus és pszichés állapot fejlesztése is.

A matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése, a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek, érdeklődésének a feltérképezése, és ehhez igazodó tanulási módok, eljárások megkeresése, alkalmazása.

Az elemi gondolkodási műveletek alapozása cselekvéssel, cselekvésre épülő tapasztalatok megfogalmazásával valósul meg, csakúgy, mint a matematikai nyelv alapozása, ismerkedés a matematikai alapfogalmakkal, jelekkel. Az alkotás örömeinek megtapasztalása, a folyamatos ösztönzés a matematikai tevékenykedésre, kitartó feladatmegoldásra egyrészt a motiváció erősödését, másrészt a tanulók önértékelésének és önismeretének kialakítását segíti.

1-8.évfolyam

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	4	4	4	5	4	4	4	4
Éves óraszám	144	144	144	180	144	144	144	144

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	15	15	10	10	16	12	10	10
Számelmélet, algebra	68	68	77	77	62	62	70	70
Geometria – mérés	40	40	37	37	35	35	35	35
Függvények, az analízis elemei	21	21	20	20	25	25	20	20
Statisztika, valószínűség					6	6	9	9
Összes óraszám	144	144	144	144	144	144	144	144

1-4.évfolyam*Célok*

- Tegye lehetővé a tanulók számára a környező világ térformáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését.
- A tanulási képességek alapozása, a tantárgy iránti érdeklődés, a tanulási kedv felkeltése, a tantárgy megszerettetése.
- Differenciált fejlesztéssel megalapozni a matematikai gondolkodást.
- Kialakítani az alapvető matematikai képességeket.

Feladatok

- Tárja sokoldalúan a tanulók elé, fedeztesse fel a matematika szerepét a mindennapi életben.
- Járuljon hozzá a valóság megismeréséhez.
- Alakítsa ki a készségszintű műveletvégzést.
- Fejlessze – változatos matematikai tevékenységek során – a megismerés képességét, az idő- és térszemléletét.
- Szoktasson a tevékenységek megtervezésére, megszervezésére, ellenőrzésére, értékelésre, neveljen önkontrollra.
- Alakítsa a tanulók szemléletét gyakorlati példákkal a valóság és a matematikai modellek kapcsolatáról.
- Fejlessze a tevékenységekhez kötött probléma felismerést, - megoldást.

- Keltse fel a tanulók érdeklődését, segítse a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt, tapasztalati úton megalapozva a tanulók matematikai ismereteit, változatos tevékenységekkel alakítva ki a matematikai fogalmakat.
- Minden tanuló egyéni fejlődési folyamatának a megismerése, és az ehhez igazodó differenciált nevelés, oktatás, fejlesztés.

Fejlesztendő képességek, készségek

- Fejlesztenie kell a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszerzés, kombinativitás, induktív, deduktív és valószínűségi következtetések), ezáltal lehetővé tenni a tanulók gondolkodásának fejlődését.
- A pontos matematikai nyelv használatára való törekvés, a gondolatok szabatos megfogalmazása tevékenységek során alakul a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával, a pontos, fegyelmezett munkavégzés és az önellenőrzés igényének kialakításával együtt.

Kompetenciák fejlesztése

- A matematikai kompetencia fejlesztése csak a többi kulcskompetenciával együtt, egymással összhangban, egymást felerősítve valósítható meg.
- A matematikai nevelés hozzájárul a természettudományos és technikai kompetencia fejlődéséhez.
- A matematikai kompetenciát eszközként használják a tanulók a földrajzi ismeretek tanulása során is. Tájékozódnak síkban különböző léptékű térképeken, térben a földgömbön és az időzónákban. Becslési, mérési és számolási készségüket alkalmazzák a távolságok becslésére, mérésére, a magassági számok pontos leolvasására, a földrészek, országok területe, lakossága és a népsűrűsége közötti összefüggések értelmezésére, számításokra.
- A rajz tanítása során a vizuális nyelv alapelemeinek (vonalak, sík- és térformák) előállítás, azok rendezése, azonosságok, hasonlóságok észrevétele, arányok, kontrasztok megfigyelése, ismétlések, ritmusok leképezése, szimmetrikus alakzatok létrehozása segíti a formaérzékelés, a térlátás és a vizuális gondolkodás fejlesztését, a geometriai ismeretek elmélyítését.
- A digitális kompetencia fejlesztése, az IKT-eszközök használata hozzájárul a megismerési képesség, a verbális és a nonverbális kommunikáció fejlődéséhez. Az órákon segíti az önálló ismeretszerzést, a matematikai készségek, képességek fejlesztését, a matematika iránti pozitív attitűd kialakulását, az önismeret, az önértékelés fejlődését. Habilitációs foglalkozások keretében fejlesztő programok segítségével hozzájárul a tanulók alapképességeinek fejlesztéséhez.

Oktatási szakaszok jellemzői:

1-2. évfolyam

Az első két év kiemelt célja a tanulási képességek alapozása, a tantárgy iránti érdeklődés, a tanulási kedv felkeltése, a tantárgy megszerettetése. A matematikai tevékenységek elvégzéséhez és az ismeretek befogadásához szükséges a megfelelő szomatikus és pszichés állapot fejlesztése is. Fontos feladat a matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése, a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek, érdeklődésének a feltérképezése, és ehhez igazodó tanulási módok, eljárások megkeresése, alkalmazása. Az IKT-eszközök megismerése, használata tanári segítséggel történik.

Az elemi gondolkodási műveletek alapozása cselekvéssel, cselekvésre épülő tapasztalatok megfogalmazásával valósul meg, csakúgy, mint a matematikai nyelv alapozása, ismerkedés a matematikai alapfogalmakkal, jelekkel. Az alkotás örömeinek megtapasztalása, a folyamatos ösztönzés a matematikai tevékenykedésre, kitartó feladatmegoldásra egyrészt a motiváció erősödését, másrészt a tanulók önértékelésének és önismeretének kialakítását segíti. A módszerek megválasztása támogatja a folyamatos tanári visszajelzés lehetőségeit, a társakkal közös tevékenységek megvalósulását azért, hogy az elősegítse az elemi kommunikációs képességek fejlesztését, társas kapcsolatokban való működtetését.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében biztosítani kell a terápiás fejlesztést a tanulók sérült vagy/és fejletlen pszichikus funkcióinak, készségeinek, képességeinek és gondolkodásának javítására, kompenzálására úgy, hogy a tevékenységek segítsék elő a tanulók együttműködését, az egymás iránti tolerancia kialakulását. Vonatkozik ez a figyelem terjedelmének, tartósságának növelésére, a koncentráció időtartamának növelésére, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésére, a finommotoros mozgáskoordináció fejlesztésére is.

3-4. évfolyam

A két év kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. Feladata a tantárgy iránti érdeklődés folyamatos fenntartása, azért, hogy a tanulók szívesen és aktívan tevékenykedjenek a matematikaórákon; helyes tanulási szokások kialakítása; az önálló tanulás kialakulásának segítése egyénre szabott motivációval, tanulási módokkal, eljárásokkal; a matematikai ismeretek bővítése, készségek, képességek fejlesztése változatos tevékenységek, saját élmények és tapasztalatok alapján. Az IKT-eszközök használata a tanítás-tanulási folyamat különböző szakaszaiban jelenik meg. A gondolkodási módok gyakorlása valós élethelyzetekből kiindulva történik a szövegértés, szövegalkotás fejlesztésével, a tanult matematikai fogalmak, a matematikai nyelv egyre pontosabb használatával.

A kreativitás és az alkotókedv felkeltése matematikai tevékenységek során valósul meg, törekedve a minél pontosabb és kitartó munkavégzésre, az önellenőrzésre ösztönzésre. Az önértékelés és az önismeret fejlesztése párhuzamosan valósul meg az önbizalom folyamatos megerősítésével, az együttműködési képesség, a segítőkészség fejlesztésével, mások segítségének, észrevételeinek elfogadásával.

A 3–4. évfolyamon a figyelem terjedelmének, tartósságának és a koncentráció időtartamának növelése kiegészül az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésével, a mozgásos, képi és fogalmi emlékezet fejlesztésével. Kiemelt figyelmet kell fordítani a finommotoros mozgáskoordináció további fejlesztésére a matematikai és a szerkesztőeszközök használatának során is. A sérülésekből, fogyatékból eredő tanulási nehézségek leküzdése differenciálással és egyénre szabott tanulási eljárásokkal, terápiás, fejlesztő programokkal kiegészítve valósul meg.

A Gondolkodási módszerek alapozása, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, valamint a Függvények, az analízis elemei és a Statisztika, valószínűség témaköröknél javasolt óraszámok az új ismeretek feldolgozására vonatkoznak, ezeknek a témaköröknek az ismereteit eszközként használjuk a többi témakör tanulásakor.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés válogatás gyakoroltatása 	Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság)	<ul style="list-style-type: none"> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával, IKT-eszközök alkalmazásával. (szín, forma, nagyság) Azonosságok-különbözőségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. 	Szín Alak Méret Tulajdonság Összehasonlítás Minden Egyetlen Egyik sem
		Matematikai logika Igaz-hamis állítások	<ul style="list-style-type: none"> Állítások igazságának eldöntése személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról 	
		Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok).	<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával. 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Mennyiségi állandóság kialakítása. A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. Tájékozódás a számegyenesen. Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számok Számköri ismeretek a 10-es számkörben Halmazok számossága Számok írása, olvasása 10-ig Számok bontása Számok viszonyítása, rendezése Relációs jel Számegyenes 	<ul style="list-style-type: none"> Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök segítségével). Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámlálással. Mennyiségek kirakása játékpénzzel. Számfogalom megerősítése a 10-es számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, űrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel. 	Számok neve, jele Relációs jel Egyjegyű-kétjegyű szám Kerek tízes Kisebb-nagyobb Szomszéd Számegyenes Sorszám, sorszámnév Pénz

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>alapozása mindennapi élethelyzetekből kiindulva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Számszomszédok • Számtulajdonságok • Helyi érték 	<ul style="list-style-type: none"> • Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. • Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése. • Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítás tevékenységgel, rajzzal.tekben. • Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel. • Mennyiségfogalmak érzékeltetése: sok, kevés, több, kevesebb, ugyanannyi- • Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyenesen, számszomszédok megállapítása. 10-es számkörben • Ismerkedés a számokkal. 	<p>Forint Ár Áru Olcsó-drága Sorszám Páros Páratlan Művelet Műveleti jel Összeadás-kivonás Bontás Hozzátevés Elvétel Semmi Üres Sok-kevés Összehasonlítás</p>
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveleti jelek (+, -, =, <, >) • Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egye-sítése, 	<ul style="list-style-type: none"> • Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata. • Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával, tárgyak, matematikai eszközök kirakásával, IKT-eszközökkel. • A tagok felcserélhetőségének érzékeltetése kirakásokkal (matematikai eszközökkel, 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		különbsége, halmazok összemérése <ul style="list-style-type: none"> Az összeadás tagjainak felcserélhetősége Egyszerű szöveges feladatok 	IKT-eszközökkel), rajzzal, lejegyzésük műveletekkel. <ul style="list-style-type: none"> Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése matematikai eszközök kirakásával, rajzban,. 	
		Számelméleti ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása. Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegyenesen. 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése. Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékegységekkel Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása. Szabványmértékegységek nevének, jelének megismertetése. 	Térbeli, síkbeli helyzetek	<ul style="list-style-type: none"> Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után. Síkbeli helyzetek létrehozása függőleges és vízszintes síkban. Síkbeli helyzetek leolvasása, megfogalmazása. Építés saját fantázia, minta, szóbeli utasítás alapján. 	Forma (háromszög, négyszög, kör, gömbölyű, szögletes, kocka) Térbeli és síkbeli viszonyzó Becslés Mérés Hosszúság-mérték Űrmérték Tömegmérték Mértékegység
		Síkbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> A síkidomok tulajdonságai Síkidomok előállítás tépéssel, vágással, hajtogatással, kör, négyszög, háromszög 	<ul style="list-style-type: none"> Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítás tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök használatával. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testek tulajdonságai • Testek építése építőkockákból, rudakból <p>Mérés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyakorlati mérések • tapasztalatszerzés • Mérőeszközök 	<ul style="list-style-type: none"> • Geometriai alakzatok szétválogatása megismert tulajdonságaik alapján • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. • Építés szabadon és minta alapján. • Mennyiségek mérése (hosszúság, tömeg, űrtartalom) választott mértékegységekkel. • Hosszúság, magasság, szélesség mérése és összehasonlítása választott egységekkel. • Mérőeszközök megismerése. • Mérendő anyagokhoz mérőeszközök rendelése. 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. • A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása. 	<p>Relációk (Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között.)</p> <p>Sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorba rendezések • Egyszerű sorozatok • Növekvő-csökkenő számsorok <p>Függvények Hozzárendelések</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. • Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel). • Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján (nagyság, szélesség, hosszúság, magasság, tömeg stb.). • Egyszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján. • Személyek, tárgyak, matematikai eszközök egymáshoz rendelése szóbeli utasítás és jelkártyák alapján. 	<p>Összefüggés Ellentétes viszonyzó Sorozat Hozzárendelés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Hozzárendelések párosító játékokban (pl. logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság megváltoztatásával). • Számjegyek hozzárendelése tárgyhalmazokhoz, számképekhez, színes rudakhoz. . 	

Tanév végi eredmények:

- Tudjon személyeket, tárgyakat, alakzatokat csoportosítani azonosság, azonos tulajdonság alapján.
- Nagyságbeli, térbeli és síkbeli viszonzszavakat tudja használni.
- Térbeli és síkbeli helyzetek tudjon létrehozni, a létrehozott helyzeteket leolvasni, megfogalmazni.
- A tanult térbeli és síkbeli alakzatok ismerje fel, tulajdonságaik fogalmazza meg.
- Tapasztalatokat gyűjtsön a hosszúság, tömeg, űrtartalom méréséről.
- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
- Legyenek elemi tapasztalatai térbeli helyzetekről, nagyságbeli viszonyokról.
- Tudja 10-es számkörben a számjegyeket írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma 10-es számkörben. Értse az üres halmaz fogalmát.
- Legyen jártas az összeadás, bontás, pótlás, kivonás elvégzésében eszközhasználatl.
- Értse az egyszerű szóbeli feladatok tartalmát.
- Ismerje fel és nevezze meg a környező tárgyi világban előforduló alakzatokat, szemé-személyek és tárgyak egymás közötti kapcsolatait.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerialitás fejlesztése. 	Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság)	<ul style="list-style-type: none"> Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása 	Szín Alak Méret Tulajdonság Összehasonlítás Minden Egyetlen Egyik sem
		Matematikai logika Igaz-hamis állítások	<ul style="list-style-type: none"> Állítások igazságának eldöntése személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról 	
		Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok.)	<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorikai feladatok megoldása színezéssel, minél több lehetőség előállításával próbálgatással. 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Biztos számfogalom kialakítása a 10-es számkörben, tájékozódás a 20-as számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése a 20-as számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével. Tájékozódás a számegyenesen. Szövegértés, szövegalkotás alapozása. 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számköri ismeretek a 20-as számkörben Halmazok számossága Sorszámok, sorszámnevek Számok írása, olvasása 20-ig Számok bontása Számok viszonyítása, rendezése Relációs jel Számegyenes Számszomszédok Számtulajdonságok 	<ul style="list-style-type: none"> Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámlálással. Mennyiségek kirakása játékpénzzel. Számfogalom megerősítése a 20-as számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, úrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel. Sorszámok, sorszámnevek használata valós helyzetekben. Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A 	Számok neve, jele Relációs jel Egyjegyű-kétjegyű szám Kerek tízes Kisebb-nagyobb Szomszéd Számegyenes Sorszám, sorszámnev Pénz Forint Ár Áru

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Analógiás gondolkodás értelmezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi érték 	<p>kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítás tevékenységgel, rajzzal. Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel. • Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyenesen, 20-as számkörben, számszomszédok megállapítása. • Egy- és kétjegyű számok értelmezése. • Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. • Számok tulajdonságainak megnevezése. • Tízes csoportok alkotása, tízesek, egyesek helyi értékének értelmezése 	<p>Olcsó-drága Sorszám Páros Páratlan Művelet Műveleti jel Összeadás-kivonás Bontás Hozzátevés Elvétel Semmi Üres Sok-kevés Összehasonlítás</p>
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveleti jelek (+, −, =, <, >) • Összeadás, kivonás tartalmának kiálla-kítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése • Fejben számolás 	<ul style="list-style-type: none"> • Műveletek előkészítése, kétjegyű .számok bontása tízesek és egyesek összegére. • A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzésük művelettel. • Matematikai művelethez történetek alkotása. • Fejben számolás 10-es számkörben, eszközhasználatl 20-as számkörben. • Kerek tízesekhez egyjegyűek adása. • Teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> Szóbeli összeadás, kivonás Egyszerű szöveges feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> Teljes kétjegyű számokhoz egyjegyűek hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül. Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejegyzésük műveletekkel. (közös megoldás) Matematikai műveletekhez történet alkotása. 	
		Számelméleti ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Páros és páratlan számok. 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése. Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékegységekkel. Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása. Szabványmértékegységek nevének, jelének megismertetése. 	<p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> A síkidomok tulajdonságai Síkidomok előállítás lyukas táblán <p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> Testek tulajdonságai Testek építése minta alapján <p>Mérés</p> <ul style="list-style-type: none"> Gyakorlati mérések Az idő múlásának érzékeltetése: óra, napszak, nap, egész óra Mérőeszközök Szabványmérték-egységek 	<ul style="list-style-type: none"> Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. Építés szabadon és minta alapján. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján. Úrtartalom mérése és összehasonlítása különböző mérőeszközökkel. Tömeg mérése és összehasonlítása. Mérés szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek nevének és jelének megismerése, használata (m, dm, kg, l, dl). 	<p>Forma (háromszög, négyszög, kör, gömbölyű, szögletes, kocka)</p> <p>Térbeli és síkbeli viszonyzó</p> <p>Becslés</p> <p>Mérés</p> <p>Hosszúság-mérték</p> <p>Úrmérték</p> <p>Tömegmérték</p> <p>Mértékegység</p>
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. 	<p>Relációk</p> <p>(Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai</p>	<ul style="list-style-type: none"> Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel). 	<p>Összefüggés</p> <p>Ellentétes viszonyzó</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása. 	<p>alakzatok, halmazok számossága között.)</p> <p>Sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> Sorba rendezése Egyszerű sorozatok Növekvő-csökkenő számsorok <p>Függvények</p>	<ul style="list-style-type: none"> Halmazok sorba rendezése számosság alapján. Számok sorba rendezése. Ciklikus sorok megfigyelése, az ismétlődések megfogalmazása és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal). Állandó különbségű növekvő és csökkenő számsorok leolvasása, folytatása. Természetes számok hozzá-rendelése a számegyenes pont-jaihoz és geometriai alakzatokhoz. Jelölések használata (összekötés, nyíl, relációs jelek) 	<p>Sorozat</p> <p>Hozzárendelés</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen biztos számfogaloma 10-es számkörben.
- Legyen jártassága 20-as számkörben.
- Egyszerű szóbeli szöveges feladatok megoldása.
- Összefüggések felismerése, jelölése egyszerűbb esetekben.
- Tudjon egyszerű sorozatokat folytatni megadott szabály alapján..
- Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.
- Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma 20-as számkörben.
- Jártasság összeadás, kivonás elvégzésében 10-es számkörben, eszközhasználat nélkül.
- Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjelteni, lejegyezni.
- Értse a számszomszéd, páros - páratlan matematikai fogalmak jelentését.
- Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között.
- Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval.
- Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.
- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom méréséhez.
- Ismerje és használja a pénz fogalmát, pénzváltás 20-as számkörben.
- Különböztesse meg a kerek, szögletes, gömbölyű alakzatokat.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése. 	<p>Halmazok</p> <ul style="list-style-type: none"> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai 	<ul style="list-style-type: none"> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése. Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása. 	<p>Nagyságbeli viszonyozó Tulajdonság Szín Forma</p>
		<p>Matematikai logika</p> <ul style="list-style-type: none"> Igaz-hamis állítások 	<ul style="list-style-type: none"> Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése 	
		<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok). 	<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorikus játékok, építések, színezések 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. 	<p>Számok</p> <ul style="list-style-type: none"> Számfogalom megerősítése 20-as számkörben A 100-as számkör 	<ul style="list-style-type: none"> Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámllálása. A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. Tízese csoportok alkotása. Számok írása, olvasása, értelmezése. 	<p>Szám neve, jele Alaki, helyi-, valódi érték Egyes, tízes, százasa egyjegyű, kétjegyű</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. • Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. • A matematikai nyelv egyre pontosabb használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám • Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám • A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai • A helyiérték-táblázat szerkezete • Viszonyítás • Számsorok • Számok tulajdonságai • Bontás 	<ul style="list-style-type: none"> • Számok modellezése matematikai eszközökkel. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, űrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal. • Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. • Számok modellezése, összehasonlítása, a relációs jelek ($<$ $>$ $=$) értelmezése, használata. • A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. • Tájékozódás a számegyenesen és a százastáblán. • Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. • Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. • Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. • Bontások lejegyzése. 	<p>szám; kerek tízes, kerek százast Összeadás Összeadandó Összeg Kivonás Kisebbitendő Kivonandó Maradék Különbség Szorzás Bennfoglalás Osztás</p>
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveleti jelek (+, -, =, <, >) • Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás. • Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. • Történetek megjelenítése tevékenységgel. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás, kivonás száz-as számkörben: • Kerek tízesek összeadása, kivonása, • Kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, • Teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele • Teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele • Teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül • Teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, • Teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel • Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás • A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák • A matematikai jelek 	<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. • Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. • Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. • Önellenőrzés, számológép használata. • A szorzó- és bennfoglaló táblák memorizálása. • Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. • Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. • Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. • Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. • Valóságos helyzetek, történések elképzelése. • Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátsszással, kirakással, rajzban. • Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Mennyiségi következtetések. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		(+ – : < > =) • Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége • Műveletek közötti összefüggések • Egyszerű szöveges feladatok Számelméleti ismeretek	• A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel. • A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. • Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.	
Geometria - mérés	• A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. • Érzékelés pontosságának fejlesztése. • Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban. • Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. • Összehasonlítás, azonosítás,	Téri elemek - Vonalak (görbe, egyenes) - Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek)	• Egyenes és görbe vonalak előállítás pálcikákkal, zsinórral. • Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval, körzővel. • Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: – egyenes, görbe vonal – nyitott, zárt vonal – töröttvonal. • Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT- eszközökkel. • Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.	Térbeli elem Síkbeli alakzat Térbeli alakzat Transzformáció Mértékegység Pénz Kerület Terület

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága). • Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása. Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. • Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. 	<p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör <p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kocka, téglatest, gömb 	<ul style="list-style-type: none"> • Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. • Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. • Testek előállításuk gyurmából. • Építés kockákból minta alapján és szabadon. • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (egyenes- és görbe lap), – határoló lapok száma, – határoló lapok helyzete, – határoló lapok alakja (négyzet, téglalap). • Testek összehasonlítása, analízisa, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. • Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. • Síkidomok előállításuk tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. • Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, • megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló vonalak (egyenes, görbe), – határoló egyenesek száma, – oldalak helyzete, – oldalak nagysága. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Mérés • Hosszúság, űrtartalom, tömeg • Szabványmértékegységek • hosszúság (m, dm,) • űrtartalom (, l, dl) • tömeg (kg,) • Mértékváltás • Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra • Pénz, forint 	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. • Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. • Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. • Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. • Alakzatok és tükörképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása. • Mérés választott és szabványmértékegységekkel. • Becslés, megmérés, kimérés. • Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között. • Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. • Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése. • Ugyanannak a mennyiségnek megmérése különböző mértékegységekkel. • Mértékváltás következtetéssel. • Múlt, jelen, jövő fogalma. • Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel. • Időpont leolvasása Óra beállítása adott időpontra. • Pénzermék megismerése, használata. • A forint jele: Ft • Mennyiségek be- és felváltása. • Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen. 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés. • Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. • Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. • Relációs szókincs használata. 	Összefüggések	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. • Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal 	Kapcsolat Különbség Azonosság Szabály Táblázat Sorozat Függvény
		Sorozatok	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával. • Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. • Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. • Számok rendezése. • Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Függvények megadása, ábrázolása	<ul style="list-style-type: none"> • Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban megadott szabály alapján. • A mindennapi életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. 	

Tanév végi eredménye:

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában,
- Tudja a halmaz elemeit adott, illetve választott szempont szerint válogatni, csoportosítani.
- Tudjon igaz és nem igaz állításokat mondani kész halmazokról.
- Legyen jártas az állítások igazságának eldöntésében.
- Legyen tájékozott a 100-as számkörben.
- Legyen jártas a kétjegyű számok írásában, olvasásában.
- Összeadás, kivonás 10-es számkörben készségszinten, összeadás, kivonás 20-as számkörben analógia segítségével.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatot.
- Legyen képes konkrét és matematikai relációk felfedezésére.
- Tudjon megfogalmazni felismert kapcsolatokat.
- Legyen képes egyszerű sorozatok folytatására.
- Fogalmazzon meg szabályt egyszerűbb esetekben.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget, tudjon előállítani testeket gyurmából, síkidomokat vágással, tépéssel, rajzolással.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket: m, dm, l, dl, kg, Ft, nap, óra.
- Pénzhasználat készségszinten.
- A mindennapi életben szerzett közvetlen tapasztalatok alapján ismerje fel cselekvésekben, tevékenységekben az azonos elemek, azonos sorrendben való megjelenését.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása Közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése. 	Halmazok <ul style="list-style-type: none"> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai 	<ul style="list-style-type: none"> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése. Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása. 	Nagyságbeli viszonyító Tulajdonság Szín Forma
		Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> Igaz-hamis állítások 	<ul style="list-style-type: none"> Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése 	
		<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok). 	<ul style="list-style-type: none"> Kombinatorikus játékok, építések, színezések. 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számfogalom megerősítése 20-as számkörben A 100-as számkör Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám 	<ul style="list-style-type: none"> Számok modellezése matematikai eszközökkel. A római számok írása, olvasása, használatuk a mindennapi élet különböző területein (kerületek, hónapok, emeletek). 	Szám neve, jele Alaki, helyi-, valódi érték Egyes, tízes, százás egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám;

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. • Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. • A matematikai nyelv egyre pontosabb használata. 	<ul style="list-style-type: none"> - Római számok - I, V, X, L, C - Sorszám - Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám - A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai - A helyiérték-táblázat szerkezete - Helyi érték, alaki érték, valódi érték - Viszonyítás - Számsorok - Számok tulajdonságai - Bontás 	<ul style="list-style-type: none"> • Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, úrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal. • Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. • Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolatának megfigyelése, megfogalmazása. • Számok modellezése, összehasonlítása, • a relációs jelek ($<$ $>$ $=$) értelmezése, használata. • A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. • Tájékozódás a számegyenesen és a százastáblán. • Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. • Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. • Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. • Bontások lejegyzése. 	<ul style="list-style-type: none"> kerek tízes, kerek százast Összeadás Összeadandó Összeg Kivonás Kisebbitendő Kivonandó Maradék Különbség Szorzás Bennfoglalás Osztás

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Műveleti jelek - Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel - Összeadás, kivonás száz-as számkörben: teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás. • Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. • Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. • Önellenőrzés, számológép használata. • A szorzó- és bennfoglaló táblák memorizálása. • Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. • Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. • Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. • Valóságos helyzetek, történések elképzelése. • Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátsszással, kirakással, rajzban. • Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Mennyiségi következtetések. • A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás - A 4-es, 3-as, 6-os szorzó és bennfoglaló táblák - Egyszerű szöveges feladatok 	művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel.	
		Számelméleti ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. • Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása. 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> • A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. • Érzékelés pontosságának fejlesztése. • Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban. • Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. • Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok 	<ul style="list-style-type: none"> - Téri elemek - Vonalak (görbe, egyenes) - Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek) - Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek - Pont és vonal helyzete 	<ul style="list-style-type: none"> • Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. • Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval. • Pont és vonal helyzetének megfigyelése, egymáshoz való viszonyuk megfogalmazása (rajta, kívül, belül). • Adott helyzet létrehozása. 	Térbeli elem Síkbeli alakzat Térbeli alakzat Transzformáció Mértékegység Pénz Kerület Terület
		Térbeli alakzatok	<ul style="list-style-type: none"> • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> - határoló lapok (egyenes- és görbe lap), - határoló lapok száma, - határoló lapok helyzete, - határoló lapok alakja (négyzet, téglalap). 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>megállapítása (vonalak, síkidomok, testek).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága). • Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása. • Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. • Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. 	<p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör <p>Transzformációk</p> <p>Mérés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Testek összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. • Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. • Síkidomok jellemzői • Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk. • Tükrös alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtogatással. • Tükrös alakzatok előállítása térben. • Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. • Mérés választott és szabványmértékegységekkel. • Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. • Ugyanannak a mennyiségnek megmérése különböző mértékegységekkel. • Mértékváltás következtetéssel. • Múlt, jelen, jövő fogalma. • Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. • Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Időpont leolvasása percnyi pontossággal. • Óra beállítása adott időpontra. • Pénzermék használata. • A forint jele: Ft • Mennyiségek be- és felváltása. • Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen. • Kerület fogalmának alapozása körüljárással, méréssel. • Négyzet és a téglalap kerületének számítása mért vagy adott adatok alapján. • Terület fogalmának előkészítése lefedéssel. 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés. • Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. • Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. • Relációs szókincs használata. 	<p>Összefüggések (Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között.)</p> <p>Sorozatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. • Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal • Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. • Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. • Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. • Számok rendezése. 	<p>Kapcsolat Különbség Azonosság Szabály Táblázat Sorozat Függvény</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Függvények</p> <ul style="list-style-type: none"> • Táblázatok olvasása 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányos számsorok kiegészítése. • Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban megadott és választott szabály alapján. • A mindennapi életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. • Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján. 	

Tanév végi eredmények:

- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és azok tagadását.
- Legyen biztos számfogalma 100-as számkörben.
- 100-as számkörben tízes átlépés nélkül készségszinten tudjon összeadni és kivonni.
- Legyen jártas a tízes átlépéses összeadásban, kivonásban.
- Értse a szorzás, bennfoglalás és a részekre osztás tartalmát.
- Legyen gyakorlott a tanult szorzó- és bennfoglaló táblákban.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.
- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában.
- Jártasság a számok nagyságának összehasonlításában.
- Ismerjen fel szabályokat és tudja azokat megfogalmazni.
- Tudjon állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.
- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Legyen jártas a négyzet és a téglalap területének tapasztalati számításában.
- Ismerje a tanult szabvány mértékegységeket: cm, dkg, perc.

- 5-8. évfolyam

Célok

- Az 5-8. évfolyamon a matematikatanítás célja a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak konkrét megismertetése.
- Ebben a szakaszban képessé tenni a tanulókat egyszerű matematikai problémák felismerésére.
- Segíteni szükséges az ismeretek olyan szintű alkalmazását, amely a mindennapi élethelyzetekben előforduló matematikai feladatok önálló megoldásával lehetővé teszi a továbbképzési igény egyszerűbb szintű kielégítését.

Feladatok

- Alakítsa ki a készségszintű műveletvégzést.
- Biztosítsa – változatos matematikai tevékenységek során, az életkor és az egyéni sajátosságok figyelembevételével – a megismerés képességének fejlődését.
- Fejlessze a tér- és időszemléletet.
- Szoktasson a tevékenységek megtervezésére, megszervezésére, ellenőrzésre, értékelésre.
- Neveljen önkontrollra.
- Fejlessze az alkotó képzeletet.
- Alakítsa ki függvényyszerű gondolkodást.
- Juttassa el a tanulókat az oksági összefüggések felismeréséhez.

Fejlesztendő készségek, képességek

- Pozitív attitűd a számok világához. A kapcsolatok felismerése, az összefüggéslátás.
- A matematikai nyelv, a szövegértő képesség.
- A problémamegoldó képesség.
- A becslő, elemző, ellenőrző-önellenőrzési, az értékelő képesség.
- A gondolkodási műveletek: a perceptív, cselekvéses gondolkodás, a csoportosítás, az osztályozás, a konkretizálás.
- Analógiás gondolkodás, az elvonatkoztatás, az általánosítás műveletei.

Oktatási szakaszok jellemzői:

5-6. évfolyam

A két év célja – mindvégig tevékenységre épülve – a tanulók alapkészségének megerősítése, gyakorlási lehetőségek beiktatásával. Az ismeretek bővítését konkrét tapasztalásra alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell megvalósítani. Az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és tanulási módok kialakítása támogatja az ismeretek bővítésének, a képességek és készségek megerősítésének lehetőségét, kiegészülve különböző szintű tevékenységekkel, cselekvéses és elvont szinten. A gondolkodási műveletek egyre elvontabb szinten jelennek meg, a gondolkodási fajták gyakorlása matematikai problémák megoldása során történik. A matematikai fogalmak, kifejezések megértése, egyre pontosabb használata a matematikatanulás folyamatában, a tanulók cselekvését a középpontba állítva történik. Figyelmet kell fordítani az alkotó kedv ösztönzésére, kreativitás fejlesztésére, törekedve a minél kitartóbb és pontosabb munkavégzésre, önellenőrzésre.

A figyelem terjedelmének, tartósságának növelése, a koncentráció időtartamának növelése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése minden tanórán fontos feladat.

7-8. évfolyam

A két év célja a tanulók felkészítése az önálló életvitelre, az önálló munkavégzésre, az egyéni képességeikhez igazodó továbbtanulásra, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére. Olyan ismeretek, képességek, készségek kialakítása, ami biztosítja az önálló tanulás lehetőségét, és felkészíti őket az egész életen át tartó tanulásra. Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt szerepe van az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és módok használatának, alkalmazásának, a tanuló motiváltsága megteremtésének.

A matematika tantárgy sajátos fejlesztési célja a figyelem terjedelmének, tartósságának fokozatos növelése és szinten tartása, a koncentrációképesség fejlesztése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése. • Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása. 	<p>Halmazok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság) • Évfolyamozás. • Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz • Metszethalmaz 	<ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, logikai készlet elemeinek elhelyezése halmazábrákba. • Évfolyamozás egy, illetve egyszerre két szempont alapján. • Megfigyelés, lényeges jegyek kiemelése, azonosítás, megkülönböztetés. • Részhalmaz előállítás különböző alaphalmazokon személyekkel, tárgyakkal, logikai készlet elemeivel. • Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz kapcsolatának értelmezése. • A halmazábra különböző részeinek jelölése jelkártyákkal. • Elemek besorolása a halmazábra különböző részeibe • Személyeknek, tárgyakkal, logikai készlet elemeinek megfigyelése, közös 	<p>Halmaz Alaphalmaz Részhalmaz Metszethalmaz Logikai kifejezés „és“ „nem“ „egyik sem“ „minden“ „van olyan“ „van, amelyik nem”</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak	
			<p>tulajdonságuk kiemelése, megfogalmazása, metszethalmaz képzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A halmazábra különböző részeinek elnevezése. 		
		Matematikai logika Igaz-hamis állítások	<ul style="list-style-type: none"> • Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábra különböző részeiről. • Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint. • Állításokhoz halmazok alkotása. • A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata 		
		Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kombinatorikus játékok. • Elemek sorba rendezése. • Lehetőségek sokféleségének észrevétele. 		
Számelmélet, algebra		<p>eszközök célszerű használata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása. 	<p>Számok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok 1000-es számkörben • A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai • A helyiérték-táblázat • Római számok 	<ul style="list-style-type: none"> • Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100-as számkörben. 	<p>Szám neve, jele Alaki, helyi, valódi érték Egyes, tízes, százaz, ezres, tízezres</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak	
		<ul style="list-style-type: none"> • Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önellenőrzés gyakoroltatása. • Megtartó emlékezet fejlesztése. • Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Viszonyítás • Relációs jelek • Számok helye a számsorban • Számok tulajdonságai • Bontás • Törtszámok előkészítése • Negatív számok előkészítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése. • Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. • Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára. • Kétjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. • Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen. • Számok egyes, tízes szomszédjainak megállapítása. • Számok kerekítése. • Számok bontása összeg és szorzat alakban. • Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, százaz, csoportok alkotása. 	<p>Összeadás: összeadandó (tag), összeg Kivonás: kisebbitendő, kivonandó, különbség Maradék Szorzás: szorzandó, szorzó Részszorzat Szorzat Osztás: osztandó, osztó, hányados Maradék Törtszám Számláló Nevező Törtvonal Egész szám Negatív szám Pozitív szám Plusz Mínusz Többszörös</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
				<ul style="list-style-type: none"> • Helyiérték-táblázat bővítése 1000-ig • A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze; százszorosa, századrésze;). • Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. • Teljes háromjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése öt- tíz-, száz forintosokkal. • Számok képzése egy vagy több feltétellel. • Tanult római számok írása, olvasása a mindennapi élet

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
				<p>különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, • majd elvont szinten. • A relációs jelek ($<$ $>$ $=$), használata. • A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata. • Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon • Egyes-, tízes-, százaz számszomszédok leolvasása. • Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása • Pontos matematikai fogalmak használata. • Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten.

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
				<ul style="list-style-type: none"> • Bontások lejegyzése. • Törtrészek előállítása tevékenységgel (darabolás, színezés, kirakás). • Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállítása • A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). • Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. • Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal.
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli műveletek • Összeadás, kivonás 1000-es számkörben • A 8-as, 9-es, 7-es szorzó és bennfoglaló táblák • Maradékos osztás 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás. • Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százásokkal - az egyjegyű számok analógiájára. • Műveletek modellezése. • A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések a műveletek között • Írásbeli műveletek. • Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. • Két- és háromjegyű számok szorzása egy- és kétjegyű szorzóval. • Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. • Műveletekben szereplő számok elnevezése. • Műveleti tulajdonságok • Összeadás, kivonás közösleges törtekkel • Egyszerű és összetett szöveges feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> • A 8-as, 9-es, 7-es szorzó- és bennfoglaló táblák kiépítése. • Azonos tagú összeadások lejegyzése szorzással. • Szorzások lejegyzése azonos tagú összeadásokkal. • Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása. • Műveletek közötti összefüggések felfedezése. • Kerek tízesek, százask szorzása, osztása analógia alapján. • Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között. • Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel. • Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. • Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten. • Műveletek eredményének becslése. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. • Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Matematikai fogalmak használata. • Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük (lejátszással, kirakással, rajzban). • Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti • összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Együttes emlékezés adatokra és összefüggésekre. • A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Összetett szöveges feladatok értelmezése. • Történekek megjelenítése matematikai modellekkel. • Problémák logikai sorrendjének megállapítása, a megoldás logikai menetének megfogalmazása. 	
		Számelméleti ismeretek <ul style="list-style-type: none"> • Páror, páratlan számok • Oszthatósági szabályok 	<ul style="list-style-type: none"> • A páros-, páratlan számok fogalmának kiterjesztése az 1000-es számkör számaira. • Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás. 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> • Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése. • Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között. • Becslés, mérés és számolás gyakoroltatása. • Fogalmi gondolkodás fejlesztése. 	A tér elemei <ul style="list-style-type: none"> • Félegyenes, szakasz, szög 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenes és pont helyzetének vizsgálata. • Félegyenes rajzolása, pont elnevezése. • Szakaszok rajzolása, megmérése, kimérése, elnevezése. • Szögek rajzolása. • Derékszög előállítás hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése. • A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése. 	Téri elem Síkbeli alakzat Térbeli alakzat Transzformáció Mértékegység Pénz Kerület Terület Szerkesztés

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör • Szabályos sokszögek 	<ul style="list-style-type: none"> • Szerkesztő eszközök használata. • Síkidomok előállítás, rajzolása. • Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata: határoló vonalak, oldalak száma, oldalak nagysága, oldalak helyzete, átlók száma és nagysága, szimmetria tengelyek száma alapján. • Síkidomok csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. • Összehasonlítás adott szempont szerint. • Azonosságok, különbségek megfogalmazása 	
		<p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testek, téglatest, kocka 	<ul style="list-style-type: none"> • Testek építése egységkockákból szabadon és adott feltétellel. • Testek építése lapokból. • Testek alkotórészeinek megfigyelése, elnevezése (lap, él, csúcs). 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (görbe-, síklap); – határoló lapok száma; – határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap); – határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú); – határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos). 	
		<p>Szerkesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Párhuzamos, merőleges, egyenes • Másolás • Felezés • Szerkesztés 	<ul style="list-style-type: none"> • Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása négyzethálón, majd szerkesztésük derékszögű vonalzókkal. • Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora). • Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón. • Szerkesztési lépések sorrendjének követése. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Mérés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hosszúság-, tömeg-, űrtartalom. • Szabvány mértékegységek: • hosszúság (km, m, dm, cm, mm); • tömeg (t, kg, dkg, g); • űrtartalom (hl, l, dl, cl, ml). • Mértékváltás • Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, nap, óra, perc, másodperc • Pénz 	<ul style="list-style-type: none"> • Mérés választott és szabvány mértékegységekkel. • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. • Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése. • Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján. • Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszorosa, tizedrésze, századrésze,). • A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. • Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. • Időtartam érzékelése a mindennapi életből vett példákkal. • Időtartam számítása. • Tájékozódás a naptárban. • Forint (Ft). 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Pénznemek megismerése, használata. • Mennyiségek be- és felváltása. • Mennyiségek kifizetése többféleképpen. 	
		Kerület, terület	<ul style="list-style-type: none"> • Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. • Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel. • A mértékegységek nagysága és a mérőszámok közötti összefüggés megállapítása. • Négyzet és téglalap területének mérése az egységek összeszámlálásával. 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. 	Összefüggések	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések felismerése, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számai között; kifejezése rajzzal, jelekkel. 	Grafikon Értéktáblázat Összefüggés Szabály

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Megismerési módszerek továbbfejlesztése. • Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. • Logikus gondolkodás fejlesztése. 	<p>Sorozatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések keresése megadott szempont szerint a látszólag különböző dolgok között. • Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal. • Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése, alkalmazása műveletekkel a hiányzó adatok pótlására. • Sorozatok képzése geometriai alakzatokkal, számokkal adott, vagy felismert szabály alapján. • Ciklikus sorok folytatása. • Állandó különbségű sorozatok folytatása mindlét irányban. Változó különbségű sorozatok folytatása. • Hányados sorozatok folytatása. 	
		<p>Függvények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok gyűjtése, sorozatba, táblázatba rendezése. • Sorozatban, táblázatban szereplő adatok közötti összefüggések, szabályok 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			felismerése, megfogalmazása segítségével, lejegyzése. <ul style="list-style-type: none"> • Hiányos sorozatba, táblázatba rendezett adatok kiegészítése. 	
Statisztika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> • Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. • Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése 	Statisztika	<ul style="list-style-type: none"> • Statisztikai adatok gyűjtése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámlálása, mérések eredménye. 	Lehetőség Kísérlet Táblázat Adat Grafikon Diagram

Tanév végi eredmények:

- Tudja kiválogatni két halmaz közös elemeit.
- Tudjon egyszerű állításokat, tagadásokat előállítani.
- Értse a logikai „és” tartalmát.
- Használja pontosan a logikai kifejezéseket.
- Tudja alkalmazni a csoportosítást, a részhalmazképzést más matematikai témakörökben.
- Használja értelmesen a „minden, van olyan, van, amelyik nem, egyik sem” kifejezéseket.
- Tudja a háromjegyű számokat írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma 1000-es számkörben.
- Értse a tört és a negatív szám fogalmát.
- Számoljon szóban készségi szinten 100-as számkörben.
- Legyen jártas a szorzó- és bennfoglaló táblák körében.
- Legyen jártas írásbeli műveletekben.
- Legyen képes összetett szöveges feladatok megoldására segítséggel.
- Legyen képes összefüggések felismerésére a matematika különböző témaköreiben.
- Felismert és megfogalmazott szabályokat tudjon lejegyezni.
- Legyen jártas változó különbségű számsorozatok folytatásában.
- Tudjon mennyiségeket különböző pénznemekkel kifejezni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben.
- Legyen jártas a kerületszámításban.
- Legyen gyakorlata a szerkesztőeszközök használatában.
- Végezzen csoportos valószínűségi kísérleteket.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése. Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása. 	Halmazok <ul style="list-style-type: none"> Évfolyamozás. Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz Metszethalmaz 	<ul style="list-style-type: none"> A halmazokról tanultak elmélyítése. A halmazábra különböző részeinek elnevezése. Unióképzés. Alá- és fölrendeltségi viszony felismerése. Venn-diagram értelmezése. 	Halmaz Alaphalmaz Részhalmaz Metszethalmaz Logikai kifejezés „és“ „nem“ „egyik sem“ „minden“ „van olyan“ „van, amelyik nem”
		Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> Állítások igazságtartalma 	<ul style="list-style-type: none"> Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: néhány lehetőség, egyre több lehetőség. 	
		Kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint. Állításokhoz halmazok alkotása. A logikai kifejezések pontos használata. Tulajdonságok tagadása, a logikai „nem” fogalmának használata. Logikai „és” fogalmának használata. 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Matematikai eszközök célszerű használata. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása. Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önellenőrzés gyakoroltatása. Megtartó emlékezet fejlesztése. 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számok 1000-es számkörben A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai A helyiérték-táblázat Római számok Viszonyítás Relációs jelek Számok helye a számsorban 	<ul style="list-style-type: none"> Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 1000-es számkörben. Tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése. Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára. Kétjegyű és háromjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. 	Szám neve, jele Alaki, helyi, valódi érték Egyes, tízes, százaz, ezres, tízezres Összeadás: összeadandó (tag), összeg Kivonás: kisebbítendő,

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Számok tulajdonságai • Bontás • Közöséges törtszámok • Törtek a mindennapi életben • Negatív számok • Negatív számok a mindennapi életben 	<ul style="list-style-type: none"> • Relációs jelek használata. • Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen. • Számok egyes, tízes, százás szomszédjainak megállapítása. • Számok kerekítése. • Számok bontása összeg és szorzat alakban. • Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, százás, ezres csoportok alkotása. • Helyiérték-táblázat bővítése 10 000-ig. • A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze; százszorosa, századrésze; ezerszerese, ezredrésze). • Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. • Teljes három- és négyjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése öt- tíz-, száz- és ezer forintosokkal. • Számok képzése egy vagy több feltétellel. • Tanult római számok írása, olvasása a mindennapi élet különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja). 	<p>kivonandó, különbség Maradék Szorzás: szorzandó, szorzó Részszorzat Szorzat Osztás: osztandó, osztó, hányados Maradék Törtszám Számláló Nevező Törtvonal Egész szám Negatív szám Pozitív szám Plusz Mínusz Többszörös</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. • Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon • Egyes-, tízes-, száz- és ezres számszomszédok leolvasása. • Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása • Pontos matematikai fogalmak használata. • Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. • Bontások lejegyzése. • Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállítás- • A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). • Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. • Közönséges törtek írása, olvasása, értelmezése. • Közönséges törtek helye a számegyenesen. • Egységtörtek összehasonlítása matematikai modelleken. • Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). • Negatív számok írása, olvasása. • 0 középpontú számegyenes készítése. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli műveletek • Összeadás, kivonás 1000-es számkörben • Maradékos osztás • Összefüggések a műveletek között • Írásbeli műveletek. • Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. • Két- és háromjegyű számok szorzása egy- és kétjegyű szorzóval. • Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. • Műveleti tulajdonságok • Összeadás, kivonás közönséges törtekkel • Egyszerű és összetett szöveges feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatív számok keresése a számegyenesen. • Összehasonlításuk egymással, • 0-val, pozitív számokkal. • Fejben számolás. • Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel – az egyjegyű számok analógiájára. • Műveletek modellezése. • A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása. • Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása. • Maradékos osztás kirakással, lejegyzésük, a maradék jelölése. • Műveletek közötti összefüggések felfedezése. • Kerek tízesek, százassal, ezresek szorzása, osztása analógia alapján. • Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között. • Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel. • Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. • Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten. • Műveletek eredményének becslése.. • Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai és 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Számelméleti ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Páror, páratlan számok • Oszthatósági szabályok 	<ul style="list-style-type: none"> • IKT-eszközökkel. • Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Matematikai fogalmak használata. • Számológép használata önellenőrzésre. • Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. • Az egy egésznél kisebb törtek pótlása egy egészre. • A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre. • Összetett szöveges feladatok értelmezése. • Történekek megjelenítése matematikai modellekkel. • Problémák logikai sorrendjének megállapítása, a megoldás logikai menetének megfogalmazása. • Összefüggések megértése, kódolása (számfeladat, számegeyenes, táblázat, rajz, nyitott mondat, halmazábra, grafikon). • Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása. • A páros-, páratlan számok fogalmának kiterjesztése 10 000-es számkör számaira. • Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás. • Oszthatósági szabályok felismerése matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> • Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése. • Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között. • Becslés, mérés és számolás gyakoroltatása. • Fogalmi gondolkodás fejlesztése. 	<p>A tér elemei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Félegyenes, szakasz, szög 	<ul style="list-style-type: none"> • Szögek rajzolása. • Derékszög előállítása hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése. • A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése. • Szerkesztő eszközök használata. 	<p>Téri elem Síkbeli alakzat Térbeli alakzat Transzformáció Mértékegység PéNZ Kerület Terület Szerkesztés</p>
		<p>Síkbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör • Szabályos sokszögek 	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályos sokszögek oldalainak, szögeinek vizsgálata, azonosságok megállapítása. • Síkidomok csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. • Összehasonlítás adott szempont szerint. • Azonosságok, különbségek megfogalmazása 	
		<p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testek, téglatest, kocka 	<ul style="list-style-type: none"> • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (görbe-, síklap); – határoló lapok száma; – határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap); – határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú); – határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos). 	
		<p>Transzformációk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tükrözés, nagyítás, kicsinyítés 	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok tükrözése egy tükörtengely segítségével négyzethálón. • Síkidomok nagyítása, kicsinyítése négyzethálón <ul style="list-style-type: none"> – az egység mérete változik; – az egységek száma változik. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Szerkesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Párhuzamos, merőleges, egyenes • Másolás • Felezés • Szerkesztés <p>Mérés, mértékegységek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hosszúság-, tömeg-, űrtartalom. • Szabvány mértékegységek: • hosszúság (km, m, dm, cm, mm); • tömeg (t, kg, dkg, g); • űrtartalom (hl, l, dl, cl, ml). 	<ul style="list-style-type: none"> • A síkidomok és tükörképük vizsgálata, összehasonlítása. • Azonosságok, különbségek megállapítása. • Az egybevágó és hasonló fogalmak alapozása. <ul style="list-style-type: none"> • Szakaszok és szögek másolása vonalzóval és körzővel. • Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora). • Szakaszok és szögek felezése körzővel és vonalzóval. • A szakaszfelező merőleges és a szögfelező fogalmának alapozása. • Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón. • Különböző sugarú körök szerkesztése. • Szerkesztő eszközök használata. • Szerkesztési lépések sorrendjének követése. <ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. • Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése. • Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján. • Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszoros, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze). • A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Mértékváltás • Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, nap, óra, perc, másodperc • Pénz 	<ul style="list-style-type: none"> • Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. • Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. • Időtartam érzékelése a mindennapi életből vett példákkal. • Időtartam számítása. • Mértékváltások a különböző időmértékek között. • Tájékozódás a naptárban. • Forint (Ft). • Pénznemek megismerése, használata. • Mennyiségek be- és felváltása. • Mennyiségek kifizetése többféleképpen. 	
		Kerület, terület	<ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással. • A mértékegységek nagysága és a mérőszámok közötti összefüggés megállapítása. 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. • Megismerési módszerek továbbfejlesztése. • Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. 	Összefüggések	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések keresése megadott szempont szerint a látszólag különböző dolgok között. 	Grafikon Értéktáblázat Összefüggés Szabály
		Sorozatok	<ul style="list-style-type: none"> • Ciklikus sorok folytatása. • Állandó különbségű sorozatok folytatása mindlét irányban. • Változó különbségű sorozatok folytatása. • Hányados sorozatok folytatása. 	
		Függvények megadása, ábrázolása	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok gyűjtése, sorozatba, táblázatba rendezése. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Logikus gondolkodás fejlesztése. 		<ul style="list-style-type: none"> Sorozatban, táblázatban szereplő adatok közötti összefüggések, szabályok felismerése, megfogalmazása segítséggel, lejegyzése. Hiányos sorozatba, táblázatba rendezett adatok kiegészítése. Grafikonok olvasása, értelmezése. Értéktáblázat kiegészítése szöveggel, matematikai alakban megadott szabály alapján. Grafikus megjelenítés 	
Statisztika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése 	<p>Statisztika</p> <hr/> <p>A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek</p>	<ul style="list-style-type: none"> Statisztikai adatok gyűjtése. Ábrázolásuk grafikonon, diagramon közösen. Grafikonok, diagramok értelmezése, leolvasása. Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. A lejegyzések összesítése táblázatba. A táblázat adatainak leolvasása, értelmezése. Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről. A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata. Spontán tippelések az események várható bekövetkeztéről. 	<p>Lehetőség Kísérlet Táblázat Adat Grafikon Diagram</p>

Tanév végi eredmények:

- A tanuló legyen képes két halmaz metszetének előállítására, elemszámok megállapítására.
- Tudjon adott tulajdonságú részhalmazt előállítani az alaphalmazon
- Legyen képes egyszerű állítások és tagadások megfogalmazására.
- Pontosán használja a logikai kifejezéseket.
- Értse és használja helyesen a logikai fogalmakat.
- Legyen biztos számfogalma tízezres számkörben.
- Értse a közönséges tört szám és a negatív szám fogalmát.
- Tudjon készségi szinten számolni szóban ezres számkörben.
- Szorzó-, bennfoglaló táblák készségi szintű használata.
- Legyen jártas a szorzásban, osztásban egyjegyű szorzó és osztó esetén.
- Tudjon önállóan összetett szöveges feladatot megoldani.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításában tízezres számkörben.
- Tudjon különbségsorozatot folytatni mindkét irányban.
- Legyen tapasztalata hányados sorozatok alkotásában.
- Legyen képes egyszerű összefüggések felismerésére, leírására.
- Tudjon csoportosítani testeket és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján.
- Ismerje a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja a négyzet és a téglalap kerültét kiszámítani, területét lefedéssel mérni.
- Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzen tapasztalatokat a lejegyzési módban.
- Értse a „biztos” és a „lehetetlen” kifejezéseket.
- Törekedjen a pontos mérésre. A mérőeszközöket biztonságosan használja.
- Biztonsággal tájékozódjon a síkban és a térben.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésképesztés fejlesztése. Analógiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével. 	Halmazok <ul style="list-style-type: none"> Alap-, rész-, kiegészítő halmaz és metszethalmaz Végtelen és üres halmaz 	<ul style="list-style-type: none"> A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témakörökben, tantárgyakban. Elemek szétválogatása több feltétel szerint. Halmazok kapcsolatának felismerése: nincs közös elemük, egyik a másiknak része, van közös elemük, de egyik sem része a másiknak. 	Halmaz Alaphalmaz Részhalmaz Kiegészítő halmaz Metszethalmaz Üres halmaz Végtelen halmaz Variáció
		Matematikai logika <ul style="list-style-type: none"> Állítások és tagadások igazságtartalma 	<ul style="list-style-type: none"> Sorba rendezés. Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítás. 	
		Kombinatorika <ul style="list-style-type: none"> Kombinációk és variációk Lehetőségek száma Rendszerezési sémák 	<ul style="list-style-type: none"> Állítások alap-, rész- és kiegészítő halmazokról. Állítások halmazok metszetéről. Hibás állítások javítása. Feltétel tagadása: a logikai „nem”. Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”. 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása. 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számok 100 000-es számkörben. Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom 	<ul style="list-style-type: none"> Pontos matematikai fogalmak elmélyítése, használata. Négyjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. 	Szám neve, jele Alaki-, helyi-, valódi érték Egyes, tízes, százaz, ezres,

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása. • Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten. • Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. • A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése. • Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése. 	<p>kialakítása 100000-es számkörben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az 100 000-es számkör: • A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. • A helyiérték-táblázat szerkezete. • Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata. • Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám. • Viszonyítás • Számok helye a számsorban • Számok tulajdonságai • Bontás • Törtszámok • Negatív számok 	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata. • Pontos és becslt (közelítő helye) helyük keresése a számegyenesen. • Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak megállapítása. • Számok kerekítése. • Tájékozódási képesség fejlesztése. • Számok bontása összeg és szorzat alakban. • Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Helyiérték-táblázat bővítése 100 000-ig. • A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze). • Összefüggésekre való emlékezés. • Teljes ötjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. • Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. • Becslés, mérés, ellenőrzés. • Számok képzése egy vagy több feltétellel. • A relációs jelek (< > =), használata. 	<p>tízezres, százezres, milliós</p> <p>Tizedes törtek</p> <p>Törtszám</p> <p>Számláló</p> <p>Nevező</p> <p>Törtvonal</p> <p>Egyszerűsítés</p> <p>Bővítés</p> <p>Egész szám</p> <p>Negatív szám</p> <p>Pozitív szám</p> <p>Plusz</p> <p>Mínusz</p> <p>Római szám</p> <p>Többszörös</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyebb megértése. Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon. • Egyes-, tízes-, százas-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása. • Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. • Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk. • Számok bontása összeg- és szorzat alakra. • Bontások lejegyzése. • Tötrészek előállítás, ábrázolása, jelölése törtszámmal. • Törtszám értelmezése. • Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. • Helyük a számegyenesen. • Közönséges törtek összehasonlítása matematikai eszközök segítségével: azonos nevezőjű, azonos számlálójú és különböző nevezőjű törtek összehasonlítása. • 10, 100, 1000 nevezőjű törtek írása tizedes tört alakban. • Helyiérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a helyiérték-táblázatban • Összefüggések megállapítása a tized-, század- és ezredrészek között. • Tizedes törtek modellezése. • Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. • Tizedes törtek írása helyiérték-táblázatba, olvasásuk. • Tizedes törtek szűkítése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük. • Negatív szám fogalmának elmélyítése. • Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). • Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életből vett példákából. • Negatív számok írása, olvasása. • 0 középpontú számegyenes készítése. 	
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli műveletek. • Szóbeli műveletek 10 000-es és 100 000-es számkörben. • Írásbeli műveletek • Összeadás, kivonás 100 000-es számkörben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás gyakorlása. • Szóbeli összeadás, kivonás kerek számokkal az egyjegyű számok analógiájára. • Kerek számok szorzása, osztása egyjegyű szorzóval és osztóval. • Pozitív egész számok szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Három- és négyjegyű számok szorzása két- és háromjegyű szorzóval. • Öt jegyű számok osztása egyjegyű osztóval (kétfegyű osztóval). • Műveletek közönséges törttekkel • Műveletek tizedes törttekkel • Egyszerű és összetett szöveges feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségi változások megfigyelése (tízszerese, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze), a kapott eredmény helye a helyiérték-táblázatban. • Összefüggések megértése, megfogalmazása. • Matematikai nyelv pontos használata. • Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel. • Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. • Műveletek eredményének becslése. • Becslés, számolás, ellenőrzés. • Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. • Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. • Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Számológép használata önellenőrzésre. • Azonos nevezőjű törttek összeadása, kivonása. • Közönséges törttek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel. • Közös többszörös keresése. • Különböző nevezőjű közönséges törttek összeadása, kivonása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Műveletek cselekvésben való értelmezése, rajzos megjelenítése. • Tizedes törtek összeadása, kivonása. • Helyi értékes írásmód alkalmazása. • Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal. • Tizedes törtek szorzása tizedes törttel. • Számlálás, számolás. • Analízis, szintézis. • Összefüggések megértése, megfogalmazása. • Mennyiségi következtetések. • Tájékozódás a helyiérték-táblázatban. • Feladatok értelmezése, adatok gyűjtése és lejegyzésük. • Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése. • Megoldás lejegyzése nyitott mondattal, művelettel. • Várható eredmény becslése kerekített értékben. • A feladat kiszámítása, a kapott eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becsült értékkel és a valósággal. • A válasz megfogalmazása. • Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése. • Szövegértés, szövegalkotás. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések megállapítása. • Mennyiségi következtetések. • Becslés, számítás, ellenőrzés. • Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. 	
		Számelméleti ismeretek <ul style="list-style-type: none"> • Páros, páratlan számok • Osztathósági szabályok 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult ismeretek felidézése, kiterjesztése a 1 000 000-s számkörre. • Osztathósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás. • Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése. • A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása. • Becslés, mérés képességének fejlesztése. • Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése. 	A tér elemei <ul style="list-style-type: none"> • Szög, szögfajták 	<ul style="list-style-type: none"> • Szögek rajzolása vonalzóval, szögmérővel. • A szög részeinek megnevezése. • A szög mérése, mértékegység neve, jele (fok, °). • Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög. 	Szögfajta Háromszög Kör Négyzet Mértékegység Test Felszín Térfogat
		Síkbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok <ul style="list-style-type: none"> – Háromszög – Kör – Speciális négyszög 	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok előállítása, vizsgálatuk, csoportosításuk a megállapított tulajdonságok alapján. • Háromszögek előállítása tépéssel, vágással, rajzolással. • Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek). • Évfolyamozásuk oldalak hosszúsága szerint: különböző oldalú, egyenlő szárú és egyenlő oldalú (szabályos) háromszögek. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Évfolymozásuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek. • Különböző sugarú körök rajzolása. • A kör alkotórészeinek rajzolása, elnevezése, jelölése: • középpont, sugár, átmérő, húr, körvonal, körív, körlap, körcikk, körszelet. • A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján. 	
		<p>Térbeli alakzatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testek – Kocka, téglatest – Kúp, henger 	<ul style="list-style-type: none"> • Testek építése lapokból. • Testek kiterítése, testhálók készítése. • Testek és testhálók egymáshoz rendelése. • Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: kiterjedésük, határoló lapok alakja, helyzete szerint. • A kocka és a téglatest tulajdonságainak megfigyelése, megállapítása mérések alapján, összehasonlításuk: • lapok, élek, csúcsok száma; • kiterjedésük (hosszúság, szélesség, magasság) mérete; • határoló lapok alakja, mérete; • határoló lapok helyzete. 	
		<p>Transzformációk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tükrözés • Nagyítás, kicsinyítés 	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok tükrözése egy tükörtengellyel, szerkesztéssel. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> Az eredeti és a tükrözött síkidom összehasonlítása, azonosságok és különbségek megállapítása: egybevágó síkidomok. Nagyítás, kicsinyítés szerkesztéssel: oldalak hosszúságának növelése kétszeresére, háromszorosára...; csökkentése felére, harmadára.... 	
		Szerkesztés <ul style="list-style-type: none"> Szögek 	<ul style="list-style-type: none"> Szögek szerkesztése: 360°, 180°, 90°, 45°, 60° és 30°-os szögek. Négyzet és téglalap szerkesztése adott méretek alapján. Háromszög szerkesztése: <ul style="list-style-type: none"> - három oldalból; - két oldalból és a közbezárt szögből; - egy oldalból és a rajta fekvő két szögből. 	
		Mérés, mértékegységek <ul style="list-style-type: none"> Területmérés Térfogatmérés Mértékváltás Időmértékek Pénz 	<ul style="list-style-type: none"> Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése. Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján. Terület mérése választott és szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: km^2, m^2, dm^2, cm^2, mm^2. Mértékváltások következtetéssel (tízszere, százszere, ezerszere) 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. • Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. • Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. • Időtartam érzékeltetése a mindennapi életből vett példákkal. • Időtartam számítása. • Mértékváltások a különböző időmértékek között. • Tájékozódás a naptárban. • Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás. 	
		<p>Kerület, terület</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek kerülete • Négyzet, téglalap területe 	<ul style="list-style-type: none"> • Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. • Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel. • Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámlálásával. • Négyzet és téglalap területének kiszámítása. 	
		<p>Térfogat, felszín</p> <ul style="list-style-type: none"> • A téglatest és kocka felszíne • A téglatest és a kocka térfogata 	<ul style="list-style-type: none"> • Testekhez testhálók rendelése. • A téglatest és a kocka térfogatának mérése választott és szabványmértékegységekkel. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. • Függvényszerű gondolkodás alapozása. • Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával. 	Összefüggések	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. • A felismert összefüggések megfogalmazása viszonzszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel. 	Függvény Koordináta-rendszer Tengely Középpont
		Sorozatok	<ul style="list-style-type: none"> • Számok rendezése. • Állandó és váltakozó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. • Hányados sorozatok folytatása. 	
		Függvények megadása, ábrázolása	<ul style="list-style-type: none"> • Összetartozó adatképek felismerése. • Tapasztalati függvények készítése leszámított, mért adatok alapján. • Függvények ábrázolása, leolvasása, jelölésük nyilakkal. 	
Statisztika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. • Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. • A valószínűségi szemlélet alapozása. 	Statisztika <ul style="list-style-type: none"> • Statisztikai adatok, kísérletek 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése. • Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük. • Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal. • Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból. 	Lehetőség Kísérlet Táblázat Adat Statisztika Grafikon Diagram
		A valószínűség-számítás elemei <ul style="list-style-type: none"> • Valószínűségi kísérletek • Gyakoriság 	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek végzése (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok, dobókockák, pörgettyűk, piros-kék korongok, pénzérmék, számkártyák, 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>játékkártyák, dominókészlet, színes golyók / (éldául Babilon-golyók), játékrulett).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. • A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdiagramba. • Az események gyakoriságának megfigyelése. • Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről. • A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata. • Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről. • Valószínűségi fogalmak használata. 	

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes halmazok egyesítésére.
- Értse és használja a logikai „vagy” kifejezést.
- Tudja az állítások igazságának eldöntését.
- Legyen biztos számfogalma 100 000-es számkörben.
- Jártasság a racionális számok körében.
- Tudjon készségi szinten szorozni, osztani egyjegyű szorzóval, osztóval.
- Legyen jártas a kétjegyű szorzóval való szorzásban, a tizedes törtek szorzásában.
- Tudjon közönséges törteket összeadni, kivonni, szorozni és osztani egész számmal.
- Tudjon összetett szöveges feladathoz megoldási tervet készíteni.
- Tudjon összehasonítani azonos nevezőjű és számlálójú közönséges törteket és tizedes törteket.
- Legyen képes összefüggések felfedezésére a szabály kiválasztásánál, tudjon állandó és változó különbségű sorozatot folytatni közönséges törtekkel és tizedes törtekkel.
- Legyen jártas hányados sorozatok folytatásában természetes számok körében.
- Ismerje a kocka, a téglalap, a háromszög tulajdonságait, a kör alkotórészeit.
- Tudja kiszámítani a téglalap és négyzet területét, ismerje a terület mértékegységét.
- Tudjon szerkeszteni szögeket, téglalapot, négyzetet, háromszöget.
- Tudjon síkidomot tükrözni, kicsinyíteni, nagyítani.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a „lehet”, a „biztos” a „nem biztos” kifejezésekkel kapcsolatban.
- Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.
- Mélyüljenek ismeretei az anyagi értékek területén.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésképeség fejlesztése. Analógiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével. 	Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság)	<ul style="list-style-type: none"> A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témakörökben, tantárgyakban. Végtelen és üres halmazok megfigyelése, létrehozása. Halmazok kapcsolatának vizsgálata. 	Halmaz Alaphalmaz Részhalmaz Kiegészítő halmaz Metszethalmaz Üres halmaz Végtelen halmaz Variáció
		Matematikai logika Állítások és tagadások igazságtartalma	<ul style="list-style-type: none"> Állítások és tagadások megfogalmazása a végtelen és üres halmazokról. Hibás állítások javítása. Feltétel tagadása: a logikai „nem”. Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”. 	
		Kombinatorika (Kombinatorikai feladatok.)	<ul style="list-style-type: none"> Sorba rendezés. Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítás. Rendszerezési sémák megismerése, rögzítése (egyszerű lejegyzések, táblázatok). 	
Számelmélet, algebra	<ul style="list-style-type: none"> Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása. 	Számok <ul style="list-style-type: none"> Számok 1 000 000-s számkörben. Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100000-es számkörben. 	<ul style="list-style-type: none"> Pontos matematikai fogalmak elmélyítése, használata. Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata. Pontos és becült (közelítő helye) helyük keresése a számegegyenesen. 	Szám neve, jele Alaki-, helyi-, valódi érték Egyes, tízes, százaz, ezres, tízezeres, százezeres, milliós

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása. • Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten. • Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. • A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése. • Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1 000 000-s számkör: • A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. • A helyiérték-táblázat szerkezete. • Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata. • Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám. • Viszonyítás • Számok helye a számsorban • Számok tulajdonságai • Bontás • Törtszámok • Negatív számok 	<ul style="list-style-type: none"> • Számok egyes, tízes, száz, ezres szomszédainak megállapítása. • Számok kerekítése. • Tájékozódási képesség fejlesztése. • Számok bontása összeg és szorzat alakban. • Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Helyiérték-táblázat bővítése 1 000 000-ig. • A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszere, tizedrésze). • Összefüggésekre való emlékezés. • Teljes öt- és hatjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. • Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. • Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom). • Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. • Becslés, mérés, ellenőrzés. • Számok képzése egy vagy több feltétellel. • Egyes-, tízes-, száz-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása. • Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk. • Számok bontása összeg- és szorzat alakra. • Bontások lejegyzése. 	<ul style="list-style-type: none"> Tizedes törtek Törtszám Számláló Nevező Törtvonal Egyszerűsítés Bővítés Egész szám Negatív szám Pozitív szám Plusz Mínusz Római szám Többszörös

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Helyiérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. • Tájékozódás a helyiérték-táblázatban • Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. • Tizedes törtek szűkítése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük. • Negatív szám fogalmának elmélyítése. • Tapasztalatok gyűjtése a mindennapi életből vett példákban. • Negatív számok írása, olvasása. • 0 középpontú számegyenes készítése. • Negatív számok helye a számegyenesen. • Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal. 	
		<p>Műveletek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli műveletek. • Szóbeli műveletek 10 000-es és 100 000-es számkörben. • Írásbeli műveletek • Összeadás, kivonás 100 000-es és 1 000 000-s számkörben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás gyakorlása. • Szóbeli összeadás, kivonás • Összefüggések megértése, megfogalmazása. • Matematikai nyelv pontos használata. • Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel. • Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. • Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten, a fokozatok betartásával. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Három- és négyjegyű számok szorzása két- és háromjegyű szorzóval. • Öt- és hatjegyű számok osztása egyjegyű osztóval (kétjegyű osztóval). • Műveletek közönséges törtekkel • Műveletek tizedes törtekkel • Egyszerű és összetett szöveges feladatok • Fordított szövegezésű feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Műveletek eredményének becslése. • Becslés, számolás, ellenőrzés. • Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. • Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. • Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. • Számológép használata önellenőrzésre. • Közönséges törtek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel. • Közös többszörös keresése. • Közönséges törtek szorzása egész számmal és közönséges tört számmal. • Közönséges törtek osztása egész számmal és közönséges törttel, a reciprok érték fogalmának értelmezése. • Tizedes törtek szorzása tizedes törttel. • Tizedes tört szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. • Számok értékének és a helyük változásának megfigyelése és megfogalmazása. • Számlálás, számolás. • Analízis, szintézis. • Összefüggések megértése, megfogalmazása. • Mennyiségi következtetések. • Tájékozódás a helyiérték-táblázatban. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Matematikai nyelv pontos használata. • Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése. • Megoldás lejegyzése nyitott mondatlall, művelettel. • Várható eredmény becslése kerekített értékben. • A feladat kiszámítása, a kapott eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becsült értékkel és a valósággal. • A válasz megfogalmazása. • Szövegértés, szövegalkotás. • Összefüggések megállapítása. • Mennyiségi következtetések. • Becslés, számítás, ellenőrzés. • Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. 	
		Számelméleti ismeretek <ul style="list-style-type: none"> • Páros, páratlan számok • Oszthatósági szabályok 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult ismeretek felidézése, kiterjesztése a 1 000 000-s számkörre. • Oszthatósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10). 	
Geometria - mérés	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás. • Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése. 	A tér elemei <ul style="list-style-type: none"> • Szög, szögfajták 	<ul style="list-style-type: none"> • Szögekről tanultak elmélyítése. • Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög. 	Szögfajta Háromszög Kör Négyzet Mértékegység Test Felszín Térfogat
		Síkbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok • Háromszögek • Kör 	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok csoportosítása tulajdonságok alapján. • Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek) 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása. • Becslés, mérés képességének fejlesztése. • Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Speciális négyszögek 	<ul style="list-style-type: none"> • Évfolyamozásuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek. • A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján. • Négyszögek vizsgálata az oldalaik helyzete, hosszúsága, szögeik nagysága és a szimmetriatengelyek száma szerint: <ul style="list-style-type: none"> - két párhuzamos oldala van (trapéz); - két-két párhuzamos oldala van (paralelogramma); - minden szöge derékszög (téglalap); - minden oldala egyenlő (rombusz); - minden oldala egyenlő és minden szöge derékszög (négyzet); - egyik átlója mentén szimmetrikus (deltoid). 	
		Térbeli alakzatok <ul style="list-style-type: none"> • Testek • Kocka, téglatest • Henger, kúp 	<ul style="list-style-type: none"> • Testek és testhálók egymáshoz rendelése. • Testek tulajdonságainak mélyítése.. • Henger és kúp előállítás gyurmából, építésük testhálóból. • Tulajdonságok megfigyelése, határoló lapok számának, alakjának megállapítása. 	
		Transzformációk <ul style="list-style-type: none"> • Tükrözés 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult tükrözések begyakorlása. • Az eredeti és a kapott síkidom összehasonlítása, azonosság és különbség megfogalmazása.. 	
		Szerkesztés <ul style="list-style-type: none"> • Szögek • Négyzet, téglalap 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult szerkesztések mélyítése. (szögek, síkidomok) 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Háromszög <p>Mérés, mértékegységek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Területmérés • Térfogatmérés • Mértékváltás • Időmértékek • Pénz 	<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. • Térfogat mérése választott és szabványmértékegységekkel. • Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: m^3, dm^3, cm^3. • Hosszúság-, terület- és térfogat-mértékegységek közötti összefüggések megállapítása tapasztalatok alapján. • Mértékváltások • Időtartam érzékeltetése a mindennapi életből vett példákkal. • Időtartam számítása. • Mértékváltások a különböző időmértékek között. • Tájékozódás a naptárban. • Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás. • Háztartási költségvetés tervezése. 	
		<p>Kerület, terület</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek kerülete • Négyzet, téglalap területe 	<ul style="list-style-type: none"> • Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel. • Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámlálásával. • Négyzet és téglalap területének kiszámítása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		Felszín, térfogat <ul style="list-style-type: none"> • A téglatest és a kocka felszíne • A téglatest és a kocka térfogata 	<ul style="list-style-type: none"> • Testekhez testhálók rendelése. • Testek felszínének számítása: a határoló lapok és a testhálók közötti összefüggés megfigyelése. • Testek felszínének számítása a határoló lapok területének összeadásával, szorzással. • A téglatest és a kocka térfogatának mérése választott és szabványmértékegységekkel. • A téglatest és a kocka térfogatának számítása gyakorlati tevékenységgel, adott és mért adatok alapján 	
Függvények, az analízis elemei	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. • Függvényszerű gondolkodás alapozása. • Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával. 	Összefüggések	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. • A felismert összefüggések megfogalmazása viszonzyszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel. 	Függvény Koordinátarendszer Tengely Középpont
		Sorozatok	<ul style="list-style-type: none"> • Számok rendezése. • Állandó és váltakozó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. • Hányados sorozatok folytatása. 	
		Függvények megadása, ábrázolása	<ul style="list-style-type: none"> • Függvények ábrázolása grafikonnal, leolvasása. • Pontok meghatározása síkban. • Adatpárok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben. • A táblázat adatai közötti kapcsolat felismerése, megfogalmazása, közös szabályalkotás, az adatok beírása táblázatba. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> Függvények ábrázolása, leolvasása, jelölésük nyilakkal, szabállyal, nyitott mondattal. 	
Statisztika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. A valószínűségi szemlélet alapozása. 	Statisztika <ul style="list-style-type: none"> Statisztikai adatok, kísérletek 	<ul style="list-style-type: none"> Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése. Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük. Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal. Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból. 	Lehetőség Kísérlet Táblázat Adat Statisztika Grafikon Diagram
		A valószínűség-számítás <ul style="list-style-type: none"> Valószínűségi kísérletek Gyakoriság 	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdiagramba. Az események gyakoriságának megfigyelése. Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről. Az események előfordulási gyakoriságának megállapítása. Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről. Valószínűségi fogalmak használata. „Biztos”, „Lehetetlen” fogalmak használata. „Lehet, de nem biztos” (lehetséges) megértése. Következtetés a relatív gyakoriságra. 	

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes közös elemeket tartalmazó halmazok egyesítésére, unió elemeinek felsorolására.
- Értse a logikai „és”, „vagy” tartalmát.
- Legyen biztos számfogalma milliós számkörben.
- Alakuljon ki jártassága a racionális számkörben: összeadás, kivonás, szorzás, osztás.
- Tudjon összetett szöveges feladatra több megoldást keresni.
- Legyen képes adatokat ábrázolni koordinátarendszerben.
- Legyen képes adott szabályú táblázat kiegészítésére egész számokkal, közönséges és tizedes törtekkel.
- Használja a „kisebb”, „nagyobb”, „nem kisebb”, „nem nagyobb”, „egyenlő”, „kevesebb, mint” kifejezéseket.
- Ismerje a henger és a kúp tulajdonságait.
- Nevezze meg a speciális négyszögeket.
- Legyen képes kocka és téglatest felszínének kiszámítására testháló segítségével.
- Tudjon tanult geometriai alakzatokat szerkeszteni.
- Tudjon statisztikai adatokat lejegyezni, ábrázolni.
- Tudjon táblázatba adatokat beírni a felismert szabály alapján, ábrázolja koordináta-rendszerbe.
- Legyen képes megállapítani a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét.
- Ismerje a „biztos”, „lehetséges”, „lehetetlen” fogalmakat.
- Tudjon grafikont készíteni táblázatból leolvasott adatok alapján.
- Legyen képes a pénzt beosztani. Különböző célok érdekében takarékoskodni.

ETIKA

1-8. évfolyam

A tantárgy középpontjában a formálódó gyermeki személyiség áll testi, szellemi és lelki értelemben. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmi szerkezetet. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, valamint hazánk Alaptörvénye rögzíti az ember elidegeníthetetlen jogát az élethez és a szabadsághoz, következésképpen az erkölcsstan a személy egyediségét és méltóságát helyezi középpontba, annak képességeitől függetlenül. Erre az alapelvre kell épülnie minden társas kapcsolatnak és közösségi szerveződésnek. Az erkölcsstan magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását önmagához, társaihoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat.

A tananyag tartalmát a hétköznapi életből merített és oda visszacsatolható tapasztalatokra és személyes élményekre kell felépíteni. Ezeket természetes módon egészíthetik ki az életkornak, valamint az adott tanuló mentális képességeinek megfelelő erkölcsi kérdéseket felvető történetek, mesék, mondák, irodalmi vagy publicisztikai szövegek, filmek vagy digitális formában elérhető egyéb tartalmak. Az erkölcsstan a tanulókra nem közlések befogadóiként, hanem a tanulási folyamat aktív kérdező, mérlegelő, próbálkozó, vitatkozó és útkereső résztvevőiként tekint.

Mivel az erkölcsi nevelés már kisgyermekkorban, a családban elkezdődik, majd az óvodában és egyre táguló környezeti hatások között folytatódik ideértve a kortársi csoportokat és a médiát is a gyerekek sem az első napon, sem pedig a későbbiekben nem „tisztá lapként” lépnek be az iskola kapuján. Különösképpen igaz ez az enyhe értelmi fogyatékos tanulókra, hiszen a készségek és képességek eltérő viszonylatában más és más ösztönösen kialakult erkölcsi rendet hoznak magukkal. Ezzel összhangban, illetve ezt alakítva kell megpróbálni segítséget nyújtani az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak ahhoz, hogy el tudjanak igazodni az egymásnak sokszor ellentmondó értéktartalmú információk, üzenetek között, illetve hogy választást igénylő helyzetekben lelkiismeretük szavára hallgatva, morálisan helyes döntéseket tudjanak hozni az életük különböző szinterein.

Mivel ez sohasem jön létre a gyerekek személyes megérintődése és elhatározása nélkül, a *pedagógus feladata* a példamutatás mellett a figyelem ráirányítása a különböző élethelyzetek morális vonatkozásaira, a kérdezés, a gondolkodás és az állásfoglalás bátorítása, a szabad beszélgetések, valamint a nézőpontváltást gyakoroltató szerepjátékok és viták moderálása. Az eredmény a közvetítés módján múlik. Egy hiteles felnőtt, akinek értékekkel kapcsolatos nézetei összhangban vannak a tetteivel, példája *révén* hat a tanulók erkölcsi értékítéleteire.

Az erkölcsi tanulást számos pedagógiai *módszer* és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az *élményszerűség*, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. Az erkölcsstanórák kitüntetett munkaformája lehet sok egyéb mellett: a szabad beszélgetés, az önkifejező alkotás, a vita, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, a rendszerezés és az elemzés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű kulturális és közösségi értékteremtésbe való tevékeny bekapcsolódás. Az erkölcsi nevelés komoly lehetőségeit kínálják ugyanakkor az olyan tanórán kívüli formák is, mint például az iskolai hagyományok ápolása, a társak segítése, vagy a közösség számára végzett bármilyen hasznos tevékenység

Feladata:

- Az erkölcsstan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, a gyermekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása
- Értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a sajátos nevelési igényű tanulók értékrendszerébe is beépüljenek, belső igénnyé váljanak.
- A sajátos nevelési igényű tanulók egyedi képességstruktúrájának tükrében az erkölcsstani alapozás, az erkölcshez kapcsolódó kvalitások fejlesztése, valamint az elsajátított tudás szinten tartása a felnőtté válás folyamata során, életminőséget befolyásoló tartópilléré váljon.
- Az erkölcsstan tanulása során az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára is az elemi értékek fokozatosan értékrenddél, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződésekkel állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget. Az erkölcsstan tantárgy azoknak az alapértékeknek a megerősítésére törekszik, amelyek összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényből is kiolvasható.
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során törekedni kell a normaértelmezés egyszerű voltára, az ehhez kapcsolódó követelmények konkrét megfogalmazására (magatartást befolyásoló értékek/erények, az erkölcsi érzék, a lelkiismeret; érzelmi intelligencia)
- Az erkölcsi nevelés fő feladata az *igazságosság* és a *méltányosság* elvének megértetése és elfogadtatása a gyerekekkel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél különös tekintettel kell lenni az fejlesztésére is, amely a viselkedést lényegi módon befolyásolja.

•
Célja:

- A foglalkozások azonos erővel hassanak a különböző értelmi képességekkel rendelkező, eltérő szociális körülmények között éló, kulturális és etnikai szempontból heterogén csoportot képezó tanulók fejlődésére.
- A tanulók erkölcsi érzékének kialakítása és fejlesztése, az európai civilizációban általánosan elfogadott erkölcsi értékek tanulmányozása és ezek alkalmazása a mindennapokban azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban..
- A felelős gondolkodás, valamint a tudatos cselekvés kialakulásának elősegítése.
- Cél továbbá az empátia, a szolidaritás képességének erősítése is. Az erkölcsstan tantárgy felépítése nem elsősorban ismeret-, hanem *érték- és fejlesztésközpontú*; ezért fontossága az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél kiemelkedó. A tananyag felépítése *spirális szerkezetű*. Az életkornak megfelelő résztémák és tevékenységek háttérében évről évre ugyanazok a nagy tematikai egységek térnek vissza más-más konkrét előfordulási szinten, más-más hangsúlyokkal építve a korábbi tapasztalatokra, kiegészítve és szintetizálva őket. A kétéves szakaszokon belül azonban sem a nagy témakörök, sem pedig a résztémák tantervi egymásutánja nem jelent előírt sorrendet. Az, hogy melyik kérdéskör mikor kerüljön sorra, egyértelműen a tanulócsopórtban jelen lévő enyhe értelmi fogyatékos gyermekek mentális érettségének ismeretében határozható meg.

Értékelés :

Eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől. Az osztályozás nélküli értékelés fontos területe lehet a kívánatos magatartási értékek rendszeres megerősítése szóban vagy bármilyen egyéb formában egyrészt a pedagógus, másrészt a társak és a közösség részéről. Az értékelés a közös megbeszélés eredménye.

1-8.évfolyam*Óraszámok*

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36	36	36	36	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Az én világom	7	7						
Társaim – Ők és én	6	6						
Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	11	11						
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	6	6						
A környező világ	6	6						
Milyen vagyok, milyennek látnak mások			6	6				
Közösségben és egyedül – a társaim és én			6	6				
Az osztály és az iskola			6	6				
Kulturális nemzeti közösség			11	11				
A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ			3	3				

A mindenség és én – születés és elmúlás			4	4				
Kortársi csoportok					5	5		
Test és lélek					6	6		
Kapcsolat, barátság, szeretet					6	6		
Társadalmi együttélés					7	7		
A technikai fejlődés hatásai					5	5		
A mindenséget kutató ember					7	7		
Ki vagyok én, és mi vezérli a tetteimet?							5	6
Párkapcsolat és szerelem							6	7
Egyén és közösség							7	6
Helyem a világban							6	6
Mi dolgozunk a világban?							6	6
Hit, világkép, világnézet							6	5
Összes óraszám	36	36	36	36	36	36	36	36

1-4.évfolyam

Az iskolai erkölcsi nevelés a kisgyermekkor alapokra épít. A szeretett személyek által megjelenített erkölcsi normák alakítják ki az első ítéleteket arról, hogy mi a jó, és mi a rossz. A gyerekek az óvodában megismerkednek a társas normák első intézményesített formáival. Ezek betartása révén tapasztalatokat szereznek a családnál tágabb közösséghez tartozás élményéről és rendjéről. A gyermek viselkedésének alakulása függ a környezeti hatásoktól, és visszahat a gyermek egész személyiségének fejlődésére. Az alapvető viselkedési normák megismerése lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók képesek legyenek érzelmeiket, mozgásukat ellenőrizni.

Célok

- Az önismeret és önértékelés, a szociális és környezeti érzékenység, a szűkebb és tágabb környezetben (család, iskola, lakóhely) való tájékozódás, alapvető kommunikációs formák megismerése
- Elemi magatartási szabályok gyakoroltatása

- Az önfegyelem, az önkontroll, a szociális magatartás kialakulásának, a konfliktusok kezelésének segítése.

Feladatok

- Az elfogadás, a segítőkészség elveinek megismerése, amely elősegíti a közösségbe való hatékony beilleszkedést.
- A gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges állandóság és érzelmi biztonság megteremtéséhez nyújtson lehetőséget.
- Az önkifejezés különféle formáinak megismerése.
- Lehetőség biztosítása, hogy a tanuló átélje a közösséghez, szülőföldhöz, nemzetéhez tartozás örömét.
- A szociális érzékenység erősítése, a többféle közösséghez tartozás felismertetése; az összetartozás, a szabályok szerepének megértése.
- Törekedni kell a szűkebb és tágabb környezetben jelen levő kulturális örökség bemutatására, annak feltárására, a néphagyományok és helyi tradíciók megismerésére, elsősorban a közvetlen tapasztalás útján.
- Lehetőség biztosítása a családi életre nevelés, a hazafias nevelés különféle témáinak feldolgozásához.

Fejlesztendő képességek, készségek

- A tanulók megismerési folyamataira az észlelés, a figyelem, az emlékezet, a képzelet és a gondolkodás ráépülhet a szóbeli anyanyelvi kommunikáció célzott fejlesztése.
- Az önkifejezés különféle formái, a mesélés, az élményeken alapuló rajzolás, festés, mintázás és a mozgás lehetőséget teremtenek a kifejezőképesség életkornak megfelelő formálásához is.

Oktatási szakasz jellemzői:

1-2. évfolyam

Az iskolai erkölcsi nevelés a kisgyermekkor alapokra épít. A szeretett személyek által megjelenített erkölcsi normák alakítják ki az első ítéleteket arról, hogy mi a jó, és mi a rossz. A gyerekek az óvodában megismerkednek a társas normák első intézményesített formáival. Ezek betartása révén tapasztalatokat szereznek a családnál tágabb közösséghez tartozás élményéről és rendjéről. A gyermek viselkedésének alakulása függ a környezeti hatásoktól, és visszahat a gyermek egész személyiségének fejlődésére. Az alapvető viselkedési normák megismerése lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók képesek legyenek érzelmeiket, mozgásukat ellenőrizni.

Az általános iskola 1–2. évfolyamán egyre több időt töltenek a gyerekek a kortársaikkal. Az együttműködést igénylő feladatokban sikereket és kudarcokat élnek át, amelyek jó alapot adnak az önismeret, a társas kultúra, valamint a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlődésének tudatos pedagógiai eszközökkel való támogatására.

Az ismeretátadás, a képességfejlesztés és a normaközvetítés egyaránt elősegíti az egyéni identitástudat kialakulását, a helyi nemzeti, európai közösségekhez való tartozás személyes megélését. Az 1–2. évfolyamos tanulónak lehetőséget kell biztosítani, hogy átélje a közösséghez, szülőföldhöz, nemzethez tartozás örömeit.

Az első két évfolyamon az önismeret és önértékelés, a szociális és környezeti érzékenység, a szűkebb és tágabb környezetben (család, iskola, lakóhely) való tájékozódás, alapvető kommunikációs formák megismerése, elemi magatartási szabályok gyakoroltatása a cél.

A tanulók megismerési folyamataira az észlelés, a figyelem, az emlékezet, a képzelet és a gondolkodás ráépülhet a szóbeli anyanyelvi kommunikáció célzott fejlesztése. Az önkifejezés különféle formái, a mesélés, az élményeken alapuló rajzolás, festés, mintázás és a mozgás lehetőséget teremtenek a kifejezőképesség életkornak megfelelő formálásához is.

A tantárgy lehetőséget nyújt az 1–2. osztályos gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges állandóság és érzelmi biztonság megteremtéséhez.

3-4. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló közvetlen környezetébe való beilleszkedésének, sikeres, egyben önálló életvezetésének kulcsa az erkölcsi normák által meghatározott értékekhez való alkalmazkodás. Az elfogadás, a segítőkészség elveinek megismerése elősegíti a közösségbe való hatékony beilleszkedést. A 3–4. évfolyamos tanulónak is lehetőséget kell biztosítani, hogy átélje a közösséghez, szülőföldhöz, nemzethez tartozás örömeit.

A 3–4. évfolyamon az önfegyelm, az önkontroll, a szociális magatartás kialakulásának, a konfliktusok kezelésének segítése a cél. Kiemelt szerepet kap a szociális érzékenység erősítése, a többféle közösséghez tartozás felismertetése; az összetartozás, a szabályok szerepének megértése.

A tantárgy lehetőség kínál a családi életre nevelés, a hazafias nevelés különféle témáinak feldolgozásához, amit össze lehet hangolni a kommunikációs kompetenciák aktuális fejlesztési céljaival. Az érzések, gondolatok kifejezésére a rajzolás, festés, mintázás önkifejezési formái mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a szabad, oldott hangulatú beszélgetések.

Törekedni kell a szűkebb és a tágabb környezetben jelen levő kulturális örökség bemutatására, annak feltárására, a néphagyományok és helyi tradíciók megismerésére, elsősorban a közvetlen tapasztalás útján.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Az én világom	<ul style="list-style-type: none"> • Szűkebb környezet megismerése. • Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása 	<p><i>Ki vagyok én?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyes adataim <ul style="list-style-type: none"> - vezeték- és keresztnévem, becenevem, - születési helyem, születésem ideje, - lakcímem, - iskolám adatai (név, cím, osztályfok). • Külső jegyeim <ul style="list-style-type: none"> - külső tulajdonságaim, megjelenésem, - kire hasonlítok a családban, • Belső tulajdonságaim <ul style="list-style-type: none"> - jó és rossz tulajdonságaim • Kedvenceim <ul style="list-style-type: none"> - kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, mesehőseim, • Élettörténetem: <ul style="list-style-type: none"> - kisgyermekkor, óvodai élményeim - kik a szüleim, miben szeretnék hasonlítani rájuk 	<p>Lány Fiú Születésnap Tulajdonság Kedvenc Élmény</p>
Társaim – Ők és én	<ul style="list-style-type: none"> • Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megéreztetése, közösségi érzés kialakítása 	<p><i>Társas kapcsolataim</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - családi-rokoni kapcsolataim, közeli és távoli rokonaim; - ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom; - iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal; <p><i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekkel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gondolataim kifejezése szavakkal, gesztusokkal stb.; - a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak; - felnőtt, társak udvarias megszólítása; 	<p>Rokon Ismerős Ismeretlen Barát Felnőtt Gyermek Megszólítás Köszönés Segítségkérés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése 	<ul style="list-style-type: none"> helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával. 	<p>Udvariasság Illem Szeretet</p>
<p>Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek</p>	<ul style="list-style-type: none"> Családi-rokoni kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése. Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése. 	<p><i>Közösségeim</i></p> <ul style="list-style-type: none"> milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most; <p><i>Családom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz; kapcsolat a családtagokkal; a családi együttlét örömei; helyem a családban; <p><i>Napirendem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> egy napom otthon; milyen feladataim vannak otthon; <p><i>Ünnepnapok a családban</i></p> <ul style="list-style-type: none"> hagyományok, ünnepek otthon, a lakásotthonban 	<p>Család Rokon Közösség Hagyomány Ünnep Szabadidő Hétköznapi Feladat</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	<ul style="list-style-type: none"> A lakóhelyi környezet Tájékozódás a lakóhelyen. 	<p><i>Lakóközösség, amelyben élek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> lakóhelyem jellegzetességei; lakóközösségem tagjai, a velük való kapcsolatom; ki lakik az utcában, kik a szomszédaim; milyen csoportokhoz tartozom a lakóhelyemen 	Lakóhely Szomszéd Falu Város
A környező világ	<ul style="list-style-type: none"> A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. 	<p><i>Jó és rossz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). Gyermeki fantázia – kitalálhatok-e én is mesét 	Tulajdonság Jó-rossz Szép-csúnya Jóságos-gonosz Igazságos

Tanév végi eredmények:

- A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezzen személyi adatairól, külső tulajdonságairól
- Érzéseit, gondolatait rajzban, mozgással és szóban fejezze ki.
- Különbséget tegyen mese és valóság között.
- A körülötte élő gyermekekhez és felnőttekhez barátságos magatartással közeledjen.
- Udvariasan kommunikáljon környezetével (gyerekkel, felnőttel) köszönés, kérés, beszélgetés során.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Az én világom	<ul style="list-style-type: none"> Egészséges önértékelés megalapozása Szociális és környezeti érzékenység alakítása. 	<p><i>Ki vagyok én?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Külső jegyeim <ul style="list-style-type: none"> külső tulajdonságaim, megjelenésem, kire hasonlítok a családban, milyennek látom magam, miből ítélnék meg bennünket mások. Belső tulajdonságaim <ul style="list-style-type: none"> mit szeretek magamban, mit szeretnek bennem mások, miben vagyok ügyes, miben hasonlítok társaimra, miben különbözöm tőlük, Kire szeretnék hasonlítani - példaképem Kedvenceim <ul style="list-style-type: none"> miért szeretem kedvenceimet (kedvencekhez fűződő személyes érzések, élmények). Élettörténetem: <ul style="list-style-type: none"> óvodám és iskolám összehasonlítása. 	Lány Fiú Születésnap Tulajdonság Kedvenc Élmény
Társaim – Ők és én	<ul style="list-style-type: none"> Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása. Az egymáshoz való odafordulás 	<p><i>Társas kapcsolataim</i></p> <ul style="list-style-type: none"> kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben; hogyan tudom kifejezni szeretetemet, hogyan fejezik ki mások felém a szeretetüket. <p><i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekkel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a kérés, felszólítás, figyelmeztetés, érdeklődés módjai; segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; tegezés – magázás 	Rokon Ismerős Ismeretlen Barát Felnőtt Gyermekek Megszólítás Köszönés

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
	jelentőségének elmélyítése. <ul style="list-style-type: none"> • Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> - helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával. 	Segítségkérés Udvariasság Illem Szeretet
Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	<ul style="list-style-type: none"> • Családi-rokoni kapcsolatok tudatosítása. • Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. • Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. • Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. • Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése. • Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése. 	<i>Közösségeim</i> <ul style="list-style-type: none"> - milyen közösségekhez tartozom az iskolában és az iskolán kívül. <i>Családom</i> <ul style="list-style-type: none"> - segítség és munkamegosztás a családban; - gyermekkori emlémeim; - ünnepek és hagyományok a családban; - otthoni szabadidős tevékenységek. <i>Napirendem</i> <ul style="list-style-type: none"> - egy napom az iskolában; - milyen feladataim vannak az iskolában; - miért szeretek iskolába járni – személyes élmények - hétköznapi és hétvégi napirendje (miben hasonlít, miben különbözik egy hétköznapi a hétvégi napoktól). 	Család Rokon Közösség Hagyomány Ünnep Szabadidő Hétköznapi Feladat

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	<ul style="list-style-type: none"> • A lakóhely hagyományai. A lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése. • A különböző településfajták jellegzetességei. 	<p><i>Lakóközösség, amelyben élek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - lakóhelyi környezetem hagyományai. <p><i>Más lakóhelyek és azok szokásai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - lakóhelyemtől távoli helyek. 	Lakóhely Szomszéd Falu Város
A környező világ	<ul style="list-style-type: none"> • A környező élővilág megóvására irányuló felelősségérzet megalapozása. 	<p><i>Növények és állatok környezetünkben</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - növények szerepe életünkben; - állatok szerepe környezetünkben; - növények ápolása, állatok gondozása; - védett növények, állatok - mit tehet egy kisgyermek környezete védelméért. 	Tulajdonság Jó-ross Szép-csúnya Jóságos-gonosz Igazságos

Tanév végi eredmények:

- A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezzen személyi adatairól, külső tulajdonságairól
- Érzéseit, gondolatait rajzban, mozgással és szóban fejezi ki.
- Pozitívan viszonyuljon a környezetéhez.
- Képességeinek megfelelően legyen nyitott a természet szépségeire, óvja, vigyázza környezetét.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Milyen vagyok, milyennek látnak mások	<ul style="list-style-type: none"> • Önismeret, önfogadás segítése, példakép keresése 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tulajdonságaim</i> <ul style="list-style-type: none"> - külső és belső tulajdonságaim, - miben vagyok ügyes, - kapcsolataim társakkal, felnőttekkel. • <i>Szokásaim, érzelmeim, indulataim</i> <ul style="list-style-type: none"> - mindennapi feladataim az iskolában és otthon; - feladataim- életem a lakásotthonban 	Külső, belső tulajdonság Önismeret Szokás Érzelem Indulat Öröm – bánat - düh – szomorúság Önzés – önzetlenség Segítőkészség Példakép Mesehős.
Közösségben és egyedül – a társaim és én	<ul style="list-style-type: none"> • Hatékony kommunikáció feltételeinek tudatosítása. • A baráti kapcsolatok létrehozásához szükséges készségek fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Párbeszéd</i> <ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés helyzetei, beszélgető partnereim; - a testbeszéd szerepe (testtartás, arcjáték); - beszélgető partnerek figyelembe vétele (gyerek-felnőtt, család-iskola). • <i>Az igazi barát</i> <ul style="list-style-type: none"> - hogyan választok barátot; - „híres barátok” – mesék, olvasmányélmények - ki az igazi barátom, milyen tulajdonságai vannak. 	Párbeszéd Odafigyelés Testbeszéd Arcjáték Testtartás Hanglejtés Barátság
Az osztály és az iskola	<ul style="list-style-type: none"> • A többféle közösséghez tartozás felismertetése. • Az osztályon belüli összetartozás érzésének megerősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A mi osztályunk</i> <ul style="list-style-type: none"> - kapcsolataim az osztályban, - közös és különböző tulajdonságaink, - közös szokásaink, - egymás segítése, összetartásunk. 	Csoport Közösség Osztály Összetartozás Hagyomány

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Kulturális nemzeti közösség	<ul style="list-style-type: none"> • Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek. • Az ezekkel való azonosulás elősegítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A nyelv, ami összeköt</i> <ul style="list-style-type: none"> - milyen nyelvet használunk a családban, szűkebb és tágabb környezetünkben. • <i>Szokások és jelképek</i> <ul style="list-style-type: none"> - magyarországi népszokások; - a magyarságot kifejező jelképek. • <i>Ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none"> - családi ünnepek; - nemzeti és állami ünnepeink. - Kisebbségek ünnepei, hagyományai, kultúrájuk elfogadása 	<p>Anyanyelv Jelkép Nemzeti jelkép Népszokás Családi ünnep Nemzeti és állami ünnep</p>
A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	<ul style="list-style-type: none"> • A múlt értékeinek megőrzése, továbbörökítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lakóhelyi épített örökségünk</i> <ul style="list-style-type: none"> - a múlt építészeti emlékei; - lakóhelyünk története; - múzeumfalvak. • <i>Tárgyaink világa</i> <ul style="list-style-type: none"> - a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban; - a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. 	<p>Épített örökség Tárgyi örökség Múzeum Világörökség</p>
A mindenség és én – születés és elmúlás	<ul style="list-style-type: none"> • A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kezdet és vég</i> <ul style="list-style-type: none"> - a dolgok keletkezése és véget érése; - különböző mítoszok a világ keletkezéséről; - Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. - Kedvenc állatom elvesztése – mit éreztem 	<p>Születés Elmulás Kezdet – vég Élet – halál Túlvilág Képzlet</p>

Tanévvégi eredmények:

- A tanulónak életkorának és képességének megfelelő szinten képe legyen saját külső és belső tulajdonságairól.
- Figyel másokra, egyszerűen ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait.
- Tudjon bekapcsolódni csoportos beszélgetésbe.
- Legyen képes másokkal kapcsolatot kialakítani
- Érzelmileg kötődjön a magyar kultúrához.
- Ismerje meg a múlt értékeit.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Milyen vagyok, milyennek látnak mások	<ul style="list-style-type: none"> • Önfegyelem, önkontroll, szociális magatartás kialakulásának segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tulajdonságaim</i> <ul style="list-style-type: none"> - kapcsolataim társakkal, felnőttekkel. • <i>Szokásaim, érzelmeim, indulataim;</i> <ul style="list-style-type: none"> - érzéseim, indulataim kifejezése (öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség). • <i>Hősök és példaképek</i> kedvenc mesehőseim, pozitív tulajdonságaikkal való azonosulás. <ul style="list-style-type: none"> - Pozitív – negatív tulajdonságok átélése szerepjátékkal. 	<p>Külső, belső tulajdonság Önismeret Szokás Érzelem Indulat Öröm – bánat - düh – szomorúság Önzés – önzetlenség Segítőkézség Példakép Mesehős.</p>
Közösségben és egyedül – a társaim és én	<ul style="list-style-type: none"> • A baráti kapcsolatok megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. • Szociális érzékenység erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Békében és haragban</i> <ul style="list-style-type: none"> - helyes viselkedési formák; - veszekedés, verekedés elkerülése, kibékülés. • <i>Elfogadva és elutasítva</i> <ul style="list-style-type: none"> - érzéseim, ha magányos vagyok; - hogyan fogadnak el társaim. • Előítéleteink: sérültség elfogadása 	<p>Párbeszéd Odafigyelés Testbeszéd Arcjáték Testtartás Hanglejtés Barátság</p>
Az osztály és az iskola	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályok szerepének és fontosságának megértése a közösség életében. • A saját iskolához való kötődés érzésének erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az osztály működése</i> <ul style="list-style-type: none"> - közös szabályaink tanórán, szünetben, egyéb helyzetekben, - hogyan és miért tartjuk be a szabályainkat. • <i>A mi iskolánk</i> <ul style="list-style-type: none"> - iskolánk névadója, - iskolai szokások és hagyományok. 	<p>Csoport Közösség Osztály Összetartozás Hagyomány</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Kulturális nemzeti közösség	<ul style="list-style-type: none"> • A ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás. • Ismerkedés • Magyarországon élő más népcsoportok kulturális hagyományával. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none"> - családi ünnepek; - nemzeti és állami ünnepeink. • <i>Más kultúrák, más szokások, más ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none"> - Magyarország másfajta kulturális közösségei; - szokásaik, ünnepeik. • Vallási – egyházi ünnepeink 	<p>Anyanyelv Jelkép Nemzeti jelkép Népszokás Családi ünnep Nemzeti és állami ünnep</p>
A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	<ul style="list-style-type: none"> • A helyes fogyasztói magatartás alapozása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tárgyaink világa</i> <ul style="list-style-type: none"> - a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban; - a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. • <i>A világ öröksége</i> <ul style="list-style-type: none"> - a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei, építményei - világörökség • A modern technika előnyei - hátrányai 	<p>Épített örökség Tárgyi örökség Múzeum Világörökség</p>
A mindenség és én – születés és elmúlás	<ul style="list-style-type: none"> • A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kezdet és vég</i> <ul style="list-style-type: none"> – a dolgok keletkezése és véget érése; – különböző mítoszok a világ keletkezéséről; – Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. 	<p>Születés - elmúlás Kezdet – vég Élet – halál Túlvilág Képzlet</p>

Tanév végi eredmények:

- A tanuló életkorának és képességének megfelelően legyen képe saját külső és belső tulajdonságairól.
- Alakuljon ki szabálytudata, legyen képes a szabályok betartására.
- Legyen képes kapcsolatot kialakítani, felnőtt segítségével konfliktusokat feloldani.
- Ismerje meg elemi szinten más népek hagyományait, kulturális jelenségeit.
- Ismerje meg a múlt értékét, és igyekezzon azok megóvására.

5-8. évfolyam

A közös európai és a magyar múlt örökségének megbecsülése a személyes identitás megalapozásának és fejlesztésének egyik jelentőségteljes pontja. Ebben az életszakaszban alakul ki, illetve erősödik meg a távlatosabb időszemlélet az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében. Erre építve az erkölcsstan számos témaköre sikeresen kapcsolható össze a nemzeti öntudat és a hazafias nevelés céljaival.

Célok:

- A másokért való felelősségvállalás és a környezettudatos életmód kialakulásának megalapozása.
- A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia megalapozásának.
- Az önismeret és a társas kultúra, a demokráciára nevelés alapjainak lerakására.
- A szociális és állampolgári kompetencia erőteljes fejlesztésére.
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében alapvető cél az anyagi javakhoz és a pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása annak érdekében, hogy a tanulók értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüket is pozitív irányban befolyásolja.
- A személyes jövőkép kialakítása, valamint az identitás különféle dimenziókban való stabilizálódása.

Feladatok:

- A különböző fogyatékoságtípusokból adódó életvezetési eltéréseket, az ebből fakadó nehézségeket, hogy empátiaérzéke fejlődjön.
- Az elkövetett hibák vagy rossz döntések miatt bekövetkező károk enyhítéséről, a jóvátételről és a jó visszaállításának lehetőségeiről való gondolkodást, valamint az ehhez kapcsolódó kommunikációs és közösségi technikák életkornak és képességeknek megfelelő szinten való elsajátítását.
- A problémák erőszakmentes, konstruktív és morálisan elfogadható kezelésének megismertetése.
- Az önállósodást, önállóságra törekvést olyan helyzetek teremtésével lehet támogatni, amely véleményt, választást és döntést igényel a tanulóktól.

Fejlesztendő képességek, készségek:

- Előrelátás képességének alakítása.
- A szociális érzékenység fejlesztése, amihez különösen jó eszközt kínálnak a szerepjátékok.
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség formálása.
- A lelkiismeret szociális dimenziójának a fejlődése.
- A kritikai gondolkodás fejlesztése.

Oktatási szakasz jellemzői:

5-6. évfolyam

A közös európai és a magyar múlt örökségének megbecsülése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél is számottevő, hiszen a személyes identitás megalapozásának és fejlesztésének egyik jelentőségteljes pontja. Ebben az életszakaszban alakul ki, illetve erősödik meg a távlatosabb időszemlélet az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében.

11-12 éves korban már megélt tapasztalatai vannak a gyerekeknek a jogok és kötelezettségek közötti kapcsolatáról, mint ahogy arról is, hogy a társas együttéléshez szükségképpen hozzátartoznak az érdekellentétek és a konfliktusok.

Az épség és fogyatékoság, valamint az egészség és a betegség témakörében nagy szükség van gyógypedagógiai tanár kompetenciájára a gyakorlatban. A határ nagyon szűk; az enyhe értelmi fogyatékos tanuló erkölcsi fejlődéséhez döntő módon járul hozzá, hogy legyen alapvető ismerete a fogyatékoságról, mint állapotról. Ismernie kell a különböző fogyatékoságtípusokból adódó életvezetési eltéréseket, az ebből fakadó nehézségeket, hogy empátiaérzéke fejlődjön. Ettől függetlenül nem szabad, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló státuszát magára vonatkoztassa a téma tárgyalásánál, hiszen az alakuló személyiségére negatív irányban hathat.

Ezeket az éveket a nagy barátkozások jellemzik, ami felértékeli a gyerekek számára az önismerettel és a társas kapcsolatokkal összefüggő témákat. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében alapvető cél az anyagi javakhoz és a pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása annak érdekében, hogy a tanulók értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüket is pozitív irányban befolyásolja.

Az erkölcsi témák ezekben az években jó nyersanyagot kínálnak az érdek- és értékkonfliktusok felismeréséhez és feldolgozásához is. A foglalkozásokon érdemes kiemelt szerephez juttatni az elkövetett hibák vagy rossz döntések miatt bekövetkező károk enyhítéséről, a jóvátételről és a jó visszaállításának lehetőségeiről való gondolkodást, valamint az ehhez kapcsolódó kommunikációs és közösségi technikák életkornak és képességeknek megfelelő szinten való elsajátítását.

A konfliktusok elemzése során fel kell mutatni, illetve meg kell erősíteni a problémák erőszakmentes, konstruktív és morálisan elfogadható kezelésének a mintáit. Különös tekintettel kell lenni az enyhe értelmi fogyatékos tanulók személyiségéből és az adott tanuló képességeiből fakadó eltérésekre és biztosítani kell a több szinten történő differenciálást. Szinte valamennyi témakör alkalmas a tanulók szociális érzékenységének fejlesztésére, amihez ebben az életkorban különösen jó eszközt kínálnak a szerepjátékok. A szabad beszélgetés mellett talán ez a forma tudja leginkább elősegíteni a tanulókat foglalkoztató kérdések felszínre hozatalát, a kételyek megfogalmazását és a közös válaszkeresést.

7-8. évfolyam

Az általános iskola szakasz záró éveiben megnő azoknak a kérdéseknek a köre és bővül azoknak az élethelyzeteknek a sora, amelyekben az enyhe értelmi fogyatékos tanulók is önálló döntéseket hoznak – s ezzel együtt fokozódik a felelősségük önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben.

Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre nevelés általános céljainak megvalósításában. A témakörrel való foglalkozás különösen fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során, következésképpen az etika tanítási-tanulási folyamatában is.

13-14 évesen az enyhe értelmi fogyatékos tanulók is nagymértékben önálló használói a legkülönbözőbb technikai eszközöknek, sajnos nem mindig megfelelő kompetenciákkal felvértezve. Az etika órák keretében ebből kifolyólag központi helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái fejlesztésének is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók már érzékelik az egyes társadalmi csoportok lehetőségei és életesélyei közötti különbségeket, szembesülnek a társadalmi igazságosság kérdéskörébe sorolható problémákkal, és a gyógypedagógus segítségével képesek erről elgondolkodni. Következésképpen az etika órák keretében direkt formában is felvetődhetnek a kirekesztettség, az előítéletek, valamint a méltányosság kérdéseit feszegető témakörök. Az órai beszélgetéseknek hála ugyancsak lehetővé válik a lelkiismeret szociális dimenziójának a fejlődése.

Az életkorra jellemző önállósodást, önállóságra törekvést az iskola véleményét, választást és döntést igénylő helyzetek teremtésével tudja támogatni. Ebből az etika valós, vagy a valóságoshoz nagyon hasonló morális dilemmák mérlegeltetésével veheti ki a maga részét. Ekkoriban a dilemmák már hangsúlyosan célozhatják a személyes jövőkép kialakítását, valamint az identitás különféle dimenziókban való stabilizálódását. E folyamat kiegészítőjeként fontos szerepet kap az etika órákon annak a megerősítése, hogy másnak ugyanúgy joga van a saját identitáshoz, amelynek a szokásokban és vélekedésekben megnyilvánuló másságát tiszteletben kell tartani. Jelentős szerepet kap az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél az identitás lépésről-lépésre történő alakítása, különös tekintettel a fogyatékos állapotából adódó egyéni képességekre és készségekre.

Ebben a szakaszban kiemelt szerep juthat az órákon az adott konkrét témákhoz kapcsolódó információk különféle forrásokból való összegyűjtésének és rendszerezésének, a mérlegelő gondolkodás fejlesztésének.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Test és lélek	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fejlődés és szükségletek <ul style="list-style-type: none"> - Testi és lelki tulajdonságaim változása az évek során. - Az ember legfontosabb fizikai és lelki szükségletei. - Miben tér el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember? • Egészség és betegség <ul style="list-style-type: none"> - Az egészséges ember tulajdonságai. Hogyan vigyázhat egy gyermek az egészségére? Egészséget veszélyeztető okok. - Hogyan és miért betegedhet meg valaki? Milyen az, amikor én beteg vagyok? • Ép testben ép lélek <ul style="list-style-type: none"> - A jó és a rossz lelkiállapot jellemzői. Mi a lelki egészség? Hogyan tudunk rá vigyázni? - Beteg lélek – ép test - Beteg test – ép lélek 	Testi tulajdonság Lelki tulajdonság Egészség Betegség Szándék Döntés
Kapcsolat, barátság, szeretet	<ul style="list-style-type: none"> • Az őszinte baráti kapcsolatok jelentőségére való rávilágítás. • A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szimpátia-kapcsolatokban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolataim <ul style="list-style-type: none"> - Szorosabb vagy lazább kapcsolat. - A rokonszenvet és ellenszenvet meghatározó tényezők. • Baráti kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> - Barátság, titok, őszinteség, hazugság, tisztelet, egymás segítése. - Egymásra utaltság a kapcsolatokban. - Fájdalom okozása és annak következményei. - Bocsánatkérés, megbocsátás - Megbocsáthatatlan vétéségek – örök harag 	Barát Ismerős Rokonszenv Ellenszenv Barátság Őszinteség Hazugság Szeretet Tisztelet Közömbösség Harag Fájdalom

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
			Megértés Sértés Megbocsátás
Kortársi csoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése. • A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. • Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségeim - A csoport fogalma, csoporthoz való tartozás. • A mi csoportunk - A mi csoportunk jellemzői, a csoporttagok összekapcsolódásának oka, tevékenysége, szokásai és jellemzői. . 	Csoport Közösség Összetartás Beilleszkedés Idegen Kirekesztés Általánosítás Előítélet Hiba Vétség Bűn Megbocsátás Jóvátétel Felelősség
Társadalmi együttélés	<ul style="list-style-type: none"> • Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása és elfogadtatása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitáselemként való megerősítése. • A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Etnikai közösségek - Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környezetünkön? - Kik vannak többségben az országban, és kik alkotják a kisebbséget? - Én hová tartozom? - Hazánkban élő népcsoportok. - Kisebbség és többség a nemzetben belül. - Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepek. 	Népcsoport Vallási közösség Többség Kisebbség Szokás Hagyomány Ünnepek Társadalom Vagyon Egyenlőség

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Vallási közösségek - Ismert vallási közösségek Magyarországon. - Többféle vallási csoport egymás mellett élése. • Társadalmi egyenlőtlenségek - Gazdagok és szegények világa. - Miért alakul ki vagyoni különbség az emberek között? - Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján? - Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? - Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne? - Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? - Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni? - Jólét – jól lét 	<p>Egyenlőtlenség Igazságosság Igazságtalanság Tisztességes és tisztességtelen előny szerzés Gazdagság Szegénység</p>
A technikai fejlődés hatásai	<ul style="list-style-type: none"> • Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében. • A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az ökológiai lábnyom - Mit jelent az ökológiai lábnyom? - Az ökológiai lábnyom összetevői. - Az ember és a természet közötti kapcsolat. • Enyém, tiéd, miénk - A személyes, a magán- és a közösségi tulajdon. - A tulajdon védelmének formái. - Hogyan vigyázunk meglévő értékeinkre? - Hogyan vigyázhatunk iskolánk-lakásotthonunk értékeire? - felelősségvállalás 	<p>Fogyasztás Technikai eszköz Függőség Magántulajdon Közösségi tulajdon Köztulajdon Média Reklám</p>
A mindenséget kutató ember	<ul style="list-style-type: none"> • A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, 	<ul style="list-style-type: none"> • A vallás mint lelki jelenség - A természeti és természetfölötti világról. 	<p>Tudomány Tudományos megismerés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
	különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése.	<ul style="list-style-type: none"> - Különböző elképzelések a hitről. • Vallási közösség és vallási intézmény - A vallásokhoz kötődő jelképek és szertartások. - A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakóhelyünkön és Magyarországon? - Életünkhöz kapcsolódó vallási szertartások: <ul style="list-style-type: none"> - Esketés - Temetés - Keresztelés 	Művészet Művészi alkotás Világkép

Tanév végi eredmények:

- A tanuló tisztában legyen az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.
- Képességeinek tükrében gondolkodjon saját személyiségjegyén, törekedjen vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.
- Képes legyen különféle szintű kapcsolat kialakítására és ápolására.
- Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat.
- Elfogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- Érzékelje, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, legyen képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén vállaljon szerepet a rászorulóknak segítségében. Becsülje meg a neki nyújtott segítséget.
- Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekedjen rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.

6- évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Test és lélek	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása. • A beteg és a fogyatékos emberek iránti empátia fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fogyatékoság - Sérült felnőttek és gyerekek a szűkebb és a tágabb környezetünkben. - A sérült emberek állapota hogyan akadályozza mindennapi tevékenységüket? - Korosztályi lehetőségek a sérült tanulók támogatásában. - Tudunk-e olyan sérült emberekről, akik kiemelkedő képességekkel rendelkeznek a tudomány, a sport és a művészet területén? • A lelkiismeret - Lelekiismeretünk és tetteink egymásra hatása. - Győzd le önmagad! – paralimpikonok példája 	<p>Testi tulajdonság Lelki tulajdonság Egészség Betegség Szándék Döntés</p>
Kapcsolat, barátság, szeretet	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában. 	<ul style="list-style-type: none"> • A kapcsolat ápolása - A szeretet. - A szeretet kimutatásának formái. - A figyelmesség szerepe. - Milyen szerepe van a kapcsolat ápolásában a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak? - Konfliktusok a barátságban és annak forrása. - A konfliktushelyzetek feloldása. - Az összezárt közösség: barátság – konfliktus kialakulása. 	<p>Barát Ismerős Rokonszenv Ellenszenv Barátság Őszinteség Hazugság Szeretet Tisztelet Közömbösség Harag Fájdalom Megértés Sértés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Kortársi csoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. • Alapvető tisztelet kialakítása más – tőlünk teljesen független – csoportokkal szemben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mások csoportjai - Más csoportok jellemzői; hasonlóságok és különbségek az egyes csoportok között. • Konfliktusok <i>a csoportban</i> - Konfliktusok és problémák előfordulása, és azok megoldása. - Vétlen és szándékos károkozás. - Büntetés elfogadása, a vétség helyrehozása. - A vétség helyrehozásának lehetőségei. 	<p>Megbocsátás Konfliktus</p> <p>Csoport Közösség Összetartás Beilleszkedés Idegen Kirekesztés Általánosítás Előítélet Hiba Vétség Bűn Megbocsátás Jóvátétel Felelősség</p>
Társadalmi együttélés	<ul style="list-style-type: none"> • Figyelemfelhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettekre és következményekre. • A világháló közösségi portáljainak használatához kapcsolódó lehetőségek mellett szükséges tudatosítani az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az azokban rejlő veszélyforrásokat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Virtuális közösségek - A virtuális közösségek szerepe mindennapi életünkben. - Mi az, amit lehet, és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon? - Védjük meg magánszféránkat! 	<p>Népcsoport Vallási közösség Többség Kisebbség Szokás Hagyomány Ünnep Társadalom Vagyon Egyenlőség Egyenlőtlenség Igazságosság</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Az alkalmazásokhoz kapcsolódó kulturált és felelős magatartás elemi követelményeinek megismertetése. 		Igazságtalanság Tisztességes és tisztességtelen előnyyszerzés Virtuális közösség
A technikai fejlődés hatásai	<ul style="list-style-type: none"> A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése. A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> Az ember és a technika - „Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét?” - A mai világ legfontosabb technikai eszközei, ezek hatása az egyén és közösségek életére. - A technikai eszközöktől való függőség és a függőség kialakulása. • A mozgóképek hatása - A reklámokról és azok emberekre gyakorolt hatásáról. - Milyen lenne az élet technikai eszközök nélkül - fantáziafogalmazás 	Fogyasztás Technikai eszköz Függőség Magántulajdon Közösségi tulajdon Köztulajdon Média Reklám
A mindenséget kutató ember	<ul style="list-style-type: none"> A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tudomány - A tudósokról és a tudomány világáról. - Mit csinálnak a tudósok? - Milyen kérdésekre keresik a válaszokat és milyen módon? - Én milyen kérdéseket tennék fel a világról, ha tudós lennék? - Világhírű magyar tudósok. • A művészet - A művészetekről, a művészekről és a különböző művészeti ágakról. - Mit csinálnak a művészek? - Miért fontos számunkra az, amit tesznek? - Hozzánk melyik művészeti terület áll a legközelebb és miért? 	Tudomány Tudományos megismerés Művészet Művészi alkotás Világkép

Tanév végi eredmények:

- Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget.
- Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.
- Rendelkezzon a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.
- Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat.
- Elfogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- Életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.
- Ismerje a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait.
- Tisztában legyen azzal, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekcsenek.

7.évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Ki vagyok én, és mi vezérli a tetteimet?	<ul style="list-style-type: none"> • Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőkre való visszajelzés révén. • Az önelfogadás és az akaraterő fejlődésének támogatása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelv és gondolkodás <ul style="list-style-type: none"> - Gondolat, gondolkodás. - Mi minden befolyásolja, hogy mit gondolok? • Tudás és értelem <ul style="list-style-type: none"> - Érdeklődési kör, tehetség, elszántság, sikeresség és sikertelenség jellemzői. - Ki miben tehetséges? • Ösztönzők és mozgatóerők <ul style="list-style-type: none"> - Tettek és döntések. - Pozitív és a negatív érzések és érzelmek hatása testi, lelki állapotunkra. - Lehet-e befolyásolni az érzelmeket? 	Nyelv Gondolkodás Szó Tudás Értelem Tehetség Siker Kudarc Felelősség Érzés Érzelem Igény Vágy Cél Döntés
Párkapcsolat és szerelem	<ul style="list-style-type: none"> • Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzódás <ul style="list-style-type: none"> - A serdülőkor. - A serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. - A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódásról. - Szimpátiakapcsolatok – tapintatos jelzés és tapintatos háritás. • Együttjárás <ul style="list-style-type: none"> - Szerelem. - Párkapcsolat. - Érettség és éretlenség. - Párkapcsolati intimitás. - A párkapcsolatban rejlő örömforrások és konfliktusok. 	Nemi érés Vonzás Taszítás Szerelem Nemi vágy Szexuális kapcsolat Házasság Család Gyerekvállalás Terhesség

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A diákszerelem szépsége. • Házasság, család és otthonteremtés - A házasság. - A család. - Házasságkötés. - A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. - Családalapítás. Családtervezés. - A korán elkezdett kapcsolatok negatív hatásai. 	
Egyén és közösség	<ul style="list-style-type: none"> • Az önismeret fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Közösségeim - Saját csoportjaim. - A csoportokban történő állandó változások. - Szimpátiakapcsolatok – kötődések a csoporthoz. - Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. - Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban? • Erőt adó közösség - Közösségi együttlét. - Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. - Szerepem a közösségben. - Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? - Milyen módon tudja a csoport segíteni az egyént? - Lakásotthoni konfliktusok: együttélés, összefértségtudás. 	<p>Csoport Közösség Önállóság Korlátozás Alkalmazkodás Engedelmesség Szabály Lelkiismeret</p>
Helyem a világban	<ul style="list-style-type: none"> • Az európai identitás kialakulásának támogatása a tanulóknál. • A más kultúrák iránti nyitottság erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tágabb otthonunk: Európa - Az Európai Unió. - Az Európai Unió jelképei. - Hasonlóságok és különbségek az európai emberek között. • Színesedő társadalmak 	<p>Európai unió Menekült Befogadó ország Előítélet Etnikai konfliktus</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A munkavállalás lehetőségei külföldön. - Különböző kultúrák együttélése. - Az etnikai konfliktusok megelőzésének lehetőségei. - Előítéletek és azok leküzdése. 	
Mi dolgunk a világban?	<ul style="list-style-type: none"> • A személyes jövőkép kialakulásának segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jól-lét és jólét - Öröm és bánat. - Az öröm és bánat forrásai. - Az életünkben megjelenő javak és lehetőségek. - A javakhoz való ragaszkodás. - A javakról történő lemondás. - A pénz szerepe az ember életében. - A testi és lelki egészség szerepe az ember életében. • Boldogulás, boldogság - A jövőkép. - Sikerek és kudarcok az emberi életpályán. - A tanulás, a pénz, a munka és az emberi kapcsolatok életvezetéshez kapcsolódó szerepe. - Hogyan képelem felnőtt életemet? 	<p>Jólét Öröm Bánat Elégedettség Boldogság Boldogulás Vágy Remény</p>
Hít, világkép, világnézet	<ul style="list-style-type: none"> • Tények és vélemények elkülönítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az ember mint értékelő és erkölcsi lény - Különbség tény és vélemény között. - Igaz és hamis állítások. - Tévhitek és előítéletek. - Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő megszüntetésüket? 	<p>Tény Vélemény Állítás Értékelés Tévhit Előítélet Tízparancsolat Meggyőződés Világnézet</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
			Hit, vallás Erkölcsei tanítás

Tanév végi eredmények:

- A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.
- Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.
- Képességeinek megfelelő szinten elképzei saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
- Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés felelősséggel is jár.
- Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.
- Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről. Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
- A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Ki vagyok én, és mi vezérli a tetteimet?	<ul style="list-style-type: none"> • Az önfogadás és az akaratérfő fejlődésének támogatása. • Ösztönzés a személyes értékválasztásra, és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ösztönzők és mozgatóerők - Vágyaim és céljaim. - Mi az, ami akaratlan elérhető, és mi az, ami nem? - Hogyan hat ránk a siker és a kudarc? • Érték és mérték - Mi igazán fontos az életemben? - Melyek az én értékeim? - Milyen munkára leszek alkalmas? - önismeret 	<p>Nyelv Gondolkodás Szó Tudás Értelem Tehetség, siker, kudarc Felelősség, Érzés, érzelem Igény, vágy Cél Döntés Akarat Érték</p>
Párkapcsolat és szerelem	<ul style="list-style-type: none"> • A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása – különös tekintettel az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetleges kiszolgáltatottságával kapcsolatos lehetséges helyzetekre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Visszaélés a nemiséggel - Prostitúció. - Pedofília. - Pornográfia. - Szexuális bántalmazás. - A felsorolt fogalmak ismertetőjegyeinek megbeszélése. - Hogyan lehet elkerülni, hogy ilyesminek az áldozataivá váljunk? - Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegetettség esetén? - Mi a teendő, ha egy társunkat ilyen veszély fenyegeti? - A terhességmegszakítás testi, lelki hatásai 	<p>Prostitúció Pornográfia Pedofília Szexuális bántalmazás Áldozat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Egyén és közösség	<ul style="list-style-type: none"> • Az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korlátozó közösség <ul style="list-style-type: none"> - Önálló vélemény felvállalása az adott csoportban. - Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. • Szabadság és korlátozottság <ul style="list-style-type: none"> - Szabadság. - Az egyén szabadsága. - Alkalmazkodás. - Választás. - Segítségkérés. - Engedelmesség. - A jó és a rossz közötti választás. - Szabályhoz kötődés és lelkiismeret. - Az előítélet és megnyilvánulási formái. - Önálló döntéseink következményei. 	<p>Csoport Közösség Önállóság Korlátozás Alkalmazkodás Engedelmesség Szabály Lelkiismeret Választás Bűn Erény Előítélet Tévhit</p>
Helyem a világban	<ul style="list-style-type: none"> • A legfontosabb általános társadalmi normák funkciójának megértése és a betartásukra vonatkozó igény elfogadtatása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A társadalmi együttélés közös normái</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az együttélés szabályai a társadalomban. - Törvények. - A szabály- és törvényszegés büntetése a társadalomban. - Bűnmegelőzés. - Büntetés. - Jóvátétel. • <i>Új technikák, új szabályok</i> <ul style="list-style-type: none"> - A világháló kulturált használata. - Alapvető etikai szabályok a világhálón. - Deviáns viselkedés és következményei. 	<p>Az együttélés szabályai Szabályszegés Büntetés Megelőzés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Fogalmak
Mi dolgunk a világban?	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> • Boldogulás, boldogság - Különböző foglalkozások. - Mindennapi feszültségoldás – hasznos és káros lehetőségek. • A média és a valóság - Televízió, rádió, újság, világháló. - Milyen képet kapunk a média által a valóságról? - Tájékozódás az információk világában. - Hiteles és hiteltelen információk megkülönböztetése. - Kitől kérhetek segítséget problémáim megoldásához? 	<p>Hiányérzet Elégedetlenség Boldogtalanság Drog Alkohol Függőség Értelmes élet Média Befolyásolás Hitelesség</p>
Hit, világkép, világnézet	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeretek a nagy világvallásokról 	<ul style="list-style-type: none"> • A nagy világvallások világképe - A világvallások helye és szerepe. - A jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalma. • Párbeszéd és együttműködés - A különböző vallásokat követő emberek együttműködésének jelentősége. 	<p>Tévhit Előítélet Tízparancsolat Meggyőződés Világnézet Hit Vallás Erkölcsei tanítás</p>

Tanév végi eredmények:

- Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.
- Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
- Képességeinek megfelelő szinten elképzei saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
- Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.
- Irányítás mellett ismereteket szerez az erkölcsről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományairól.
- Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
- A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉS FÖLDRAJZ

A műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel.

A tanulásterület az anyagi világ jelenségeit, az élővilágot és földrajzi környezetet a természettudományok módszereivel vizsgálja, valamint megjelenít ezzel összefüggő társadalomtudományi és gazdasági ismeretek is. Megalapozza a természettudományos műveltség mindennapi életben felhasználható képességeit és ismereteit. A tanítás-tanulás tervezésekor figyelembe kell venni a tanulóknak a természetes gyermeki kíváncsiságtól a tudományos megismerés képességének megszerzéséig jellemző személyiségfejlődését. A tanulók aktív részvételére épülő tanulási módszerekkel a tartalmi tudás és a képességek együttes fejlesztését, a tudás közösségi interakcióban történő építését kell lehetővé tenni.

A természettudományos és földrajzi tudáselemek az alapfokú nevelés-oktatás szakaszban az 1-2. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést támogató olvasmányaiban kapnak helyet. A 3-4. évfolyamon az alapkészségek fejlesztését a környezetismeret tantárgy tanulási terület valósítja meg.

A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig. A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások. A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető- és védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége. A tanterv elsajátítása során már az első évfolyamtól kezdve tudatosan formálja környezetvédő attitűdjüket, környezetkímélő magatartásukat, és ez a magatartás a későbbi életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelvvé válik.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása, természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amely alkalmas a mindennapi tevékenységben való felhasználásra. A tanulók ismeretsajátításában a természeti környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. A folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítani a kapcsolatrendszerek feltárására, az élő és élettelen természet szoros kölcsönhatásaira, az ember és természet összetartozására, egymásrautaltságára, az ember természetben betöltött helyének és szerepének felismerésére.

A tanterv olyan jelenségekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, és hatással vannak a jövő alakulására. Ezek az egészségmegőrzéssel, természeti forrásokkal összefüggő problémák. Ezeknek feltárása, megértése hangsúlyos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt cél az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő korszerű tudások elsajátítása, a fogalmak folyamatos érlelése, pontosítása. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik.

A tanulói aktivitás és tevékenységközpontúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazására.

A tanterv célja a tájhoz, a hazához, a közösséghez tartozás örömeinek, felelősségének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése. A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik. A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukciónak kerül a középpontba. Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatokban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

A Természettudomány és földrajz műveltségterület fejlesztési feladatai a Nat-ban tudásterületekre tagolódnak. A kialakított szerkezet egyrészt diszciplináris szerveződésű, másrészt támogatja az integrált szemléletet, valamint hangsúlyozza a kiemelt fejlesztési célokat. Segíti a részletes fejlesztési feladatok integrált szemléletű és célszerű megfogalmazását. Segíti a képességek, a gondolkodás fejlesztését, elemi szinten a természetismeret, a speciális technikai, gazdasági, társadalmi, etikai alkalmazások közötti kapcsolatok, összefüggések feltárását.

A fejlesztendő készségek, képességek az elemi természettudományos műveltség megszerzését és gyakorlatban való alkalmazását teszik lehetővé. A tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben és a kísérleti eszközök használata, a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik, egyben rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat is hordoz. Ezek közül a legfontosabbak: a gondolkodási funkciók fejlesztése, a rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése, biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben, a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

Az egyes tudományterületek oktatása az integrált természettudomány tantárgy keretében, az 5-6. évfolyamon általánosabb formában, a 7-8. évfolyamon az egyes tudományterületek markánsabb elhatárolásával valósul meg.

A 6. évfolyamtól megjelenik a földrajz tantárgy.

7-8. évfolyamon különválnak a fizika - kémia és a biológia.

KÖRNYEZETISMERET

3 - 4. évfolyam

A Természettudomány és földrajz műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megérett és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel. A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés. A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömét, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben, a kísérleti eszközök használata, továbbá a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam	
	3.	4.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam- óraszám	
	3.	4.
Tájékozódás térben és időben	16	
Megfigyelés és mérés	6	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	6	2
Életközösségek lakóhelyünk környezetében		18
Hazánk Magyarország		8
Testünk, egészségünk	8	2
Összes óraszám	36	36

Célok

- Az élőlények sajátosságainak, a közvetlen természeti környezet változásainak, jelenségeinek elemi szintű megismertetése.
- A korszerű, elemi természettudományos műveltség alapozása.
- A természet megszerettetése, kincseinek megóvása, az első és élettelen környezet iránti érzékenység és felelősség kialakítása. A környezetvédő magatartásra nevelés.
- A tájhoz, a hazához, a közösséghez tartozás örömeinek, felelősségeinek és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az élővilág és környezete kapcsolatainak, egymásra utaltságának tudatosítása.

Feladatok

- Alapozza meg a természethez, a közösséghez, a szülőföldhöz, a hazához tartozás örömeit és az ehhez kapcsolódó felelősségérzetet.
- Keltse fel a tanulók érdeklődését közvetlen és tágabb környezetük tárgyai, jelenségei iránt. Motiváljon a gyermeki kíváncsiságra, a tapasztalatszerzésre, az együttműködésre környezete megismerésében.
- Segítse a tanulók tér- és időbeli tájékozódó képességének fejlődését.
- Mutassa be az élő és élettelen természet szépségét, sokszínűségét és érzékeltesse a körülöttünk lévő természet egységét.
- Ismertesse meg a természet megfigyelésére alkalmas – életkoruknak megfelelő – módszereket.
- Fedeztesse fel a tanulóval, hogy ő maga is a természet része.
- Megfigyeltetni a lakóhely közelében, majd a távolabbi környezetben előforduló élőlények jellemzőit.
- Sajátíttassa el a biztonságos közlekedés alapszabályait.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig.
- A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások.
- A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető és -védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége

- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretelsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amelyek alkalmasak a mindennapi tevékenységben való felhasználásra. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik.
- A tanulói aktivitás és tevékenység-központúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazása
- A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történhet..
- A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukció kerül a középpontba.
- Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatokban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

Oktatási szakasz jellemzői:

3-4. évfolyam

A természettudományos műveltség alapozása a mindennapi gyakorlatban szerzett játékos tapasztalatszerzéssel történik. Saját élményű tevékenységek formájában gyakorolva biztosítható a beilleszkedés, az együttműködés, a kapcsolatteremtés képességének fejlődése, a másság, a sérült társak elfogadása. Fontos cél, hogy a tanuló tudja elfogadni mások segítségét, képességeinek, életkorának megfelelően tudjon segítséget adni.

A környezetismeret tanítása során felkeltjük a tanulók érdeklődését közvetlen környezetük, társaik és önmaguk iránt. Az életkori sajátosságuknak és egyedi képességeikhez igazodó játékokon keresztül lehetséges csak a tantárgy megszerettetése. A játékok szolgálják az aktív figyelem- és emlékezetfejlesztést. A játékos gyakorláson keresztül alakítják ki a legfontosabb képzeteket, alapvető fogalmakat, ezek megjelenítését rajzban, formázással, mintázással. Bővítsék szókincsüket, alkalmazzák helyesen a tanult fogalmakat. A közvetlen környezet felfedezésén, önmaga megismerésén keresztül fokozatosan bővítjük a megismerés körét. A valóság megfigyelését kövesse annak képi megjelenítése, rajzon, fotón, maketten, terepasztalon történő ábrázolása, amely alkalmas a játékos gyakorlásra, majd szóbeli megerősítésre. A téri, időbeli tájékozódás kezdetben csak tanteremben történjen, konkrét tárgyhoz, valóságos történésekhez kötötten. Ezekon a fejlesztési szinteken haladva lesznek képesek elsajátítani a tanulók azokat az alapokat, amelyekre a következő évek tanulási folyamatait, a tanuló gondolkodási képességének, érzelmvilágának a fejlesztését építhetjük. Az elsődleges a kíváncsiság, az érdeklődés, a motiváció felkeltése és fenntartása, a szabálytudat, feladattudat kialakítása.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tájékozódás térben és időben	<ul style="list-style-type: none"> • Tér, idő orientációs képesség fejlesztése. • Kommunikációs képesség fejlesztése. • Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. • Megfigyelőképesség fejlesztése. • Feladattudat, szabálytudat erősítése. • Szociális, együttműködő képesség fejlesztése. • Kooperatív technikák elsajátítása, gyakorlása. • Elemi térképolvasás gyakorlása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér, idő, nagyságrendek</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tájékozódás az időben, saját élettörténet a születéstől máig. - Az idő mérése, alkalmi és szabványegységei, az idő becslése, mértékegységei. - Tájékozódás térben. - A lakóhely és környéke. - Irányok, távolság, hosszúság. - Fő világtájak, iránytű. - Magyarország domborzati térképe. - Alapvető térképjelek (államhatár, felszíni formák, vizek, főváros, települések, útvonalak). - Alaprajz, térkép, kicsinyítés, nagyítás. • <i>Rendszer, rendszer és környezete</i> <ul style="list-style-type: none"> - Rész, egész, összetettség, funkció (élőlények, épületek, tárgyak, eszközök részei) természetes és mesterséges (épített) környezetben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Események időbeli sorrendbeállítás, időszalag, időnaplár készítése. • Események, jelenségek rögzítése, fogalmazás szóban, írásban, rajzban. • Tapasztalatok szerzése séták, kirándulások alkalmával. • Rajzos ábrák, makettek készítése. • Terepasztal berendezése. • Játékos tájékozódási gyakorlatok iránytűvel. • Irányított megfigyelések, elemzések alapján játékos szerelési, építési gyakorlatok. • A növények, állatok és részek csoportosítása adott szempontok alapján. • Tanulmányi séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása szóban és írásban, rajzok, tablók készítése. 	Mértékegység Térkép Élőhely Rész Egész
Megfigyelés, mérés	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelés, összehasonlítás, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mérés</i> <ul style="list-style-type: none"> - Mérőeszközök, mértékegységek. 	<ul style="list-style-type: none"> • A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati 	Mérőeszköz Becslés

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>vizsgálódás képességének fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs képesség fejlesztése. • Az analízis, szintetizáló készség fejlesztése. • Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. • Szociális képesség fejlesztése. • A kooperatív technikák alkalmazása. • Információszerző eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> - Becslés, mérés. - Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, űrtartalom) - Anyagok és testek mérhető tulajdonságai - A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése. • <i>Az élettelen környezet megfigyelése</i> - A környezet anyagai. - A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj). - Anyagformák és tulajdonságaik. - Az anyagok megmunkálhatósága. - A víz szerepe. - A víz előfordulása a természetben. - Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó. - Az ivóvíz. - Vízben oldódó és nem oldódó anyagok 	<p>módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. • Mérőeszközök használatának gyakorlása. • Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. • Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. • Vágás, tépés, gyurmázás. • A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. • A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. • A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása. • Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kavicsal. 	<p>Mérés Életjelenség A víz különböző halmazállapotai és előfordulása Oldhatóság Növénytermesztés Állattenyésztés Növények Állatok Életjelenségek</p>
<p>Az élettelen környezet kölcsönhatásai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerés módszereinek bővítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyag</i> - A környezetben előforduló gyakori anyagfélék. - Anyag-forma kapcsolata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok halmazállapotainak felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés. 	<p>Halmazállapot Halmazállapot-változás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. • Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. • Kauzális gondolkodás fejlesztése. • Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. • A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban. 	<ul style="list-style-type: none"> - Halmazállapot. - Csapadékformák. • <i>Energia</i> - Energiaforrások. - Energia felhasználása. - Energiát felhasználó berendezések, fűtő, hűtő háztartási eszközök. - Energiafajták (nap, szél, víz, elektromos, fény). • <i>Kölcsönhatások</i> - Mágnes, vonzás, taszítás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportosítás halmazállapotok szerint. • A tapasztalatok rögzítése rajzban, tabló készítése. • Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó). • Gyűjtőmunka, beszámoló készítése az energiáról. • Megfigyelések, játékos kísérletek. • Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján. • Ismerkedés az iránytűvel. 	<p>Mágneses kölcsönhatás Évszak</p>
<p>Testünk, egészségünk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése • A szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése • Empátiakészség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az emberi test</i> - Testrészek és funkciójuk. - A mozgás szerepe az egészséges életmódban. - Játék, sport. • <i>A test, az érzékszervek védelme</i> - Egészséges életmód. - Egészséges táplálkozás. - Helyes fogápolás. 	<ul style="list-style-type: none"> • A főbb testrészek megnevezése. • Játékos gyakorlatok a testrészek mozgatására. • A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. • Figyelem a hang- és fényártalmakra. • Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablóképzés az 	<p>Az emberi test részei Tisztálkodás Tisztálkodási eszköz Gyermekbetegség Védőoltás Fertőzés és járvány Orvos Gyógyszer Helyes táplálkozás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Helyes magatartási szokások megerősítése • Pozitív attitűd kialakítása a másággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére • Az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. • Kommunikációs képesség fejlesztése. • A motoros képességek fejlesztése. • A kauzális gondolkodás fejlesztése • Döntési képesség fejlesztése • Az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése • Az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. • Együttműködési formák működtetése 	<ul style="list-style-type: none"> - Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkori betegség) - A káros élvezeti szerek. 	<p>egészséges életmóddal kapcsolatban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. • A káros élvezeti szerek elutasítása. 	<p>Fogápolás Mozgás Sport Testedzés Életműködés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Problémaérzékenység fejlesztése. 			

Tanév végi eredmények:

- Tudjon csoportosítani adott szempontok alapján. Vegye észre, hogy tulajdonságok egy része fontos, lényegi, míg mások kevésbé fontosak.
- Tudja, hogy a víz és a levező elengedhetetlen feltétele az élőlények létezésének.
- Tapasztalja meg, hogy a halmazállapotok egymásba átalakulhatnak.
- Tapasztalatok megfogalmazása szóban és rajzban.
- Egyszerű összefüggések felismerése.
- Tájékozódás térben és időben saját lakóhelyén.
- Az idő mérése, mértékegységei.
- Fedezze fel az időbeli sorrendiséget a napi, havi történésekkel kapcsolatosan. Tudja az évszakok, hónapok, napok napszakok nevét.
- Irányok, iránytű használata.
- Társainak és saját testének a védelme.
- A sérült embertársak segítése. A másság elfogadása.
- Fedezze fel, hogy az évszakok változása periodikus változásokat okoz a növények életében.
- Ismerje a helyes étkezési rendet és étkezési szokásokat.
- Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulnia.
- Használja tudatosan a szemétyűjtőket.
- Tájékozódjon biztonsággal az iskola épületében és a lakásban.
- Ismerjenek legalább egy múzeumot.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Megfigyelés, mérés	<ul style="list-style-type: none"> Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Az analizáló, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Mérés</i> <ul style="list-style-type: none"> Mérőeszközök, mértékegységek. Becslés, mérés. Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, űrtartalom) Anyagok és testek mérhető tulajdonságai A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése. <i>Az élő környezet megfigyelése</i> <ul style="list-style-type: none"> Termesztett növények. Növénytermesztés, állattenyésztés. Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás. Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet). A növény élete az ültetéstől a terméshozatalig. 	<ul style="list-style-type: none"> A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. Mérőeszközök használatának gyakorlása. Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése. Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése. Az állatok megfigyelése (pl. akváiumi halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj). 	<p>Mérőeszköz Becslés Mérés Életjelenség Növénytermesztés Állattenyésztés Növények Állatok Életjelenségek</p>
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	<ul style="list-style-type: none"> A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kölcsönhatások</i> <ul style="list-style-type: none"> Mozgások. <i>Változás</i> <ul style="list-style-type: none"> Fizikai változások. Alakváltozások (apritás, darabolás, aprózódás). 	<p>Megfigyelések, játékos kísérletek.</p> <ul style="list-style-type: none"> Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján. Ismerkedés az iránytűvel. A változásokat kiváltó hatások azonosítása a mindennapi 	<p>Tűz Energiafajta</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Kauzális gondolkodás fejlesztése. • Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. • A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban. 	<ul style="list-style-type: none"> - Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban). - Az évszakok változásai, következményei a természetben, a mindennapi életben. - Helyzet- és helyváltoztatás. - Kémiai változások. - Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei. - A tűzoltók munkája. 	<p>környezetben megfigyelhető jelenségek esetében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése. • Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. • Rajzok, tablók készítése. • Időjárási naptár készítése. • A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása. • A változások felismerése, az összefüggések megértése. • Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése. • Éghető és éghetetlen anyagok csoportosítása. Teendők tűzriadó esetén. • Információs jelek felismerése. • Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban. 	
<p>Életközösségek, lakóhelyünk környezetében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Élő és élettelen környezeti tényezők</i> • <i>A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság</i> 	<p>Élő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben.</p>	<p>Szelektív hulladékgyűjtés Természetvédelem</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természetszeretetre. • Kommunikációs készség fejlesztése. • Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. • Problémamegoldó képesség fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. • Környezetvédelem, energiatakarékosság. 	<ul style="list-style-type: none"> - Egészséges, gondozott környezet. - A közvetlen és tágabb környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek) rendjének megóvása. - Vizek védelme, víztakarékosság, energiatakarékosság. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Természetvédelem</i> - Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében. - A természet megóvása. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Környezetszennyezés</i> - Levegő-, talaj-, vízszennyezés. - Szelektív hulladékgyűjtés. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Energiatakarékosság</i> - Takarékoság az árammal, a vízzel. - Fűtés, szellőztetés. <ul style="list-style-type: none"> • <i>A Föld szépsége, egyedisége</i> - A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség - Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek. • <i>A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek</i> 	<p>Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és tágabb környezetről. Törekvés a víztakarékosságra, energiatakarékosságra.</p> <p>Élősarok növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés.</p> <p>Kisállatok gondozása.</p> <p>Felelősség a rábízott élőlényekért.</p> <p>Madáretető készítése, madarak etetése télen.</p> <p>A levegő, víz, talaj szennyező anyagainak megfigyelése a természetes és mesterséges környezetben.</p> <p>Egyszerű kísérletek végzése a különböző szennyező anyagokkal.</p> <p>Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok.</p> <p>Közvetlen környezetünk tisztasága.</p> <p>Információs jelek felismerése.</p> <p>Séta, kirándulás során megfigyelések végzése.</p> <p>Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése.</p>	<p>Energiatakarékosság</p> <p>Víztakarékosság</p> <p>Környezetszennyezés</p> <p>Növény-, állatgondozás</p> <p>Felelősség</p> <p>Park</p> <p>Élőhely</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Park, erdő, rét, mező, vizek, vízpartok. - Élőhely. - Természetvédelem. • <i>Változatos élővilág</i> - A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények). - A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei. - A növény részei. - A virág része, a termés és részei. - Néhány lágyszárú, fás szárú növény. - A gombák. - Főbb állatcsoportok. - A vadon élő állatok és a házi és ház körül élő állatok. - Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember). - Madár, emlős, rovar. 	<p>Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése.</p> <p>A természet értékeinek védele.</p> <p>Séta, a növények érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata.</p> <p>Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban.</p> <p>Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, száj szerv, érzékelés, szaporodás szerint.</p> <p>A vadon élő és a házi állatok csoportosítása.</p> <p>Képek csoportosítása.</p> <p>Rajzok, tablók készítése.</p> <p>Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján.</p>	
<p>Hazánk Magyarországa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség fejlesztése. • Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, hazaszeretetre, természetszeretetre. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Közvetlen és tágabb települési környezetünk</i> - Lakóhely, megyék, főváros. - Lakóhelyünk értékei. • <i>Térképészeti gyakorlatok</i> - Földrajzi elhelyezkedés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Térképhasználát. • Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével. • Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti 	<p>Térkép</p> <p>Domborzati térkép</p> <p>Közigazgatási térkép</p> <p>Felszinforma</p> <p>Megye</p> <p>Megyeszékhely</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs készség fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Felszínformák. 	<p>értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül. • Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép. • Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése a térképen. • Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen • Irányok. 	<p>Település Főváros</p>
<p>Testünk, egészségünk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése • A szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése • Empátiakészség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az emberi test</i> - Testrészek és funkciójuk. - A mozgás szerepe az egészséges életmódban. - Játék, sport. • <i>A test, az érzékszervek védelme</i> - Egészséges életmód. - Egészséges táplálkozás. 	<ul style="list-style-type: none"> • A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. • A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. • A káros élvezeti szerek elutasítása. 	<p>Az emberi test részei Helyes táplálkozás Mozgás Sport Testedzés Életműködés Növekedés Változás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Helyes magatartási szokások megerősítése • Pozitív attitűd kialakítása a mássággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére • Az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése • Kommunikációs képesség fejlesztése. • A motoros képességek fejlesztése. • A kauzális gondolkodás fejlesztése • Döntési képesség fejlesztése • Az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése • Az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése • Együttműködési formák működtetése • Problémaérzékenység fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A káros élvezeti szerek. • Szaporodás, egyedfejlődés - Az életkori szakaszok időbelisége a születéstől a halálig. • Öröklődés - A család. - Különböző emberi külső és belső tulajdonságok (ilyen vagyok). • Magatartás - Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében. - Viselkedések betegség esetén. - Viselkedés közösségekben. - A sérült embertársak segítése. - Önismeret. - Veszélyek a gyermekekre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablóképzítés. • Rajz- és tablóképzítés. • Tulajdonságok megnevezése, csoportosítás (külső-belső). • Hasonlóságok, különbségek észrevétele. • A károsító szerek elutasítása. • Veszélyeztető magatartásformák felismerése. 	Önismeret

Tanév végi eredmények:

- Aktívan vegyen részt a tapasztalatok önálló vagy kiscsoportban történő gyűjtésében.
- Aktív részvétel kísérletek, mérések végzésekor.
- Legyen képes a tapasztalatait mondatokba foglalni, rajzban vagy írásos formában rögzíteni.
- Ismerje környezetének legjellemzőbb felszíni formáit és vizeit.
- Használja a földrajzi neveket, ismerje a fő világtájak nevét.
- Legyen képes megfigyelni különböző anyagokat.
- Tudja csoportosítani megadott szempontok alapján lakóhelye élőlényeit.
- Legyen képes felsorolni segítséggel az életjelenségeket és az élethez szükséges környezeti feltételeket.
- Sorolja fel kép vagy a valóság alapján a virág és a gyümölcs részeit.
- Vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben, a környezet megóvásában
- Ismerje a baleset megelőzés fő szabályait. Tudja szűkebb lakóhelyén útbaigazítani az idegent.
- Magyarország főbb jellegzetességének ismerete.
- Elemi szintű térképismeret.
- Energiatakarékosságra törekvés.
- Szelektív hulladékgyűjtés.

TERMÉSZETTUDOMÁNY

5–8. évfolyam

A műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismerő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel.

A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig. A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások. A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető- és védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége. A tanterv elsajátítása során már az első évfolyamtól kezdve tudatosan formálja környezetvédő attitűdjüket, környezetkímélő magatartásukat, és ez a magatartás a későbbi életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelvvé válik.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása, természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok			
	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	3	6	6
Éves óraszám	72	108	216	216

Tantárgyak és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Óraszám	Évfolyam-óraszám										
	5.		6.			7.			8.		
	Természettudomány	Természettudomány	Földrajz	Kémia - fizika	Biológia	Földrajz	Kémia - fizika	Biológia	Földrajz		
Heti óraszám	2	2	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Éves óraszám	72	72	36	72	72	72	72	72	72	72	72

Célok:

- A tájhoz, a hazához, a közösséghez tartozás örömeinek, felelősségének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.

- Természettudományosan megalapozott, a tanulók által is megfigyelhető, megvizsgálható, különböző ismeretszerzési forrásokból megerősíthető tudás átadása a környezet tárgyairól, élőlényeiről, jelenségeiről, folyamatairól.
- Az életkornak megfelelő és a speciális nevelési igényekkel összhangban lévő megismerési módszerek megtanítása.
- A közvetlen környezetben végezhető – természettel kapcsolatos – tevékenységek elsajátítása.
- A szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése, a feladattudat erősítése.
- A megismert történelmi, kulturális és természeti értékeink alapján a nemzeti összetartozás érzésének erősítése.
- Éntudat és énkép fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése.
- Az egészséges életmódra való tudatos törekvés technikáinak elsajátítása.
- A mozgás és az egészséges életmód kapcsolatának felismerése.
- A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése.
- A környezetkímélő, takarékos magatartás, a természet és az épített környezet iránti szeretet és a megóvás igénye, törekvés az önálló tanulásra, együttműködő, kooperatív, interaktív technikák alkalmazására.

Feladatok

- Az elemi természettudományos nevelés.
- Alapozza meg a földrajzi ismeretek tanulását. Segítse a térképen való tájékozódás biztonságának kialakulását.
- Motiválja a szűkebb és tágabb környezet megismerése iránti igényt.
- Fejlessze a tanuló tájékozódási képességét, térben, időben és saját személyére vonatkozóan.
- Ismertesse meg az élő és élettelen természet kölcsönös egymásra hatását, sokféleségét.
- Megismertetni a testi-lelki fejlődés szakaszait.
- Nevelje a tanulókat környezetük szépségét érzéklni tudó, azért tudatosan tenni képes emberré.
- Keltse fel a tanulóknak a haza iránti megbecsülést, szeretetet, a közösséghez tartozás érzését.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik.

- A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukció kerül a középpontba.
- Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatokban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

Oktatási szakaszok jellemzői:

5-6. évfolyam

A tantárgy tanítása során a következő nevelési célokat valósítjuk meg: szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése, a feladattudat erősítése. A megismert történelmi, kulturális és természeti értékeink alapján a nemzeti összetartozás érzésének erősítése. Éntudat és énkép fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. Az egészséges életmódra való tudatos törekvés technikáinak elsajátítása. A mozgás és az egészséges életmód kapcsolatának felismerése. A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. A környezetkímélő, takarékos magatartás, a természet és az épített környezet iránti szeretet és a megóvás igénye, törekvés az önálló tanulásra, együttműködő, kooperatív, interaktív technikák alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési cél és feladat az életkorral és a sajátos nevelési igényekkel összhangban lévő, az egyén sajátosságaira és lehetőségeire építő megismerési módszerek megtanítása. A pedagógus feladata erős figyelmet fordítani arra, hogy a tanulók a periodikus változásokat, összefüggéseket megértsék, a kapcsolatokat felismerjék a növény- és állatvilág vonatkozásában, valamint az élettelen természet kapcsolatában. A tanulók számára fontos, hogy közvetlen tapasztalatokat gyűjtsenek, ezért kell lehetővé tenni a vizsgáló és kísérletező eszközök rendszeres használatát.

A tanulók képessé válnak a tantárgy sajátos földrajzi ismerethordozók – térkép, földgömb, ábrák – használatára, valamint az IKT-eszközök tanári segítséggel történő célszerű alkalmazására. Fejlődik kommunikációs képességük, a tananyag feldolgozása során bővül szókincsük, fejlődik szövegértésük és a feladatmegoldásokhoz kapcsolódóan értékelési helyzetekben önértékelésük, önismeretük. A matematikai kompetencia birtokában képesek számadatok összevetésére, grafikonok, diagramok leolvasására, elemzésére.

7-8. évfolyam

A kémia tanítás célja, hogy sajátos eszközeivel járuljon hozzá a tanulók a természetről, a környezet anyagairól, folyamatairól alkotott világképének alakításához. A tanulók érdeklődésének felkeltése a kémiai ismeretek elsajátítása iránt az egyik legfontosabb motivációs feladat. A tanulók számára fontos a tapasztalati tanulás, a tanulói tevékenység középpontba állítása, ezért a pedagógusnak fokozott figyelmet kell fordítania a kísérletekben, vizsgálódásokban való aktív részvételre úgy, hogy balesetmentes kísérletezés, a szabályok pontos betartása és fegyelmezett munkavégzés valósuljon meg. A kémia és hétköznapi életünk szoros kapcsolatának felismerését szolgálja az egészséges és káros élvezeti szerek bemutatása, az utóbbiak tudatos elutasításának céljából. A háztartási vegyszerek vizsgálatát és balesetmentes használatát gyakorolni kell.

A kémia tanítása során – figyelembe véve az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képességeit, gondolkodását –, a következő kiemelt nevelési célokat tűzzük ki: együttműködésre épülő kooperatív, interaktív tanulási technikák elsajátítása és tanulási módok alkalmazása. A mindennapi tevékenységben a környezetkímélő, takarékos magatartás általánossá válása, a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvása. A munka szerepének értékelése az ember életében. A szociális értékelés fejlesztése. Részvétel az iskolában, lakóhelyén, tágabb környezetben rendezett környezetvédelmi rendezvényeken, akciókban.

A fizikai ismeretek elsajátítása során cél a korszerű fizikai személetmódra nevelés, a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránti nyitottság kialakítása, a gazdaság környezetkárosító hatásának és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseinek felismertetése, a természeti, a gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggések felismertetése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók képesség- és gondolkodásstruktúrájára alapozva a fejlesztés érdekében fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a tanulók erősen kötődnek az érzékeléshez, az észleléshez, a közvetlen tapasztalatszerzéshez, ezért nagyon sok egyszerű kísérletre, gyakorlásra, mérésre, becslésre és ezek többszöri megisméltésére van szükség ahhoz, hogy a fizikai jelenségeket, folyamatokat megértsék, illetve az ismereteket alkalmazni tudják a mindennapi életben. A hatékony tanulási módszerek elsajátítása teszi lehetővé az egyre bővülő, önálló ismeretszerzést könyvekből, internetről és más forrásokból.

A biológia tanításának célja megismertetni a természeti, a gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket, lehetővé tenni, hogy a tanulók a természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekedjenek.

A biológiai ismeretek elsajátítása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében azért kiemelt jelentőségű, mert mind a környezet megismeréséhez, mind az önálló testápoló technikák elsajátításához, mind az egészségük védelmének kialakításához segítséget, tapasztalatszerzési és -megosztási lehetőséget igényelnek. Az emberi test felépítésének, működésének megismerése során tanulják meg értékelni az egészséget, törekvés alakul ki bennük annak megőrzésére, megismerik a káros szokások egészségromboló hatását. Nyitottá válnak a környezettudatos gondolkodás és cselekvés, pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

A pedagógus feladata az interaktív tanulási technikák kialakításának segítése, a motivációt és az érdeklődést fenntartó tanulásszervezési eljárások alkalmazása.

A szakasz célja elfogadtatni a tanulókkal a környezetet védő, a természeti kincseket takarékosan fogyasztó, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás követését.

Miközben a tantárgy tanulása során a tanulók megismerik a természeti környezetet, változásának és elemeinek kölcsönös egymásra hatásában kifejeződő törvényszerűségeket, gyakorlottá válnak a térképolvasásban. Tájékozódási lehetőséget kapnak Magyarország, Európa és a távoli kontinensek vonatkozásában is.

Természettudomány

5-6. évfolyam

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam	
	5.	6.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam- óraszám	
	5.	6.
Anyag, energia, információ	6	5
Rendszerek	16	16
Felépítés és működés kapcsolata	12	12
Állandóság és változás	16	16
Az ember megismerése és egészsége	12	12
Környezet, fenntarthatóság	10	11
Összes óraszám	72	72

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • Természetudományosan megalapozott, tanulók által megfigyelhető tapasztalatok bővítése, alkalmazása, az érdeklődés, a kíváncsiság, a motiváció erősítése az élettelen természet anyagai és jelenségei iránt. • Kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. • A szociális képesség fejlesztése csoportmunka során. • Aktív részvétel biztosítása a kísérletekben. • Önálló megismerés, tapasztalatok rögzítése szóban, írásban, rajzban. • Egyszerű információk feldolgozási képességének fejlesztése, szociális érzékenység, felelősségtudat fejlesztése, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyag</i> - Anyagfajták a mindennapi környezetben (fémek, fák, bőr, szövet, üveg, műanyag, kerámia, papír). - Tulajdonságaik. - Halmazállapotok. - Víz a természetben - Az emberi szervezet energiaszükséglete, felhasználása (normál testsúly, mértékletesség, változatosság). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tulajdonságok vizsgálata. • Megfigyelések előre megadott szempontok szerint, csoportosítások. • Egyszerű kísérletek végzése különböző köznapi anyagokkal (alakítható, rugalmas, hajlítható, törékeny, morzsolható, faragható, olvasható, szilárd, képlékeny, folyékony, légszerű). • A környezet legismertebb anyagai halmazállapotának felismerése (víz, levegő, zsír, olaj). • Példák gyűjtése személyes tapasztalatok alapján (eső, folyó, tó). • Élelmiszerek tájékoztatójának megfigyelése. • Táplálkozás, életvitel, testsúly összefüggéseinek felfedezése. 	<p>Anyagi tulajdonság Mégmunkálhatóság Kölcsönhatás Mértékegység Energiafajta Energiaforrás Információs jel Jelrendszer</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	ok-okozati összefüggések felismerése.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Információ</i> - Jelek, jelzések (közlekedési jelzőtáblák, piktogramok, katasztrófavédelmi jelzésrendszer). - A természet jelzései. - Növények jelzései, állatok kommunikációja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Irányított megfigyelések a mindennapi életünket segítő, tájékoztató jelrendszerekről (élelmiszerek, háztartási vegyszerek, közlekedési jelző- és tiltó táblák, életvédő, katasztrófa-megelőző, menekülést segítő jelzések, internet piktogramok). 	
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerés módszereinek alkalmazása fokozott önállósággal és tartóssággal. • A térbeli, időbeli tájékozódási képességek fejlesztése. • Térképhasználati ismeretek bővítése. • Nemzeti tudat erősítése. • A kommunikációs, együttműködési képességek fejlesztése. • Az analízis és szintetizáló gondolkodás, kauzális képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér és idő</i> - Tájékozódás a lakóhelyen és környékén, hely, irány, távolságok meg-határozása. - Térkép és föld-gömb. Világtájak a valóság-ban és a térké-pen. A térkép tájolása. Iránytű. - Alaprajz, térkép-vázlat, síktérkép, domború térkép. - Hazánk térképe. - Domborzati viszonyokat jelölő színek, jelek. Vizek ábrázolása a térké-pen. - Ciklusok a természetben (nap-szakok, évszakok, az élővilág változá-sai ennek megfele-lően). - Az időmérés lehetőségei, eszközei (óra, perc, másodperc). - Időjárás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódási gyakorlatok a lakóhelyen és környékén, az épített és természetes környezetben. • Az iránytű használatának gyakorlása. • Felszíni formák és világtájak ráismerési szinten. • Alaprajzok, egyszerű térképvázlatok rajzolása. • A látott, tapasztalt valóság ábrázolása homokasztalon, terepasztalon. • Vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök (óra, hőmérő) használatának gyakorlása. 	<p>Térkép Iránytű Felszíni forma Vizek Térképjel Időmérés Időjárási naptár Időjárás-jelentés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszerező képesség fejlesztése. • Ökológiai szemlélet alapozása, célirányos megfigyelésekre épülő tartós észlelés, rész-egész viszonyainak elemzése, összefüggések, kapcsolatrendszerek felfedezése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mozgás és idő összefüggése. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mezőgazdasági kultúrák (főbb kultúrnövényeink, tenyésztett állatok)</i> - Élőlények a ház körül. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az időjárás elemeinek figyelemmel kísérése napszaknak és az adott évszaknak megfelelően. • Időjárás-jelentések értelmezése. • Időjárási naptár készítése. • Hőmérsékletmérések. • Napi és évi változások figyelemmel kísérése, rögzítése. • A napszakok és a Nap állásának megfigyelése, összekapcsolása. (A Hold változásainak megfigyelése.) <ul style="list-style-type: none"> • A gazdaságok hatékony működésének megfigyelése természetes környezetben, tanulmányi séták alkalmával. • Múzeumlátogatás, rövid beszámoló készítése a látottakról. • Összefüggések keresése, feltárása, a növénytermesztés, állattenyésztés között (komposztálás, trágyázás, 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>állatok etetése, silózás, széna, szalma).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A rovarkártevőket pusztító hasznos állatok (énekesmadarak, sün, vakondok), és a biológiai növényvédelem összefüggéseinek felfedezése. • Talaj védelme. 	
<p>A felépítés és működés kapcsolata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természettudományosan megalapozott megismerési, tapasztalatszerzési folyamatok elsajátítása. • A megtartó emlékezet, kommunikációs, koncentrációs képesség fejlesztése. • Kauzális gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel vizsgálatokban, kísérletekben, önálló és csoportos munkában, helyes tanulási szokások, feladattudat elmélyítése, szabályok betartása. • Az élővilág rendszerezése, ismeretek szerzése az 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Élőlények</i> - A virágos növények testfelépítése, élet-feltételei (víz, levegő, talaj, napfény, hőmérséklet). - Fás- és lágyszárú növények (szilva, szőlő). - Szobanövények, kerti növények gondozása. - Ehető és mérgező gombák (testfelépítés, tápanyagfelvétel, szaporodás). - Az állatok általános testfelépítése (egy gerinces és egy gerinctelen testfelépítés összehasonlítása /pl. házi és ház körül élő állatok/). - Az állatok életfeltételei (élőhelyi feltételek, táplálék, víz). - Az állatok életmódjának főbb jellemzői (aktív mozgás, táplálkozás, 	<ul style="list-style-type: none"> • Egy-egy virágos növény részeinek, testfelépítésének vizsgálata (tulipán, petúnia). • Nagyító használata. • Rajzos vázlatok készítése. • Kísérletek növényekkel (életfeltételek biztosítása, megvonása), elgondolások, következtetések. • A növénygondozás alapszabályai, egy választott növény gondozása. • Naplóvezetés. • A gombák testfelépítésének, életfeltételeinek vizsgálata. • Gombák és növények összehasonlítása irányított megfigyeléssel. 	<p>Virágos növény Állatcsoport Időjárás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>életközösségekről és összetevőikről.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések elemi szintű megismerése, összefüggések felfedezése, környezettudatos attitűd formálása, ökológiai szemlélet alapozása, felelősségtudat fejlesztése, környezetszeretetre nevelés, kritikai érzék fejlesztése, fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. 	<p>szaporodás, utódgondozás, viselkedés).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testfelépítés, testalkat, életmód kapcsolata (ragadozók, patások, halak, madarak). - A testalkat változatossága. - Példák gyűjtése, rendszerezés, konkretizálás, általánosítás, megkülönböztetés, azonosítás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hasonlóságok és különbségek felfedezése. • A gombafogyasztás szabályai! • Néhány gerinces és gerinctelen állat testfelépítésének megfigyelése, vizsgálata. • Csoportosítások megadott szempontok szerint. • Jeles napok (Állatok világnapja, Madarak és fák napja). • Tablók, rajzok készítése. • Képek, filmek, állatkerti látogatások, kirándulások tapasztalatai alapján a fajok sokféleségének érzékelése. 	
<p>Állandóság és változás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természettudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Állapot</i> - Anyagok és testek minőségi és mennyiségi tulajdonságai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok, testek érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése, felismerése, megnevezése, összehasonlítása. • Egyszerű, mindennapi életben használható mérőeszközök alkalmazása. 	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonság Mérőeszköz Fizikai, kémiai, biológiai változás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben, kísérletezésekben. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. • Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, technikai készség és kreatív képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Változás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Változások környezetünkben - Természeti változások: víz halmazállapot-változásai, kőzetek mállása, aprózódása. - Technikai változások: darabolás, darálás, faragás. - Fizikai változás - Kémiai változások: égés, tűzvédelem. - Biológiai változások: szaporodás, fejlődés, mozgás, táplálkozás, légzés. • <i>Egyensúly, stabilitás</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Összehasonlítások végzése (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet). • Mérések gyakorlása. • A gyakran használt mértékegységek fokozatos megismerése (kg, l, m, cm, °C). • Példák gyűjtése, csoportosítása, folyamatok megfigyelése, tapasztalatok elmondása. • Fizikai változásokra példák gyűjtése. • Tűz, égés, kára, haszna, kiinduló anyag és keletkezett anyagok összehasonlítása. • Egyszerű, hétköznapi példák, játékos kísérletek segítségével a fogalom bevezetése (mérleghinta, hőmérsékletmérések, hideg-meleg-langyos). 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Újrahasznosítás</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása iskolai és otthoni környezetben. 	
Az ember megismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség és az önálló tanulás képességének fejlesztése, kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése. • Törekvés erősítése az egészséges táplálkozási szokások betartására. • Megfelelő viselkedési formák kialakítása és betartása betegségek, fertőzések, járványos betegségek esetén. • A szociális együttélés szabályainak betartása • Feladat- és szabálytudat erősítése. • A másság elfogadása, sérült embertársaink segítése. • Kritikai gondolkodás fejlesztése, empátiakészség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testkép, testalkat, mozgás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az emberi test arányai, méretviszonyai, testalkat, szimmetria. - Testtájak, testsúly, soványság, elhízás, a mozgás szerepe életünkben. • <i>Önfenntartás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az egészséges táplálkozás alapelvei, módjai. - Tápanyagok, vitaminok. - Személyi higiénia. - Az érzékszervek védelme és tisztasága. - Orvosi ellátás. • <i>Magatartás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen vagyok, milyen szeretnék lenni. - Önismeret, viselkedési normák, szabályok szerepe. - Kapcsolatok társakkal és a családdal. - Az iskolai élet szabályai, házirend. 	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszeres mozgás és sport hatása és jelentőségének felismerése, összefüggés a mozgás és a normál testsúly fenntartása között. • Mozgássérült társak elfogadása, segítése. • Törekvés az egészséges táplálkozás szabályainak betartására. • Napi étrend összeállítása. • Helyes testápolás. • Orvosi segítségnyújtás kérése, elfogadása, mentőhívás • Közösségi viselkedési normák ismerete. • Képanyagok, filmek elemzése. • Szituációs játékokban az önismeret fejlesztése. 	<p>Testméret Testalkat Tápanyag Testi és érzékszervi sérülés Járvány és fertőzés Betegség Elsősegélynyújtás Gyógyítási mód Magatartás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Környezet és fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség, az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. • A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése. • Az ember természeti környezetéről, a környezeti rendszerek állapotáról, védelméről, fenntarthatóságáról szerzett ismeretek bővítése. • Környezetvédő tevékenységek gyakorlása. • Információszerző képesség fejlesztése. • A természetes és a kulturális értékek megbecsülése. • Felelősségtudat további erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Globális környezeti rendszerek</i> <ul style="list-style-type: none"> - Életvitel és fenntarthatóság. - Környezettudatos magatartás. - A víz körforgása. - Időjárási jelenségek, folyamatok. - Táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében. - Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők. - Az élőlények alkalmazkodása a környezeti tényezőkhöz, feltételekhez (levegő, víz, talaj, hőmérséklet, fényviszonyok). • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> <ul style="list-style-type: none"> - A környezeti állapot és az ember egészsége. - A környezetszennyezés jellemző esetei, következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyes és helytelen magatartások elemzése. • Egyszerű megoldások keresése. • Az egyén lehetőségei a környezet megóvásában (étkezés, szelektív hulladékgyűjtés, fűtés, csomagolás, közlekedés). • Kirándulásokon tapasztalatok gyűjtése, lejegyzése. • Példák gyűjtése a növények, állatok alkalmazkodásáról (növények és fényviszonyok, vízigény, hőmérséklet, állatok, téli álom, kültakaró, költözés). • Természetközeli és leromlott állapotú élőhelyek megfigyelése sétákon, kirándulásokon. • Tapasztalatok megbeszélése, tablók, plakátok készítése, összefüggések keresése a tiszta, egészséges környezet és a szennyezett környezet hatásairól az ember egészségi állapotára. 	<p>Fenntarthatóság Időjárási jelenség Kölcsönhatás Környezet-szennyeződés Veszélyeztetett faj, energiatakarékosság Szelektív hulladékgyűjtés Földrajzi fogalmak Térképismeret</p>

Tanév végi eredmények:

- Tudja tapasztalatait szóban, rajzban rögzíteni.
- Legyen tapasztalata a hó hatására bekövetkező változásokról.
- Ismerje a tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait, tudja azokat felsorolni.
- Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.
- Ismerje a házi és a ház körül élő állatok szerepét az emberek életében.
- Tudja jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kültakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását – szempontok szerint.
- Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárást.
- Tudja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.
- Tudja használni az iránytűt.
- Ismerje a színek jelentését a térképen.
- Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.
- Ismerje a tűzoltóság telefonszámát, a tűzoltók munkáját.
- Ismerje néhány, a városban működő mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozó szervezetet. Legyen fogalma az ott folyó munkákról, mint későbbi esetleges munkahelyéről.
- Legyen ismerete a felszín alatti vizekről.
- Tájékozódjon városunk föld és vízrajzáról, különös tekintettel a felszín alatti vizekre.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> Természtudományosan megalapozott, tanulók által megfigyelhető tapasztalatok bővítése, alkalmazása, az érdeklődés, a kíváncsiság, a motiváció erősítése az élettelen természet anyagai és jelenségei iránt. Kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. A szociális képesség fejlesztése csoportmunka során. Aktív részvétel biztosítása a kísérletekben. Önálló megismerés, tapasztalatok rögzítése szóban, írásban, rajzban. Egyszerű információk feldolgozási képességének fejlesztése, szociális érzékenység, 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Anyag</i> <ul style="list-style-type: none"> Tömegmegmaradás Oldatok, keverékek 	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű fizikai változások létrehozása. Mérések, vizsgálatok (törés, darálás, hajtogatás). Ételek (saláták) készítése. Italok (szörpök, teák) készítése. Alkotórészeik mérése előtte és utána. 	Anyagi tulajdonság Megmunkálhatóság Kölcsönhatás Mértékegység Energiafajta Energiaforrás Információs jel Jelrendszer
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Kölcsönhatások, erők</i> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű kölcsönhatások a mindennapi környezetben (mechanikai, melegítés, hűtés, mágneses vonzás, taszítás, halmazállapot-változások, térfogatváltozás (hőterjedés, hőtágulás, hőáramlás, hőszigetelés), statikus, elektromasszázs, hang- és fényforrások). Kölcsönhatások a természetben. 	<ul style="list-style-type: none"> Jelenségek értelmezése segítséggel a tömegmegmaradás szempontjából. A vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök használatának gyakorlása. Ok-okozati összefüggések felismerése. Jelenségek, változások felismerése, elemzése irányítással. A mágneses jelenség megfigyelése játékos kísérletekkel. Környezeti ártalmak: zaj. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	felelősségtudat fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismerése.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Energia</i> - Energiaforrások a háztartásban. - Energia, energia-fajták. - Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben (fűtés, főzés, hűtés...). - Megújuló és nem megújuló energiaforrások. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tapasztalatok összehasonlítása a mindennapi élet történéseivel. • Egyszerű kísérletek végzése a hang, fény, anyag kapcsolatára. • Az energia elemi szintű értelmezése. • Energiahordozók megfigyelése (fűtőanyagok, üzemanyagok, tápanyagok). • Ábrák, képek megfigyelése, elemzése adott szempontok szerint folyamatos segítséggel. • Összefüggések felfedezése. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Információ</i> - Jelek, jelzések (közlekedési jelzőtáblák, piktogramok, katasztrófavédelmi jelzésrendszer). 	<ul style="list-style-type: none"> • Irányított megfigyelések a mindennapi életünket segítő, tájékoztató jelrendszerekről (élelmiszerek, háztartási vegyszerek, közlekedési jelző- és tiltó táblák, életvédő, katasztrófaregelőző, 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			menekülést segítő jelzések, internet piktogramok).	
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerés módszereinek alkalmazása fokozott önállósággal és tartóssággal. • A térbeli, időbeli tájékozódási képességek fejlesztése. • Térképhasználati ismeretek bővítése. • Nemzeti tudat erősítése. • A kommunikációs, együttműködési képességek fejlesztése. • Az analízis és szintetizáló gondolkodás, kauzális képesség fejlesztése. • A rendszerező képesség fejlesztése. • Ökológiai szemlélet alapozása, célirányos megfigyelésekre épülő tartós észlelés, rész-egész viszonyainak elemzése, összefüggések, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér és idő:</i> - Térkép és földgömb. - Világtájak a valóságban és a térképen. - A térkép tájolása. Iránytű. - Alaprajz, térképvázlat, síktérkép, domború térkép. - Hazánk térképe. - Domborzati viszonyokat jelölő színek, jelek. - Vizek ábrázolása a térképen. - Ciklusok a természetben (napszakok, évszakok, az élővilág változásai ennek megfelelően). - Az időmérés lehetőségei, eszközei (óra, perc, másod-perc). - Időjárás. - Mozgás és idő összefüggése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az iránytű használatának gyakorlása. • Felszíni formák és világtájak ráismerési szinten. • Alaprajzok, egyszerű térképvázlatok rajzolása. • A látott, tapasztalt valóság ábrázolása homokasztalon, terepasztalon. • Vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök (óra, hőmérő) használatának gyakorlása. • Az időjárás elemeinek figyelemmel kísérése napszaknak és az adott évszaknak megfelelően. • Időjárás-jelentések értelmezése. • Időjárási naptár készítése. • Hőmérsékletmérések. • Napi és évi változások figyelemmel kísérése, rögzítése. 	<ul style="list-style-type: none"> Térkép Iránytű Felszíni forma Vizek Térképjel Időmérés Időjárási naptár Időjárás-jelentés Természeti és mesterséges környezet Hálózat Rendszer

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	kapcsolatrendszerek felfedezése.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rendszer, a rendszer és környezete</i> - Természeti és mesterséges technikai és épített rendszerek környezetünkben. - Természetes táj, mesterséges környezet. - Élőlény és élőhelye, lakóház és közmű kapcsolatai. - Rendszerek egy-másba ágyazódása (szoba-ház, város-ország). <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mezőgazdasági kultúrák (főbb kultúrnövényeink, tenyésztett állatok)</i> - Rendszer részei, ház részei, ország részei, élőlények részei <ul style="list-style-type: none"> • <i>Szerveződési szintek, hálózatok</i> - Hálózatok a természetben és a mesterséges környezetben. - Táplálék, energiaellátás, úthálózat. 	<ul style="list-style-type: none"> • A napszakok és a Nap állásának megfigyelése, összekapcsolása. (A Hold változásainak megfigyelése.) • Séták, kirándulások során irányított megfigyelések. • A tapasztalatok megbeszélése, vázlatok, rajzok, tablók készítése. • Megfigyelések végzése, részvétel csoportmunkában (építőjátékok, legózás, terepasztal berendezése stb. során). • A kölcsönös egymásrautaltság felismerése konkrét példákban. • Az okos gazdálkodás és a fenntartható fejlődés összefüggésének felismerése. • Példák gyűjtése egy-egy élőhely táplálékláncaira és táplálékpiramisára. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Élőlény és élőhely, a lakóház és a közműellátás. 		
A felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> • Természettudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése. • Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben, kísérletezésekben. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. • Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, technikai készség és kreatív 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Életközösségek</i> <ul style="list-style-type: none"> - Életközösségek a lakókörnyezetben vagy egy közeli természetes élőhelyen. - Természetvédelem, természeti értékek megőrzésének lehetőségei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hazai mezők, rétek, erdőségek, vizek, vízpartok legjellemzőbb élőlényeinek megfigyelése. • Kirándulások, filmek, képek segítségével az élőlények és élettelen összetevők közötti kapcsolatrendszerek felfedezése. 	Virágos növény Állatcsoport Erdő Mező Víz Vízparti életközösség Időjárás
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Föld, Nap, Naprendszer</i> <ul style="list-style-type: none"> - Bolygórendszerünk, bolygók megnevezése. - A Föld tengely-forgása, keringése a Nap körül. - Időjárás, éghajlati övek, évszakok. - A napsugárzás jelentősége. 	<ul style="list-style-type: none"> • A Nap, Föld, Hold kölcsönhatásainak elemi szintű megismerése. • Látogatás a Planetáriumba. • Filmek, képek, ábrák elemzése. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése.			
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> • Természet tudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. • Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése. • Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben, kísérletezésekben. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. • Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, technikai 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Változás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Változásokat irányító információk. - Tervrajz – házépítés. - Útiterv – utazás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Építőjátékokból, legóból házépítés. • Útitervkészítés. 	Minőségi és mennyiségi tulajdonság Mérőeszköz Fizikai, kémiai, biológiai változás Termékkészítési folyamat Újrahasznosítás Információfeldolgozás
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Folyamat, a rendszerek történetisége</i> <ul style="list-style-type: none"> - Ajándékok, dísz tárgyak, használati eszközök, környezetünk tárgyai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elemzés, tervezés segítséggel. • Kiindulási anyagokból termékek készítése, a folyamatok megbeszélése, a megmunkálás lépései, eszközei. • Konkrét tevékenységek végzése, pl. origami, kenyérsütés. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az ember természet alakító tevékenységei.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Példák gyűjtése, keresése az ember felszín- és tájformáló tevékenységére (külszíni fejtés, mészkőbányák, cementgyártás). • Törekvés felismerése a táj eredeti arculatának visszaállítására. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	készség és kreatív képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése.			
Az ember megismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség és az önálló tanulás képességének fejlesztése, kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése. • Törekvés erősítése az egészséges táplálkozási szokások betartására. • Megfelelő viselkedési formák kialakítása és betartása betegségek, fertőzések, járványos betegségek esetén. • A szociális együttélés szabályainak betartása • Feladat- és szabálytudat erősítése. • A másság elfogadása, sérült embertársaink segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testkép, testalkat, mozgás</i> - Testtájak, testsúly, soványság, elhízás, a mozgás szerepe életünkben. 	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszeres mozgás és sport hatása és jelentőségének felismerése, összefüggés a mozgás és a normál testsúly fenntartása között. • Mozgássérült társak elfogadása, segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> Testméret Testalkat Tápanyag Testi és érzékszervi sérülés Járvány és fertőzés Betegség Elsősegélynyújtás Gyógyítási mód Magatartás
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önfenntartás</i> - Az egészséges táplálkozás alapelvei, módjai. - Tápanyagok, vitaminok. - Szent-Györgyi Albert. - Mennyiségi és minőségi szempontok. - Személyi higiénia. - Az érzékszervek védelme és tisztasága. Orvosi ellátás. - Fertőző és járványos betegségek, védőoltás. - Alapfokú elsősegélynyújtás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Törekvés az egészséges táplálkozás szabályainak betartására. • Napi étrend összeállítása. • A tudós munkájának megismerése. • Információk gyűjtése, feldolgozása. • Helyes testápolás. • Járványos és fertőző betegség esetén a szükséges előírások betartása. • Veszélyhelyzetek felismerése otthon, az 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Kritikai gondolkodás fejlesztése, empátiakészség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egyedfejlődés</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az emberi egyed-fejlődés szakaszai. - Serdülőkori változások. • <i>Magatartás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen vagyok, milyen szeretnék lenni. - Önismeret, viselkedési normák, szabályok szerepe. - Kapcsolatok társakkal és a családdal. - Az iskolai élet szabályai, házirend. 	<p>iskolában, a közlekedésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orvosi segítségnyújtás kérése, elfogadása, mentőhívás. • Az előírások betartása. • Teendők elsősegélynyújtáskor. • Szituációs gyakorlatok. • Plakátok, tablók elemzése, készítése. <ul style="list-style-type: none"> • Felismerés és összehasonlítás jellemző jegyek alapján. • A serdülőkorra jellemző tulajdonságok gyűjtése. • A szülői és saját tulajdonságok közötti hasonlóság keresése. <ul style="list-style-type: none"> • Közösségi viselkedési normák ismerete. • Képanyagok, filmek elemzése. • Szituációs játékokban az önismeret fejlesztése. 	
Környezet és fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség, az analizáló, szintetizáló 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Környezeti tényezők</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Az éghajlat és az időjárás környezetre gyakorolt 	<p>Fenntarthatóság Időjárási jelenség</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése. • Az ember természeti környezetéről, a környezeti rendszerek állapotáról, védelméről, fenntarthatóságáról szerzett ismeretek bővítése. • Környezetvédő tevékenységek gyakorlása. • Információszerző képesség fejlesztése. • A természetes és a kulturális értékek megbecsülése. • Felelősségtudat további erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kölcsönhatások a természetes, a mesterséges környezet és az időjárás között <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - A környezeti állapot és az ember egészsége. - A környezetszennyezés jellemző esetei, következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). - Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei. - Megtartás lehetőségei. - Veszélyeztetett fajok védelme (túzok, parlagi sas, fekete gólya, pilisi len, magyar kökőrcsin). - Energiatakarékos-ság. - Szelektív hulladékgyűjtés. 	<p>hatásainak megfigyelése, felismerése képek, filmek segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megbeszélések, elemzések, rendszerezések, csoportosítások. • Épületek hő- és vízszigetelésének fontossága, egyszerű bemutató kísérletek megfigyelésével, megbeszélésével. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Természetközeli és leromlott állapotú élőhelyek megfigyelése sétákon, kirándulásokon. • Tapasztalatok megbeszélése, tablók, plakátok készítése, összefüggések keresése a tiszta, egészséges környezet és a szennyezett környezet hatásairól az ember egészségi állapotára. • Részvétel a jeles napok alkalmával rendezett környezetvédelmi 	<p>Kölcsönhatás Környezet- szennyeződés Veszélyeztetett faj Energiatakarékos-ság Szelektív hulladékgyűjtés Földrajzi fogalmak Térképismeret</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Föld szépsége, egyedisége</i> - A Kárpát-medence természeti és kulturális értékei. - Hazánk nagy tájai, vizei és felszínformái, éghajlati sajátosságai. - Jellegzetes növénytakarójuk, állatviláguk. 	<p>megmozdulásokon (szemétszedés).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A környezetvédelmi problémák felismerése. • Kirándulások, filmek segítségével tájékozódás nemzeti parkjainkról, tájvédelmi körzetekről. • Könyvek, internet segítségével ismeretek gyűjtése kiemelten védett természeti értékeinkről. <ul style="list-style-type: none"> • Ismeretterjesztő kiadványok, filmek segítségével ismeretek bővítése, érdekességek, értékek felfedezése. • A térkép használata, térképismeret. • A földrajzi fogalmak ismerete. 	

Tanév végi eredmények:

- Aktív részvétel a kísérletek végzésében.
- Tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságainak ismerete.
- Kölcsönhatások, változások, folyamatok ismerete a mindennapi környezetben.
- Egyre önállóbb tapasztalatszerzés, a tapasztalatok megfogalmazása és lejegyzése írásban és rajzban.
- Ismeretek a különféle energiaforrásokról, törekvés az energiatakarékos életmódra.
- Környezetünkben található egyes természeti és technikai rendszerek ismerete.
- Életközösségek élő és élettelen összetevőinek megkülönböztetése, ismeretek az élőlények, az emberi test felépítéséről.
- Az egészséges életmód feltételeinek ismerete.
- Aktív részvétel a környezetvédő tevékenységekben.
- Tájékozottság a Naprendszerről, a bolygókról. Térképismeret, térképhasználat. IKT-eszközök használata.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TERMÉSZETTUDOMÁNY
KÉMIA - FIZIKA

7-8. évfolyam

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam	
	7.	8
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám			
	7.		8.	
	Kémia	Fizika	Kémia	Fizika
Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	5	8	5	8
Rendszerek	7	3	7	3
Felépítés és működés kapcsolata	6	3	6	3
Állandóság és változás	7	11	7	11
Az ember megismerése és egészsége	8	7	8	7
Környezet, fenntarthatóság	3	4	3	4
Összes óraszám	72		72	

Kémia

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, köölcsönhatás, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség fejlesztése. • A kommunikációs képesség, a motoros képességek, a kauzális gondolkodás, a rendszerező képesség fejlesztése. • Feladattudat és szabálytudat erősítése. • Aktív kísérletező attitűd. • A kísérletezés szabályainak betartása. • Az anyagok érzékelhető fizikai, kémiai tulajdonságainak felismerése. • A periódusos rendszer legfontosabb elemeinek felismerése. • Vegyszerek, élelmiszerek jelzéseinek ismerete, okokozati összefüggések felfedezése, hasonlóságok, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tudomány</i> - Müller Ferenc, Hevesi György, Irinyi János munkássága. 	<ul style="list-style-type: none"> - A tudósok munkásságának megismerése, információgyűjtés, feldolgozás. 	Kísérletezés Kísérleti eszköz Szerves és szervetlen anyag Fizikai és kémiai változás Folyamat
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyagok</i> - Balesetmentes kísérletezés. - A kísérletezés eszközei. - A kísérletezés a megismerés és felfedezés tevékenysége. - A tárgyak anyagának minőségi és mennyiségi jellemzői. - A hétköznapi életben gyakori keverékek, vegyületek és elemek. - Keverékek, oldatok. Elemek. - Fémes, nem fémes elemek tulajdonságai. - A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése. - Fizikai változások (alak, hőmérséklet, halmazállapot, térfogatváltozások, kémiai változások. - Egyesülés, égés, bomlás. 	<ul style="list-style-type: none"> • A kísérletezés eszközeinek megismerése. • Balesetmentes kísérletezés szabályainak megismerése és betartása. • Az anyagok vizsgálata egyszerű kísérletekkel. • Elemek, keverékek, vegyületek tulajdonságainak vizsgálata. • Keverékek, oldatok készítése és szétválasztása, a kiinduló és keletkezett anyagok tulajdonságainak vizsgálata. • Általánosítás, analízis, szintézis. • Az alkotórészek arányai és a keletkezett anyagok tulajdonságai közti összefüggés felismerése 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	különbségek felfedezése, problémafelvető képesség fejlesztése, értelmes cselekvés, a kritikai érzék fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Energia</i> - A fizikai és kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban. - Halmazállapotváltozás, oldódás, tűzgyújtás. 	<p>(telítetlen, telített oldatok készítése).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelt, létrehozott keverékek, vegyületek alkotórészeinek vizsgálata • Irányított tanulói és tanári bemutató kísérletek segítségével a változások fajtáinak megfigyelése, elemzése. • Az égés fajtáinak, feltételeinek vizsgálata, összegyűjtése. • Egyszerű kísérletekkel, mérésekkel az energiaváltozások vizsgálata. 	
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. • Finommotorika fejlesztése. • Aktív részvétel kísérletekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér, idő, nagyságrendek</i> - Kémiai, fizikai folyamatok gyorsítása, lassítása (főzés, hűtés). • <i>Rendszer, rendszer és környezete</i> - Egy-egy használati tárgy előállítása (papírból, fából, műanyagból, nádból játékok, dísz tárgyak készítése). 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldódás-vizsgálatok különböző hőmérsékleten. (Tapasztalatok értelmezése, lejegyzése, rajzos, írásos vázlat formájában.) • Ajándékok, dísz tárgyak előállítása során a kiinduló anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a megmunkálás 	<p>Molekula felépítése Oldatfajta Tűz Fotoszintézis Testfelépítő anyag Tápanyag Hőhatás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Balesetmentes kísérletezés. • A tűzoltás különböző módjainak ismerete. • Információs jelek ismerete és alkalmazása. • A természeti rendszerek felépítésében legfontosabb anyagok ismerete. • Épített rendszerek fogalmának ismerete. • Képzelet, fantázia, kreativitás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása. • Ok-okozati összefüggések felfedezése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> - A fizikai, kémiai tulajdonságok összefüggései. - A kísérleti berendezés rendszerként való működése. - Sorrendiség, funkció, alá-, fölérendeltségi viszonyok (pl. hevítés: fémtálca, kémcsőfogó, hőmérő, kémcsőállvány, hőforrás). - Az égés feltételei. - Tűzoltási lehetőségek. - Az égés veszélyeire felhívó információs jelek (a dohányzás tiltása, tűzveszélyes hely, robbanásveszély). <p><i>Természeti rendszerek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - A növények életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai (víz-, szén-dioxid-, oxigén-, kiegészítésként nitrogén-, foszfor-, káliumigény). - Fotoszintézis. - Az állatok és az ember életéhez szükséges anyagok (szénhidrátok, szőlőcukor, kemé-nyitó, rostok /cellulóz/, zsírok, olajok, fehérjék, szerves savak, csersav, citromsav, víz, oxigén, ásványi anyagok). 	<p>lehetőségeinek felismerése, eszközhasználat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A használt kísérleti eszközök részeinek megismerése. • Az égés feltételeinek ismerete. • A tűzoltás lényegének megbeszélése a feltételek alapján. • A különböző tüzek oltási módjainak megismerése. <ul style="list-style-type: none"> • Szemléltető képek, ábrák segítségével a rendszer elemeinek, a körfolyamatokban történő változásainak, átalakulásának értelmezése, megbeszélése (pl. oxigén – széndioxid). • A Nap energiája fontosságának felismerése a földi élet működésének szempontjából. • Legfontosabb tápanyagaink tulajdonságainak vizsgálata 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			irányított kísérletek alapján. A tapasztalatok elemzése, rögzítése írásban.	
Felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a tanulói kísérletekben. • Az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás, a kommunikációs képesség fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az információszerzés lehetőségeinek bővítése. • IKT-eszközök használata. • Praktikus kémiai ismeretek alkalmazása a háztartásokban. • Képzlet fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Föld</i> - Ércetek, ásványok, hegységképző kőzetek. - Vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás kémiai alapjai. - Háztartási gépek védelme, természetbarát megoldások. - Barlangképződés (enyhén savas esővíz, lúgos mészkőoldás, cseppkőképződés, Aggteleki-karszt, Pálvölgyi-cseppkő-barlang stb.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi ismeretek a Föld anyagairól, a hegységképződésekről, a különböző kőzetek, ásványok, ércetek előfordulásáról. • Filmek, könyvek, folyóiratok segítségével érdekességek, információk gyűjtése. • Kirándulások, tanösvények, kőzetminták, ércminták tanulmányozása, tapasztalatok megbeszélése. • A vízkőképződés ismerete. • A háztartásokban a vízlágyítás és a vízkőoldás természetes megoldásainak ismerete. • Az ásványvizek és a desztillált víz összehasonlítása párologtatással. 	<p>Érc Ásvány Kőzetek Vízkeő Vízkeőménység Vízkeőgyítás Vízkeőoldás Ásványvíz Gyógyvíz Tengervíz Édesvíz A levegő kémiai összetétele</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az időjárás</i> - A földi vízkészlet különböző formái (tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz). - A víz körforgása (tengervíz-esővíz kapcsolata). - A levegő kémiai összetétele (nitrogén, oxigén, szén-dioxid, nemesgázok). 	<ul style="list-style-type: none"> • Képek keresése barlangokról, a képek alapján megfigyelések • Különböző vízminták vizsgálata összetétel, tisztaság szerint. • Ásványvizek tájékoztatóinak olvasása, tartalmak összehasonlítása. • Ismeretek gyűjtése a hazai gyógyvizek előfordulásairól, gyógyító hatásairól filmekből, turisztikai magazinokból, internetről. • Sóoldat bepárlása, desztillálása által az összefüggések felfedezése, megértése. • A levegő legfontosabb alkotórészeinek megismerése ábraelemzéssel. • Az oxigén százalékarányának felismerése kísérlet alapján. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> Az oxigén–szén-dioxid egyensúlyi állapot fontosságának felismerése (ember, állat, növény). 	
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> Aktív részvétel a kísérletekben. Balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása. A kommunikációs készség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a finommotorika fejlesztése. Információszerzés bővítése. IKT-eszközök használata. Ismeretek szerzése egyirányú és megfordítható változásokról, kémiai folyamatokról. Körfolyamatok értelmezése, ok-okozati összefüggések felismerése, az elképzelés, következtetés, 	<ul style="list-style-type: none"> <i>A rendszer állapota és változásai</i> - A hőmérséklet és nyomás, mint állapotjelző (víz, levegő). 	<ul style="list-style-type: none"> Összefüggések keresése, felfedezése a folyékony és légnemű anyagok hőmérsékletváltozása és nyomásviszonyai között. Példák gyűjtése a nyomás és a hőmérséklet kapcsolatáról a hétköznapi életből, pl. a kávéfőző, kukta, hőlégballon, gőzgép, gőzmozdony, gőzhajó működéséről. 	Hőmérséklet Nyomás

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	általánosítás képességének fejlesztése.			
Az ember megismerése és egészsége	<ul style="list-style-type: none"> A kommunikációs képesség fejlesztése, a problémamegoldó és kauzális képesség fejlesztése, kritikai képesség fejlesztése. Ismeretek bővítése az egészséges táplálkozás összetevőiről. A tápanyag-, kalóriatáblázatok adatainak értelmezése. A mértékletes táplálkozás előnyei. A kémiai ismeretek alkalmazása a mindennapokban, a vegyszerek használati utasításainak értelmezése, betartása, szociális készség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Önfenntartás</i> Legfontosabb táp-anyagok összetétele (molekulák, víz). 	<ul style="list-style-type: none"> Tápanyagok összetételének vizsgálata. 	Tápanyag Zsírban, vízben oldódó vitamin Élvezeti szer Energiatartalom Táplálékpiramis Tápanyagtáblázat Használati utasítás Fogyasztóvédelem Szavatosság Vegyszer Tisztítószer Gyógyszer
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Magatartás</i> Energiaitalok alkotórészei, kémiai tulajdonságai, hatása. Drog, kávé, kóla, szerves oldószerek kémiai hatása. 	<ul style="list-style-type: none"> Filmek elemzése, következmények felismerése. Doppingszerek, veszélyforrások elkerülése. Probléma felismerése, és a problémamegoldás keresése. 	
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Egészség</i> - Egészséges táplálkozás. - Zsírok, cukrok szerepe a helyes táplálkozásban, túlfogyasztás. - Élelmiszerek tápanyag- és energiatartalma. - Tápanyagtáblázatok - Veszélyes anyagok a háztartásban (vízkóoldó, hypó, fagyálló folya-dékok, zsíroló vegyszerek, tisztító-szerek, gyógyszerek). - Fogyasztóvédelem, szavatosság. 	<ul style="list-style-type: none"> Táplálékpiramis-elemzés. Elhízás veszélyeinek felismerése. Tápanyagtáblázat értelmezése, használata. Használati utasítás értelmezése. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Környezet, fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a szociális képességek fejlesztése. • A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységben, szelektív hulladékgyűjtésre törekvés, környezettudatos attitűd erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Élő és élettelen környezeti tényezők</i> - A víz- és a levegő tisztasága. - Szennyező források és a szennyezés megelőzésének mindennapi, végrehajtható formái. - Helyes szokások. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hírek, időjárásjelentések értelmezése, folyamatos nyomon követése. • Tablók, rajzok, rövid beszámolók készítése a természetes vizek, a levegő állapotáról. • Megoldások keresése a szennyeződések csökkentésére. • Helyes szokások gyakorlása szituációs feladatokban, s természetes közegben. 	Szennyező forrás Szennyezés Veszélyes hulladék Energiatakarékosság
	<ul style="list-style-type: none"> • Törekvés erősítése a takarékos életmódra. • A globális környezeti problémákról információk gyűjtése, elemzése; kritikai érzék fejlesztése, a felelősség tudatos vállalásának erősítése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - Szelektív hulladékgyűjtés. - Lomtalanítás, hulladékudvarok. - Veszélyes hulladék. - Anyag- és energia-takarékosság. - Energiatakarékos izzók, áramtalanítás, vízcsapelzárás, felesleges fűtés, helyes szellőztetés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Folyamatos, szelektív hulladékgyűjtés. • Veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése (felnőtt irányítással). • Törekvés az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a helyes szokások tudatos gyakorlása. 	

FIZIKA**7. évfolyam**

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerőképeség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. • A motorikus képesség fejlesztése. • Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. • A kísérletezés szabályainak betartása. • Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. • Energiatakarékosságra törekvés erősítése. • Mérőeszközök pontos használata. • A fizika és a mindennapi élet kapcsolatának felismertetése. • Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, 	Halmazállapotok, halmazállapot-változások (víz előfordulásai: víz, jég, pára, gőz). Elektromos vezetők, szigetelők, mágnesezhető, nem mágnesezhető anyagok.	Hőmérséklet mérése, halmazállapot-változásokra kísérletek végzése. Az anyagok sűrűsége és halmazállapot-változásai közötti összefüggések felismerése. Különböző anyagok elektromos vezetőképességének egyszerű vizsgálata. Anyagok csoportosítása adott szempontok alapján.	Halmazállapot-változás Anyagi tulajdonság Kölcsönhatás Mozgásállapot-változás

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>kitartó, fegyelmezett munka elsajátítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 			
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. • Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. • Ok-okozati összefüggések feltárása. • Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. • Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. • Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágból, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hierarchikus rendszerek és hálózatok</i> - Példák hálózatokra (elektromos hálózat, internet). - Szerkezetek (pl. kerékpár). 	<ul style="list-style-type: none"> • Példák gyűjtése hálózatokra a mesterséges környezetben. • Szerkezetek összeállítása. 	<p>Hosszúság- mértékegység Időmértékegység Atom Méretarány Életkor Földtörténeli kor Korszak Bolygó Hold Üstökös Meteor Távcső Űrteleszkop</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Természeti rendszerek</i> - A Naprendszer objektumai (bolygók, Hold, üstökös, meteorok). - A világűr megismerésének eszközei (távcső, űrteleszkóp, robotok, Mars-járó). 	<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás a Planetáriumba, csillagvizsgálóba. • Vizsgálódások távcsövekkel. • Érdekességek gyűjtése a világúrról (csoportmunka). • Információk internetről, filmekből, könyvekből. 	
Felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdeklődés, kíváncsiság, fantázia erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Föld belső szerkezete (földrengések, rezgéshullámok)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Érdekességek gyűjtése a földrajzkönyvekből, tájékoztató irodalomból, atlaszból, internetről. 	<p>Hőenergia Hősugárzás Fénysugárzás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A feladat-, szabálytudat erősítése • A kommunikációs képesség fejlesztése. • Információk gyűjtése és feldolgozása. • Internethasználat. • A megújuló energiaforrások és szerepük. • Következtetés, általánosítás fejlesztése, összefüggések felismerése, kritikai érzék, reális gondolkodás fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Nap</i> - A Nap hő- és fényenergiájának hatása a földi életre. (hőterjedés – sugárzás, a fény fizikai jellemzői). 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű hőtani, fénytani kísérletek végzése hőterjedéssel, hősugárzással, fényterjedéssel kapcsolatban. 	
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása. • A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. • Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. • Mérési adatok lejegyzése. • Egyszerű számítások végzése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgások jellemzése</i> - Mozdás és nyugalom (viszonylagosság). - Egyenes vonalú egyenletes mozgás (út, idő, irány, sebesség, állandó sebesség). 	<ul style="list-style-type: none"> • Testek helyének, helyzetének meghatározása. • Különböző mozgástípusok felismerése konkrét példákon. • Mozdásfajták csoportosítása. • Kísérletezés különböző mozgásfajtákra. • Út, idő mérése, adatok lejegyzése. 	<p>Mozgás Mozgásfajta Mozgásállapot- változás Egyensúlyi állapot Egyszerű gép Termikus kölsönhatás Nyomás Sebesség</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapokban. • A munkavégzést segítő eszközök, gépek működésének fizikai értelmezése. • Az energiamegmaradás törvényének elemi szintű megismertetése. • A motoros képességek fejlesztése. • Az ok-okozati összefüggések feltárása. • Szókincsbővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, általánosítások, szociális motiváltság erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgásállapotváltozás</i> - Változó mozgások. - Egyenletesen változó mozgások. - Átlagsebesség. - Körmozgás jellemzése. - Tengely körüli mozgás. - Az erő és a sebességváltozás kapcsolata. - Gyorsulás, lassulás - Közlekedési alkalmazások. - Balesetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű számítások végzése. • Sebességjelző adatainak értelmezése, GPS alkalmazása. 	Út Idő
			<ul style="list-style-type: none"> • Az erő mozgásállapot-változtató hatásának felismerése példákön. • Különböző mozgásfajták megkülönböztetése. • Labdajátékok, biliárd. • Tömeg, sebesség, tehetetlenség kapcsolatának felismerése, megértése. • Kapaszkodás, biztonsági öv használata, kerékpározás szabályainak ismerete, védőfelszerelések használata, ok-okozati összefüggések felismerése (a végén). • Példák keresése helyes és helytelen kanyarodási módokra. • Megfelelő sebességgel való közlekedés (követési 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p><i>Változások iránya</i> Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok. Egyensúlyi állapotra törekvés (centripetális erő). Sportok, karbantartási eszközök használata. <i>Egyensúly</i> Tömegmérés, mérleg.</p>	<p>távolság betartása, belátás, szabálykö-vetés).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelések, példák gyűjtése sportokból (pl. kalapácsvetés lényege). • Háztartási eszközök működése (centrifuga, turmix). • A mozgásokat segítő és gátló erők hatásainak felismerése. • Mérések gyakorlása, mértékegységek átváltása, megfigyelés, becslés, viszonyítás, párosítás, összehasonlítás. 	
<p>Az ember megismerése és egészsége</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerőképesség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. • Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az energia szerepe az élővilágban</i> - Táplálkozás – energiafelhasználás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Táplálkozási táblázatok értelmezése. • A mozgás és a táplálkozás közötti kapcsolat elemzése. • Orvos, egészségügyi szakember ajánlásainak elfogadása. • Változatos, egészséges táplálkozás elveinek betartása 	<p>Tápanyag Energiahordozó Erőnléti állapot</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>szervezetének működésében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kísérletezés szabályainak betartása. • Az érzékszervek védelmének megismertetése. • Egészségvédelmi ismeretek. • Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. • Empátiakészség fejlesztése. • A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A biológiai mozgás fizikai alapjai</i> - A sport szerepe az ember életében. 	<ul style="list-style-type: none"> • Példák gyűjtése és filmek elemzése a sportoláshoz szükséges feltételekről 	
Környezet, fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Információszerzés gyakorlása. • Önálló tanulás. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A földi időjárás fő jellemzői</i> - Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata. - Légköri és tengeri áramlatok (Golf-áramlat, szélrendszerek). - Az időjárás-előrejelzés 	<ul style="list-style-type: none"> • Földrajzi ismeretek alkalmazása. • Érdekességek, információk gyűjtése képekről, filmből, atlaszokból, ismeretterjesztő könyvekből. • Összefüggések felismerése a földrajzi szélesség, illetve a tengerszint feletti magasság időjárást meghatározó tényezőiről. 	<p>Időjárás Áramlat Szelirány Légnyomás Légkör Természeti katasztrófa Fenntarthatóság A környezeti rendszerek védelme</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapi életben. • Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, kritikai gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere (erdőirtás, légszennyezés, vízszennyezés, talaj-, zaj-, fényszennyezés) - Útépítés, házépítések, lakóparkok építése. - Fenntarthatóság, védelem. (Megismerés szintjén.) - Energiatakarékos eljárások, eszközök. (szigetelés, energiatakarékos izzók, berendezések, főzési, fűtési módszerek). - Takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei. - A szennyezőanyagokkal való szakszerű bánásmód (vegyszerek, tisztítószer, olajok, gyógyszerek, elemek, patronok). 	<ul style="list-style-type: none"> • Az időjárás-előrejelzés értelmezése, információfeldolgozás, ábraelemzés újságokból, televízióból. • Kirándulások, séták, irányított megfigyelések, elemzések adott témával kapcsolatban. • Tablók, fotók, rajzok készítése. • Rövid beszámolók készítése a helyi környezeti problémákról fotókkal, rajzokkal. • Az energiatakarékos eljárásokkal való megismerkedés és alkalmazásuk otthon és a közösségi tereken. • Törekvés az energiatakarékos technikák alkalmazására. • Tájékozódás internetről, könyvekből, a legújabb környezetbarát technikai 	<p>Energia-takarékosság Szennyező anyag Szelektív hulladékgyűjtés Hulladékkezelés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			találmányokról, eszközökről. <ul style="list-style-type: none"> • Tudatos, szelektív hulladékgyűjtés. • A szennyezőanyagok biztonságos tárolásáról, felhasználásáról, megsemmisítéséről ismeretek szerzése. • A vegyszereken, tisztítószereken lévő információk feldolgozása. 	

Tanév végi eredmények:

- Legyenek alapvető ismeretei a kémiai, fizikai, jelenségekről, törvényszerűségekről, ezeket tudja felhasználni a gyakorlatban, a mindennapi életben, a háztartásban.
- Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásait ismerje.
- A megfigyelésekben, kísérletekben önállóan, szabálykövetően vegyen részt.
- Egyszerűbb összefüggések értsen meg, tudja a tapasztalatokat megfogalmazni szóban, tudjon vázlatot készíteni.
- Törekedjen a tanult szakkifejezések pontos használatára.
- Információkat egyre önállóbban tudjon gyűjteni és feldolgozni.
- IKT-eszközöket használja.
- Legyen tudatos a környezetvédelem és az egészségvédelem területén, megoldásokat keressen a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére.

Kémia

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, köölcsönhatás, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség fejlesztése. • A kommunikációs képesség, a motoros képességek, a kauzális gondolkodás, a rendszerező képesség fejlesztése. • Feladattudat és szabálytudat erősítése. • Aktív kísérletező attitűd. • A kísérletezés szabályainak betartása. • Az anyagok érzékelhető fizikai, kémiai tulajdonságainak felismerése. • A periódusos rendszer legfontosabb elemeinek felismerése. • Vegyszerek, élelmiszerek jelzéseinek ismerete, okozati összefüggések 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyagok</i> - Vízben és zsírban oldódó anyagok. - (Só, cukor, paprika, víz, zsír, olaj, benzin, aceton, körömlakk, alkohol). - Vegyületek (víz, szén-dioxid, szén-monoxid, nátrium-klorid, nitrogén-klorid). - A periódusos rend-szer. Mengyelejev. - Elemek. - Fémes, nem fémes elemek tulajdonságai. - Vegyületek csoportosítása. - Fém, fém-oxid-bázis, nemesfém, nemesfém-oxid – sav, sók. - Indikátoros vizsgálá-latok (citromlé, ecetes víz, szappan, sóoldat, cukoroldat). - Lúgos, savas kémhatás. - Balesetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> • Kísérletek végrehajtása különböző anyagokkal és oldószerekkel. • Vízben és zsírban oldódó anyagok vizsgálata. • Tapasztalatok megbeszélése, egyszerű folyamatábrák készítése. • Tanári bemutató kísérlet (vízbontás) segítségével a vegyület-keverék fogalmának megértése, a különbségek felfedezése, tapasztalatok megbeszélése, a jelenségek értelmezése. • Tájékozódás a periódusos rendszerben. • A megfigyelt, létrehozott keverékek, vegyületek alkotórészeinek vizsgálata egyszerű modellek segítségével, az elemek csoportosítása tulajdonságaik alapján. 	<p>Só Sav Bázis Elemi összetétel Elem Fotoszintézis</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>felfedezése, hasonlóságok, különbségek felfedezése, problémafelvető képesség fejlesztése, értelmes cselekvés, a kritikai érzék fejlesztése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kölcsönhatások, erők</i> - Molekula, atom, atommag (az atomok felépítése, legegyszerűbb szinten, csak érdekességként). - Közömbösítés: - sav + lúg = só + víz. - Sav-bázis reakciók: - nátronlúg + sósav = konyhasó + víz - meszes víz + szénsav = mészkő + víz (cseppkőbarlang). 	<ul style="list-style-type: none"> • A hétköznapi életben használt savak, lúgok indikátoros vizsgálata. • Néhány háztartási vegyszer vizsgálata, tapasztalatainak elemzése, kémiai alkotórészek, hatások szempontjából. • Balesetmentes vegyszerhasználat elsajátítása. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Információ</i> - Az elemek és vegyületek kémiai jelölése. Vegyjel, néhány elem vegyjele. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi szintű ismeretek szerzése az anyagok szerkezetéről, felépítéséről ábrák, természettudományos ismeretterjesztő filmek, modellek segítségével. • Kísérletek, vizsgálatok nagyítóval, mikroszkóppal. • Hasonlóságok, különbségek felfedezése. • Sav-bázis reakciók elemzése. 	
			<ul style="list-style-type: none"> • A periódusos rendszer legismertebb elemeinek 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Szóegyenletek - (Pl. NaOH, vagyis nátrium-hidroxid; NaCl, vagyis konyhasó; HCl, vagyis sósav stb.). 	<p>keresése, fémes, nemfémes csoportosítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Élelmiszerek, vegyszerek tájékoztatójának értelmezése, a tanult vegyszerek szóegyenletének megismerése. • Figyelmeztető, veszélyt jelző piktogramok értelmezése (méregjel). • Gyakorlati példák keresése, elkészítése. • Receptek gyűjtése, befőzési, tartósítási módok keresése (cukorszirup, sóoldat). 	
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. • Finommotorika fejlesztése. • Aktív részvétel kísérletekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér, idő, nagyságrendek</i> - Az atomok, molekulák mérete. Anyagmennyiség. - Tömény és híg oldatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikroszkópos vizsgálatok végzése (vízminta, hagymanyúzat...). • A méretek látható, majd érzékszervekkel fel nem ismerhető tartományának érzékelése ábrák, filmek, internetes információk segítségével. 	<p>Molekula felépítése Oldatfajta Tűz Fotoszintézis Testfelépítő anyag Tápanyag Hőhatás Atomok</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Balesetmentes kísérletezés. • A tűzoltás különböző módjainak ismerete. • Információs jelek ismerete és alkalmazása. • A természeti rendszerek felépítésében legfontosabb anyagok ismerete. • Épített rendszerek fogalmának ismerete. • Képzelet, fantázia, kreativitás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása. • Ok-okozati összefüggések felfedezése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rendszer, rendszer és környezete</i> - Egy-egy használati tárgy előállítás (papírból, fából, műanyagból, nádból játékok, dísz tárgyak készítése). - A fizikai, kémiai tulajdonságok összefüggései. - A kísérleti berendezés rendszerként való működése. - Sorrendiség, funkció, alá-, fölérendeltségi viszonyok (pl. hevítés: fémtálca, kémcsőfogó, hőmérő, kémcsőállvány, hőforrás). - Az égés feltételei. - Tűzoltási lehetőségek. - Az égés veszélyeire felhívó információs jelek (a dohányzás tiltása, tűzveszélyes hely, robbanásveszély). 	<ul style="list-style-type: none"> • Keverékek, oldatok összetevőinek vizsgálata mérésekkel. • Hígítás- és sűrűsítés-gyakorlatok végzése. • Ajándékok, dísz tárgyak előállítása során a kiinduló anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a megmunkálás lehetőségeinek felismerése, eszközhasználat. • A használt kísérleti eszközök részeinek megismerése. • Az égés feltételeinek ismerete. • A tűzoltás lényegének megbeszélése a feltételek alapján. • A különböző tüzek oltási módjainak megismerése. • Szituációs gyakorlatok, teendők tűz esetén, tűzoltás, riasztás, a védekezés, megelőzés teendőinek ismerete. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Természeti rendszerek</i> - A növények életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai (víz-, szén-dioxid-, oxigén-, kiegészítésként nitrogén-, foszfor-, káliumigény). - Fotoszintézis. - A talaj tápanyagtartalmának természetes és mesterséges utánpótlása (trágya, műtrágya). 	<ul style="list-style-type: none"> • A tűzriadó gyakorlatain részvétel. • Az égés veszélyeire felhívó információs jelek felismerése. • Szemléltető képek, ábrák segítségével a rendszer elemeinek, a körfolyamatokban történő változásainak, átalakulásának értelmezése, megbeszélése (pl. oxigén – széndioxid). • A Nap energiája fontosságának felismerése a földi élet működésének szempontjából. • Tapasztalati úton ismeretek szerzése a talaj tápanyagtartalmának pótlására cserepes virágok esetén, kiskertekben, földeken. • Legfontosabb tápanyagaink tulajdonságainak vizsgálata irányított kísérletek alapján. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Az állatok és az ember életéhez szükséges anyagok (szénhidrátok, szőlőcukor, keményítő, rostok /cellulóz/, zsírok, olajok, fehérjék, szerves savak, cseszav, citromsav, víz, oxigén, ásványi anyagok). - Épített rendszerek - Fémek általános jellemzői, előállításuk (vas, alumínium, réz...). - Vas- és alumínium-kohászat. - Fontosabb ötvözetek (acél, sárgaréz, bronz...). - Korrózióvédelem (festés, olajozás, ötvözés, rozsdamen-tes acél). 	<p>A tapasztalatok elemzése, rögzítése írásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatok gyűjtése egyszerű kísérletek alapján a legismertebb fémek tulajdonságairól. • Ábrák, képek, filmek segítségével elemi ismeretek szerzése a fémek előállításáról. • Az alapanyag és előállított fém közti változás megértetése (a bomlás-redukció lényegének elemi szintű értelmezése). • Megfelelő korrózióvédelmi eljárások ismerete. • Tűzvédelmi plakátok készítése. 	
<p>Felépítés és működés kapcsolata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a tanulói kísérletekben. • Az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás, a kommunikációs képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szervetlen és szerves anyagok</i> - A mindennapokból ismert anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak, bázisok, természetes és mesterséges anyagok) fizikai és kémiai tulajdonságai. Felhasználásuk. • <i>Nap, Naprendszer</i> - A világ anyagi egysége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szerves és szervetlen anyagok fizikai és kémiai tulajdonságainak megismerése, elsajátítása. • Látogatás a Planetáriumba. 	<p>Szerves és szervetlen anyag Elem Fém Ötvözet Só Sav Bázis</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az információszerzés lehetőségeinek bővítése. • IKT-eszközök használata. • Praktikus kémiai ismeretek alkalmazása a háztartásokban. • Képzelet fejlesztése. 		<ul style="list-style-type: none"> • Érdekességek keresése, felfedezése a makro- és mikrovilág felépítése, rendszere között. 	<p>Természetes és mesterséges anyag Naprendszer</p>
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a kísérletekben. • Balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása. • A kommunikációs készség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a finommotorika fejlesztése. • Információszerzés bővítése. • IKT-eszközök használata. • Ismeretek szerzése egyirányú és megfordítható változásokról, kémiai folyamatokról. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Változások</i> - Kémiai reakciók többféle szempont szerint: <ul style="list-style-type: none"> – gyors-lassú – egyesülés-bomlás. - Oxidáció-redukció (redoxi folyamatok), sav-lúg. 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyors és lassú égés, feltételei, kísérőjelenségei ismerete. • Tűzvédelmi alapismeretek elsajátítása, betartása. • Alkotórészek vizsgálata vízbontás esetén. • Hidrogén égésének megfigyelése. • Durranógáz-próba megfigyelése. • A kiinduló anyag és a keletkezett anyagok vizsgálata, a folyamat lépéseinek rögzítése. 	<p>Kémiai reakció Gyors égés Lassú égés Egyesülés Bomlás Oxidáció Redukció Sav-lúg Szénsav Széndioxid Kénsav Kénessav Sósav Salétromsav Mészégetés Mészoldás Telített-, telítetlen oldat</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Változások iránya</i> - Egyirányú, megfordítható változások, körfolyamatok értelmezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egy-egy példán keresztül a kémiai folyamatok irányának bemutatása, a 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Körfolyamatok értelmezése, ok-okozati összefüggések felismerése, az elképzelés, következtetés, általánosítás képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Szén égetése – szén-dioxid Szénsav előállítása, bomlása Kénssav előállítása, bomlása Mészégetés-mészoltás Mészke oldása – cseppkőképződés stb. 	<p>tapasztalatok megbeszélése, a folyamatok értékelése.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Egyensúly</i> Telített oldat, oldódás, kristályosodás. Halmazállapot-változások 	<ul style="list-style-type: none"> Só-, cukor-, timsókristály készítése. Okok keresése – a hőmérséklet függvényében az egyensúlyra való törekvés felfedezése. 	
Az ember megismerése és egészsége	<ul style="list-style-type: none"> A kommunikációs képesség fejlesztése, a problémamegoldó és kauzális képesség fejlesztése, kritikai képesség fejlesztése. Ismeretek bővítése az egészséges táplálkozás összetevőiről. A tápanyag-, kalóriatáblázatok adatainak értelmezése. A mértékletes táplálkozás előnyei. A kémiai ismeretek alkalmazása a 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Önfenntartás</i> Legfontosabb tápanyagok összetétele (molekulák, víz). 	<ul style="list-style-type: none"> Tápanyagok összetételének vizsgálata. 	Tápanyag Zsírban, vízben oldódó vitamin
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Magatartás</i> Energiaforrások alkotórészei, kémiai tulajdonságai, hatása. Drog, kávé, kóla, szerves oldószerek kémiai hatása. 	<ul style="list-style-type: none"> Filmek elemzése, következmények felismerése. Doppingszerek, veszélyforrások elkerülése. Probléma felismerése, és a problémamegoldás keresése. 	Élvezeti szer Energiatartalom Táplálékpiramis Tápanyagtáblázat Használati utasítás Fogyasztóvédelem Szavatosság Vegyszer Tisztítószer
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Egészség</i> Egészséges táplálkozás. Zsírok, cukrok szerepe a helyes táplálkozásban, túlfogyasztás. 	<ul style="list-style-type: none"> Táplálékpiramis-elemzés. Elhízás veszélyeinek felismerése. Tápanyagtáblázat értelmezése, használata. 	Gyógyszer

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	mindennapokban, a vegyszerek használati utasításainak értelmezése, betartása, szociális készség fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> - Élelmiszerek tápanyag- és energiatartalma. - Tápanyagtáblázatok. - Veszélyes anyagok a háztartásban (vízkőoldó, hypó, fagyálló folyadékok, zsíroldó vegyszerek, tisztítószer, gyógyszerek). - Fogyasztóvédelem, szavatosság. 	<ul style="list-style-type: none"> • Használati utasítás értelmezése. 	
Környezet, fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a szociális képességek fejlesztése. • A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységben, szelektív hulladékgyűjtésre törekvés, környezettudatos attitűd erősítése. • Törekvés erősítése a takarékos életmódra. • A globális környezeti problémákról információk gyűjtése, elemzése; kritikai érzék fejlesztése, a 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - Környezeti terhelés (szennyező, mérgező anyagok). - Szelektív hulladékgyűjtés. - Lomtalanítás, hulladékudvarok. - Veszélyes hulladék. - Anyag- és energiatakarékosság. - Energiatakarékos izzók, áramtalanítás, vízcsapelzárás, felesleges fűtés, helyes szellőztetés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel a jeles környezetvédelmi napok alkalmával szervezett iskolai, helyi vagy társadalmi akciókon, megmozdulásokon. • Folyamatos, szelektív hulladékgyűjtés. • Veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése (felnőtt irányítással). • Törekvés az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a helyes szokások tudatos gyakorlása. 	<p>Szennyező forrás Szennyezés Veszélyes hulladék Energiatakarékosság</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	felelősség tudatos vállalásának erősítése. • IKT-eszközök használata.			

Fizika

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, köölcsönhatás, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerőképesség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. • A motorikus képesség fejlesztése. • Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. • A kísérletezés szabályainak betartása. • Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. • Energiatakarékosságra törekvés erősítése. • Mérőeszközök pontos használata. • A fizika és a mindennapi élet kapcsolatának felismertetése. • Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyagok</i> - Sűrűség (anyag, tömeg, térfogat) fogalma. - Mérőeszközök. - Mérleg, rugós erőmérő. 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző sűrűségű anyagok megfigyelése, összehasonlítása. • Mérőeszközök használata (mérleg, rugós erőmérő). • Alkotórészek egymáshoz viszonyított elhelyezkedésének megfigyelése. 	<p>Sűrűség Energiafajták Erőfajta Energiatakarékosság</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kölcsönhatások, erők</i> - Energia fogalma, mértékegysége. - (Energia, munkavégző képesség), energiafajták (víz, szél, nap, fosszilis energiafajták, atom-energia, elektromos, hő-, mozgási, helyzeti, rugalmas). - Energia mértékegysége: J, Kj. - Energiaátalakulások, energiamegmaradás. - Energiatakarékosság. - Az erő fogalma, nagysága, iránya, mértékegysége (Rugós erőmérő) - A munka fizikai értelmezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Élelmiszertáblázatok elemzése, elemi szintű értelmezés. • A mindennapi életben tapasztalt erőhatások megismerése, mérési gyakorlatok végzése. • Energiafajták megfigyelése természetes környezetben és kísérleti helyzetben. • A munkavégzés sajátosságai. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	kitartó, fegyelmezett munka elsajátítása.			
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> A megismerő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. Ok-okozati összefüggések feltárása. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágból, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése. IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Hierarchikus rendszerek és hálózatok</i> Példák hálózatokra (elektromos hálózat, internet). Szerkezetek (pl. kerékpár). 	<ul style="list-style-type: none"> Példák gyűjtése hálózatokra a mesterséges környezetben. Szerkezetek összeállítása. 	Atom Méretarány Életkor Földtörténeti kor Korszak Bolygó Hold Űstökös Meteor Távcső Űrteleszkóp
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Természeti rendszerek</i> A Naprendszer objektumai (bolygók, Hold, üstökös, meteorok). A világűr megismerésének eszközei (távcső, űrteleszkóp, robotok, Mars-járó). 	<ul style="list-style-type: none"> Látogatás a Planetáriumba, csillagvizsgálóba. Vizsgálódások távcsővel. Érdekességek gyűjtése a világűrrel (csoportmunka). Információk internetről, filmekből, könyvekből. 	
		<ul style="list-style-type: none"> <i>Épített rendszerek</i> Példák: energia-ellátás, információs rendszerek, közlekedés, települések 	<ul style="list-style-type: none"> Térképrajzolás stb. 	
Felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> Az érdeklődés, kíváncsiság, fantázia erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>A Föld belső szerkezete (földrengések, rezgéshullámok)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Érdekességek gyűjtése a földrajz-könyvekből, tájékoztató irodalomból, atlaszból, internetről 	Napenergia Földkéreg Izzó magma

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A feladat-, szabálytudat erősítése. • A kommunikációs képesség fejlesztése. Információk gyűjtése és feldolgozása. Internethasználat. • A megújuló energiaforrások és szerepük. • Következtetés, általánosítás fejlesztése, összefüggések felismerése, kritikai érzék, reális gondolkodás fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A Nap</i> - A Nap hő- és fényenergiájának hatása a földi életre.(hőterjedés – sugárzás, a fény fizikai jellemzői). - Napenergiatermelés, felhasználás (megújuló energiaforrás, napkollektorok). - A mindennapokban használatos, napenergiával működő eszközök (pl. számológépek). • <i>Naprendszer</i> - Bolygók, holdak és a rajtuk uralkodó fizikai viszonyok. - A Hold jellemzői, fázisai (telihold, fél-hold, újhold). 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű hőtani, fénytani kísérletek végzése hőterjedéssel, hősugárzással, fényterjedéssel kapcsolatban. • A napenergiával dolgozó eszközök összegyűjtése a valóságban, illetve képanyagon. • Felhasználásukról ismeretek gyűjtése csoportmunkában. • Planetáriumlátogatás. • Ismerkedés a bolygók, holdak elhelyezkedésével, szerepével. • Információk gyűjtése a bolygók, holdak elhelyezkedéséről, a rajtuk uralkodó fizikai viszonyokról híradásokból, újságokból, TV-, rádióadásokból, internetről. • A ciklikusság fogalmának elmélyítése az égitestek mozgásában. • A tudományos kutatások eredményei és a tévhitek összehasonlítása. 	<p>Földrengés Fénysebesség Bolygó Hold (telihold, félhold, újhold) Csillagászat</p>
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgásállapot-változás</i> - Közlekedési alkalmazások. - <i>Balesetvédelem.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapaszkodás, biztonsági öv használata, kerékpározás szabályainak ismerete, 	<p>Egyszerű gép Termikus kölcsönhatás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. • Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. • Mérési adatok lejegyzése. • Egyszerű számítások végzése. • A fizikai ismeretek alkalmazása a mindennapokban. • A munkavégzést segítő eszközök, gépek működésének fizikai értelmezése. • Az energiamegmaradás törvényének elemi szintű megismertetése. • A motoros képességek fejlesztése. • Az ok-okozati összefüggések feltárása. • Szókincsbővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egyensúly</i> <ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű gépek (egyoldalú, kétoldalú emelők, csigák). - Termikus egyensúly. - Energiamegmaradás törvénye elemi szinten. (Testek belső energiájának változásai). - A lejtő • <i>Nyomás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Szilárd testek nyomása (nyomóerő, nyomott felület). - Nyomás a folyadékokban. - Nyomás a légnemű anyagokban. 	<p>védőfelszerelések használata, ok-okozati összefüggések felismerése (a végén).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Példák keresése helyes és helytelen kanyarodási módokra • Megfelelő sebességgel való közlekedés. • Kísérletek végzése egyszerű gépekkel. • Mérlegek összeállítása (szerelőkészlet). • Egyensúlyi állapotok létrehozása. • Összefüggések feltárása. • Példakeresés emelők, csigák alkalmazására. • Hőmérsékletmérések gyakorlása. • Mérési adatok lejegyzése. • Nyomással kapcsolatos egyszerű kísérletek végzése különböző halmazállapotú anyagokban. • Nyomással kapcsolatos ábrák elemzése. 	<p>Nyomás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	általánosítások, szociális motiváltság erősítése.			
Az ember megismerése és egészsége	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerőképeség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. • Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember szervezetének működésében. • A kísérletezés szabályainak betartása. • Az érzékszervek védelmének megismertetése. • Egészségvédelmi ismeretek. • Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. • Empátiakészség fejlesztése. • A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az energia szerepe az élővilágban</i> - Táplálkozás – energiafelhasználás. - A táplálék mint energiahordozó. - Az élelmiszerek fő tápanyagai, élettani szerepük. - Zsírok, olajok, szén-hidrátok – fűtőanya-gok. - Fehérjék – építőanyagok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Táplálkozási táblázatok értelmezése. • A mozgás és a táplálkozás közötti kapcsolat elemzése. • Orvos, egészségügyi szakember ajánlásainak elfogadása. • Változatos, egészséges táplálkozás elveinek betartása. • Az emésztés és a légzés folyamatai, összefüggésének elemzése. • Az égés feltételeinek ismerete. • Napi, heti egészséges étrend összeállítása. 	Tápanyag Energiahordozó Erőnléti állapot Fénytörés Lencse Képpalkotás Hangterjedés Zajszennyezés Érintésvédelem
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>A biológiai mozgás fizikai alapjai</i> - A sport szerepe az ember életében. - Magasugrás, súly-lökés, úszás, labdarú-gás, stb. - Erőhatások, energia-felhasználás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Példák gyűjtése és filmek elemzése a sportoláshoz szükséges feltételekről, erőhatásokról, energiafelhasználásról. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az érzékelés fizikája</i> - A fény, a színekép. - A fény terjedése, fénytörés, szivárvány - A látás alapja, a szemlencse működése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kísérletezés prizmával, nagyítóval, domború lencsével, homorú lencsével. • Képpalkotások megfigyelése, rajzos ábrák elemzése. • A látáshibák okainak elemzése rajzos ábrákon. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> - Lencsék, domború, homorú lencsék, nagyítók. - Látáshibák és javításuk (rövidlátás, távollátás). - Szemüveghasználat. - Látásvédelem – egészségvédelem. (Túlzott és gyenge fény, erős napfény, hegesztés). - A hang, ultrahang szerepe az élővilágban. - A hallás fizikai alapjai (hangrezgés, hanghullámok, hang-terjedések). - Káros környezeti hatások, zajszennyezés. - Erős hanghatással járó foglalkozások. - Védőfelszerelések. - Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. - Veszélyek (áramütés). - Veszélyt jelző táblák, információk. - Érintésvédelmi ismeretek (konnektor, védődugók). - Az elektromosság felhasználása a gyógyászatban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szemüveghasználat, napszemüveghasználat, védőszemüveg alkalmazása az adott fényviszonyoknak megfelelően, illetve a látáshibák korrigálására. • Látássérült embertársaink segítése. • Érdekességek gyűjtése az állatok hangokkal történő kommunikációjáról filmek, hanganyagok segítségével. • Példák gyűjtése az ultrahang szerepéről a gyógyászatban. • Kísérletek végzése a hang terjedéséről különböző közegekben. • Modell- és ábraelemzés a hallás folyamatával kapcsolatban. • A hallószervek tudatos védelme és óvása az erős hanghatásoktól (pl. zene). • A halláskárosodás elkerülése védőfelszereléssel. • A hallássérült ember elfogadása és segítése. • A veszélyt jelző táblák információinak felismerése, és a veszély tudatos elkerülése. • A szórakoztató és háztartási berendezések használata, az érintésvédelmi szabályok betartásával. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Képek, filmek elemzése az elektromosság felhasználásáról a gyógyászatban (csoportmunka). • Beszámolók készítése szóban, rajzban. 	
Környezet, fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Információszerzés gyakorlása. • Önálló tanulás. IKT-eszközök használata. • Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapi életben. • Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, kritikai gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A földi időjárás fő jellemzői</i> - A légkör fizikai tulajdonságai (napsugárzás, hőmér-séklet, csapadék). - A vízkörforgás fizikai háttere, szél). - Csapadékfajták. - Légnyomás és mérése (Barométer). 	<ul style="list-style-type: none"> • A légkör fizikai tulajdonságainak elemzése. • Összefüggések felismerése. • A víz körforgására kísérletek végzése. • Elemi ismeretek szerzése a frontképződésekről. • Olvasmány-feldolgozás. 	Időjárás Áramlat Szélirány Légnyomás Légkör Természeti katasztrófa Fenntarthatóság A környezeti rendszerek védelme Energiatakarékosság Szennyező anyag Szelektív hulladékgyűjtés Hulladékkezelés
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Természeti katasztrófák (viharok, földrengések, cunamik kiváltó okai)</i> - A kárenyhítés lehetőségei, előrejelzés. - Megfelelő viselkedési formák veszélyhelyzetekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeretterjesztő filmek elemzése. • Az előrejelzés fontosságának felismerése, példák gyűjtése a modern földrengés- és vihar-előrejelző eszközökről. • A megfelelő magatartás tanúsítása veszélyhelyzetekben. • Részvétel szituációs játékokban. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere (erdőirtás, légszennyezés, vízszennyezés, talaj-, zaj-, fényszennyezés). 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirándulások, séták, irányított megfigyelések, elemzések adott témával kapcsolatban. • Tablók, fotók, rajzok készítése. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Útépítés, házépítések, lakóparkok építése. - Fenntarthatóság, védelem. - Energiatakarékos eljárások, eszközök. - (szigetelés, energiatakarékos izzók, berendezések, főzési, fűtési módszerek). - Takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei. - Energiatermelés módjai, kockázata. - Hazai erőművek. (Fosszilis erőművek, atomerőmű). - A szennyezőanyagokkal való szakszerű bánásmód (vegyszerek, tisztítószer, olajok, gyógyszerek, elemek, patronok). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid beszámolók készítése a helyi környezeti problémákról fotókkal, rajzokkal. • Érdekességek gyűjtése természettudományos kiadványokból, filmekből a környezet állapotának védelméről, az emberi tevékenységekről. • Az energiatakarékos eljárásokkal való megismerkedés és alkalmazásuk otthon és a közösségi tereken. • Törekvés az energiatakarékos technikák alkalmazására. • Tájékozódás internetről, könyvekből, a legújabb környezet-barát technikai találmányokról, eszközökről. • Hazánk erőműveinek elhelyezkedése, energiatermelésének ismerete. • Az energiatermelés kockázatáról információk gyűjtése filmekből, ismeretterjesztő kiadványokból, internetről. • Tudatos, szelektív hulladék-gyűjtés. • A szennyezőanyagok biztonságos tárolásáról, felhasználásáról, megsemmisítéséről ismeretek szerzése. • A vegyszereken, tisztítószereken lévő információk feldolgozása. 	

Tanév végi eredmények:

- Legyenek alapvető ismeretei a kémiai, fizikai, jelenségekről, törvényszerűségekről, ezeket tudja felhasználni a gyakorlatban, a mindennapi életben, a háztartásban.
- Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásait ismerteje.
- A megfigyelésekben, kísérletekben önállóan, szabálykövetően vegyen részt.
- Egyszerűbb összefüggések értsen meg, tudja a tapasztalatokat megfogalmazni szóban, tudjon vázlatot készíteni.
- Törekedjen a tanult szakkifejezések pontos használatára.
- Információkat egyre önállóbban tudjon gyűjteni és feldolgozni.
- IKT-eszközöket használja.
- Legyen tudatos a környezetvédelem és az egészségvédelem területén, megoldásokat keressen a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

**TERMÉSZETTUDOMÁNY
BIOLÓGIA**

7-8. évfolyam

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam	
	7.	8.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam- óraszám	
	7.	8.
Anyag, energia, információ	4	4
Rendszerek	10	10
A felépítés és működés kapcsolata	10	10
Állandóság és változás	14	14
Az ember megismerése	25	25
Környezet és fenntarthatóság	9	9
Összes óraszám	72	72

Biológia**7. évfolyam**

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, a kommunikációs képesség fejlesztése. • Ok-okozati összefüggések felismerése. • Kooperatív technikák. • IKT-eszközök alkalmazása. • Gyűjtőmunkák. • A természetben zajló kölcsönhatások, erők, biológiai információk ismerete. • Önálló, kitartó munkavégzés, együttműködő képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Energia</i> - A napfény és a földi élet összefüggése. - Fotoszintézis. - Táplálkozás, légzés szerepe a szervezet energiaellátásában. - Az állatok hőháztartása, testhőmérséklet szabályozása. - A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet (ragadozók – sebesség; növény-evők – menekülés). 	<ul style="list-style-type: none"> • Táplálékláncok készítése. • Anyag- és energiaforgalom felismerése. • Példák felidézése a természeti körfolyamatokról. • Gyűjtőmunka. • Állandó és változó testhőmérsékletű állatok csoportosítása. • Példák keresése, összefüggések felfedezése a mozgás, az életmód és energiaszükséglet között. 	Alkalmazkodás Gravitáció Testbeszéd Hang-, szín-, illatjelzés Tűrőképesség Önfenntartás Fajfenntartás Állandó testhőmérséklet Változó testhőmérséklet Az élő szervezet energiaellátása Fotoszintézis Biológiai információ
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Információ</i> - A környezeti jelzések és érzékelésük biológiai jelentősége. (Tollazat, illatok, mozgásképek, testbeszéd, viselkedési formák különböző szituációkban, hangjelzések.) - A biológiai információ szerepe az önfenntartásban és fajfenntartásban. - A biológiai sokféleségben rejlő információ. 	<ul style="list-style-type: none"> • A biológiai információ jelentőségének felismerése. • Példák gyűjtése. • Enciklopédiák, lexikonok használata. • Gyűjtőmunka, növényteni kísérletek. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Az élőlények különböző alkalmazkodóképességének felismerése (tűrőképesség, fajok és életfeltételek). 		
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli, időbeli tájékozódás képességének erősítése. • A kommunikációs képesség, analízáló, szintetizáló képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. • Finommotorika fejlesztése. • Hálózatok az élővilágban: összefüggések felfedezése, önálló információszerzés, együttes munkában részvétel. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tér és idő</i> - Az élővilág méretskálája (a szerveződési szintek összevetése). - Az életközösségek térbeli elrendeződése (zonális földrajzi szélesség és tengerszint feletti magasság szerint). - Az élővilág törzsfjlődésének időskálája, jelentősebb eseményei. (Földtörténet – első élőlények megjelenése). - A biológiai óra fogalma, példái (az élő szervezetek belső szabályozottsága, ciklikusság öröklött és tanult megnyilvánulásai). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vizsgálatok mikroszkóppal, nagyítóval. • Rendezések, csoportosítások, hasonlóságok, különbségek felfedezése. • Földrajzi ismeretek alkalmazása. • Összefüggések felfedezése az életközösségek és a helyük között. • A törzsfjlődés időskálájának ábraelemzése. • A földtörténeti eseményekről szemléltető filmek megtekintése, animációk elemzése. • Grafikonértelmezés. • Példák gyűjtése az emberek és az állatok életéből (életkori szakaszok és a kapcsolódó biológiai történések). 	<p>Méretskála Szerveződési szint Földtörténeti kor Sejt Egyed Baktérium Moszat Szervezet Életközösség Biológiai hálózat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rendszer, rendszer és környezete</i> - Az életközösség, mint rendszer (elemek és kapcsolatok). - A környezet fogalma, a rendszer és környezet kapcsolata, biológiai értelmezése a sejt, egyed, életközösség és a bioszféra szintjén. - A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az élőlények, élettelen összetevők válogatása, rendezése, csoportosítása adott szempontok szerint. • Szűkebb, tágabb kapcsolatrendszerek összefüggésének felismerése, az alá-fölérendeltség viszonyainak értelmezése. • Példák keresése az élőlények alkalmazkodására a természetföldrajzi környezethez. 	
A felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, a problémamegoldó 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szerveződési szintek, hálózatok</i> - A biológiai szerveződés szintjei (egyed alatti és feletti). - A szintek közötti kapcsolatok. (Moszatok szerepe a légkör oxigénháztartásában.) - Hálózati elv az élővilágban, biológiai hálózatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelések, vizsgálódások mikroszkóppal, nagyítóval. • Ismeretek gyűjtése olvasmányokból, szemelvényekből, elektronikus médiából. • Érdekességek keresése baktériumokról, moszatokról. 	Víz

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>gondolkodás, a kauzális gondolkodás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tér-, időbeli tájékozódás erősítése. • A kémiai ismeretek felhasználása az egészséges életmód kialakításában. • A Föld övezetessége és az ott kialakuló jellegzetes növény- és állatvilág közötti összefüggés felismertetése. • Az élővilág egyszerű rendszerezése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) alapvető szerepe. - Az élelmiszerek összetétele, tápértéke, az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel). 	<p>szervezetében előforduló vízmennyiségről.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Példák keresése a víztakarékos növényekről, állatokról (teve, kaktusz). • Növénygondozás, állatgondozás (tiszt ivóvíz fontosságának belátása, csíráztatás – öntözés csapvízzel). Kísérlet desztillált vízzel. • Táblázatok tanulmányozása, ábraelemzés.Életszerű példák keresése a „só-víz háztartás” egyensúlyi állapotára (szomjúság oka). Az élelmi-szerek összetételének tanulmányozása, tápanyag-összetételük elemzése. • Tudatos fogyasztói magatartás gyakorlása. • Élelmiszerek válogatása, ennek fontossága a hiánybetegségek esetén. • Napi, heti étrend összeállítása. 	<p>Szerves, szervetlen anyag Tápanyag Vitamin A szervrendszer felépítése Egyed és faj Tápláléklánc Evolúció Fotoszintézis</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Élőlények</i> <ul style="list-style-type: none"> - A sejt felépítése (növényi, állati). - A növényi és állati szövetek fő típusai. - Baktériumok, vírusok. - Gombák (egy kalapos gomba példáján). - A gombák elhelyezkedése az élőlények csoportjai között. - Növények és állatok általános jellemzői (testfelépítés, kültakaró, táplálkozás, légzés, szaporodás, életmód). - Testfelépítés, életmód és környezet kapcsolata. • <i>Életközösségek</i> <ul style="list-style-type: none"> - Egyed feletti szerve-zódási szintek. - Fajok egyedei közötti kapcsolatok (csoportos életmód: szerepek, rangsor, együttműködés). - Magányos életmód. 	<ul style="list-style-type: none"> • Receptgyűjtemény készítése, főzési gyakorlatok csoportmunkában. • Mikroszkópos vizsgálatok a sejtek felépítésére. • Növényi és állati sejt összehasonlítása. • Olvasmányelemzés, szövegértés. • A kalapos gomba vizsgálata, összehasonlítása más növényekkel. • Hasonlóságok, különbségek felfedezése. • Vizsgálódás nagyítóval. • Néhány jellegzetes növény és állat vizsgálata adott szempontok szerint. • Elemzés, összehasonlítás. • Példák gyűjtése a természetből. • Megfigyelés, elemzés az életközösség szerveződéséről, a fajok és az egyedek életéről. • Az élő és élettelen összetevők csoportosítása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Fajok közti kapcsolatok. - Az életközösségek belső kapcsolatai. - A fajok közötti kölcsönhatások típusai egyegy konkrét példával (együttélés, versengés, élősködés). - Életközösségek táplálkozási kapcsolatai, hálózatai: <ul style="list-style-type: none"> – Táplálékláncok – Termelő szervezetek – növények – Fogyasztó szervezetek – állatok – Lebontó szervezetek – baktériumok, gombák. - Az állatok viselkedésformái (életmódok, életszakaszok, szituációk – táplálkozás, táplálékszerzés, párzás, védekezés). 	<ul style="list-style-type: none"> • A kölcsönös egymásrautaltság felismerése. • Megfigyelések, egyszerű vizsgálatok terepen, kirándulások alkalmával. • Filmek megtekintése, olvasmányok elemzése. • Érdekességek, példák gyűjtése (egy-egy konkrét példa megbeszélése). • Csoportosítások, táplálkozási hálózatok bonyolult rendszerének felismerése. • Táplálékláncok készítése – különböző életközösségekben. • Táplálkozási piramis értelmezése. • Körfolyamatok, egyensúly összefüggéseinek felismerése. • Megfigyelések az állatok viselkedésformáiról. • Informatikai eszközhasználat. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Biomok</i> - A Föld éghajlati övezeteinek jellemzői, a jellegzetes növényvilág kialakulása közötti összefüggés (pl. tajgaerdő fenyői, esőerdő). - A növény és állatvilág alkalmazkodási módjai az éghajlati viszonyokhoz (pl. az állatok kültakarója, a növények gyökérzete, levelei). - A biomok főbb jellemzői, területi elhelyezkedésük. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Az élővilág rendszerezése (egysejtűek, növények, állatok, gombák)</i> - Az élővilág elsődleges csoportokra való felosztása. - Főbb rendszertani csoportok: faj, évfolyam, törzs. - Egysejtűek. - Növények országa. - Állatok országa. - Gombák országa. - Az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége. - Evolúció (közel 2 millió ismert és ugyanennyi ismeretlen faj). 	<ul style="list-style-type: none"> • Információfeldolgozás (filmek, képek, könyvek). <ul style="list-style-type: none"> • Tablókészítés, élőhelyek bemutatása. • Rendszerezés, csoportosítás adott szempontok szerint. <ul style="list-style-type: none"> • Az eddig tanult növény- és állatfajok csoportosítása megadott szempontok szerint. • Növény- és állathatórozó könyvek tanulmányozása. • Hasonlóságok, különbségek felismerése, általánosítás, rendszerbe sorolás. • Táblázatalkotások. • Érdekességek, szemelvények feldolgozása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nap, Naprendszer</i> - A napsugárzás és a földi élet közötti összefüggés (hősugárzás, fénysugárzás). - Fotoszintézis. - Szűk és tág tűrőképességű fajok, alkalmazkodás módjai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szemelvényfeldolgozás, elemzés, értelmezés. • Összefüggések felfedezése. • Példák sorolása. 	
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> • Biológiai, természettudományos ismeretek alapozása. • Biológiai fogalmak megértése, elsajátítása. • Kapcsolatok felismertetése a kémiában és a fizikában elsajátított ismeretekkel. • A megismerőképeség, a kritikus gondolkodás, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Interaktív eszközök használata, pontos, kitartó munkavégzésre, önálló információ feldolgozásra, önálló tanulásra törekvés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Állapot</i> - Az életközösségek állapotának jellemzése. - Élőhelyek, s az ott élő, egymással kapcsolatban álló élőlények (növények, állatok). - Sajátos élő és élettelen környezeti feltételek (fajok egyedei közötti, fajok közötti, élő és élettelen összetevők közötti kapcsolatok). 	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlen tapasztalatszerzés kirándulásokon. • Információk gyűjtése életközösségek állapotáról különféle információs eszközökkel. • Vizsgálódások. • Az élő és az élettelen világ közötti összefüggések feltárása konkrét példák alapján. 	<p>Önszabályozás Viszonylagos egyensúly Megújulás Globális természeti probléma Üvegházhatás Felmelegedés Ózonlyuk UV-sugárzás Ivóvízkészlet Hőháztartás Belső energia EKG, EEG Fotoszintézis Szerves anyag Vérnyomás Pulzus Vércukorszint Evolúció</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Változás</i> - Az élőlények mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés). - Az állatok mozgása: végtagok, mozgásszervek, mozgásfajták. - Az élőlények hőháztartását befolyásoló fizikai változások (hőáramlás, hővezetés, hőszigetelés, hősugárzás). - Táplálkozás – belső energia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Példák rendszerezése a növények, állatok mozgásairól. • Gyűjtőmunka, csoportosítás • Az élőlények életében bekövetkező változások a környezet fizikai és kémiai hatásaira. • Csoportosítások, elemzések, általánosítások. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Hőszigetelés (szőrzet, zsírréteg, faggyús tollazat, pehelytollak). - Téli álmom: életfolyamatok lassulása. - Környezeti hatások – napsugárzás. - Csoportos életmód – egymás melengetése (pingvinek stb.). - Nagy melegben – párologtatás, fokozott hőleadás. - Fotoszintézis és a légzés lényege. - A termelő szervezete (növények) szerves anyag előállítása, oxigéntermelése (energiamegkötés). 	<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések felismerése • Kísérletek végzése a fotoszintézisre és légzésre. • Táplálékláncok készítése. • Rajzos ábrák elemzése. 	<p>Biológiai szabályozás</p>
Az ember megismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség további erősítése. • Kommunikációs képesség fejlesztése. • Aktív részvétel kiscsoportos beszélgetéseken. • Kauzális, problémamegoldó, analízáló, szintetizáló gondolkodás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testkép, testalkat, mozgásképesség</i> - Szervek. Elhelyezkedésük. - Mozgás: aktív és passzív szervrendszere. - Mozgás és életmód kapcsolata. - Normál testsúly tartása és a rendszeres mozgás. - Gyakori mozgásszervi elváltozások, sérülések, és megelőzésük. - A mozgásszegény életmód következményei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségmegőrző technikák gyakorlása. • Helyes, egészséges táplálkozás elsajátítása. • Rendszeres tisztálkodás, megfelelő fogápolás fontosságának belátása. 	<p>Test Szervezet Szervrendszer Betegség Védekezés Megelőzés Szexualitás Orvosi ellátás Öröklődés Magatartás Önismeret Norma Szabály Serdülőkor</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szaporodás, egyedfejlődés</i> - Szaporodási szervrendszerek. - Nemi jellegek. - Menstruáció, szexualitás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetések az ember szaporodásáról. • Megfelelő tájékoztató, felvilágosító kiadványok tanulmányozása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Az ember szervrendszere, szervei és azok működésének megismerése. • A betegségek és azok megelőzési módjainak ismerete. • Törekvés erősítése az egészséges életmódra. • Önismeret fejlesztése. • A viselkedési és társadalmi normák, szabályok betartása. • Az önfegyelem, a belátás képességének fejlesztése. • Konfliktuskezelés. • Agresszió elkerülése. • Problémafeloldás segítése. • Önzetlenség erősítése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> - A szexualitás egészségügyi szabályai, fogamzásgátlás. - Méhen belüli fejlődés, születés, születés utáni élet. - Semmelweis Ignác, az anyák megmentője. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés egészségügyi kiadványokból, filmekből, internetről. • Semmelweis Ignác munkásságának megismerése. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egészség</i> - Orvosi ellátásokkal kapcsolatos ismeretek. - Szűrővizsgálat, védőoltás. - Az egészséges életmód megőrzéséhez szükséges életvitel. - Alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek. - Betegjogok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel szűrővizsgálatokon. • A védőoltás elfogadása. • Alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek gyakorlása. • Ismerkedés a betegjogokkal. 	
Környezet és fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség erősítése, a kommunikáció fejlesztése, kísérletező képesség, információgyűjtő és -feldolgozó képesség, a problémamegoldó 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Környezeti tényezők</i> - Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők (levegő, víz, talaj, hőmérséklet), az alkalmazkodás módjai. 	<ul style="list-style-type: none"> • A környezeti tényezőkről, az élőlények alkalmazkodásáról tényanyagok gyűjtése, elemzések, vázlat-, tabló-, plakátkészítés. 	Talaj-, víz-, levegőszennyezés Mezőgazdasági, Ipari, háztartási szennyezőanyag Vegyszer
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrét példákon keresztül az ember egészségének 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>gondolkodás és a kauzális gondolkodás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kritikai érzék fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • A globális környezeti rendszerekről, a környezetszennyezésről, a fenntarthatóságról ismeretek szerzése és rendszerezése. • Felelősségtudatos magatartás erősítése, a szociális érzékenység és a közösségi érzés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggés (testi-lelki egészség). - A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (talaj, víz, levegőszennyezés). - Emberi, ipari, háztartási, mezőgazdasági tevékenységek környezetszennyező hatásai. - Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem Szelektív hulladékgyűjtés) - A tudatos fogyasztói szokások (takarékoság, tudatosság, megfontoltság, előrelátás). - A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei (pl. lakóhely és környékének gondozása, szépítése) 	<p>védelme és a megfelelő környezeti állapot fenntartása közötti kapcsolat meglátása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A környezetszennyeződés, az élőhelyek pusztulása problémáinak felismerése, véleményezése. • Részvétel a jeles környezetvédelmi napok rendezvénysorozatain. • Játékos vetélkedőkön részvétel. • Szemétygyűjtési akciókon részvétel. • A tudatos fogyasztási szokások megismerése, konkrét példák gyűjtése. • Parkgondozás, fa- és virágültetés 	<p>Olajszennyezés Mérgező gáz Talajpusztulás Takarékosság Tudatosság Mérlegelés Megfontoltság</p>

Tanév végi eredmények:

- A megfigyelésekben, kísérletekben önállóan, szabálykövetően vegyen részt.
- Egyszerűbb összefüggések értsen meg, tudja a tapasztalatokat megfogalmazni szóban, tudjon vázlatot készíteni.
- Törekedjen a tanult szakkifejezések pontos használatára.
- Információkat egyre önállóbban tudjon gyűjteni és feldolgozni.
- IKT-eszközöket használja.
- Legyen tudatos a környezetvédelem és az egészségvédelem területén, megoldásokat keressen a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére.
- Az egészségügyi hálózatot ismerje.
- Legyen képes segítségkérésre, segítségnyújtásra.
- Legyen kialakult szabálytudat, képessége az együttműködésre, konfliktuskezelésre, reális önismeretre.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyag, energia, információ	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség, a kommunikációs képesség fejlesztése. • Ok-okozati összefüggések felismerése. • Kooperatív technikák. • IKT-eszközök alkalmazása. • Gyűjtőmunkák. • A természetben zajló kölcsönhatások, erők, biológiai információk ismerete. • Önálló, kitartó munkavégzés, együttműködő képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Anyag</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az élő rendszerek anyagi összetétele. - Kölcsönhatások, erők. - Az élőlények alkalmazkodása a gravitációhoz (súly, súlytalanság problémája). - Érdekességek: testfelépítésbeli alkalmazkodások a különböző közegben élő állatoknál (pl. áramvonalas hal, úszóhólyag, szőrös talp, csórtípusok, lábtípusok stb.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű kísérletek végzése (nyomás, közegellenállás, felhajtóerő). 	Alkalmazkodás Gravitáció Testbeszéd Hang-, szín-, illatjelzés Tűróképesség Önfenntartás Fajfenntartás Állandó testhőmérséklet Változó testhőmérséklet Az élő szervezet energiaellátása Fotoszintézis Biológiai információ
Rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli, időbeli tájékozódás képességének erősítése. • A kommunikációs képesség, analízis, szintetizáló képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. • Finommotorika fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rendszer, rendszer és környezete</i> <ul style="list-style-type: none"> - A sejt, a szervezet és az életközösség, mint rendszer (elemek és kapcsolatok). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ábrák, képek, modellek, makettek összeállítása (puzzle). • Rész-egész kapcsolatának, szerepének megértése elemi szinten. 	Méretskála Szerveződési szint Földtörténeti kor Sejt Egyed Baktérium Moszat Szervezet

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Hálózatok az élővilágban: összefüggések felfedezése, önálló információszerzés, együttes munkában részvétel. 			Életközösség Biológiai hálózat
A felépítés és működés kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, a problémamegoldó gondolkodás, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A tér-, időbeli tájékozódás erősítése. A kémiai ismeretek felhasználása az egészséges életmód kialakításában. A Föld övezetessége és az ott kialakuló jellegzetes növény- és állatvilág közötti összefüggés felismertetése. Az élővilág egyszerű rendszerezése. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Anyagok:</i> - Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) alapvető szerepe. - Az élelmiszerek összetétele, tápértéke, az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel). 	<ul style="list-style-type: none"> Táblázatok tanulmányozása, ábraelemzés. Életszerű példák keresése a „só-víz háztartás” egyensúlyi állapotára (szomjúság oka). Az élelmiszerek összetételének tanulmányozása, tápanyag-összetételük elemzése. Tudatos fogyasztói magatartás gyakorlása. Élelmiszerek válogatása, ennek fontossága a hiánybetegségek esetén. Napi, heti étrend összeállítása. Receptgyűjtemény készítése, főzési gyakorlatok csoportmunkában. 	Víz Szerves, szervetlen anyag Tápanyag Vitamin A szervrendszer felépítése Egyed és faj Tápláléklánc Evolúció Fotoszintézis
Állandóság és változás	<ul style="list-style-type: none"> Biológiai, természettudományos ismeretek alapozása. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Állapot</i> - Önszabályozás, viszonylagos egyensúlymegújulás. 	<ul style="list-style-type: none"> Információs eszközök használata. 	Önszabályozás Viszonylagos egyensúly

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Biológiai fogalmak megértése, elsajátítása. • Kapcsolatok felismertetése a kémiában és a fizikában elsajátított ismeretekkel. • A megismerőképesség, a kritikus gondolkodás, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Interaktív eszközök használata, pontos, kitartó munkavégzésre, önálló információ feldolgozásra, önálló tanulásra törekvés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Az ember hatása a bioszférára (káros és hasznos beavatkozások). - Globális természeti problémák és következményeik. • <i>Változás</i> - Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások példái (EEG, EKG) - Szénhidrátok szerepe az élővilág energiaellátásában. - Tápanyagok elégetése a szervezet sejtjeiben (lassú égés, energiafelszabadulás). Az oxigén az égés feltétele. - Az élettani folyamatok hatása a vérnyomásra, pulzusra, vércukorszintre. - Életmód, táplálkozás, mozgás, aktivitás, pihenés, testi-lelki egyensúly. - Hosszabb idő alatt bekövetkező változások (leszármazás, rokonság, evolúció). - Fejlődési folyamat és a mai élővilág sokfélesége (fajok, rokon fajok, családok, ren-dek, törzsek). - Rendszertani alapismeretek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatgyűjtés, tablóképzés az emberi tevékenységről. • Érdekességek, információk feldolgozása könyvekből, lexikonokból, filmekről, internetről. • Személyes tapasztalatok feldolgozása. • Körfolyamatok elemzése ábrák, képanyagok, filmek segítségével • Az egészséges életmód technikáinak alkalmazása. • Ismerkedés a vérnyomásméréssel, vércukorszintméréssel, pulzusméréssel. • A változatosság, sokféleség élménye, értékelése családon belül. • Az élővilág sokféleségének megfigyelése. • Csoportosítás, táblázatkészítés. 	<p>Megújulás Globális természeti probléma Üvegházhatás Felmelegedés Ózonlyuk UV-sugárzás Ívóvízkészlet Hőháztartás Belső energia EKG, EEG Fotoszintézis Szerves anyag Vérnyomás Pulzus Vércukorszint Evolúció Biológiai szabályozás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Folyamat</i> - A biológiai szabályozás lényege, mechanizmusai (pulzus-szám, vérnyomás, testhőmérséklet). - A szabályozott állandó állapot biológiai jelentősége. - A működés egyen-súlyi állapotának folyamatos biztosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • A saját egészségi állapot iránti felelősség belátása. 	
Az ember megismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A megismerő képesség további erősítése. • Kommunikációs képesség fejlesztése. • Aktív részvétel kiscsoportos beszélgetéseken. • Kauzális, probléma-megoldó, analizáló, szintetizáló gondolkodás fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Az ember szervrendszere, szervei és azok működésének megismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testkép, testalkat, mozgásképesség</i> - Testalkat változása a növekedés során. - Testképzavarok. - Az ember szervrendszerei Szervek. Elhelyezkedésük. - Mozgás: aktív és passzív szervrendszere. - Mozgás és életmód kapcsolata. - Normál testsúly tartása és a rendszeres mozgás. - Gyakori mozgásszervi elváltozások, sérülések, és megelőzésük. - A mozgásszegény életmód következményei. - Táplálkozás: szervei, emésztési folyamatok. - A tápcsatorna betegségei. - A légzés: szervei, működése. - A légzőszervek gyakori betegségei. - Védekezés egyszerű gyógymódokkal. - Keringés: szervei, működése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés. • Ábraelemzés. • Rendszeres, aktív sportolás. • A mozgás és életmód kapcsolatának, összefüggéseinek feltárása. • Egészségmegőrző technikák gyakorlása. • Helyes, egészséges táplálkozás elsajátítása. • Rendszeres tisztálkodás, megfelelő fogápolás fontosságának belátása. • Az emberi szervezet szervrendszerei és szervei működésének megismerése, betegségeik és megelőzési lehetőségeinek megismerése. 	<p>Test Szervezet Szervrendszer Betegség Védekezés Megelőzés Szexualitás Orvosi ellátás Öröklődés Magatartás Önismeret Norma Szabály Serdülőkor</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A betegségek és azok megelőzési módjainak ismerete. • Törekvés erősítése az egészséges életmódra. • Önismeret fejlesztése. • A viselkedési és társadalmi normák, szabályok betartása. • Az önfegyelem, a belátás képességének fejlesztése. • Konfliktuskezelés. • Agresszió elkerülése. • Problémafeloldás segítése. • Önzetlenség erősítése. • IKT-eszközök használata. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiválasztás szervei. • <i>Önfenntartás</i> - Érzékszervek. - A bőr funkciói, bőrbetegségek, bőrápolás, a bőr védelme. - A központi és környéki idegrendszer főbb részei. - Érzékszervek: látás, hallás, egyensúlyszerv, ízlelés, szaglás szervei. - Minőségi, mennyiségi táplálkozás. - A táplálkozás hatása a keringésre, légzésre, anyagcserére. - Idegi, hormonális szabályozás. • <i>Szaporodás, egyedfejlődés</i> - Szaporodási szervrendszerek. - Nemi jellegek. - Menstruáció, szexualitás. - A szexualitás egészségügyi szabályai, fogamzásgátlás. - Méhen belüli fejlődés, szünetés, szünetés utáni élet. - Semmelweis Ignác, az anyák megmentője. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű ápolási technikák elsajátítása. • Kísérletezés fénytani és hőtani eszközökkel látásra és hallásra. • Részvétel az iskolai orvosi vizsgálatokon, szűrővizsgálatokon. • Beszélgetések az ember szaporodásáról. • Megfelelő tájékoztató, felvilágosító kiadványok tanulmányozása. • Információgyűjtés egészségügyi kiadványokból, filmekből, internetről. • Semmelweis Ignác munkásságának megismerése. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egészség</i> - Orvosi ellátásokkal kapcsolatos ismeretek. - Szűrővizsgálat, védőoltás. - Az egészséges életmód megőrzéséhez szükséges életvitel. - Alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek. - Betegjogok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel szűrővizsgálatokon. • A védőoltás elfogadása. • Alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek gyakorlása. • Ismerkedés a betegjogokkal. 	
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Magatartás</i> - A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok, önismeret, önfejlesztés fontossága, viselkedési normák, szabályok szerepe. - Családi és egyéni (személyi) kapcsolatok jelentősége. - Tanulás szerepe. - A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői. - Családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szabályok, normák szerepének elfogadása. • A tanulás fontosságának tudatosulása. • Felelősségteljes magatartás. • Csoportokban beszélgetések során önismeret fejlesztése. • Konfliktuskezelések gyakorlása. 	
Környezet és fenntarthatóság	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelőképesség erősítése, a kommunikáció fejlesztése, kísérletező képesség, információgyűjtő és -feldolgozó képesség, a problémamegoldó 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Globális környezeti rendszerek</i> - A talaj termőképessége, védelme. - A talaj sajátos életközössége (baktériumok, egysejtűek, gombák, moszatok, férgek, ízeltlábúak stb.). - A tápanyagkészlet folyamatos megújulása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kísérletezés talajjal. • Életközösségek egyedeinek vizsgálata, csoportosítása. • Talajszennyezés, szennyező anyagok, hatások csoportosítása adott szempontok szerint. 	Talaj-, víz-, levegőszennyezés Mezőgazdasági, Ipari, háztartási szennyezőanyag

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>gondolkodás és a kauzális gondolkodás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kritikai érzék fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • A globális környezeti rendszerekről, a környezetszennyezésről, a fenntarthatóságról ismeretek szerzése és rendszerezése. • Felelősségtudatos magatartás erősítése, a szociális érzékenység és a közösségi érzés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A talajszennyezés forrásai, okai (ipari, háztartási, mezőgazdasági). - Az emberi tevékenységek felszíninformáló hatásai. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Környezeti tényezők</i> - Az éghajlat hatása az épített környezetre (hőszigetelés). - Felelős fogyasztói szemlélet. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • <i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> - A környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggés (testi-lelki egészség). - A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (talaj, víz, levegőszennyezés). - Emberi, ipari, háztartási, mezőgazdasági tevékenységek környezetszennyező hatásai. - Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem) - Szelektív hulladékgyűjtés - A tudatos fogyasztói szokások (takarékoság, tudatosság, megfontoltság, előrelátás). - A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei (pl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az emberi tevékenység felszíninformáló hatásainak elemzése, beszámolók készítése. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Az egyéni felelősség belátása konkrét, mindennapi példákon keresztül. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Konkrét példákon keresztül az ember egészségének védelme és a megfelelő környezeti állapot fenntartása közötti kapcsolat meglátása. • A környezetszennyeződés, az élőhelyek pusztulása problémáinak felismerése, véleményezése. • Részvétel a jeles környezetvédelmi napok rendezvénysorozatain. • Játékos vetélkedőkön részvétel. • Szemétkyűjtési akciókon részvétel. 	<p>Vegyszer Olajszennyezés Mérgező gáz Talajpusztulás Takarékosság Tudatosság Mérlegelés Megfontoltság</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		lakóhely és környékének gondozása, szépítése).	<ul style="list-style-type: none"> A tudatos fogyasztási szokások megismerése, konkrét példák gyűjtése. Parkgondozás, fa- és virágültetés. 	

Tanév végi eredmények:

- A megfigyelésekben, kísérletekben önállóan, szabálykövetően vegyen részt.
- Egyszerűbb összefüggések értsen meg, tudja a tapasztalatokat megfogalmazni szóban, tudjon vázlatot készíteni.
- Törekedjen a tanult szakkifejezések pontos használatára.
- Információkat egyre önállóbban tudjon gyűjteni és feldolgozni.
- IKT-eszközöket használja.
- Legyen tudatos a környezetvédelem és az egészségvédelem területén, megoldásokat keressen a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére.
- Az egészségügyi hálózatot ismerteje.
- Legyen képes segítségkérésre, segítségnyújtásra.
- Legyen kialakult szabálytudat, képessége az együttműködésre, konfliktuskezelésre, reális önismeretre.

FÖLDRAJZ

6–8. évfolyam

A szakasz célja elfogadtatni a tanulókkal a környezetet védő, a természeti kincseket takarékosan fogyasztó, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás követését.

Miközben a tantárgy tanulása során a tanulók megismerik a természeti környezetet, változásának és elemeinek kölcsönös egymásra hatásában kifejeződő törvényszerűségeket, gyakorlottá válnak a térképolvasásban. Tájékozódási lehetőséget kapnak Magyarország, Európa és a távoli kontinensek vonatkozásában is.

Elősegíti, hogy megismerjék és megfigyeljék nemzeti értékeinket, legyen képük hazánk természeti, társadalmi-gazdasági adottságairól, valamint az európai integrációban betöltött szerepéről. Megismerteti – lehetőség szerint a gyakorlatban – a szűkebb és a tágabb természeti és társadalmi környezetben való tájékozódás, eligazodás alapvető eszközeit és módszereit. Vizsgálódásának középpontjában a természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok, jelenségek, valamint napjaink eseményei állnak. Valamennyit a társadalom szemszögéből mutatja be a természet-, a társadalom- és a környezettudományok vizsgálati módszereinek alkalmazásával

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok		
	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	2	2
Éves óraszám	36	72	72

Témakörök és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám		
	6.	7.	8.
Tájékozódás a földrajzi térben	5	5	5
Tájékozódás az időben	4	5	5
Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	7	9	9
Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól – A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai	8	24	23
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - A földrajzi tér regionális szerveződése	8	23	24
Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	4	6	6
Összes óraszám	36	72	72

Célok:

- A földrajz tantárgy célja, hogy kialakítsa, majd fokozatosan fejlessze a tanulók földrajzi, környezeti tájékozódását és gondolkodását.
- A tantárgy sajátos eszközeivel elősegíti, hogy a tanulók megismerjék a világban elfoglalt helyünket, földrajzi és környezeti adottságainkat.
- Elmélyíti a természettudományos vizsgálati módszerek alkalmazását.
- A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi, gazdasági jellemzőivel ismerteti meg a tanulókat.

Feladatok

- Formálja a tanulók szemléletét, a nemzeti, az európai értékekhez való pozitív viszonyulást.
- Fejlessze tovább és erősítse meg a napi gyakorlat során szükséges térbeli és időbeli tájékozódási képességet.
- Keltse föl a tanulók érdeklődését a megfigyelhető, észlelhető, megvizsgálható jelenségek, folyamatok iránt, a közvetlen és a tágabb környezetet érintően.
- Bővítse a tér- és időbeli tájékozódási képességeket és fejlessze a térképi alapismereteket. Járuljon hozzá az ökológiai szemlélet, a környezeti attitűd, magatartás és értékrend kialakulásához.
- Késztesse az élő, az élettelen, az épített környezet megóvására a haza, az európai és a távoli tájak földrajzának megismertetésével.
- Járuljon hozzá a tanulási szokások kialakításához, az elsajátított ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazásához a napi gyakorlat és életvitel szintjén is.
- Készítse fel a tanulókat a reális értékelésre, a földrajzi információhordozók értelmes felhasználására, kiválasztására (térképek, földgömb, tv-műsorok, kiadványok, útikönyvek).
- Alakítson ki – a tanulók fejlettségének megfelelő – topográfiai ismereteket, földrajzi fogalmakat. Biztosítson megfelelő gyakorlást, megerősítést az alapvető földrajzi szakképesítések használatára, az írásos rögzítésre, az ábrázolásra, az elemzésre.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- A tantárgy speciális eszközrendszerével, ismeretanyagával, tevékenységrendszerével fejlessze a természettudományos vizsgálati módszerek alkalmazásának képességét.

- A természeti, társadalmi jelenségek, folyamatok összefüggésének felismerése. A térbeli és időbeli tájékozódás képességének fejlesztése a tantárgy sajátos tartamával. Az elemző képesség fejlesztése – a hasonlóságok, különbségek, kapcsolatok észrevétele.
- Önálló vizsgálódás képessége, a vizsgálatok, megfigyelések alapján a véleményalkotás, az érvelés, a döntés képességének fejlesztése.
- A kifejezőképesség fejlesztése – szóban, írásban, rajzban. A tanult szakkifejezések használatának képessége. Az önálló, az irányított tanulás képessége. A speciális ismerethordozók használatának képessége.
- A szemléleti térképolvasás készsége szinten, a logikai, a következtető térképolvasás jártasság szinten.
- A természetben, a társadalmi folyamatokban lezajló változás felismerésének képessége.
- Pozitív viszonyulás a hazai tájhoz, természeti és társadalmi értékeinkhez. A természet, a környezetpusztítás elítélése. A környezetkárosodás megakadályozására történő összefogás megértése.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tájékozódás a földrajzi térben	<ul style="list-style-type: none"> • Az ismert tér fokozatos kitágítása. • A térkép és a valóság kapcsolatának felismertetése. • Összehasonlítás, differenciálás, analógiás gondolkodás fejlesztése. • Tájékozódás a térképi ábrázolás jelrendszerének segítségével. • A jelrendszer alkalmazása térábrázolásban. • Térképolvasási képesség fejlesztése • Önálló munkára nevelés 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A tér és ábrázolása</i> - Téregységek <ul style="list-style-type: none"> – Személyes tér. A földrajzi tér: közvetlen környezet, lakóhely, környező táj, haza. – Földrészek és óceánok. A kontinensek neve, egymástól való távolsága. – Térhierarchia (kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egységek és termelési területek, régiók). - Térábrázolás <ul style="list-style-type: none"> – Terrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, térképvázlat; úti- és helyszínrajz. – Térképi ábrázolás: égtájak iránya, szín- és jelkulcs, felirat, aránymérték. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a lakóhelyen, valamint annak szűkebb és tágabb környezetében. • A földrajzi tér fogalmának kialakítása a közeli és a tágabb környezetben. • Ismerkedés a földgömbbel. • Tájékozódás a földgömbön és a Föld természetföldrajzi térképén • Elemi térképolvasás • A földrajzi tartalmak ábrázolása térképen, földgömbön. Méretarány, aránymérték értelmezése; tanári segítséggel távolságmérés különböző térképeken. • Modellalkotás terepasztalon. • Elemi térképolvasás (felismerés, keresés) gyakorlása. • Eligazodás domborzati, közigazgatási és egyszerű tematikus és lakóhelyi környezetet ábrázoló térképen. Tájékozódás Magyarországon domborzata és vizei térképén. • Helyszínrajz, egyszerű vázlatrajz készítése a lakóhelyről és környékéről – bejárás, séta, a látott jellegzetes épületek, tereptárgyak rögzítése rajzzal. • Tanári irányítással iránymeghatározás. 	<p>Személyes tér. Földrajzi tér:</p> <ul style="list-style-type: none"> - közvetlen környezet, - lakóhely, - környező táj, - haza. <p>Iránymeghatározás. Térképi ábrázolás, térképjel. Térképfajta (domborzati, közigazgatási, turista-, autós, időjárás és kontúrtérkép). Földrajzi fokhálózat. Aránymérték <i>Topográfiai ismeretek:</i> Európa Ázsia Afrika Észak- és Dél-Amerika Ausztrália Antarktika</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> – Térképfajták (pl. domborzati közigazgatási, turista-, autós, időjárás és kontúrtérkép). – Keresőhálózat és földrajzi fókusz. 	<ul style="list-style-type: none"> • Segítségrel keresés a földrajzi fókusz alkalmazásával. 	<p>Atlanti-óceán Csendes-óceán Indiai-óceán</p>
<p>Tájékozódás az időben</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tér-, időorientációs képesség fejlesztése. Jelenségek, folyamatok megfigyelése, a tapasztaltak adott szempontok szerinti rendezése. • A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek érzékeltetése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az idő</i> • Időegységek <ul style="list-style-type: none"> – A napi, az évi, a történelmi és a földtörténelmi időegységek. – Földrajzi-környezeti folyamatok időbeli nagyságrendje, időtartama példák alapján. – Időorientációs képesség fejlesztés • Időrend <ul style="list-style-type: none"> • Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténelmi események időrendje regionális példák alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • Időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek összehasonlító tapasztalása – időszak készítése, lejárása, hosszúságának vizuális és mozgásos érzékelése. • Jelenségek (pl. a Föld mozgásaihoz kötődő változások) szabályszerű ismétlődésének felismerése. • A rövidebb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatok áttekintése hazai konkrét példák alapján – periodikusan bekövetkező jelenségek, váltakozó folyamatok felismerése. • A környezeti folyamatok időrendiségének felismerése konkrét példákban. 	<p>Napi, évi, történelmi és földtörténelmi időegység Tengely körüli forgás Nap körüli keringés Évszak Napszak Váltakozás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók érdeklődésének felkeltése a természetben előforduló anyagok, felhasználásuk, hasznosíthatóságuk iránt. • Az ismeretszerzés, tanulás során a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése. • A felszínformák és kialakulásuk, a hegységképződés és a lepusztulás-feltöltődés megértése. • A felszín folyamatos változásának belátása. • A hazai tájak életközösségeinek ökológiai szemléletű jellemzése, az 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok, anyagi rendszerek - A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalmi-gazdasági életben. - Környezetet károsító anyagok és hatásaik. • Geoszféra - Felszínformák (hegységek, síkságok kialakulása). - Kiemelkedések és lepusztulások, feltöltődések. - Hegységképződés. - A szél, a víz, a jég felszínalakító munkája. - Jellegzetes felszínformák. - Időjárási-éghajlati elemek, jelenségek, légköri alapfolyamatok – felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot- 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzékszervi vizsgálatok alapján egyszerű megfigyelő eszközök használatával összehasonlítások megtétele – szín, keménység, szag, mintázat. • Az emberi tevékenységek által okozott környeztkárosító kölcsönhatások, folyamatok megismerése konkrét példákon: levegő-, talaj-, vízszennyezés. • A háztartásban használt energiahordozók és nyersanyagok jelentőségének felismerése. • Példák gyűjtése az energiatakarékos magatartás lehetőségeire. • Válogatás tanári irányítással információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv- és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok). • Információk szerzése, kezelése, csoportosítása eltérő szempontok szerint. • Szövegek feldolgozása, vizuálisan megjelenő információk (térképek, grafikonok) feldolgozása, értelmezése, magyarázata tanári irányítással. • A felszín fejlődésében törvényszerűségek felismerése, következtetések levonása. 	<p>Ásvány Kőzet Energiahordozó Ipari nyersanyag Mész Gránit Bazalt Homok Szén Felszínforma Hegység Síkság Hegységképződés Lepusztulás Kiemelkedés Feltöltődés Ráktérítő Baktérítő Vízszintes földrajzi övezetesség Az égitestek látszólagos mozgása Időjárási-éghajlati elem Napsugárzás Hőmérséklet Szél Csapadék</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>élőhelyek földrajzi sajátosságainak, kapcsolatainak, folyamatos változásának felismertetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az időjárás és az éghajlat jelenségeinek értelmezése, konkrét Kárpát-medencei példák alapján. • A nyersanyagok és energiahordozókészletek végeessége miatti takarékoság szükségességének beláttatása. • Kooperatív technikák alkalmazása során az együttműködési képesség fejlesztése. • Tematikus térkép használata. • Környezetvédelem 	<p>változásai, csapadékképződés.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Éghajlati elemek változásai, éghajlatmódosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján. - A szél. - A csapadék kialakulása és fajtái. - A napsugárzás és a felmelegedés. - A levegő hőmérséklete és változása. - Földrajzi övezetesség - Vízsintes földrajzi övezetesség - Forró és hideg éghajlatú tájak <ul style="list-style-type: none"> • Égitestek - Az égitestek látszólagos mozgása. - A Föld mozgásai és ezek következményei. 	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásainak felismerése a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján). • Az időjárás elemeinek szemléletes, közvetlen tapasztalására épülő megfigyelése; szövegek értelmezése. • Az időjárás elemek felismerése megfigyelések, leírások nyomán. • A vízszintes földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése. 	<p>A víz körforgása Éghajlatmódosító tényező Talajtípus Napszak Évszak Váltakozás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól – A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi fogalmak kialakítása az emberek gazdasági tevékenységéről, a termelés természeti feltételeiről. • Az IKT-eszközök használatának gyakoroltatása, a szerzett információk alkalmazása a tananyag feldolgozása során. • Összefüggések megláttatása és megértetése egy táj, ország, kontinens természeti adottságai és gazdasága között. • Együttműködési készség kialakítása, fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalmi-gazdasági élet szerveződése. - A népesség területi eloszlása, a népességszám és befolyásoló tényezői, regionális különbségek. - A kulturális élet földrajzi alapjai (nyelvek, vallások). - A termelés természeti feltételei, a természeti erőforrások felhasználása. - A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. • A világgazdaság szerveződése és működése. - Földrészek, országok szerepe a világgazdaságban, fő termékeik. - Nemzetközi gazdasági együttműködések és társadalmi-gazdasági szervezetek példái, jellemző tevékenységük. 	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. A letelepedést lehetővé tevő környezeti természeti tényezők megfigyelése. • Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). • Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása. • A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján. • Szám adatok összevetése, grafikonok, diagramok leolvasása. • Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. • Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása. • Tematikus térképek, képek, diagramok, ábrák értelmezése. 	<p>Népesség, vallás, nyelv, kultúra Településtípus (tanya, falu, város) Munkamegosztás Termelés Természeti erőforrás Világgazdaság nemzetközi gazdasági együttműködés Mezőgazdaság Bányászat Ipar Szolgáltatás Fizetőeszköz, valuta Földrajzi fekvés Szállítási, kereskedelmi útvonal Felszín Éghajlat Vízrajz Gazdasági ágazat Természeti és társadalmi kölcsönhatás Környezetkárosító hatás Erdőgazdálkodás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A pénzvilág működése: bevétel és kiadás, fizetőeszközök (nemzeti és közös valuták). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematikus képanyagok elemzése. 	<p>Hegyvidék Bányakincs Kitermelés Hőerőmű Környezetszennyezés (levegőszennyezés, vízszennyezés)</p>
<p>Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország nagytájai átfogó természet- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeinek megismertetése. • Múltunk jelentős alakjain, híres emberein keresztül a hazai táj ismeretén alapuló, a haza iránti pozitív érzelmek erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország és a Kárpát-medence földrajza - A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok. - A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk. - Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi- 	<ul style="list-style-type: none"> • Szemléleti térképolvasás. • Gyakorlatias térképhasználat. • Tájékozódás Magyarország térképén. • Magyar utazók feljegyzéseinek, útleírásainak feldolgozása. Szemelvények olvasása. • Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Gyűjtőmunka – világgraszoló felfedezések, híres magyarok. Tablókészítés. • A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. • Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. 	<p>Főváros Hungarikum Világörökség <i>Topográfia:</i> Kárpát-medence Alföld Kisalföld Alpokalja Dunántúli-dombság Dunántúli-középhegység Északi-középhegység Budapest Duna Tisza Balaton</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei, környezettől függő életmódok összehasonlítása, hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzerő, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Kárpát-medence és hegységkerete mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvényesülése a természeti adottságokon, hatás a gazdasági életben. - A tájak természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása. - A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján. • A tájak jellegzetességeinek megismerése, jellemzésük során földrajzi kifejezések használata 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az ember környezet-átalakító tevékenységéből következő természetkárosítás problémájának megismerése. 	<p>tájak közös és egyedi vonásai.</p> <ul style="list-style-type: none"> Globális problémák A helyi környezetkárosítások következményei. Fenntarthatóság Fogyasztási szokások változása; energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés. Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. 	<ul style="list-style-type: none"> Gyűjtőmunka: képek, cikkek a környezetet veszélyeztető emberi tevékenységekről, következményeiről (Száhel-övezet, esőerdők pusztulása, ózonlyuk) – az összefüggések megértése. Gyűjtés hazai katasztrófákról: tiszai ciánszennyezés, vörösiszap-szennyezés. Példák gyűjtése tanári segítséggel a környezetkárosítás megakadályozásának lehetőségeiről. A környezetvédelem eszközeinek és fokozatainak megismerése. 	<p>Globális probléma Urbanizálódás Környezettudatosság Energiatakarékosság Hulladékkeletkezés Szelektív hulladékgyűjtés Biotermék Környezetkárosítás</p>

Tanév végi eredmények:

- Ismerje fel a közvetlen földrajzi térben való tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmakat a térképen és a földgömbön.
- Lássa a térkép és a valóság kapcsolatát.
- Ismerje a Föld alakját.
- Tudja, hogy a térkép a valóság sajátos ábrázolása.
- Tudjon tájékozódni egyszerű térkép, térképvázlat alapján.
- Segítséggel legyen képes műveletvégzésre a térképen, földgömbön. Legyen képes elemi térképolvasásra (felismerés, keresés) és szemléleti térképolvasásra.
- Ismerje a történelmi és a földtörténeti időegységek időnagyságrendi és időtartambeli különbözőségét.
- Tudja, hogy összefüggés van a Föld mozgásai és az időszámítás között.
- Tudja, hogy a felszín folyamatos változásban van. Ismeri a hegységképződési folyamatokat.
- A fenntartható fejlődés érdekében belátja a nyersanyagok és energiahordozó-készletek végelessége miatti takarékoság szükségességét.
- Az energiatakarékos magatartás szükségességét megérti, követését elfogadja. Belátja az emberiség jövője, fennmaradása szempontjából fontos problémákat: ivóvízkészletek és energiaforrások biztosítása.
- Ismerje a földrajzi környezetre kifejtett emberi hatásokat, és azokból adódó problémákat.
- Ismerje Magyarország nagytájainak átfogó természet- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeit.
- Képről megismeri lakóhelye és a főváros nevezetes épületeit.
- Magyarország tipikus tájait képről szóban képes jellemezni.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tájékozódás a földrajzi térben	<ul style="list-style-type: none"> • Analógiás gondolkodás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. • Figyelemfejlesztés. • Megfigyelőképesség fejlesztése. • A térképhasználat önállóságának és biztonságának növelése. 	<p><i>A tér és ábrázolása</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Téregységek - Földrajzi fokhálózat - Térhierarchia - Térábrázolás: térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, úti- és helyszín-rajz. - Térképi ábrázolás elemei – jelkulcsok, méretarány. • Térábrázolás 	<ul style="list-style-type: none"> • A térkép és a valóság kapcsolatának megfigyelése, a tapasztalatok alkalmazása. • Szemléleti térképolvasás (egyszerű helymeghatározás, távolságbecslés, egyenes és görbe vonal mentén távolságmérés) tanári irányítással. • Helymeghatározás tanári segítséggel. • Viszonyítási pontok következetes használata. • A földrajzi tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése földgömbön és bármilyen térképen. 	<p>Méretarány Aránymérték Keresőhálózat és földrajzi fokhálózat Kis-, közép-, nagytáj Közigazgatási egység Termelési terület Régió Jelkulcs Topográfiai fogalmak</p>
Tájékozódás az időben	<ul style="list-style-type: none"> • Az időbeli tájékozódás, az időfogalom fejlesztése a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek tudatosítása során. 	<p><i>Az idő</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Időegységek - Példák a rövidebb és hosszabb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatokra. - A Föld története. - Napi időszámítás, évi időszámítás, a naptár, időeltolódás. • Időrend - Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténeti 	<ul style="list-style-type: none"> • A szabályszerűen ismétlődő természeti és társadalmi környezeti változások leírása. • A kontinensen - kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása. • Eligazodás a földtörténeti időegységekben. 	<p>Földrajzi-környezeti folyamat Földtörténeti esemény Nap Évszak Napi és évi időszámítás Naptár</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>események időrendje - regionális példák alapján</p>		
<p>Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Energiatakarékos magatartás kialakítása – saját lehetőségeik felismertetése a környezet és a természeti kincsek takarékos használatához történő hozzájárulásban. • Gyakorlottság erősítése az IKT-eszközök használatában. • A fogalomalkotó, rendszerező képesség fejlesztése. • Helyes földrajzi képzetek kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok, anyagi rendszerek - A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalmi-gazdasági életben: kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz. • Geoszférák - A talaj kialakulása. - Felszíni és felszín alatti vizek, talajtípusok hazai és regionális példái. - Felszíni vizek: vízfolyások, állóvizek, tavak, tengerek és óceánok. - A felszín alatti vizek. - A felszíni jégtakaró. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az élő és élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése. • A leggyakrabban előforduló ásványok és kőzetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók területi előfordulására példák adása. • A felszínformák megnevezéseinek összekötése a saját tapasztalattal, felismerésük, azonosításuk képek, leírások alapján. • Különbségek és hasonlóságok felismerése, rövid megfogalmazása szóban vagy írásban. Képek csoportosítása megadott szempontok alapján (pl. felszín alatti/feletti vizek) 	<p>Ipari nyersanyag Energiahordozó A nyersanyag- és energiakészletek végessége Kőolaj Kőszén Földgáz Vasérc Réz Talajtípus Talajképződés Forrás Patak Folyó Tó Talajvíz Karsztvíz Artézi víz Vízszennyezés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek megvilágítása. • Az új fogalmak, szerveződések felismerése a megismert országokhoz kapcsolódó példák értelmezésével, egyéni és csoportmunkával, gyakorlatokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> - A víz körforgása. - A vízszennyezés, vízvédelem. • A társadalmi-gazdasági élet szerveződése - Településtípusok (tanya, falu, város), jellemző képük, a hozzájuk kötődő tevékenységek, szerepük az országok társadalmi-gazdasági életében, a munkamegosztásban. - A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében 	<ul style="list-style-type: none"> • A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek értelmezése. • Természeti és gazdasági körülmények, hagyományok egyes népek gazdasági fejlődését, gondolkodásmódját befolyásoló szerepének felismerése példákon keresztül. • Egyszeri és rendszeres megfigyelések, mérések, tanári irányítással, egyéni és csoportmunkával, vizsgálódások és modellalkotás. • Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). • A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásai a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján) és közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban (pl. termelés – életmód) hazai és külföldi példák alapján. • A termelő és a fogyasztó folyamatok rövid és hosszú távú következményeinek 	<p>Településtípus Gazdasági ágazat Fekvés Felszín Éghajlat Vízrajz Mezőgazdaság Bányászat Ipar Szolgáltatás Fekvés – szállítási, kereskedelmi útvonal Természeti és társadalmi kölcsönhatás Erdőgazdálkodáshegység Bányakincs Kitermelés Hőerőmű Környezetszennyezés (levegőszennyezés, vízszennyezés) Tengerpart</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			felismerése a környezetben regionális példákban. <ul style="list-style-type: none"> • Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése példákban. • Ok-okozati összefüggések keresése, következtetések. • Törvényszerűségek meglátása. 	Halászat Közlekedés Szállítás Sólepárlás Elektromosenergiatermelés Idegenforgalom.
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról – A földrajzi tér regionális szerveződése	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtőmunka, projekt, csoportos tevékenység keretében végzett feladatokkal az együttműködési és kommunikációs készség növelése. • Tájékozódási képesség fejlesztése. • Környezeti érzékenység erősítése. • A természet szépségének felismertetése. • Érdeklődés felkeltése idegen tájak iránt. • Fogalomalkotó, analitikus és kauzális 	<ul style="list-style-type: none"> • Európa - Európa földrajzi-környezeti jellemzői ok-okozati összefüggéseikben: természetföldrajzi kép (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természetes élővilág, talaj, tájak); társadalomföldrajzi kép (népesség, települések, életmódok, termelés, kereskedelem, infrastruktúra; környezeti kép (állapot, problémák, lehetséges megoldások). 	<ul style="list-style-type: none"> • Az Európai Unió fő céljainak, értékeinek megismerése földrajzi- környezeti nézőpontból. • Az együttműködések szükségességének felismerése. • Megfigyelés, illetve filmes illusztrációk segítségével, szemelvények, útleírások, képek alapján helyes földrajzi képzetek kialakítása a földfelszínről. • Ismerkedés távoli tájakkal, vizuális élmények szerzése a Föld különböző arculatú tájairól. • Tájékozódás égtájak és nevezetes szélességi körök szerint. • Ismeretek gyűjtése, rendszerezése. • Domborzati formák felismerése, a kialakult földrajzi képzetek szóbeli leírása. 	Északi-sarkpont Egyenlítő Déli- sarkpont Térítő Éghajlati övezet Hideg Mérsékelt Forró Monzunvidék Mediterrán táj Tajgavidék Sivatag Ipari körzet Farm Öntözéses gazdálkodás Oázis.

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	gondolkodás, képzelet fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> - Az Európai Unió mint gazdasági szerveződés; az európai kulturális sokszínűség földrajzi alapjai - A kontinensrészek (Észak-Európa, Nyugat-Európa, Dél- Európa, Közép-Európa, Kelet-Európa) földrajzi jellemzői, különböző életterek közös és egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei. - Az egyes kontinensrészek meghatározó jelentőségű országainak (Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Oroszország, Olaszország, Észak-Európa országai, Lengyelország, Csehország) egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei. 		

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A hazánkkal szomszédos országok földrajzi-környezeti jellemzői, jelentőségük a világban, társadalmi-gazdasági kapcsolataik hazánkkal. • Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok - Afrika, Amerika, Antarktika, Ausztrália és Óceánia, Ázsia természetföldrajzi jellemzői (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természetes élővilág, talaj, tájak); társadalomföldrajzi sajátosságai (népesség, települések, életmódok, termelés, kereskedelem, infrastruktúra); környezetei állapota (problémák, lehetséges megoldások, védett értékek); a 		

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>természetföldrajzi övezetesség elemei, összefüggései, hatása a társadalmi-gazdasági életre, a környezetre.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az egyes kontinensek tipikus tájainak (esőerdő, szavanna, sivatag, monszuntáj, füves puszták területe, tajga, sarkvidék; farmvidék, ültetvény, öntözéses gazdálkodás területe, oázis, átalakuló ipari körzet, kikötőövezet) természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzői, az adottságok társadalmi hasznosítása, jellemző életmódja. - A távoli kontinensek meghatározó jelentőségű országai, országcsoportjainak (trópusi Afrika országai, arab világ, USA, Brazília, Kína, India, Japán, Délkelet-Ázsia gyorsan iparosodott országai és 		

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fogyasztói szokások tudatosítása, a tudatos fogyasztói magatartás erősítése. 	<p>Ausztrália) földrajzi jellemzői és világgazdasági szerepe.</p> <ul style="list-style-type: none"> Globális problémák - Az életminőség különbségeinek példái: az éhezés és a szegénység által leginkább veszélyeztetett országok, térségek; az urbanizálódás folyamata és jelenségei. 	<ul style="list-style-type: none"> A természeti környezet közvetlen és közvetett hatásainak felismerése a múlt és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban konkrét hazai és külföldi példák alapján, vizuális források segítségével. 	<p>Környezettudatosság Energiatakarékosság Szelektív hulladékgyűjtés Biotermék</p>

Tanév végi eredmények:

- Tudjon tájékozódni a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak ismerje fel, tudja megnevezni bármilyen térképen.
- Legyen képes a térképolvasásra vagy szemléleti térképolvasásra segítséggel, esetleg következtető térképolvasásra.
- A fókálózat segítségével történő helymeghatározást tudjon végezni segítséggel.
- A szomszédos országokat és fővárosaikat tudja megnevezni.
- A térképen a tanult tájakat tudja megmutatni.
- Legyen elemi szintű tájékozottsága a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában.
- A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése.
- A gazdasági ágazatok szerepét ismeretje a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.
- A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatásokra és összefüggésekre elemi szintűen tudjon magyarázatot adni..
- Törekedjen energiatakarékos magatartásra.
- A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségei tudatosodjanak.
- Az állóvíz és a folyóvíz ismerje fel képen.
- A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van.
- Ismerje a környezetvédelem feladatát, a vízszennyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tájékozódás a földrajzi térben	<ul style="list-style-type: none"> • Analógiás gondolkodás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. • Figyelemfejlesztés. • Megfigyelőképesség fejlesztése. • A térképhasználat önállóságának és biztonságának növelése. 	<i>A tér és ábrázolása</i> <ul style="list-style-type: none"> • Téregységek - Földrajzi fókuszok - Térhierarchia. - Térábrázolás: térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, úti- és helyszínrajz. - Térképi ábrázolás elemei – jelkulcsok, méretarány. • Térábrázolás 	<ul style="list-style-type: none"> • A térkép és a valóság kapcsolatának megfigyelése, a tapasztalatok alkalmazása. • Szemléleti térképolvasás (egyszerű helymeghatározás, távolságbecslés, egyenes és görbe vonal mentén távolságmérés) tanári irányítással. • Helymeghatározás tanári segítséggel. • Viszonyítási pontok következetes használata. • A földrajzi tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése földgömbön és bármilyen térképen. 	Méretarány Aránymérték Keresőhálózat és földrajzi fókuszok Kis-, közép-, nagytáj Közigazgatási egység Termelési terület Régió Jelkulcs Topográfiai fogalmak
Tájékozódás az időben	<ul style="list-style-type: none"> • Az időbeli tájékozódás, az időfogalom fejlesztése a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek tudatosítása során. 	<i>Az idő</i> <ul style="list-style-type: none"> • Időegységek - Példák a rövidebb és hosszabb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatokra. - A Föld története. - Napi időszámítás, évi időszámítás, a naptár, időeltolódás Időrend - Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténelmi események 	<ul style="list-style-type: none"> • A szabályszerűen ismétlődő természeti és társadalmi környezeti változások leírása. • A kontinensen - kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása. • Eligazodás a földtörténelmi időegységekben. 	Földrajzi-környezeti folyamat Földtörténelmi esemény Nap Évszak Napi és évi időszámítás Naptár

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		időrendje - regionális példák alapján.		
Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	<ul style="list-style-type: none"> • Energiatakarékos magatartás kialakítása – saját lehetőségeik felismertetése a környezet és a természeti kincsek takarékos használatához történő hozzájárulásban. • Gyakorottság erősítése az IKT-eszközök használatában. • A fogalomalkotó, rendszerező képesség fejlesztése. • Helyes földrajzi képzetek kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok, anyagi rendszerek - A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalmi-gazdasági életben: kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz. - Környezetet károsító anyagok és hatásaik. • Földrajzi övezetesség - Vízzintes és függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásai. - Az övezetesség elemeinek kapcsolatai regionális példákon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az élő és élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése. • A leggyakrabban előforduló ásványok és kőzetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók területi előfordulására példák adása. • Válogatás tanári irányítással, információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv-és médiatár, kiállítási-múzeumi anyagok), világhálón. • Az emberiség által legintenzívebben használt nyersanyag- és energiahordozó készletek végességének belátása. • Törekvés az energiatakarékos magatartásra. • A vízzintes és a függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése. • Az övezetesség elemei közötti kapcsolatok (egyszerű ok-okozati 	<p>Ipari nyersanyag Energiahordozó A nyersanyag- és energiakészletek végessége Kőolaj Kőszén Földgáz Vasérc Réz Talajtípus Talajképződés Forrás Patak Folyó Tó Talajvíz Karsztvíz Artézi víz Vízszennyezés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek megláttatása. • Az új fogalmak, szerveződések felismerése a megismert országokhoz kapcsolódó példák értelmezésével, egyéni és csoportmunkával, gyakorlatokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> • A földrajzi térben zajló kölcsönhatások és magyarázatuk regionális példák alapján. 	<p>viszonyok) felismerése regionális példákon.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). • Természeti kölcsönhatásokkal kapcsolatos tények, szöveges információk ábrázolása tanári segítséggel. • A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásai a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján) és közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban (pl. termelés – életmód) hazai és külföldi példák alapján. • A természeti és társadalmi folyamatok hatásainak és kölcsönhatásainak eredményeképpen létrejövő környezeti változások felismerése. Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése példákban. • A környezetkárosító kölcsönhatások következményeinek csökkentésére irányuló hazai és nemzetközi erőfeszítések érzékelése. 	<p>Településtípus Gazdasági ágazat Fekvés Felszín Éghajlat Vízrajz Mezőgazdaság Bányászat Ipar Szolgáltatás Fekvés – szállítási, kereskedelmi útvonal Természeti és társadalmi kölcsönhatás Erdőgazdálkodáshegyvidék Bányakincs Kitermelés Hőerőmű Környezetszennyezés és (levegőszennyezés, vízszennyezés) Tengerpart</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Összefüggések keresése, felfedezése. • Ok-okozati összefüggések keresése, következtetések. • Törvényszerűségek meglátása. 	<p>Halászat Közlekedés Szállítás Sólepárlás Elektromosenergia-termelés Idegenforgalom.</p>
<p>Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról – A földrajzi tér regionális szerveződése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország megismerésével a hazához és a magyarsághoz kötődő pozitív érzelmek erősítése. • A közvetlen környezet társadalmi-gazdasági életének, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei összefüggéseinek megismertetése a tantárgy eszközeivel. • Gyűjtőmunka, projekt, csoportos tevékenység keretében végzett feladatokkal az 	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország és a Kárpát-medence földrajza - A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok. - A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk. - Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi-gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és 	<ul style="list-style-type: none"> • A hazai társadalmi-gazdasági élet földrajzi jellegzetességeinek felismerése tanári irányítással aktualitások alapján. • Magyarország földjének részletes megismerése, kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. • Tájékozódás Magyarország térképén. • Jellegzetességek felismerése. • Az egyes hazai országrészek, tájak hasonló és eltérő földrajzi jellemzőinek érzékelése, azok okainak és következményeinek felismerése. 	<p>Magyarország tájai</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>együtműködési és kommunikációs készség növelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódási képesség fejlesztése. • Környezeti érzékenység erősítése. 	<p>lehetőségei, környezettől függő életmódok összehasonlítása, hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzeró, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Éghajlati elemek változásai, éghajlatmódosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján. • A Kárpát-medence és hegységkerete mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvényesülése a természeti adottságokban, hatás a gazdasági életben. • A tájak természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása. • A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi vonásai. 		

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • A Magyarországon és az országhatárokon kívül élő magyarok viszonya és jogai a közös kultúrához, nyelvhez. 		
<p>Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fogyasztói szokások tudatosítása, a tudatos fogyasztói magatartás erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fenntarthatóság - Fogyasztási szokások változása; környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermékek; személyes és közösségi cselekvési lehetőségek; tudatos vásárlói magatartás. - Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. 	<ul style="list-style-type: none"> • Képek, filmek, személyes tapasztalatok alapján példák felismerése, gyűjtése. • Összehasonlítás, megbeszélés, esetleg vita. 	<p>Környezettudatosság Energiatakarékosság Szelektív hulladékgyűjtés Biotermék</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes a fejlettségének megfelelő információk gyűjtésére a megadott szempontok szerint.
- Legyen képes jellemezni hazánk nagy tájait szempontsor szerint. Végezze önállóan írásbeli feladatait a munkalapokon, feladatlapokon.
- Mutasson tér- és időbeli tájékozottságot a térkép használatában, a képzeletbeli utazásokban, játékos idegenvezetői szerepben.
- Használja pontosan a tanult földrajzi szakkifejezéseket, topográfiai fogalmakat, mutassa meg ezeket a térképen is.
- Oldja meg készség szinten a szemléleti térképolvasást, jártasság szinten a következő térképolvasást
- Tudjon tájékozódni a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak ismeréje fel, tudja megnevezni bármilyen térképen.
- A fokhálózat segítségével történő helymeghatározást tudja végezni segítséggel.
- A szomszédos országokat és fővárosaikat tudja megnevezni.
- A térképen a tanult tájakat tudja megmutatni.
- Legyen elemi szintű tájékozottsága a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában.
- A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése.
- A gazdasági ágazatok szerepét ismeretje a földrészek, térségek, országok gazdasági életében.
- A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatásokra és összefüggésekre elemi szintűen tudjon magyarázatot adni..
- Törekedjen energiatakarékos magatartásra.
- A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségei tudatosodjanak.
- Az állóvíz és a folyóvíz ismeréje fel képen.
- A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van.

HON- ÉS NÉPISMERET

5. évfolyam

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület a felső tagozatban – a bevezető periódusnak tekintett első négy évfolyamon meghatározott környezetismereti tudásra építve – ismerteti meg a tanulókkal a múltról való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére. A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a mérlegelő és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát. A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak: az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a személyes és társas kapcsolati kompetenciák.

A hon- és népismeret is az alsó tagozatban megszerzett ismeretanyagra épít. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók a felső tagozatban ismerkednek meg hazánk fekvésével, fővárosával és annak nevezetességeivel. Megismerik Magyarország jelképeit, a nemzeti értékeket, lakóhelyük történelmi emlékhelyeit, híres személyiségeit. A helytörténeti séták és gyűjtőmunkák segítik elő az ismeretszerzést a gyakorlatban.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam
	5.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

Témakörök és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam- óraszám
	5.
Az én világom	12
Találkozás a múlttal	10
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	14
Összes óra	36

Célok:

- Az emberiség kulturális értékeinek megismerése, a történelmi és társadalmi összefüggések megértése.
- Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájáruljon a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a kritikai gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés és az európai tudat erősítésére.

Feladatok:

- A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti- és európai identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását.
- A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra, figyelembe véve a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.
- Kapjon központi szerepet a tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatai; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

- A tanítási-tanulási folyamatában a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezése.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.
- A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a kritikai és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát.
- A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak: az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a szociális és állampolgári kulcskompetenciák

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Az én világom	<p>Ismeretalkotás az egyén helyéről és szerepéről a szűkebb és tágabb környezetben. Kooperatív technikák alkalmazása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> időbeli és térbeli tájékozódás, szociabilitás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Családunk története</i> - A családi közösség, helyem a családban. - Élettörténetem: Ki vagyok én? - A család múltja és története. - Családfa. • <i>Az én városom, falum</i> - Elhelyezkedése, földrajzi fekvése. - Nevezetességei. - Hagyományai. - Gyógyvíz jelentősége, hatása településünkre • <i>A hazai táj. A helyi tudás</i> - Hazánk természeti értékei. • <i>Gyermekek, diákélet a múltban</i> - Az iskola története, múltja 	<ul style="list-style-type: none"> • Információgyűjtés a családról. • Családi ünnepekről beszélgetés. • Élettörténetről szóbeli beszámoló. • Érdekességek mesélése a családi legendáriumból. • Családi fényképekről beszélgetés. • A család lerajzolása, családtagok megnevezése. • Rajzos, fényképes családfakészítés.. • Képgyűjtés az adott településről. • Térképen való tájékozódás, különböző információk gyűjtése a településsel kapcsolatban. • Helytörténeti kiállítás látogatása. • Hivatalos honlapon történő tájékozódás. • Helyi hagyományokról, történelmi eseményekről információgyűjtés. • A településen élő (onnan elszármazott), a tanulóknak példaképül állítható híres emberek életútjáról beszélgetés, fényképes tablókészítés a legfontosabb információkkal. • Érdekességek gyűjtése az adott településsel kapcsolatban. • Beszélgetés a személyes és családi kötődésekről a téma tükrében 	<p>Család Unokatestvér Nagyszülő Dédszülő Rokonság Újszülöttkor Csecsemőkor Óvodáskor Kisiskoláskor Előd Ős Generáció Családfa Családi ünnep Település Város Falu Főváros Táj Haza Hagyomány Diákélet</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés hazánk legfőbb tájegységeiről, képek gyűjtése. • A nemzeti és a helyi közösség tudásbázisának feltérképezése – tablóképzés a pozitív értékek kiemelésével a legalapvetőbb ismeretek szintjén. • Képek gyűjtése, csoportosítása egyszerűbb szempontok figyelembevétel. • Rövid szépirodalmi szemelvényekből való tájékozódás, információgyűjtés. • Érdekességek gyűjtése a helyi iskola történetével kapcsolatosan. • Tablóképzés 	
Találkozás a múlttal	<ul style="list-style-type: none"> • Az időben való tájékozódási képesség fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési</i> fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - nemzettudat - empátia 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban</i> • <i>A paraszti ház és háztartás, a ház népe</i> <ul style="list-style-type: none"> - Falusi élet a múltban. • <i>A hétköznapiak rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel)</i> <ul style="list-style-type: none"> - A régmúlt idők étkezési szokásai. - Ruházkodás a régmúlt időkben. - Az emberek mindennapjai 	<ul style="list-style-type: none"> • Fényképek gyűjtése a nagyszülőkről, dédszüleikről; beszélgetés a régmúlt idők mindennapjairól. • Használati tárgyak gyűjtése, bemutatása, azokról való beszélgetés. • Hasonlóságok és különbségek gyűjtése a modern idők mindennapjainak tükrében.. • Tájékozódás a hétköznapi életről régi képeslapok, használati tárgyak, reprodukciós nyomtatványok segítségével. • Lehetőség szerint látogatás tájházban. • A parasztház jellegzetességeinek azonosítása; közvetlen, illetve közvetett forrásból. 	<p>Nagyszülő Dédszüelő Falu Város Régmúlt Parasztház Háztartás Húsvét Pünkösöd Karácsony Vallás Vallásos ünnep Néphagyomány Hagyományörzés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete</i> - Húsvéti ünnepkör. - Pünkösdi ünnepkör. - Karácsonyi ünnepkör - Hajdúszoboszlói népszokások. • <i>Hitélet és közösségi élet</i> - Közösségek az ember világában 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés a paraszti háztartáshoz kötődő hagyományos életformáról. • Régi receptek gyűjtése. • Beszélgetés a táplálkozás kiemelt szerepéről, különös tekintettel az eltérő életformákra. • Információk gyűjtése a pedagógus által válogatott, egyszerűsített visszaemlékezésekből – az adatokból közösen napirend készítése. • A gazdag és szegény ember mindennapjainak összehasonlítása, párhuzam fölállítása napjainkhoz kötöten. • Az ünnepekhez kapcsolódó legfontosabb információk összegyűjtése, azokról való beszélgetés. • A néphagyományok lehetőség szerinti föllevenítése a szűkebb (esetlegesen tágabb) közösségben. • Egyszerűbb hagyományörző játékokkal való megismerkedés. • Beszélgetés az egyén szerepéről a közösségben. • Beszélgetés a hit szerepéről a vallásos emberek életében – példákon keresztül. • Beszélgetés az alapvető szabályok betartásáról. 	<p>Közösség Közösségi élet Értékteremtés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A közösség pozitív értékeinek összegyűjtése és megbeszélése. • Csatlakozási lehetőségek földterítése helyi értékteremtő közösségekhez. • A családi közösség szerepeinek feltárása szituációs játékok által 	
Örökségünk. hagyományaink, nagyjaink	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar kulturális örökségről való tájékozódás lehetőségének biztosítása. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - nemzettudat, - erkölcsi érzék 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az ősi magyar kultúra hagyatéka</i> • A magyarok őseiről • <i>Magyarok a történelmi és mai Magyarország területén</i> • <i>Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében.</i> • <i>A szomszédos országok.</i> • <i>Természeti és épített örökségünk, a szellemi kulturális örökség és a világörökség elemei</i> • <i>A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés a magyar őstörténetről, a legalapvetőbb tudás mentén. • Képek gyűjtése a magyar őstörténetről, annak továbbhagyományozásáról a népművészetben. • A témához kapcsolódó rajzkészítés. Múzeumlátogatás. • Érdekességek földterítése az írott forrásokból, különös tekintettel a nép nevére, nyelvére stb. • Beszélgetés a magyar tudomány és kultúra eredményeiről, különös tekintettel a nemzetközi hírnevet szerzett tudósokra és művészekre. • Ismeretterjesztő filmek, filmrészletek megtekintése a témával kapcsolatosan. • Tablókészítés. 	<p>Őstörténet Ősművészet Néphagyomány Nemzeti kisebbség Történelmi Magyarország Kárpát-medence Anyország Kulturális örökség Tudomány Kultúra</p>

Tanév végi eredmények:

- A tanuló ismerje Magyarország nemzeti hagyományait és értékeit.
- Legyen fogalmi kép arról, hogy a magyar kultúra az európai művelődés szerves részét alkotja; ismeretekkel rendelkezzen szűkebb és tágabb környezetének múltjáról és jelenéről.
- Hazánk főbb tájegységeit megtudja különböztetni, azokhoz kapcsolódva néhány jellegzetességről szóban és/vagy írásban, néhány mondatban be tud számolni.
- Ismerje lakóhelye nevezetességét, a gyógyvíz értékét.
- Legyen tájékozott nagyszülei és szülei életéről; tudjon képet alkotni gyermek- és felnőttkorukról, különös tekintettel a régmúlt idők hétköznapijaira, ünnepnapjaira.
- Ismerje közvetlen környezetének népszokásait, azokat tisztelje és őrizze.
- Rendelkezzen ismeretekkel a történelmi Magyarország területén élő honfitársaink múltjáról és jelenéről; a magyarlakta területeken élő közösségek értékteremtő munkájáról.
- A magyar kultúra és tudomány világban elfoglalt helyéről alapvető ismeretekkel rendelkezzen, a nemzetközi hírnevet szerző művészek és tudósok közül néhányat meg tudjon nevezni, munkásságuk iránt érdeklődjön. Folyamatosan erősödő nemzeti identitástudattal rendelkezzen.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TÖRTÉNELEM ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

TÖRTÉNELEM

5-8. évfolyam

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület a felső tagozatban ismerteti meg a tanulókkal a múlttól való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, a hon- és népismeret és az állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára a fő témakörök megismeréséhez és a tanulási eredmények eléréséhez.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókuszba helyezésére. A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

A műveltségi területen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A célcsoport tanulóinak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókuszba kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a mérlegelő és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok			
	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	2	1
Éves óraszám	72	72	72	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám			
	5.	6.	7.	8.
Személyes történelem. Kereszténység	24			
Fejezetek az ókor történetéből	28			
A középkor világa	20			
Kalandozások és honfoglalás, a magyarok eredete, képek és portrék az Árpád-kor és a XIV-XV. század történetéből, a középkori magyar állam		40		
Új látóhatárok: földrajzi felfedezések, a vallási megújulás, az új világkép kialakulása		10		
Magyarország a XVII–XVIII. században		22		
Történelmi áttekintés			8	
A forradalmak kora			14	
A modern kor születése: a nemzeti eszme és a birodalmak kora			10	
Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében			30	
Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében			10	22
Régiók története, mérlegen a magyar történelem: lábnyomaink a nagyvilágban; amagyar megmaradás kérdései				14
Összes óra	72	72	72	36

Célok:

- A tantárgy általános célkitűzése, hogy az 1-4. évfolyamon megalapozott társadalmi ismeretekre építve tárja a tanulók elé, valamint ismertesse meg velük a társadalomban élés múltbeli és jelenkori történéseit, lehetőségeit.
- Tudatosodjon a tanulóknál, hogy a történelem tényei, eseményei az ember megjelenésének kezdeteitől egymással összefüggésben, társadalmi keretek között mennek végbe, és a különböző társadalmak többféle szintű, minőségű társadalmi-, emberi létezését biztosítanak.
- A tanuló jusson szakszerű, reális történelmi ismeretekhez.
- Alakuljon ki a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.
- Segítse az oktatás az érzelmileg is megalapozott éazonosság-tudat, valamint a nemzeti és európai identitás kialakulását.
- Járuljon hozzá a humán szocializációs, rehabilitációs folyamat eredményességéhez.

Feladatok

- A tér-idő tájékozódási képesség fejlesztése, az időbeli viszonyítás képességének kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezetben való eligazodás képességének fejlesztése.
- A különböző társadalmak jellemző kultúrájának, életmódjának megismertetése.
- Érzékeltetni, majd megértetni a tanulókkal az egymást követő időben végbemenő változások folyamatát, a történeti fejlődést.
- Megláttatni az ok-okozati összefüggéseket.
- Képessé tenni a tanulókat következtetések levonására, véleménynyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját, önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- Auditív és vizuális észlelés, verbális, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet.
- Megfigyelő-, időbeli és térbeli tájékozódási-, és kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
- A megkülönböztetés, az azonosítás, az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása a perceptív cselekvéses gondolkodás fejlesztése érdekében.
- Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. Cselekvések belső összetevése.
- Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége. Elfogadó- és elutasító attitűd.

Oktatási szakaszok jellemzői:

5-6. évfolyam:

Az alsó tagozat tudásanyagára építve kell megismertetni a tanulókkal az emberi közösség történetét, továbbá ezen történések jelennel való kapcsolatát. A tanulásban akadályozott tanulók képességeit figyelembe véve kell bemutatni a történelem eseményeit, különös tekintettel az összefüggésekre. A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a pontos tájékozódást térben és időben, a nemzeti identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra. Ebben a szakaszban ismerkednek meg a tanulók a történelmi időszámítással, a történelmi korokkal és szinterekkel. A különböző képek, szemléltetések, digitális tananyagok segítik a tájékozódást a történelmi korokban. A történelmi képzetek helyes kialakítását dramatikus technikák alkalmazása segíti. Az ismeretanyag lehetőséget ad a kort jellemző mítoszok és mondák, művészeti és zenei értékek megismerésére. A több irányból történő demonstrálás segíti elő a tanulásban akadályozott tanulók számára, hogy megismerjék, a különböző történelmi korok társadalmában

hogyan éltek az emberek. A célcsoportozáshoz tartozó tanulók időbeli tájékozódásának fejlesztésekor hangsúlyt kell fektetni a múlt, a jelen és a jövő közötti viszonyításra – elsősorban a mindennapi élet eseményeire utalva. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen erősödik a tanulók időről alkotott képzelete, az események sorrendje közötti összefüggések felismerése. Az időről alkotott képzetek kialakítását segíti az időszalag. A történelmi színtereken keresztül a tanulók téri tájékozódása fejlődik, elsősorban történelmi térképek segítségével.

7-8. évfolyam:

A történelem tanításának alapvető célja ebben a szakaszban nemzeti történelmünk kiemelkedő eseményeinek felelevenítése a mérlegelő gondolkodás tükrében. A társadalmak kialakulásának történelmi körülményei, azok működésének sajátosságai felkészíti a tanulókat a történelmi múlt értelmezésére, egyúttal a társadalmi jelenségek közötti hatékony eligazodásra. A tanítás-tanulás folyamatában központi cél, hogy felébressze az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a társadalom kérdései iránt való érdeklődést, elősegítse a diákok hazaszeretetének további erősödését, továbbá hozzásegítse őket ahhoz, hogy elfogadják Magyarország jogilag szabályozott demokratikus értékeit.

A Történelem és állampolgári ismeretek műveltségterület tanítás-tanulás folyamatán belül a tanulók célcsoportjára való tekintettel a képességek, jártasságok és készségek formálása az ismeretszerzés gyakorlatában történik. A történelem tananyagának elsajátítása során a diák megismeri, hogy a történelem eseményei az ember megjelenésének kezdetétől fogva egymással összefüggésben, társadalmi keretek között mennek végbe. A műveltségterület tartalmának elsajátítása során tényszerű, valós és alkalmazható ismeretekhez jut, és képességének megfelelően gyarapítja tudását. Kialakul a tanuló pozitív attitűdje a történelmi múlthoz, erősödik nemzeti identitása.

A kompetencia alapú tanítási-tanulási folyamat során kiemelt szerepet kap a tér- és időbeli tájékozódási képesség fejlesztése, valamint az időbeli viszonyítás képességének kialakítása; a különböző társadalmak kultúrájának és életmódjának megismertetése; az ok- okozati összefüggések megláttatása, különös tekintettel az egymást követő időkben a történelmi-történelmi változásokra. A tanulókat képessé kell tenni a következtetésekre, a véleménynyilvánításra, az észszerű vitára, az alapvető történelmi-társadalmi törvényszerűségek felismerésére.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes történelem. Kereszténység	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi megismerés fogalmának kialakítása. • A kereszténység jelentősége. • Kooperatív technikák alkalmazása. • Képességfejlesztési fókuszok: • tér- és időbeli képességek • képzelet 	<ul style="list-style-type: none"> • Személyes történelem <ul style="list-style-type: none"> - A címer, zászló, pecsét jelentősége, az idő mérése. • Az Ószövetség népe <ul style="list-style-type: none"> - Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes • Újszövetségi történetek <ul style="list-style-type: none"> - A keresztény vallás kialakulása és elterjedése. - Jézus Krisztus születése. - Krisztus Pilátus előtt. - Az utolsó vacsora. - A feltámadás. • Az őskori ember világa <ul style="list-style-type: none"> - Az ember megjelenése és elterjedése a Földön. - A barlanglakó és a termelő ősember. - A tűz szerepe az emberiség történetében. - Földművelés, állattenyésztés. - Cserekereskedelem 	<ul style="list-style-type: none"> • A családi közösség. Helyem a családban, saját élettörténet, a család múltja, története, generációk. A családfa. Az iskolai közösség. Az iskola múltja, története. • Szülők személyi adatai (lakcím, név, foglalkozás, életkor). • Személyes adataim. • Tájékozódás a térképen. • Idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel. • Időbeli relációk: a jelen, a múlt és a régmúlt megkülönböztetése. • Térbeli relációk: tájékozódási pontok keresése a térképen. • Hazánk történelmi zászlóinak és címereinek megismerése, a pecsét fogalma, jelentősége. • A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása, megkülönböztetése, összehasonlítása. • Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása, megkülönböztetése. • Ó- és újszövetségi történetek megismerése. 	<p>Család Generáció Jelen Múlt Címer Zászló Pecsét Isten Föld Ég Növény Állat Régészet Ősember Barlanglakó Őskor Időszámítás Jézus Krisztus Történelem</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Fejezetek az ókor történetéből	<ul style="list-style-type: none"> • A nagy ókori társadalmak és hatásuk bemutatása. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - tér- és időbeli tájékozódás, - képzelet 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az ókori keleti kultúrák.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az ókori kelet mezőgazdasága, társadalma, az emberek mindennapi élete. - Hitvilág. • <i>Az ókori Görögország – istenek, hősök, tudósok, művészek és az olimpia</i> <ul style="list-style-type: none"> - Történetek a görög mondavilágból. - Az ókori olimpiai játékok. • <i>Az athéni demokrácia és a görög-perzsa háborúk</i> <ul style="list-style-type: none"> - A legjelentősebb görög városállam: Athén. - Az ókori görögök mindennapjai. - A görög-perzsa háborúról: a marathóni csata (Kr. e. 490). • <i>Hadvezérek, csaták, uralkodók az ókori Rómában</i> <ul style="list-style-type: none"> - A római hadsereg és a katonák élete. - Róma fénykora. - Julius Caesar. - Augustus császár. 	<ul style="list-style-type: none"> • Időábrázolás síkban és térben (időszalag-időtorony). • Történet olvasása, feldolgozása. • A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása. • Csata modellezése. • Helyszínek megkeresése a térképen. • Tematikus képanyagok elemzése. • Egyiptomi építészeti emlékekkel kapcsolatos képek gyűjtése, a hitvilágukkal kapcsolatos egyes történetek átbeszélése. • Antik és modern – összehasonlításra épülő feladatok a tudomány, a művészetek és a sport témakörében. • Beszélgetés az olimpiai eszméről. • Történet olvasása Athénről. • A görög főváros antik történelmi emlékhelyeinek képről történő felismerése. • Az ókori Róma nevezetes épületeinek bemutatása. • Bepillantás az ókori Róma mindennapjaiba: öltözködés, szórakozás, társasági élet, rabszolgapiac, iskola (beszélgetés, életképek modellezése, illusztrációkészítés). • A római hadsereg bemutatása – beszélgetés alapvető szempontok szerint a hadviselés 	<p>Időszalag Nílus Fáraó Piramis Hellász Marathón Olimpia Athén Városállam Róma Itália Gladiátor Légió Provincia Pannónia Aquincum</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Rómaiak hazánk területén. - A Római Birodalom bukása. 	<p>legfontosabb elemeiről: fegyverek, stratégia, emberi tényezők (katonák).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztrációk készítése. • Pannónia provincia helyzetének, szerepének megismerése a Római Birodalom területén. • A bukás okainak közös feltárása. 	
A középkor világa	<ul style="list-style-type: none"> • A ciklusosság megismertetése a történelmi korszakok tükrében. Nézőpontváltás alkalmazása. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - tér- és időbeli képességek, - képzelet 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A nyugati és a keresztény államiság főbb jellemzői</i> - A hunok szerepe a Római Birodalom hanyatlásában • <i>Az iszlám vallás, az arab hódítás kul-turális hagyatéka</i> (A legalapvetőbb ismeretek szintjén.) • <i>A középkori élet szinterei és szerep-lői (uradalmak, kolostorok, városok, egyetemek)</i> - Céhmasterék és kereskedők. - Mindennapi élet a középkori várak-ban. - Kolostori élet: történetek az egyház szerepéről. - A lovagi életmód és a keresztes hadjáratok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Történetek olvasása, megbeszélése. Explorációhoz kötött tevékenységek. • A vallások mint különböző kultúrák közvetítői – csoportosítások, fogalomgyűjtések – különös tekintettel a tanulói célcsoport eltérő tanulási képességeire. • A középkori világ vezető vallásainak összehasonlítása. • Adatok leolvasása térképről. • Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása. • A középkor különböző társadalmi csoportjai – fogalmakhoz, azonosságokhoz és különbségekhez kötődő feladatok. • A szerzetesi életmód modellezése. Európa legjelentősebb középkori városainak megkeresése a térképen. • A középkori város mint kulturális színtér bemutatása. 	<p>Vallás Kereszténység, iszlám Hun Király Nemes Jobbággy Lovag Lovagi torna Pápa Latin nyelv Szerzetes Kolostor Város Hadviselés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A hadviselés és a vallások kapcsolatának felismerése a középkori kereszténység tükrében. • A lovagi életmód – a lovagokhoz kapcsolódó eszménykép bemutatása – illemszabályok a gyakorlatban. • A lovagi tornák modellezése 	

Tanév végi eredmények:

- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között.
- Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról.
- Ismerje fel a tanult korokat képről: ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket.
- Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Értékelje a Biblia jelentőségét, tudjon elmondani bibliai történetet.
- Mondja el önállóan a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Tudja a tanult eseményeket időrendbe rendezni.
- Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.
- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt képről, filmről.
- Tudja leolvasni, megmutatni a Képes Történelmi Atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket.
- Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit.
- Tudjon érzelmileg azonosulni a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével.
- Legyen képes saját életét belehelyezni családjá, hazája és az emberiség történelmébe.
- Tudja, hogy a történelmi események nem csak időben történnek, hanem helyhez kötöttek.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Kalandozások és honfoglalás, a magyarok eredete, képek és portrék az Árpád-kor és a XIV-XV. század történetéből, a középkori magyar állam	<ul style="list-style-type: none"> • Fogalomalkotás a magyar nemzettörténet legfontosabb eseményeiről. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - térbeli- és időbeli tájékozódás - történelmi gondolkodás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról</i> <ul style="list-style-type: none"> - A magyarok eredete. - Rege a csodaszar-vasról. - Vérszerződés. - A Kárpát-medence a honfoglalás előtt. - Honfoglalás, letelepedés. - Kalandozó hadjáratok. • <i>Az államalapítás: Géza és Szent István</i> <ul style="list-style-type: none"> - Géza fejedelem. - (Szent) István, Magyarország királya. - Államalapítás. - Koronázási ékszerek. • <i>Az Árpád-ház uralkodói, szentjei</i> <ul style="list-style-type: none"> - I.(Szent) László, a lovagkirály. - Szent Imre herceg 	<ul style="list-style-type: none"> • A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. • Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. • Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. • Illusztráció készítése. • Múzeum, tájház, emlékmű látogatása. • Tablókészítés. • Adatok leolvasása térképről. • Időszalagon, időtornyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. • Rajzos történelmi napló készítése. • A lakóhely történelmi emlékhelyeinek fölkeresése. • Látogatás az Országházban, a koronázási ékszerek megtekintése. • Jelképek ábrázolása kézműves technikákkal. • Történelmi szituációk bevonásával tananyag, tananyagrészek elmondása. • A jelentős történelmi személyiségekről három-négy mondatos beszámoló készítése. Szövegalkotás képről, képsorozatról. • Tárgyi emlékek gyűjtése, válogatása. 	<p>Vándorlás Honfoglalás Urál-hegység Levédia Etelköz Kárpát-medence Államalapítás Állam Koronázási ékszer Szent Lovagkirály Törvény Hódítás Gazdaság Diadal Csata Királyi udvar Szabad királyi város Mezőváros Bányaváros Reneszánsz</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Szent Gellért - Árpád-házi Szent Margit - Könyves Kálmán. - II. András. - A királyi dekrétumok szerepe a nemzettörténetben - IV. Béla. • <i>Nagy Lajos, a hódító és törvényhozó</i> - Anjou-házi királyok: Károly Róbert és Nagy Lajos - Gazdasági intézkedések - Mindennapi élet az Anjou-házi királyok idején • <i>Hunyadi János a törökellenes küzdelmek élén</i> - A nándorfehérvári diadal • <i>Hunyadi Mátyás portréja</i> - Az igazságos Mátyás - Élet Mátyás király udvarában - Élet a Mátyás-kori városokban 	<ul style="list-style-type: none"> • Játéktevékenységek a lovagi életmód reprezentációjának érdekében. • Tárgyi és írásos történelmi emlékek felismerése, csoportosítása. • A különböző várostípusok jellemzőinek csoportosítása. • A külső veszélyek felismerésének szerepe az ország életében. • A törökök és a magyarok motivációinak felismerése, megfogalmazása. • A Mátyás királyról szóló mesék erkölcsi tanulságai. • A reneszánsz erények megfogalmazása szépirodalmi szemelvények tükrében. • A történelmi szituációk eljátszása. • A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. • Szövegértési feladatok megoldása. • Különböző élethelyzetek bemutatása, jellemzőinek összehasonlítása. • A törökök és a magyarok motivációinak felismerése, megfogalmazása. 	<p>Erény</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Új látóhatárok: a földrajzi felfedezések, a vallási megújulás; az új világkép kialakulása	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kauzális gondolkodás - képzelet - térés időbeli tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A nagy földrajzi felfedezések</i> <ul style="list-style-type: none"> - Amerika felfedezése. - Felfedezők és hódítók. • <i>Vallási újítók – reformáció és katolikus megújulás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Történetek a kor emberének gondolkodásáról; - Reformáció és ellenreformáció. 	<ul style="list-style-type: none"> • Történelmi szövegek olvasása, feldolgozása a nagy földrajzi felfedezőkről. • Időszalagon, időtornyon Amerika fölfedezésének meghatározása – jelenhez való viszonyítása. • Atlaszhasználat – helyszínek megkeresése a térképen; adatok olvasása térképről. • Református és katolikus templom látogatása, a hasonlóságok és eltérések megfigyelése. • Az alkotmányos királyság múltja és jelene – képek csoportosítása, jellemzők összehasonlítása és megkülönböztetése. • Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása. • A gyarmatosítók és az őslakosok ellentétének megvilágítása különböző szituációs játékokon keresztül. • A különböző keresztény vallási irányzatok jegyeinek megkülönböztetése, szóképek csoportosítása. • Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása elemi szinten. 	Felfedezés Világmindenség Távcső Mikroszkóp Kolumbusz Kristóf Vallás Reformáció Ellenreformáció Katolikus Protestáns Királyi udvar Felvilágosodás Gyarmat Gyarmatosító Őslakó Függetlenségi harc
Magyarország a XVII-XVIII. században Lakóhely ismerete	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi megismerés eszközeinek, módszereinek kialakítása és fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A mohácsi csata és következményei</i> <ul style="list-style-type: none"> - A mohácsi vész előzményei – a Dózsa-féle parasztháború - A mohácsi vész 	<ul style="list-style-type: none"> • Történetek olvasása, feldolgozása. • Végvárak megkeresése a térképen. • Tinódi históriás énekeinek hallgatása kortárs lantművészek előadásában. 	Végvár Vitéz Szablya Lant

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - képzelet - tér-és időbeli tájékozódás. • A múlt értékeinek megismerése • Környezetünk történelme 	<ul style="list-style-type: none"> - A három részre szakadt Magyarország • <i>Végvári küzdelmek</i> - Szigetvár, Eger. Drégelyvár, Kőszeg. • <i>Bocskai István és a hajdúk</i> - Bocskai szerepe a magyar reformációban. • <i>Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Bethlen Gábor idején</i> - Erdély népei, tájai, kultúrája - Bethlen Gábor uralkodása • <i>Zrínyi Miklós, a hadvezér</i> - Zrínyi Miklós hadjáratai és tervei a magyar hadsereg megteremtése • <i>A Rákóczi-szabad-ságharc kiemelkedő személyiségei, céljai</i> - Zrínyi Ilona, Munkács hős asszonya. - Thököly Imre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bocskai Istvánról, Bethlen Gáborról történet feldolgozása. • A végvárakról rajz, makett készítése. • hős várkapitányok jellemzése, tulajdonságok csoportosítása. • Művészeti alkotások gyűjtése az eseményekről. • Események sorrendbe helyezése. • Drámajáték – II. Rákóczi Ferenc életének földézése. • Bécs, Bécsújhely, Sárospatak, Kassa városainak megmutatása a térképen. • Kurucok és labancok – történet feldolgozása. • Részletek megtekintése kapcsolódó történelmi filmekből. • A lakóhely ismerete: településformája, természeti szépségei, gazdasági értékei. • Kulturális értékek, hagyományok ápolása. • Népművészeti, történelmi emlékek, emlékhelyek. • A hajdúk eredete és megjelenése – Bocskai István. • Török pusztítás Hajdúszoboszlón. • Műemlékek, műemlék jellegű épületek városunkban. 	<p>Tinódi Lantos Sebestyén Önálló magyar hadsereg Politikus Költő Hadvezér Buda visszafoglalása Minaret Mecset Dzsámi Hajdú Kuruc Labanc Históriás ének Település Népművészet Emlék Csergetés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - II. Rákóczi Ferenc élete. • <i>Buda visszafoglalása, Magyarország a Habsburg Birodalomban</i> - Buda visszafoglalása • <i>Lakóhely</i> • <i>Népművészet</i> • <i>Történelmi emlékek lakóhelyünkön</i> 		

Tanév végi eredmények:

- A tanuló ismerje lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit.
- Legyen képes ezek rövid, szöveges bemutatására.
- Tudjon biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerje és használja a lakóhely művészeti és kulturális szolgáltatásait.
- Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről.
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen tanulságokra.
- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit.
- Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaggal kapcsolatban.
- Tudja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni.
- Legyen képes a jártasság szintjén használni a Képes Történelmi Atlaszt.
- Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.
- Ismerje Hajdúszoboszló rövid történetét, keresse fel a városa nevezetességeit.
- Legyen büszke arra, hogy városunk lakója.
- Ismerje és ápolja a hagyományokat.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Történelmi áttekintés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - vizuális és auditív emlékezet - analitikus és szintetikus gondolkodás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A történelem forrásai és a történelmi időszámítás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Óskori társadalmak. • <i>Az ókori társadalmakról tanultak átisméltése</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az ókori Kelet. - Az ókori Görögország. - Az ókori Róma. • <i>A középkori Magyarország-ról tanultak átisméltése (korai szakasz, érett szakasz, késői szakasz)</i> <ul style="list-style-type: none"> - Árpád-házi királyok. - Anjou-házi királyok és a Hunyadiak. - Hazánk három részre szakadása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Időszalag készítése, a történelmi források megnevezése a tanult történelmi korokból. • A régész eszközeinek megnevezése. Múzeumlátogatás, őskori leletek megtekintése. • Térképről leletek helyének leolvasása. • A zsákmányoló és a termelő ősember életmódjának összehasonlítása. • Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. • Tárgyi emlékek fölismerése az ókorból, különös tekintettel az ókori Kelet, Görögország és Róma hagyatékaira. • A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás. • Térképhasználat. • Adatok leolvasása időszalagról, időtoronyról. • A vándorlás és honfoglalás állomásainak megnevezése. • Múzeumlátogatás, a koronázási ékszerek megtekintése. • Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematikus feladatlapok megoldása. 	<p>Az ötödik-hatodik évfolyamon megismert fogalmak.</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Forradalmak kora	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzettudat és az állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kauzális gondolkodás - hazaszeretet 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A francia forradalom vívmányai és árnyoldalai</i> <ul style="list-style-type: none"> - A nagy francia forradalom – a polgári átalakulás kezdete. • <i>Az ipari forradalom találmányai</i> <ul style="list-style-type: none"> - Ipari találmányok és feltalálók. • <i>A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth, Kölcsey, Wesselényi)</i> <ul style="list-style-type: none"> - A polgárosodás Magyarországon. • <i>A forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai</i> <ul style="list-style-type: none"> - Gróf Széchenyi István élete és munkássága. - Kossuth Lajos élete és munkássága - A magyar nyelv hivatalossá tétele. - Az 1848. március 15-i események Pesten. - Az első független magyar kormány megalakulása, intézkedései. 	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi események időrendi sorrendbe rendezése. • Adatok olvasása térképről. • Gyűjtőmunka a történelmi személyiségek életéről. • Dramatikus technikák: vita a társadalom különböző csoportjai képviselőinek szerepében. • Érvek ütköztetése. • Plakátkészítés a francia forradalom jelszavaival. • Fogalomalkotás az újkori társadalom és gazdaság jellemzőiről. • Információgyűjtés a gőz erejéről. • Ismeretanyagok gyűjtése a történelmi anyagokhoz, beszámoló készítése Mária Terézia koráról. • Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. • Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókérték és képek segítségével. • A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. • A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. 	<p>Nemzetállam Függetlenségi harc Polgár Szabad paraszt Munkás Törvényhozás Országgyűlés Gőzgép Gőzmozdony Gőzhajó Gyáripár Vasúthálózat Gőzeke Vetésforgó Reform Haladó gondolkodás Nemzeti megújulás Magyar nyelv Magyar tudományos akadémia Törvényjavaslat Törvény Pákozdi csata Tábornok Trónfosztás Világosi fegyverletétel Aradi vértanúk</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A szabadságharc legfontosabb eseményei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. • Képvetítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere. • Részvétel helytörténeti sétákon a reformkorhoz kötődő emlékhelyekhez. • Öltözékek, viseletek megnevezése és bemutatása. • Időszalag, térkép használata. • Események képei – időrendben történő csoportosítás. • Az első független magyar kormány bemutatása, adatok gyűjtése a miniszterekről. • Múzeumlátogatás az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc eseményeihez kapcsolódóan. • Feladatlapok megoldása. • Interaktív tananyagok alkalmazása lehetőség szerint. • Az aradi vértanúkról adatok gyűjtése, megemlékezés a hősről. 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>A modern kor születése: a nemzeti eszme és a birodalmak kora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzeti, hazafias érzelmek szerepének bemutatása a nemzetállam életében. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kritikai gondolkodás - kauzalitás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az egységes nemzetállamok létrejötte</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az olasz nemzetállam létrejötte. - Az egységes német állam magalakulása. • <i>Polgárháború az Egyesült Államokban</i> <ul style="list-style-type: none"> - A rabszolgaság eltörléséért vívott harc. • <i>A megtorlás és a dualizmus Magyarországon</i> <ul style="list-style-type: none"> - A megtorlás a szabadságharc után - A kiegyezés tartalma és jelentősége - Tisza István és Tisza Kálmán munkássága • <i>Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az Osztrák-Magyar Monarchia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtőmunka a könyvtárban. • Adatok gyűjtése térképről. • Adatok leolvasása időszalagról, időtoronyról – évszámok bejelölése. • Információk gyűjtése a XIX. század polgárainak mindennapjairól. • Történelmi események időrendi sorba rendezése. • Magyarok mindennapjai a szabadságharc leverése után – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények hozzáfűzésével. • Drámajáték – a néma ellenállás megjelenítése a Habsburg elnyomás idején. • A kiegyezés pozitív következményei – fogalmak azonosítása, csoportosítása, megkülönböztetése Magyarország és Ausztria szempontjából. • Budapest fejlődése a XIX. század második felében – épületek azonosítása korabeli képekről. • A kiegyezéshez kötődő történelmi személyiségekről adatok, képek gyűjtése (Deák Ferenc, Ferenc József, Erzsébet királyné). 	<p>Rémuralom Teljhatalom Önkényuralom Néma ellenállás Osztrák császár Magyar király Osztrák-Magyar Monarchia Tőke Bank Vasúthálózat Gőzmalom Gőzeke Gőzcséplőgép Hajógyártás Mozdony- és vagongyártás Budapest Világváros Városliget Operaház</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági-társadalmi változások – fogalmak csoportosítása, egyeztetése. • A változások szerepének felismerése az emberek életében. • A vasúthálózat fejlődése – adatok, képek gyűjtése a XIX. század második felének magyar vasútépítéséről. 	
<p>Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi tanulás képességének fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - empátia - kritikai gondolkodás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az első világháború előzményei. - Az első világháború kirobbanása. - Hazánk részvétele az első világháborúban. Az első világháború főbb eseményei. - Öszirózsás forradalom. - Tanácsköztársaság. • <i>Trianon és következményei</i> <ul style="list-style-type: none"> - Az Osztrák-Magyar Monarchia fölbomlása. - A trianonibékediktátum és következményei • <i>Diktatúrák és diktátorok Európában</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtőmunka a könyvtárban a „nagy háborúról.” • Az Antant és a Központi hatalmak országainak csoportosítása. • Térképhasználat. • Helyszínek, adatok leolvasása a történelmi térképekről. • Háborús frontvonalak meghatározása. • Képek gyűjtése, csoportosítása folyóiratokból. • A gyűjtemény alapján rövid fogalmazás készítése. • Adatok leolvasása időszalagról, időtoronyról – évszámok bejelölése. • Játékfilm-részlet (pl. Nyugaton a helyzet változatlan), dokumentumfilm-részletek megtekintése előzetes szempontok alapján. • Információk gyűjtése a XX. század első felében élt polgárainak mindennapjairól. 	<p>Világháború Antant Központi hatalmak Állóháború Front Tank Köztársaság Tanácsköztársaság Trianoni békeszerződés Bank Munkanélküliség Fasizmus Nemzetiszocializmus Zsidótörvény Koncentrációs tábor Deportálás Don-kanyar Nyilas hatalomátvétel</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Totális diktatúrák: a kommunista Szovjetunió; a nemzetiszocialista Németország • <i>Politikus portrék a két világháború közötti Magyarországon</i> - Magyarország a két világháború között – Horthy Miklós kormányzó. • <i>A második világháború jellemzői és következményei</i> - A második világháború kirobbanása. - A második világháború főbb eseményei, technikai újításai. - A második világháború befejezése. - A párizsi békeszerződés. • <i>Magyarország a második világháborúban</i> - Hazánk helyzete a második világháború előtt: a békés revízió - Hazánk szerepe a második világháborúban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Történelmi események időrendi sorba rendezése. • Fiktív levél írása a frontvonalról. • Frontok modellezése terepasztalon – a villámháború és az állóháború fogalmának kialakítása. • Az országhatárokon belül és kívül élő magyarok mindennapjai a trianoni döntést követően – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények hozzáfűzésével. • A személyes vélemény és a tény megkülönböztetése. • A gazdasági válság megfogalmazása, jellemzőinek csoportosítása. • Mindennapi élet modellezése a nagy gazdasági világválság idején. • Dramatikus technikák alkalmazása – szituációs játékok. • Érvek megfogalmazása a fajgyűlölettel, idegengyűlölettel szemben. • A fasiszta és a szövetséges országok csoportosítása. • Bekövetkezett változások felismerése a háborús kronológia áttekintésével. A II. világháború hadieszközeinek megnevezése. 	<p>Atombomba Hirosima</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A Don-kanyar magyar katonái: megemlékezés a hősi halottakról. • <i>A holokausztt Európában és Magyarországon</i> - Hazánk német megszállása. - Deportálás. - Koncentrációs táborok Európában. 	<ul style="list-style-type: none"> • Háborúellenes plakát készítése. • Fasiszta eszmék felismerése. • Antifasiszta, háborúellenes versek gyűjtése, felolvasása. • Tablókészítés. • Játékfilm-részlet (pl. Schindler listája), dokumentumfilmek megtekintése, megbeszélése. • A világháborúhoz kötődő emlékhely felkeresése. • Életkép a koncentrációs táborokban – jellemzők gyűjtése. • Részletek olvasása, értelmezése Anna Frank naplójából. • Következtetések megfogalmazása a II. világháború eseményeinek tükrében, tanári irányítás mellett. 	
<p>Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi tanulás képességének fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - kritikai gondolkodás - kauzalitás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A megosztott világ: a hidegháború, az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése</i> - Hatalmi csoportosulások kialakulása a II. világháború befejezése után. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok, tényinformációk gyűjtése a XX. század második felében élt polgárok mindennapjairól. • Időszalag, időtorony alkalmazása, történelmi évszámok jelölése. • Tépről adatok leolvasása. 	<p>Hidegháború Keleti blokk Nyugati blokk Egyesült Nemzetek Szervezete</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Társadalmi ismeretek Lakóhely ismerete	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - empátia - kritikai gondolkodás 	<ul style="list-style-type: none"> • A lakóhelytől a nagyvilágig 	<ul style="list-style-type: none"> • A lakóhely társadalma – jellegzetes társadalmi csoportok a lakóhelyen. • A helyi közösségek tevékenysége a lakóhely életében, részvételi lehetőségek. • A helyi társadalom nyugalmit veszélyeztető csoportok – bűnözés, alkoholizmus, kábítószer. • A lakóhely népességének alakulása a történelem során. • A lakóhely nevezetességei, népszokások 	Lakóhely Háború Népeesség Veszélyeztető csoportok

Tanév végi eredmények:

- Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzi portrét egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről.
- Ismerjen fel a kor eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen róla vázlatot.
- Tudjon számot adni a tanult anyagról néhány mondatos szóbeli felelettel.
- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen, vitázzon a megismert tények alapján.
- Tudjon összefüggéseket említeni a világtörténelem és a magyar történelem eseményei között.
- Elemezze a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre megadott szempontok alapján.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat.
- Jártasság szintjén használja a Képes Történelmi Atlaszt.
- Tudjon megnevezni a tanuló lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje a nyugalmit veszélyeztető csoportok társadalmi, közéleti hatásait, utasítsa el a benne való részvételt.
- Kísérje figyelemmel a helyi televízió adásait.
- Legyen tájékozott a város jelentős eseményeiről.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi tanulás képességének fejlesztése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - kritikai gondolkodás - kauzalitás 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A kettéosztott Európa</i> - A berlini fal kiépítése. • <i>Magyarország a kommunizmus idején</i> - Rákosi Mátyás diktatúrája - Az emberek élete az 1950-es évek elején • <i>Az 1956-os forradalom és a Kádár-korszak</i> - Az 1956-os forradalom és Nagy Imre miniszterelnöksége. - A Kádár-korszak jellege (a megtorlástól a rendszer bukásáig) - A forradalom megtorlása. - A gazdasági reformok évei. - Az 1980-as évek vége, a Kádár-rendszer válsága. • <i>A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon</i> - Rendszerváltozás 	<ul style="list-style-type: none"> • Térképről adatok leolvasása. Rövidítések – fogalmak egyeztetése (pl. ENSZ, NATO, Varsói Szerződés). • A keleti blokk és a nyugati blokk országainak csoportosítása. • Mindennapi élet modellezése a demokratikus vezetés alatt álló és a szocialista vezetés alatt álló országokban. • A személyi kultusz jellemzőinek csoportosítása. • A tervgazdálkodás – rámutatás a hamis eszményekre egyszerű modellezéssel. • Tárgyi és írásos emlékek megtekintése az ötvenes évekből. • A személyi kultusz, a diktatúra, a pártállam jellemző jegyeinek fölismerése. • Évszámok jelölése időszalagon. • Szocialista iparvárosok jelölése térképen; rajz, makett készítése a gyárvárosokról. Címerek összehasonlítása a XX. század különböző korszakaiban. Jellemzők megkülönböztetése. Gyűjtőmunka – tárgyi emlékek a tárgyalt történelmi időszakokból. Látogatás az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó múzeumi kiállításon. 	<p>Hidegháború Keleti blokk Nyugati blokk ENSZ NATO Varsói Szerződés Földosztás Kisbirtokrendszer Koalíciós kormány Személyi kultusz Infláció Többpártrendszer Egypártrendszer Címerváltozás Diktatúra Pártállam Termelőszövetkezet Jegyrendszer Munkatábor Forradalom Szabadságharc Politikai fogoly Kölcsönfelvétel Eladósodás A többpártrendszer</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Az Alaptörvény és a mai magyar demokrácia • <i>Együttélés a Kárpát-medencében: a határon túli magyarok; a magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékfilm, dokumentumfilm megtekintése az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. • Képek gyűjtése, csoportosítása a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évek hazai életmódjáról. • A Kádár-korszak legfontosabb jegyeiről történő fogalomalkotás, a társadalmi berendezkedéshez kapcsolódó jellemzők rendezése, csoportosítása főfogalmak alá. • Csoportosítás tanári irányítás mellett: okok, melyek a kommunista hatalom összeomlásához vezettek. • Plakátképek bemutatása: a szovjet csapatok kivonulása Magyarország területéről. 	<p>újjáéledése A szovjet csapatok kivonulása</p>

Tanév végi eredmények:

- Ismerje fe, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.
- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata.
- Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes beszámolni az olvasottakról, a látottakról megfogalmazni saját véleményét.
- Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekből legyen képes ítéletalkotásra.
- Legyen képes önállóan felkészülni tankönyvből, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.
- Ítélje el a háborút, más népek leigázását, értékelje, hogy békében élhetünk.

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

8. évfolyam

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket.

Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

A tantárgy segítséget nyújt az erkölcsi nevelés terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését. A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Óraszám

Óraszám	Évfolyam
	8.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam
Társadalmi szabályok	10
Állampolgári ismeretek	14
Pénzügyi és gazdasági kultúra	12
Összes óraszám	36

Célok:

- Segítse az oktatás az érzelmileg is megalapozott énazonosság-tudat, valamint a nemzeti és európai identitás kialakulását.
- Járuljon hozzá a humán szocializációs, rehabilitációs folyamat eredményességéhez.
- A nemzeti azonosságtudat és a hazafiasság erősítése.

Feladatok:

- Megláttatni az ok-okozati összefüggéseket.
- Képesé tenni a tanulókat következtetések levonására, véleménynyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját, önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.
- Az állampolgári jogok és kötelezettségek megismertetése.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Társadalmi szabályok	<ul style="list-style-type: none"> • A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. • A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában. • Fejlesztendő képességek, területek <ul style="list-style-type: none"> - erkölcsi érzék - mérlegelő gondolkodás - tolerancia, elfogadás - beleérző képesség 	<ul style="list-style-type: none"> • Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog. • A jog szerepe az emberek mindennapjaiban. • Az emberi alapjogok. • A gyermekek jogai, diákjogok. • Hivatalos ügyeink (ügyintézés). • Ügyintézés a világhálón. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jogok és kötelességek a társadalomban - az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése. • Mindennapi ügyintézés modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok). • Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről-lépésre). • Tanulói tevékenység: <ul style="list-style-type: none"> - Beszélgetés az iskola házirendjéről - a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek. - A gyermekek helyzete a világban - beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjaikról. - A mindennapi élethez kötődő hivatalos ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése. - Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése). 	<ul style="list-style-type: none"> Szokás Hagyomány Illem Erkölcs Jog Norma Normasértés Illemszabály Ügyintézés Internet
Állampolgári ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz) 	<ul style="list-style-type: none"> • Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek. 	<ul style="list-style-type: none"> • A törvényhozó és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése. 	<ul style="list-style-type: none"> Államforma Köztársaság Királyság

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>kapcsolódó ismeretek).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. • Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közeleti szinten. • Fejlesztendő képességek, területek: <ul style="list-style-type: none"> - Merlegelő gondolkodás. - Kauzális gondolkodás. - Értékazonosulás, értékválasztás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország politikai intézményei. • Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, 	<ul style="list-style-type: none"> • A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése. • Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása. • Tanulói tevékenység <ul style="list-style-type: none"> - Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselő). - Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban. - Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása. - Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés). - Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoporthoz számára könnyen érthető hírekről . - Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. - A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól. - Kérdőívek, kérvények kitöltése. - Tablókészítés. 	<p>Demokrácia Demokratikus alapelvek Jelölt Jelöltállítás Választás Párt Kormány Törvényszék Parlament Híradó Média Vélemény Tény Közösségi portál Személyes adatok Állampolgári jogok és kötelezettségek Házasság Család Okmány Irat Úrlap Anyakönyv Igazolvány</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Pénzügyi és gazdasági kultúra	<ul style="list-style-type: none"> • A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. • Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt. • Fejlesztendő képességek, területetekí. <ul style="list-style-type: none"> - mérlegelő gondolkodás - életvezetési képesség - problémamegoldó gondolkodás 		<ul style="list-style-type: none"> • A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. • A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése. • Különböző fizetési módok modellezése. • A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. • A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. • Tanulói tevékenység: <ul style="list-style-type: none"> - A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés). - A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül. - Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása). - A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése 	Jövedelem Bevétel Kiadás Megtakarítás Rezsi Hitel Zsebpénz Pénz Bankjegy Érme Pénzromlás Biztosító Bank Bankkártya Részlet Törlesztés Árfolyam Kamat Tőke Vállalkozás

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			játékpénzek felhasználásával. - A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén. - A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről. - Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában.	

Tanév végi eredmények:

- Tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban.
- Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről.
- Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében.
- Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről;
- Utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TECHNOLÓGIA

A Technológia tanulási területen szerzett tanulási tapasztalatok közvetítésével a tanuló megismeri, hogy a korszakos jelentőségű technológiai találmányok miként változtatták meg a társadalom működését és a társadalmat alkotó egyének és csoportok mindennapi életét. Tanulmányai eredményeként a tanuló a technológiák ismeretére és magabiztos alkalmazására tesz szert a különböző társas környezetekben, otthon, a munkahelyen és a szabadidős közösségekben az elsajátított tudás és tudásalkalmazás lehetővé teszi, hogy tájékozott fogyasztóvá és a termelésben kezdeményezően részt vevő vállalkozóvá váljon, valamint mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait. Fontos cél, hogy a digitális technológiákat megfelelő színvonalon tudja alkalmazni munkájában, a mindennapi életben, továbbá ismerje ezeknek a globális kommunikációban betöltött szerepét, előnyeit, hátrányait és veszélyeit. A tanuló olyan ismeretekre és készségekre tesz szert, amelyek a tárgyak alkotásához, működő szerkezetek létrehozásához vezető egyszerű és összetett munkafolyamatok végrehajtására teszik alkalmassá.

A tanuló tapasztalatot szerez a munka világában szerepet játszó főbb készségekről, kompetenciákról, ezek fejlesztésének lehetőségeiről és módjáról. A Technológia tanulási terület olyan tantárgyakat kapcsol egymáshoz, amelyek eltérő tartalommal és célrendszerrel rendelkeznek, de szemléletükben közös vonásokat jelenítenek meg: a digitális kultúra, valamint a technika és tervezés.

A digitális kultúra tantárgy olyan kompetenciák megszerzését teszi lehetővé, amelyek a mindennapi életben nélkülözhetetlenek, és elősegítik az információs társadalom változásaihoz történő folyamatos alkalmazkodást. A tantárgy olyan naprakész ismeretek átadását és olyan készségek kialakítását teszi lehetővé, amelyek biztos alapot kínálnak a tanuló számára az információs társadalomba való sikeres beilleszkedésre. A tantárgy keretében végzett tevékenység biztosítja a digitális kompetenciák megszerzését, alkalmazását, egyúttal megteremti az elsajátított tudás aktív, önálló bővítésének a lehetőségét olyan ismeretekkel, melyek elérése a digitális kommunikációs csatornákon és eszközök igénybevételének segítségével valósulhat meg. A technológia és tervezés tantárgy a klasszikus és a korszerű, megújult technikai ismereteire alapozva a tanuló gyakorlati tevékenységét helyezi előtérbe. A tantárgyi tevékenység során teret kap a kétféle munka és a korszerű technológiára támaszkodó digitális anyagmunkálás. A hagyományokat és értékeket megőrző tartalom kiegészül a 21. században elvárt tudástartalmakkal. A tanulók olyan feladatokat kapnak, melyek tevékenységelemeinek végzése megvilágítja számukra, mit jelent a környezet szervezett átalakítása, miként járulnak hozzá a tudományos eredmények a technikai újításokhoz, milyen speciális tudást igényel a korszerű eszközök használata, milyen körülmények között lehetséges és milyen eredményekre vezet az emberi és gépi munkával végzett tevékenység. Az ember környezet átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, az ehhez kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdések feltárása, az etikus magatartás kialakítása a tudás elsajátításának elválaszthatatlan részét képezi.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

DIGITÁLIS KULTÚRA

3–8. évfolyam

A 21. század iskolarendszere a nevelés-oktatás során az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeket is felkészíti az információs kor kihívásaira. A tantárgy célja a Technológia műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai és digitális tudás alkalmazása más műveltségi területekben. Ennek során a megfelelő szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a mindennapi életben, és csökkenjen a digitális eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékoságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitel alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek a digitális technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, -feldolgozás, -tárolás és -átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitális adatbázis-rendszer és az oktatóprogramok célirányos használata során a tanulók önértékelési képességei fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és a közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé.

Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam					
	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	37	37	37	37

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám					
	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Digitális eszközök használata	5	3	8	7	5	4
Alkalmazói ismeretek	7	7	8	8	6	6
Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	14	14	8	8	14	15
Infokommunikáció, információs társadalom	6	8	8	9	7	7
Könyvtári informatika	4	4	4	4	4	4
Összes óraszám	36	36	36	36	36	36

Célok:

- Az informatikai műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai tudás alkalmazása más műveltségi területekben
- Informatikai szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a mindennapi életben, és csökkenjen az informatikai eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékoságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.
- A sérült megismerési képességek korrigálása a szín-, forma- és nagyságmémlékezet fejlesztése, az észlelés hibáinak korrekciója, annak ki- és felhasználása, hogy a tantárgy kiválóan alkalmas a percepciós hibák kialakulásának megelőzésére, a szerialitás, a finommotorikai készségek fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására. a tanulók sérült megismerési képességeinek kompenzálása.

Feladatok:

- A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton.
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához kell hozzásegíteni.
- Az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé.

- Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt
- Az IKT-eszközök használata közben fejlődjen a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége.
- Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, feldolgozás, tárolás és átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve.
- A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.
- Olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei.
- A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.
- A finommotorika tudatos fejlesztését szolgálja a kétkezes gépelés megalapozása.
- A megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség fejlesztésével a figyelem, a megkülönböztetés, az azonosítás képességének fejlesztése a tanulók egyéni képességeinek, haladási szintjének a figyelembe vételével.

Kompetenciák fejlesztése:

- Az informatika tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szókincse.
- A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszthető és gyakoroltatható.
- Az informatikai nevelés segíti az egészségvédelmi szokások helyes normáinak kialakulását, fejleszti a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességét.
- A tantárgyi fejlesztés során az alsó tagozatban történik a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező képességének, valamint problémamegoldó gondolkodásának alapozása, a megfigyelő, analizáló, rendszerező képességük fejlesztése.

- Az informatikai kompetencia fejlesztése közben a tanuló megismeri önmagát és saját lehetőségeit, a multimédiás technikák megismerése új lehetőséget nyit számára az ismeretszerzési folyamatban.
- A szociális kompetenciával szoros összefüggésben kerül sor a felnőtt élethez szükséges közügyekben való tájékozódás gyakorlására.

Oktatási szakasz jellemzői:

3-4. évfolyam

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés szintereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, feldolgozás, tárolás és átadás technikáinak elsajátításához – mindvégig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitálisadatbázis-rendszerek és az oktatóprogramok célirányos használata során az önértékelési képességeik fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé. Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. A kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

A digitális kultúra tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szókinccse. A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai, gondolkodási kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszhető és gyakoroltatható.

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési célja e szakaszban elsősorban a sérült megismerési képességek korrigálása. Annak ki- és felhasználása, hogy a tantárgy kiválóan alkalmas a percepció hibák kialakulásának megelőzésére, a szerialitás, a finommotorikai készségek fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására. A tantárgyi fejlesztés során az alsó tagozatban történik a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának alapozása, a megfigyelő, analizáló, rendszerező képességük fejlesztése.

5-6. évfolyam

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési célja a tanulók sérült megismerési képességeinek kompenzálása, a szín-, forma- és nagyságlemlékezet fejlesztése, az észlelés hibáinak korrekciója. A finommotorika tudatos fejlesztését szolgálja a kétkézes gépelés megalapozása.

A tantárgy alkalmas a szerialitás fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására, ezért feladata a megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség megerősítése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tantárgy adta lehetőségeket fel kell használni a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének fejlesztésére, valamint a problémamegoldó gondolkodás begyakorlására. A kommunikáció során törekedni kell a helyes nyelvhasználatra, az olvasási képesség tudatos erősítésére.

7-8. évfolyam

A digitális kultúra tantárgy sajátos fejlesztési céljai a finommotorika és a szem-kéz koordináció tudatos fejlesztésének folytatása, a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának további erősítése. A megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség fejlesztésével a figyelem, a megkülönböztetés, az azonosítás képességének fejlesztése a tanulók egyéni képességeinek, haladási szintjének a figyelembe vételével.

A válogatáshoz kapcsolódó feladatokban, az ítéletalkotás, döntés meghozatalában, az önálló indoklás kialakításában a pedagógusnak mind az önálló munkára, mind a segítséggel megvalósuló tevékenységre lehetőséget kell teremtenie.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Digitális eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt. • A használt alkalmazások kezelésének meg-ismertetése. • Alap-szintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében. • A tanulók informatikai szemléletének alapozása. • Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. • Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interaktív kapcsolattartás eszközei. • Alapvető informatikai eszközök. • Balesetvédelmi és egészségügyi előírások. • Használt informatikai alapfogalmak. • A számítógép részei és működtetésük: egér funkciói, billentyűzet funkciói, főbb részei. • Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek. 	<ul style="list-style-type: none"> • A számítógép részeinek (gépház, képernyő, billentyűzet, egér) megismerése. • Ismerkedés a számítógépek használatának balesetvédelmi és egészségügyi előírásaival, a számítógépek üzemeltetési rendjével. • Információ befogadása, fogalmak megjegyzése. • Egér használata: húzás és kattintás. • Ismerkedés a betű- és számbillentyűkkel. • A megismert alkalmazások indítása és futtatása. 	Számítógép Gépház Képernyő Billentyűzet Egér Program Húzás Kattintás Enter Irány

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. • Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. • Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése). 	<ul style="list-style-type: none"> • Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása 	<ul style="list-style-type: none"> • Grafikus felület eszközkészletének megismerése. • On-line kifestők használata. • Ábrák kiszínezése. • Személyhez kötődő egyszerű ábrák, rajzok készítése. 	<p>Rajzolóprogram Rajzeszköz Szöveg Ábra Információ Adat Írány</p>
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	<ul style="list-style-type: none"> • Az időbeli tájékozódás fejlesztése a mindennapi életben előforduló helyzetek sorrendiségének megfigyelése során. • Jelek, szimbólumok értelmezése. • Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök • Információ megjelenési formái: jelek, szimbólumok. • Algoritmizálás (és adatmodellezés) Algoritmusok adatai. • Adatbázisok 	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel a tanteremben szervezett irányjátékokban. • Mindennapi cselekvések utasítási sorrendjének felsorolása, sorrendbe állítása. • Események képsorainak sorba rendezése. • Képolvasás és beszéd pontos értelmezése. • Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása 	<p>Szimbólum Jel Napirend Sorrend Adatbázis</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Adatok gyűjtése, értelmezése, feldolgozása segítségével. • Néhány mindennapi adatbázis megismerése. 	
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> • Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése. • Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információkeresés, információközlési rendszerek • Az információs technológián alapuló kommunikációs formák • Médiainformatika • Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> • A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel. • Az informatika eszközrendszere alapvető használatának gyakorlása. • Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása. • Tájékozottság a gyermekek számára készített legális felületeken. • Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola weboldalával. • Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban 	<p>Média Elektronikus média Információforrás weblap (www) Weboldal Blog Személyes adat e-szolgáltatás Internet</p>
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár mint információforrás megismertetése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos) 	<ul style="list-style-type: none"> • Képességek, képeskönyvek nézegetése. 	<p>Könyvtár Tartalomjegyzék Szabadpolc</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárhasználati műveltség iránti igény felkeltése. • Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés 	<ul style="list-style-type: none"> • Az osztálykönyvtár • Az iskolai könyvtár. • A könyvtárhasználat szabályai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). • Látogatás az iskolai könyvtárban. • Érdeklődésnek, életkori sajátosságának megfelelő könyv kiválasztása. • Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. • Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására. 	<p>Szerző Író Könyvcím Ábécé Betűrend Betűrendes keresés</p>

Tanév végi eredményei:

- A számítógép fő részeinek ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata, „kommunikálás” a számítógéppel.
- A tanult informatikai alapfogalmak értése, használata.
- A sérült funkciók korrigálásának megkezdése.
- Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata.
- Próbálkozás a grafikus önkifejezésben.
- A szépség és összhang megfigyelése a rajzos modellekben.
- Motiváció erősödése a közhasznú információk gyűjtésében.
- Cselekvések sorrendiségének felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel
- Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.
- Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása.
- Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően.
- Tájékozódás az iskola könyvtárában segítséggel.
- Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Digitális eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Interaktív kapcsolattartás eszközei. Alapvető informatikai eszközök. Ismert „felhasználóba-rát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek. 	<ul style="list-style-type: none"> Funkcióbillentyűk megismerése: enter és iránybillentyűk (kurzorvezérlők) használata. Adott informatikai eszközök kezelése. A megismert alkalmazások indítása és futtatása. 	Számítógép Gépház Képernyő Billentyűzet Egér Program Húzás Kattintás Enter Írány
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése). 	<ul style="list-style-type: none"> Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés 	<ul style="list-style-type: none"> Kétkézes gépelést tanító program megismerése és folyamatos használata. Multimédiás programokban az egér használata. Adatok gyűjtése, értelmezése. Közvetlen környezetben található közhasznú információforrások felfedezése, megismerése. 	Rajzolóprogram Rajzeszköz Szöveg Ábra Információ Adat Írány
Problémamegoldás	<ul style="list-style-type: none"> Az időbeli tájékozódás fejlesztése a mindennapi 	<ul style="list-style-type: none"> A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ 	<ul style="list-style-type: none"> Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása. 	Szimbólum Jel

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
informatikai eszközökkel és módszerekkel	<p>életben előforduló helyzetek sorrendiségének megfigyelése során.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jelek, szimbólumok értelmezése. • Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése. 	<p>megjelenési formái: jelek, szimbólumok. Teknőcgrafika, irányjátékok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algoritmizálás (és adatmodellezés) 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekek által ismert jelek összegyűjtése. • Szimbólumok felfedezése a közvetlen környezetben. • Problémamegoldás próbálkozással • Egyszerű algoritmusok használata informatikai környezetben számítógépen. • Irányok, útvonalak követése • Egyszerű algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. 	<p>Napirend Sorrend Adatbázis</p>
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> • Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése. • Informatikai szemlélet formázása. • Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információkeresés, információközlési rendszerek • Az információs technológián alapuló kommunikációs formák • Médiainformatika • Iskolai weboldal, blog • Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai • Az e-szolgáltatások szerepe és használata 	<ul style="list-style-type: none"> • A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel. • Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása. • Tájékozottság a gyermekek számára készített legális felületeken. • Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola 	<p>Média Elektronikus média Információforrás weblap (www), weboldal Blog Személyes adat e-szolgáltatás Internet</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>weboldalával, blogjával, tartalmának megtekintése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Válogatás, válogatás magyarázata. • Személyes adatok fogalmának megismerése. • Saját adataik megadása. • Információ megbízhatóságának és veszélyeinek megismerése konkrét példa Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése • egyszervolt.hu weboldal, wikiped.hu, sulinet.hu, starlap.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása. dák.online.hu keresztül. 	
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár mint információforrás megismertetése. • Könyvtárhasználati műveltség iránti igény felkeltése. Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos) • Az osztály-könyvtár • Az iskolai könyvtár. • A könyvtár-használat szabályai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Képesújságok, képeskönyvek nézegetése. • Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). • Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. • Elektronikus könyvtár • Látogatás az iskolai könyvtárban. 	<p>Könyvtár Tartalomjegyzék Szabadpolc Szerző Író Könyvcím Ábécé Betűrend Betűrendes keresés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődésnek, életkori sajátosságnak megfelelő könyv kiválasztása. • Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. 	

Tanév végi eredményei:

- Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata.
- Próbálkozás a grafikus önkifejezésben.
- A szépség és összhang megfigyelése a rajzos modellekben.
- Motiváció erősödése a közhasznú információk gyűjtésében.
- Cselekvések sorrendiségének felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel.
- Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására törekvés.
- Több infokommunikációs segítő eszköz felismerése, használata segítséggel.
- Életkornak megfelelő, ismert elektronikus média eszközeinek használata önállóan vagy segítséggel.
- Játékos oktatóprogramok tudatos használata. Az itt szerzett ismeret felhasználása más tantárgyakban.
- Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.
- Irányított információszerzés az internetről.
- Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása.
- Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően.
- Tájékozódás az iskola könyvtárában segítséggel.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Digitális eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. • Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása. • A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakoroltatása. • Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bemeneti, kimeneti perifériák. • Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatása. • A számítógép működtetése: egér és billentyűzet funkciói. • Játék- és didaktikai célú szoftverek és webtankönyvek. • Programok ablak-gombjai 	<ul style="list-style-type: none"> • A számítógép részei: be- és kimeneti perifériák használata. • Vezérlő billentyűk megismerése: a Backspace és a Delete. • Jelentésmódosító billentyűk megismerése: a Shift és a Caps Lock. • Alfajnumerikus billentyűk megismerése: írásjelek és szöközbillentyű. • Egér használata: kijelölés. • Egér felépítése, működése. • A programok ablakgombjainak használata. • A programablak felépítése. 	<ul style="list-style-type: none"> Be- és kimeneti periféria Vezérlő billentyű Jelentésmódosító billentyű Alfanumerikus billentyű Írásjel Szöközbillentyű Ablak-gomb
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakoroltatása. • Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében. • Közhasznú információforrások használatának megismertetése. • Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása - Egyszerű rajzos és szöveges dokumentum. - Dokumentum elnevezése - Mentés, behívás - Billentyűzet további funkciói. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű, kreatív alkotás a számítógéppel: rajzos, rövid szöveges dokumentumok készítése. • Kétkezes gépelést tanító program folyamatos használata. • Írásjelek megismerése és alkalmazása szövegben. • Dokumentumok elnevezése, mentése, behívása. 	<ul style="list-style-type: none"> Kurzor Mentés Behívás Dokumentumnév Táblázat SDT Adat

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	<ul style="list-style-type: none"> • A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése. • Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök • Algoritmizálás (és adatmodellezés) Mindennapi élet összetettebb feladatainak algoritmusai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Technócgrafika alkalmazási területének megismerése. • Ismétlődő utasítások végrehajtása – betűk, számok, alakzatok előállítás. • Adatok, ötletek gyűjtése. • Algoritmikus játékban irányító részvétel 	<p>Tecnócgrafika Toll fel,le Vonalvastagság Vonalszín Iskétlődés Irányító Irányított</p>
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> • Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. • Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. • A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. • Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. • Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információkeresés, információközlési rendszerek • Életkorának megfelelő számítógépes információhordozók • Az információs technológián alapuló kommunikációs formák • Médiainformatika 	<ul style="list-style-type: none"> • Internet megismerése. • A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel. • Internetes portálok használata • Számítógépen előállított, rögzített tantárgyakhoz kapcsolódó információ felkutatása, használatának megismerése, használata. 	<p>Adatbázis Mobilkommunikáció Információküldés Információfogadás Elektronikus levelezés Netikett</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakoroltatása. 			
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel. Olvasási képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Információhordozók leggyakoribb típusai a mindennapi életben. Könyvtári szolgáltatások. Folyóiratok, újságok, könyvek csoportosításának szempontjai. Katalógus. Irányított forrás- és információkeresés. 	<ul style="list-style-type: none"> Információhordozók leggyakoribb típusainak megismerése. Szabadon választott újság, könyv kikeresése. Ajánlott könyv megkeresése. Beszélgetés a választott könyvről. 	<p>Folyóirat Katalógus Internetes szótár Wikipédia</p>

Tanév végi eredmények:

- Ismerje a számítógép perifériáit, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használatát.
- Tudjon alapszinten „kommunikálni” a számítógéppel.
- Szabálykövető magatartás.
- Tudjon egyszerű, rajzos, szöveges dokumentumot egyéni segítségadással megvalósítani.
- Felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerét legyen képes kiválasztása tanári segítséggel
- Ismerjen több, gyermekeknek szóló weboldalt és programot, a gyermekek számára készült honlapokat tudja használni tanári segítséggel.
- Tájékozódjon az ABC betűrendben a könyvespolcon, a könyvtárban segítséggel, szerző vagy cím alapján tudjon könyvet kiválasztani a katalógusból – segítséggel.
- Az olvasottakról beszámoló – kérdések alapján.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Digitális eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. • Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása. • A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakoroltatása. • Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; • taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bemeneti, kimeneti perifériák. • Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatása. • A számítógép működtetése: egér és billentyűzet funkciói. • Játék- és didaktikai célú szoftverek és webtankönyvek. • Programok ablak-gombjai 	<ul style="list-style-type: none"> • Felhasználói felület kezelése: webes tankönyvek működésének megismerése. • Adott informatikai eszközök kezelésének gyakorlása. • A programok ablakgombjainak használata. • Egyszerű oktatóprogramok interaktív használata. • A számítógépes manuális-vizuális kommunikáció gyakorlása a programokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Be- és kimeneti periféria Vezérlő billentyű Jelentésmódosító billentyű Alfanumerikus billentyű Írásjel Szóközbillentyű Ablak-gomb
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakoroltatása. • Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében. • Közhasznú információforrások használatának megismertetése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtött adatok táblázatba rendezése, kijelölés gyakorlása. • Csoportosítás adott szempontok szerint. • Munkadarabok (ön)értékelése megbeszélte szempontoknak megfelelően. • Gyakorlottság szerzése a közhasznú információk 	<ul style="list-style-type: none"> Kurzor Mentés Behívás Dokumentumnév, táblázat SDT Adat

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése. 		<p>keresésében (moziműsor, telefonkönyv).</p> <ul style="list-style-type: none"> Irányított adatkeresés a világhálón (SDT, on-line játékok). Információforrások etikus felhasználásának megismerése 	
Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	<ul style="list-style-type: none"> A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése. Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Technócgrafika alkalmazási területe. Irányok a képernyőn – technócgrafika. Alakzatok technóccel. Algoritmizálás (adatmodellezés) Mindennapi élet összetettebb feladatainak algoritmusai. 	<ul style="list-style-type: none"> Tecnócgrafika alkalmazási területének megismerése. Tecnóc mozgatása a képernyőn irány-billentyűkkel. Irányok gyakorlása. Adatok, ötletek gyűjtése. Lejátszás, algoritmusok módosításával, tanári segítséggel. Algoritmikus játékban irányító és/vagy irányítottként való részvétel. 	<p>Tecnócgrafika Toll fel, le; Vonalvastagság Vonalszín Ismétlődés Irányító Irányított</p>
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb 	<ul style="list-style-type: none"> Információkezelés jogi és etikai vonatkozása. Adatbiztonság, adatmegőrzés, Netikett. Az e-szolgáltatások szerepe és használata. Gyerekeknek szóló elektronikus szolgáltatások. 	<ul style="list-style-type: none"> Saját adat védelme. Számítógépen előállított, rögzített tantárgyakhoz kapcsolódó információ felkutatása, használatának megismerése, használata. Netikett alapjainak megismerése. További, gyermekeknek szóló szolgáltatások megismerése (pl. 	<p>Adatbázis Mobilkommunikáció Információküldés Információfogadás Elektronikus levelezés Netikett</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>elektronikus szolgáltatások megismertetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. • Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül • Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakoroltatása 		<p>tantárgyak anyagát segítő programok, játékos weblapok).</p>	
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése. • Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel. • Olvasási képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Információhordozók leggyakoribb típusai a mindennapi életben. • Könyvtári szolgáltatások. • Folyóiratok, újságok, könyvek csoportosításának szempontjai. • Katalógus. • Irányított forrás- és információkeresés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Évfolyamkönyvtár könyveinek rendezése adott szempont alapján, katalógus készítése – tanári segítséggel. • Tanulmányokhoz kapcsolódó könyvek, folyóiratok kiválasztása. 	<p>Folyóirat Katalógus Internetes szótár Wikipédia</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes alapszintűen „kommunikálni” a számítógéppel.
- Szabálykövető magatartás.
- Tudjon egyszerű, rajzos, szöveges dokumentumot lehetőleg önálló, ha szükséges, egyéni segítségadással elkészíteni.
- Legyen képes információforrás irányított keresésére a neten, a közhasznú információforrások megtalálására és felhasználására a mindennapi életben
- .A hétköznapi algoritmusokat tudja értelmezni, alkalmazni.
- Legyen képes a felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerének kiválasztására tanári segítséggel.
- Algoritmikus képesség egyéni haladáshoz képest erősödjön, a grafikai kifejezőképesség önállósuljon.
- A gyermekek számára készült honlapokat használja önállóan vagy tanári segítséggel.
- Tudjon tájékozódni az ABC betűrendben a könyvespolcon, a könyvtárban segítséggel, szerző vagy cím alapján könyvet kiválasztani a katalógusból – segítséggel.
- Használja a tartalomjegyzéket– segítséggel.
- Az olvasottakról számoljon be – kérdések alapján.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Informatikai eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődés megerősítése a tantárgy iránt. • Perifériák, háttértárak megismertetése. • Informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának erősítése. • Információ befogadása, fogalmak értése, megjegyzése. • Ismerkedés a virtuális világgal. • Informatikai alapismeretek alkalmazása más tantárgyakban. • Információ keresésének, gyűjtésének gyakoroltatása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Operációs rendszer és/vagy egy segédprogram alapszolgáltatása. • Be- és kiviteli perifériák. • Állományok tárolása: háttértárak. • Képernyő részei. • Ablak-gombok. • Elektronikus számítógépek fejlődése. • Az informatika történetének magyar tudósa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Operációs rendszerek futtatása, váltása. • Számítógéphez csatlakoztatható perifériás eszközök működtetése. Perifériák csoportosítása. • Háttértárak megismerése. • Programok ablak-gombjainak használata. Operációs rendszer és a használt programok képernyőinek megismerése. • Elektronikus számítógépek fejlődésének megismerése. • Neumann János magyar szár-mazású természettudós munkásságáról ismeretek gyűjtése. Aktív szókincs bővítése. • A káros hatások ellensúlyozásának ismertetése (helyestest tartás, alacsony sugárzású monitor) Az informatikai oktatás során keletkező szennyező hulladékok szelektív gyűjtése. 	<p>Windows CD, DVD, Pendriveméret Ablak-gomb Operációs rendszer Mobilkommunikációs eszköz Címsor Menüsor Eszköztár Alkalmazási terület Gördítősáv Csúszka</p>
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődési kör bővítése. • A számítógép eszközszintű használata más tantárgyakban. • Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása • Rajzolóprogram még ismeretlen eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzos illusztráció készítése, a teljes eszköztár használatával. • Igényesség a munkadarabok esztétikus külalakjára. • Szövegszerkesztés elemi lehetőségeinek kipróbálása, karakterválasztás, 	<p>Diagram Grafikon Karakter Betűméret Elhelyezés Vágólap Cella</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Képesség fejlesztése a digitális technológiák megfelelő használatához. Az informatika társadalmi szerepének bemutatása konkrét példák alapján. Programok használata jogi és erkölcsi alapjainak megismertetése. Függőség megelőzése. Nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Tájékozottság igényének alakítása a jeles napokban, nemzeti és nemzetközi ünnepekben. 	<ul style="list-style-type: none"> Rajzos, szöveges, dokumentumok létrehozása, formázása. Nyomtatás. Szövegszerkesztés, a vágólap használata. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés Adat szemléltetését eszközök. 	<ul style="list-style-type: none"> betűméret, szöveg elhelyezése, hibajavítás. Szövegszerkesztési műveletek gyakorlása, dokumentum minél önállóbb készítése. Dokumentum nyomtatása. Szövegek és kép másolása vágólap használatával. Dokumentumok készítése az iskolai élet eseményeihez, jeles napokhoz kapcsolódva. A grafikai programok oktatásával a természet elemeinek reprodukálása. 	<p>Sor Oszlop Nyomtatás</p>
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	<ul style="list-style-type: none"> Ismétlődő utasítások végrehajtása – görbe vonalú betűk, számok, alakzatok előállítás. Irányok gyakoroltatása. Probléma megoldása tanári segítséggel és/vagy önállóan. Pontos szabálykövetés erősítése. Kreativitás, szépérzék fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Alakzatok teknőccel 	<ul style="list-style-type: none"> Teknőccel körvonalas minták rajzolása utasítással, majd egyre önállóbban. Egymás utáni elemek, ismétlődések kapcsolatának észrevétele. Teknőc egyre önállóbb tudatos irányítása. 	<p>Teknőcgrafika Beállítási lehetőség Szög- és lépésnagyság</p>
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. 	<ul style="list-style-type: none"> Információkeresés, információközlési rendszerek 	<ul style="list-style-type: none"> Életkornak megfelelő információhordozók körének bővítése, megismerésük, használatuk. 	<p>Informatikai levelezési nyelv Visszaélés Következmény</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek beláttatása, káros hatásainak megismertetése, törekvés erősítése a megelőzésre. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének elvárása. Céltudatos, biztonságos net-használatra szoktatás. 	<ul style="list-style-type: none"> Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Médiainformatika Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata 	<ul style="list-style-type: none"> Információk küldése és fogadása minél önállóbban. Adatokkal való visszaélés veszélyeinek, következményeinek megismerése. Hatékony, céltudatos információszerzés gyakorlása Információforrások biztonságos, etikus felhasználása. E-szolgáltatások jelentőségének megismerése. Gyermekeknek szóló szolgáltatások körének további bővítése. 	<p>Online Csevegőprogram E-mail Honlap Kezdőoldal Link (hivatkozás)</p>
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások céltudatos használatának kialakítása. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása, lehetőleg önállóan. Pozitív viszonyulás kialakítása a könyvtárhasználathoz. 	<ul style="list-style-type: none"> Lakóhelyi könyvtár. Bibliográfia. Kézikönyvek, lexikonok. Elektronikus könyvtár 	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentumok csoportosítása. Adott feladathoz segédanyag keresése önállóan vagy csoportmunkában – tanári irányítással. Keresési módszerek alkalmazása. 	<p>Tárgymutató Névmutató Kézikönyv Lexikon Ismeretterjesztő könyv</p>

Tanév végi eredmények:

- A számítógép fontosabb alkalmazási területeit és jelentőségét ismerje a mai társadalomban.
- A program- és adatvédelem szabályait tartsa be.
- Legyen tapasztalata az informatikai eszközök és információhordozók használatában.
- Az információforrásokat etikusan használja.
- A számítógép-kezelés alapjait sajátítsa el.
- Tudjon többféle formázást tartalmazó, szöveges, rajzos, dokumentumot elkészíteni.
- Testi és lelki egészség megóvása érdekében ismerje a függőség veszélyét.
- Grafikai kifejezőképessége önállósuljon.
- Önbizaloma, önértékelése fejlődjön.
- Legyen képes céltudatos információszerzésre.
- Tudjon iskolai feladathoz dokumentumot kiválasztani segítséggel, majd egyre önállóan.
- Legyen képes beszámolni a szerzett információról – kérdések segítségével.
- Legyen ismerete a számítástechnika múltjáról, a jövőben betöltött szerepéről.
- Ismerje fel a számítógép perifériális egységeit, ismerje fel alapvető funkcióit.
- Legyenek elemi gyakorlati tapasztalatai az algoritmusok leírási lehetőségeiről.
- Ismerje fel egy-egy algoritmus jelölését.
- Legyen képes tanári segítséggel algoritmusok megjelenítésére játékos számítógépes környezetben.
- Legyen képes a legfontosabb könyvtárban található dokumentumfajták megnevezésére, megkülönböztetésére.
- Legyen képes információk keresésére lexikonokból, gyermekenciklopédiákból.
- Tudja a karakterek fogalmát.
- Tudjon megjeleníteni, kódolni egyszerű algoritmusokat.
- Tudja kezelni az oktató- és játékprogramokat.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Informatikai eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> Túlzott informatikai eszközhasználat káros hatásának tudatosítása. Hatékony, önálló tanuláshoz szükséges motiváció fenntartása IKT-eszközökkel. Helyes informatikai szemlélet kialakítása. Szándékos figyelem tartósságának további erősítése. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. A digitális technológia megfelelő használatának megismertetése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Operációs rendszer és/vagy egy segédprogram alapszolgáltatása. Be- és kiviteli perifériák. Állományok tárolása: háttértárak. Képernyő részei. Ablak-gombok. Elektronikus számítógépek fejlődése. Az informatika történetének magyar tudósa Mobilkommunikációs eszközök. Virtuális tanulási környezet, „Netikett”. 	<ul style="list-style-type: none"> Operációs rendszerek futtatása, váltása. Számítógéphez csatlakoztatható perifériás eszközök működtetése. Háttértárak megismerése. Programok ablak-gombjainak használata. Operációs rendszer és a használt programok képernyőinek megismerése. Aktív szókincs bővítése. Mobilkommunikációs eszközök megismerése és használatuk. Virtuális tanulási környezet kezelésének megismerése, használata. A káros hatások ellensúlyozásának ismertetése (helyestest tartás, alacsony sugárzású monitor) Az informatikai oktatás során keletkező szennyező hulladékok szelektív gyűjtése. A grafikai programok oktatásával a természet elemeinek reprodukálása. 	<p>Windows CD, DVD, Pendriveméret Ablak-gomb Operációs rendszer Mobilkommunikációs eszköz Címsor Menüsor Eszköztár Alkalmazási terület Gördítősáv Csúszka</p>
Alkalmazói ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Érdeklődési kör bővítése. A számítógép eszközszintű használata más tantárgyakban. 	<ul style="list-style-type: none"> Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása 	<ul style="list-style-type: none"> Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése, tájékozódás a használatukról. 	<p>Diagram Grafikon Karakter Betűméret Elhelyezés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. • Képesség fejlesztése a digitális technológiák megfelelő használatához. • Az informatika társadalmi szerepének bemutatása konkrét példák alapján. • Programok használata jogi és erkölcsi alapjainak megismertetése. • Függőség megelőzése. • Nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. • Tájékozottság igényének alakítása a jeles napokban, nemzeti és nemzetközi ünnepekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Táblázatos dokumentumok létrehozása, formázása. • Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés • Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök. • Táblázatok, diagramok, grafikonok, következtetések. 	<ul style="list-style-type: none"> • Táblázat létrehozása. • Táblázatkezelés alapfogalmainak megismerése egyszerű példákon. • Diagramok, grafikonok megismerése, adatok leolvasása. • Adatbázisból történő információszerzés módjainak megismerése. 	<p>Vágólap Cella Sor Oszlop Nyomtatás</p>
<p>Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ismétlődő utasítások végrehajtása – görbe vonalú betűk, számok, alakzatok előállítás. • Irányok gyakoroltatása. • Probléma megoldása tanári segítséggel és/vagy önállóan. • Pontos szabálykövetés erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmizálás (és adatmodellezés) • Iskolai élet algoritmusai 	<ul style="list-style-type: none"> • Érdekes minták ismétlések segítségével. • Minták önálló tervezése, rajzolása. • Adatok gyűjtése, tervekészítés. Adatok megjelenítése: rajzban, írásban, jelekkel. 	<p>Teknőcgrafika Beállítási lehetőség Szög- és lépésméret</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Kreativitás, szép-érzék fejlesztése. 			
Infokommunikáció, információs társadalom	<ul style="list-style-type: none"> Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek beláttatása, káros hatásainak megismertetése, törekvés erősítése a megelőzésre. Képesség kialakítása az informatika eszközrendszerének önálló vagy segítséggel történő alapvető használatára. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének elvárása. Céltudatos, biztonságos net-használatra szoktatás. 	<ul style="list-style-type: none"> Információkeresés, információközlési rendszerek Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Médiainformatika Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata 	<ul style="list-style-type: none"> A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére egyre önállóbban. Információk küldése és fogadása minél önállóbban. Informatikai levelezési nyelv használata. Adatokkal való visszaélés veszélyeinek, következményeinek megismerése. Hatékony, céltudatos információszerzés gyakorlása Gyermekeknek szóló szolgáltatások körének további bővítése. Kommunikáció a számítógép egy biztonságos csevegő programja segítségével, on-line beszélgetés. 	Informatikai levelezési nyelv Visszaélés Következmény Online Csevegőprogram E-mail Honlap Kezdőoldal Link (hivatkozás)
Könyvtári informatika	<ul style="list-style-type: none"> Hagyományos és új információs eszközökön 	<ul style="list-style-type: none"> Lakóhelyi könyvtár. Bibliográfia. 	<ul style="list-style-type: none"> Elektronikus könyvtárhasználat megismerése. 	Tárgymutató Névmutató

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>alapuló könyvtári szolgáltatások céltudatos használatának kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása, lehetőleg önállóan. • Pozitív viszonyulás kialakítása a könyvtárhasználathoz 	<ul style="list-style-type: none"> • Kézikönyvek, lexikonok. • Elektronikus könyvtár 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematikus gyűjtőmunka – segítséggel. • Médiumok típusba sorolása. 	<p>Kézikönyv Lexikon Ismeretterjesztő könyv</p>

Tanév végi eredmények:

- Ismerje a mobilkommunikációs eszközök fontosabb alkalmazási területeit és jelentőségüket a mai társadalomban.
- A netet célirányosan használja.
- A program- és adatvédelem szabályait tartsa be.
- Legyen tapasztalata az informatikai eszközök és információhordozók használatában.
- Az információforrásokat etikusan használja.
- Tudjon többféle formázást tartalmazó táblázatos dokumentumot készíteni.
- Adatok táblázatos, diagramos, grafikonos megjelenítését tudja értelmezni.
- Ismerje a net veszélyeit..
- Iskolai algoritmusok értelmezze, minél önállóbban alkalmazza.
- Algoritmizáló képessége erősödjön, önállósodjon.
- Szabálykövető magatartása, megerősödött feladattudata alakuljon ki.
- Legyen képes céltudatos információszerzésre.
- Tudjon iskolai feladathoz dokumentumot kiválasztani egyre önállóban.
- Hagyományos és elektronikus könyvtárszolgáltatások vegye igénybe tanuláshoz, szórakozáshoz.
- Ismerje a korszerű technológiákon alapuló könyvtári ismerethordozókból, számítógépes, hálózatokból, multimédiás oktatóprogramokból történő információszerzés lehetőségeit, módjait.
- Legyen képes néhány egyszerű parancs bevitelére funkcióhoz kapcsoltn.
- Tudjon kész programba adatokat beírni, eredményeket értelmezni.
- Legyen képes tanári segítséggel értelmezni egyszerű, ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmusokat.
- Segítséggel tudjon készségfejlesztő és oktató programokat futtatni.
- Ismerje a lakóhelyi (vagy legközelebbi) közkönyvtárat.
- Legyen képes a könyvtárban adott témában segítséggel keresni, betűrendes katalógust használni.
- Tudjon egyszerű szöveg megformázása után a táblázatkezelő programból grafikont beszúrni.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS
1-8. évfolyam

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy közvetlen célja a tanuló számára fontos, a mindennapi életben előforduló, önmaga ellátásával és a társadalmi környezetben való eligazodással összefüggő ismeretek elsajátítása, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességek és készségek kialakítása.

A tantárgy elsajátítása segítséget nyújt az életszerű feladatok végrehajtásával és a konkrét problémahelyzetek megoldásával az iskola és a munka világa közötti kapcsolat felismerésére. A gyakorlati munkavégzés hozzájárul a tudás elismeréséhez, az alkotó munka megbecsüléséhez.

A technika és tervezés tantárgy feladata olyan képességek, készségek, szokások kialakítása, amelyek segítik az enyhe értelmi fogyatékos tanulót a hétköznapi élet feladatainak ellátásában, képességeikhez igazodó módon a tanult gyakorlati ismeretek egyre nagyobb önállósággal történő alkalmazásában. Megismerteti az anyagok alakíthatóságát és az alakítási technikákat, biztosítja az eszközök megismerését és célszerűségét. A tantárgy biztosítja a munkafolyamatok gyakorlásához szükséges időt, fenntartja a munkavégzés sikerességével, az alkotás örömeinek átélésével a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállást. Kellő önbizalmat ad a gyakorlati tevékenységek végzéséhez és kialakul a reális önismeret, önértékelés a tevékenységekben. A tantárgy feladata a munkafolyamatok ésszerű sorrendjének megismertetése, az elkészült alkotások és a környezeti rend megóvási fontosságának felismertetése.

A tantárgy hozzájárul a célszerű és esztétikus élettér kialakításának igényléséhez, a praktikus élet szokásrendszerének elsajátításához, folyamatos figyelmet fordít a tanulók érdeklődésének felkeltésére, motiválására. A munkatevékenység sikerességének érdekében feladata az olyan személyiségjegyek erősítése, mint a pontosság, a türelem, a rendszeret és egymás megbecsülése.

A családi munkamegosztás szerepeinek megismerése és kipróbálása során segíti a tanuló fokozatos bekapcsolódását az önellátásba és a házimunka elvégzésébe.

A tevékenységek végzése támogatja a manuális képességek fejlődését, a finommotorika, a mozgáskoordináció összerendezettségét, amely a munkavégző képesség alapja. A tantárgy a munkafolyamatok és az egyes szakmák legjellemzőbb tevékenységeinek bemutatásával megalapozza a pályorientációt és nagy szerepet játszik a pályaválasztás előkészítésében.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	1	1	3	2,5	3	3
Éves óraszám	72	72	36	36	111	92	111	111

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	30	30	10	10	20	18	20	12
Anyagok alakítása, modellezés	30	30	10	10	50	43	52	42
Háztartás, gazdálkodás, életmód	12	12	16	16	41	31	39	28
Pályaorientáció								29
Összes óraszám	72	72	36	36				

Célok:

- Ismeretek, tevékenységek, készségek, képességek kialakítása, amelyek segítik a tanulókat a gyakorlati problémák megoldásában.
- Fokozatosan feltárni és bemutatni a tanulóknak a természetben, a társadalomban élő ember és az általa létrehozott technikai környezet egyszerű, felfogható kapcsolatát.
- Az alapozás időszakában a tantárgy kiemelt célja a kezűgyesség, a koncentráció, a tájékozódóképesség fejlesztése. Képesé tenni a tanulót munkalépések elvégzésére, az önellátás egyszerűbb technikáinak gyakorlására, elsajátítására.

Feladatok

- Biztosítson gazdag tapasztalatszerzést az egyszerű érzékszervi benyomásoktól a bonyolultabb gondolati műveletekig a tanulót körülvevő természeti, társadalmi és technikai környezetben. Neveljen olyan életmódra, amely lehetővé teszi a környezettel való helyes együttélést.
- Mutasson be példákon, élményanyagon, személyes tapasztalatokon alapuló egészségmegővást.
- Alakítson ki helyes munkaszakaszokat.
- Tegye képessé a tanulókat a műveleti algoritmusok alkalmazására, egyszerű tervezési tevékenységek lehetőségének felismerésére, megoldására.
- Alapozza a tanulók önértékelő, elemző képességét, alkotókedvét, a modellezés iránti érdeklődését.

Fejlesztendő készségek, képességek

- A megfigyelő, az elemző képesség, az egyszerű összefüggések felismerésének képessége.
- Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben.
- A képolvasási, a rajzolási képesség fejlesztése egyszerű tervezési, kivitelezési műveletekben.
- A tárgykészítés, az önkifejezés képessége különféle művelet végrehajtási helyzetben.
- A figyelem, az emlékezet fejlesztésére. Az örömmérés fejlesztése, érzelmek harmonizálása.
- Eszközhasználati készség fejlesztése különféle manuális, rajzolási tevékenységben.
- Arány- és formaérzékelés, formalítás képességei, térábrázoló képesség.
- Kommunikációs képesség. Alakítási készség, a koordinált mozgás készségei.
- Az önellátás képességeinek fejlesztése különféle önellátó technikák alkalmazásával.
- A helyes magatartás alakítása az egészségmegőrzés, a balesetmentes közlekedés elsajátítása érdekében.
- A testápolás, a higiénés szokások szükségességének belátása, együttműködési képesség alakítása.
- A ház körüli teendőkben való részvétel készségei. Az elemi szolgáltatások igénybevételének készségei.
- Pozitív viszonyulás a környezet értékeihez.

Oktatási szakasok jellemzői:

1-2. évfolyam

A tantárgy a célok elérése érdekében az erkölcsi nevelés területén különösen nagy hangsúlyt helyez a tevékenységek végzéséhez szükséges rend és magatartási formák szokássá alakítására, amely elősegíti a koncentrált figyelmet és lehetővé teszi a fokozódó önállóság kialakulását. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek megérti, hogy a munkatevékenységhez szükséges biztonságos, rendezett környezet megóvása önmaga és a társak testi épségét szolgálja.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló megtanulja, hogy környezetének szokásrendszere és hagyományai ápolása, az ünnepek méltósága múlik az életkorának megfelelően segített környezeti rend megtartásán.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztési területet a tantárgy a reális énkép és önismeret kialakításával, a képességek és készségek kialakításának folyamatát segíti a reális önértékelés és a saját teljesítmény összehangjának megteremtésével. A tanulót fejlettségi szintjének megfelelő feladatok végrehajtásával a teljesítmény fokozására ösztönzi, felismerteti a közösségért végzett munka és egymás segítségének fontosságát.

A családi életre nevelésben a tantárgy a környezet ápolásának, a rendezettség és az esztétikus megjelenés fontosságának felismertetésével vesz részt. A fenntarthatóság, környezettudatosság terén a tantárgy megismerteti az anyagok, formák tulajdonságait, a megmunkálhatóságot, az újrahasznosítás lehetőségeit.

A pályaaorientáció területén kialakul a tanulóban a kedvelt tevékenységek végzéséhez kapcsolódó sikerélmény.

Minden gyakorlati munkafolyamat megismerése a kommunikációs kompetenciák fejlesztéséhez járul hozzá az eszközök, anyagok nevének, tulajdonságainak, funkcióiknak megismerésével.

A tantárgy fontos szerepet játszik a választás szabadságának támogatásában, a változások figyelése és tudatosítása által a környezet megfigyelésében és alakításában.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák területén a tanuló elfogadja társai különbözőségét, tiszteletben tartja mások véleményét, képes együttműködni társaival és betartja a szociális érintkezés alapvető szabályait.

3-4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés terén kiemelt figyelmet fordít az alkotó munka megszerettetésére, a munkavégzés elemi szabályrendszerének megismertetésére és mások munkájának megbecsülésére. Megfelelő módon válik képessé a segítség kérésére és elfogadására környezetétől.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés terén az ünnepekre készülődés és az ünnepi hangulat elkülönítése a hétköznaptól a környezet rendjében és a megjelenésben. A tantárgy segíti az önismeret és társas kapcsolati kultúra elveit a tevékenységek során kialakuló választással a kedvelt alapanyagok és megmunkálási módok között.

A családi életre nevelésben nagy szerepet játszik a tantárgy az esztétikus környezet kialakításában. Nagy hangsúlyt helyez a családi életben való munkamegosztás megismerésére, a tanuló képességeinek függvényében az egyszerű önellátási és háztartási munka elvégzésére. Felismerteti a környezetvédelem lehetőségeit a mindennapi életben és a hétköznapi tevékenységek idő és energiatakarékos elvégzésének lehetőségére figyelmeztet.

A tanuló a pályaaorientáció megalapozásának érdekében megismeri az érdeklődését felkeltő elemi munkákat. A tantárgy tanulása során a tanuló megismeri a környezet technikai berendezéseit, funkcióját, mélyülnek ismeretei az anyagok tulajdonságairól és alakíthatóságukról, a célszerű használatról. Belátja a környezeti károkozás megelőzésének fontosságát, felismeri a veszélyekre felhívó jelzéseket.

Az esztétikai-művészeti tudatosság a mindennapi élet és környezet esztétikumának kialakulásában, az ízlésének alakulásában támogatja.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Önkiszolgálás</i> <ul style="list-style-type: none"> Öltözködés, étkezés <i>Tisztálkodás</i> (érzékszervek kéz és láb tisztántartása) <ul style="list-style-type: none"> Eszközök Alkalmak <i>Közlekedés</i> <ul style="list-style-type: none"> Gyalogos közlekedés szablyai 	<ul style="list-style-type: none"> Igény a rendezett külső megjelenésre. Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztása. Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. Öltözködés – ruházat, felszerelés felismerése, használata fokozódó önállósággal: fűzés, gombolás, cipő párosítása, szekrény és fogas használata, tornafelszerelés felismerése, tárolása. Felsőruha, fehérnemű, lábbeli. Táplálkozás – az evőeszközök ismerete, a kanál a villa használata. A napirendnek megfelelő étkezés megtanulása Ételfélék felismerése, megnevezése. Elemi higiénés ismeretek – ruházat tisztántartása, ápolása Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. Tisztálkodás: a kéz, az arc, a fogmosással kapcsolatos tevékenységek önálló elvégzése. A tisztálkodás eszközei. 	<p>Szekrény Fogas Öltöző Felsőruha Fehérnemű Lábbeli Fűzés Gombolás Meggötés Lábbeli Cipőkefe, cipőkrém Időjárás Étkezés Evőeszköz Terítés, tálalás Abrosz Tanulóhely, játszóhely Mosdó, WC Tisztálkodási eszköz Lefekvés, felkelés Gyalogátkelőhely, zebra Forgalom Jelzőlámpa Jármű</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Tisztasági csomag. A fésű használata, a WC használata. • Higiéniai szokások kialakítása. • Szabályok gyakorlása terepasztalon, maketten, csoportos tréning a terepen. • A gyalogos közlekedés szabályai. • A gyermek, a gyermek-felnőtt közlekedése az utcán, járdán; tapasztalatok gyűjtése. • Tapasztalatok a tömegközlekedésről, a helyi közlekedésről. • Veszélyhelyzetek megfigyelése. • Tanulmányi séta a városban – a város közlekedési ismeretei, szabályai. 	<p>Rendőr Karjelzés Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!</p>
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzelés megjelenítése az alkotásokban 	<ul style="list-style-type: none"> • Képlékeny anyagok alakítása • Papírmunkák • Manipuláció fonallal, zsineggel • Természetes anyagok • Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> • Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). • A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismerése. • Megmunkálása tépéssel, nyírással, vágással • (olló használatának gyakorlása), hajtogatással. • Formakövetés, formaalakítás, fűzés. • Természetes anyagok (homok, fa, kavics, termések, levelek) gyűjtése, érzékszervi vizsgálat, belőlük készíthető tárgyak. 	<p>Kemény, puha Képlékeny Homok, agyag Gyurma, sógyurma Gömbölyítés Hengerítés Sodrás Lapítás Mélyítés Csigavonal Papír Sima, gyúrt Hajtogatás, él, tépés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. Játékos építés nagyobb elemekkel, térképzés. Spontán építés különféle kockával. Az építődoboz elemei. Építéstérben és síkban. • Tanulmányi séta – lakóházak megfigyelése – családi ház (bérház, kertés ház) • Régi típusú lakóházak megismerése lakóhelyünkön 	<p>Nyírás Nedvszívó Éghető Cérna, fonal, zsineg Spárga Szál Csomó, csomózás Csokor Természetes anyag, műanyag Termés Falevél, toboz, makk, csuhé, kavics Sík, tér Modell, makett Terv Tulajdonság Forma, szín Nagyság, méret</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Háztartás, gazdálkodás, életmód	<ul style="list-style-type: none"> • Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. • Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészség, betegség 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. • Napirend összeállítása. • A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. • A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. 	<p>Közérzet Hangulat, Jól érzem magam Rosszul érzem magam Napirend Rendszeres Néha Testi változás (fogváltás) Nélkülözhetetlen táplálék Kerülendő étel, ital</p>

Tanév végi eredményei:

- Fokozódó önállóság az önkiszolgáló tevékenységben – öltözködés önállóan (eseti segítségnyújtás mellett), alapvető tisztálkodási szokások alkalmazása.
- Ruházat, tisztálkodási eszközök tanszerek helyének, pakolásának, kezelésének elsajátítása. Részvétel a fejlettségének megfelelő házimunkában, csoportos tevékenységben.
- Az étkezési, táplálkozási rend betartása.
- Építőelemek felismerése, megnevezése.
- Részvétel a közös tevékenységben az építésben.
- A megismert természetes anyagok pontos megnevezése. Képek, formák kompozíciók létrehozása irányítás, segítségnyújtás mellett.
- Tudjon átalakított anyagot megnevezni, csoportosítani, egyszerű műveleteket végezni.
- Használja rendeltetésszerűen a megismert eszközöket, szerszámokat.
- Tudjon papírt nyírni ollóval. Tudjon festékekkel, ragasztóval bánni.
- Rendelkezzen elemi ismeretekkel az anyagtakarékosságról, a környezet megóvásáról.
- Elvárható a tanulóktól a gyalogos közlekedés szabályainak ismerete.
- Tudjon berendezési tárgyakat felsorolni.
- Ismerje a fa megmunkálásának műveleteit.
- Tudjon tárgyakat díszíteni, mintázni.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. • Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önkiszolgálás</i> - Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat) <i>Tisztálkodás</i> Helye <i>Közlekedés</i> Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban) 	<ul style="list-style-type: none"> • Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. • Ruhanemű elrakása, hajtogatása, lábbeli tisztítása. • Öltözködés: az évszaknak, az időjárás változásának megfelelő öltözködés. Tárolás. Ruhanemű kezelése – zipzár, gombolás, patent, kapocs. Cipőfűzés, kötés, tépőzár. • Táplálkozás: étkezési szokások a napszaknak megfelelően, terítés felügyelet mellett. A szalvéta használata. Étkezés késsel, villával. A rendetlen étkezés és táplálkozás elemzése, következményeinek megismerése. • Egészséges környezet kialakítása. • A tanterem rendjének kialakítása és megtartása. • Higiéniai szokások fontosságának elmélyítése. Evőeszközök funkciója, használata. Terítés szabályai. • A ruházat gondozása. Az időjárás és az öltözködés kapcsolata. • Helyes fogápolás. 	<p>Szekrény Fogas Öltöző Felsőruha Fehérnemű Lábbeli Fűzés Gombolás Meggötés Lábbeli Cipőkefe, cipőkrém Időjárás Étkezés Evőeszköz Terítés, tálalás Abrosz Tanulóhely, játszóhely Mosdó, WC Tisztálkodási eszköz Lefekvés, felkelés Gyalogátkelőhely, zebra Forgalom Jelzőlámpa Jármű</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs gyakorlatok végzése. • Tisztálkodás: körömtisztítás, hajmosás fokozódó önállósággal, mosakodás. Cipőtisztítás: eszközök használata. A helytelen tisztálkodás következményei • Szabályok gyakorlása valós helyzetben, folyamatosan (üttesten való átkelés, vészhelyzetek megfigyelése, felismerése). • Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján. • Gyalogos közlekedés: biztonságos közlekedés a gyalogos közlekedésre kijelölt helyeken. Veszélyhelyzetek felismerése. Tapasztalatok gyűjtése a helyi tömegközlekedésről – utazás felnőttel. A gyalogos átkelőhely – zebra, jelzőlámpák, a forgalomirányítás jelzései, a rendőr karjelzései. • Közlekedés a gyakorlatban – városban. • Kerékpározás – helyes közlekedés szabályai. 	<p>Rendőr Karjelzés Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzelés megjelenítése az alkotásokban 	<ul style="list-style-type: none"> • Képlékeny anyagok alakítása • Papírmunkák • Manipuláció fonallal, zsineggel • Természetes anyagok • Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> • Veszélyhelyzetek felismerése és elkerülés módjai. • Agyag, gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítás, adott formák keresése a környezetben. • A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismerése. • Megmunkálása tépéssel, nyírással, vágással (olló használatának gyakorlása), hajtogatással. • Papírmunkák – célszerű és takarékos anyagfelhasználás, tépés, nyírás, hajtogatás. Helyes szerszámhasználat. • Csokorkötés öltözködéshez, csomagoláshoz. Textilek: anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalással, nyírás. • Fonal csomózása, összetétele. Fonalgyártás megismerése. • Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzelés alapján. Természetes anyagokból formák, alakzatok képzése. • Fa: hurkapálca – darabolás, csiszolás, festés, ragasztás. • Fából készült berendezési tárgyak. • Fa megmunkálása, feldolgozása. 	<p>Kemény, puha Képlékeny Homok, agyag Gyurma, sógyurma Gömbölyítés Hengerítés Sodrás Lapítás Mélyítés Csigavonal Papír Sima, gyűrt Hajtogatás, él, tépés Nyírás Nedvszívó Éghető Cérna, fonal, zsinég Spárga Szál Csomó, csomózás Csokor Természetes anyag, műanyag</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Lakások berendezései, bútorai. • Anyagok feldolgozása. Takarékos anyagfelhasználás. • Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján. • Saját elképzelés alapján síkbeli és térbeli formák készítése spontán módon és előzetes terv alapján. • Építés az építődoboz elemeivel.. Belső tér modellezése. • Építés a szabadban -homokozóban. • Térrendezés terepasztalon – tereptárgyak felismerése, használata. • Kockákból torony – ház építése. • A káros hatások felismerése. • Védekezés a környezet kellemetlen hatásai ellen. • Természetes és mesterséges környezet megkülönböztetése, jellemzők felsorolása. • Lakóhely, lakótér. Az ember természetátalakító munkája. 	<p>Termés Falevél, toboz, makk, csuhé, kavics Sík, tér Modell, makett Terv Tulajdonság Forma, szín Nagyság, méret</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Háztartás, gazdálkodás, életmód	<ul style="list-style-type: none"> • Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. • Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészséges életmód kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása). 	Közérzet Hangulat, Jól érzem magam Rosszul érzem magam Napirend Rendszeres Néha Testi változás (fogváltás) Nélkülözhetetlen táplálék Kerülendő étel, ital

Tanév végi eredmények:

- Fokozódó önállóság az önkiszolgáló tevékenységben – öltözködés önállóan (eseti segítségnyújtás mellett), alapvető tisztálkodási szokások alkalmazása.
- Ruházat, tisztálkodási eszközök tanszerek helyének, pakolásának, kezelésének elsajátítása.
- Részvétel a fejlettségének megfelelő házimunkában, csoportos tevékenységben.
- Az étkezési, táplálkozási rend betartása. Étkezés késsel, villával.
- Tudjon saját elképzelést, ötletet megvalósítani az építésben.
- Részvétel a közös tevékenységben az építésben.
- A megismert természetes anyagok pontos megnevezése. Képek, formák kompozíciók létrehozása irányítás, segítségnyújtás mellett.
- Tudjon átalakított anyagot megnevezni, csoportosítani, egyszerű műveleteket végezni.
- Használja rendeltetészerűen a megismert eszközöket, szerszámokat.
- Rendelkezzen elemi ismeretekkel az anyagtakarékosságról, a környezet megóvásáról.
- Elvárható a tanulóól a gyalogos közlekedés szabályainak ismerete, a tanult szabályok alkalmazása, a balesetmentes közlekedés a felnőttek közelében.
- Rendelkezzen tapasztalatokkal a helyi tömegközlekedésről, az utazás közbeni magatartásról.
- Ismerje a gyalogos átkelésre kijelölt helyek jelzését (zebra-lámpa), a rendőr karjelzéseit.
- Ismerje a fonalgyártás menetét.
- Tudjon berendezési tárgyakat felsorolni.
- Ismerje a fa megmunkálásának műveleteit.
- Tudjon tárgyakat díszíteni, mintázni.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszeres és következetes testi higiéné megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátítása. • A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése. • A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakoroltatása. • A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önkiszolgálás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Öltözködés - Saját ruhanemű gondozása - Étkezés - Közösségi tér gondozása • <i>Tisztálkodás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körökápolás - Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-ben • <i>Közlekedés</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tömegközlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • Igény a rendezett külső megjelenésre. • Hajtogatás gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). • Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, • Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata. Öltözködés: az időjárásnak, az évszaknak, a napszaknak megfelelő öltözet. Lábbeli tisztítása. • Táplálkozás: terítés, tálalás. Az életkornak, a napszaknak megfelelő táplálkozás. Változatos étrend. Mosogatás. • Munkatevékenységek – játékok tisztítása, virágápolás, közös helyiségek csoportos takarítása. A takarítás eszközei. • Házimunkák. A házimunkát megkönnyítő gépek, eszközök, darálók, háztartási robotgépek, porszívó. • Higiénés szabályok: napirend, önkiszolgálás • Vásárlási ismeretek: tanulmányi séta boltba, piacra. • Háztartási eszközök és biztonságos használatuk. • Lakóhelyi szolgáltatások. • Környezetbarát fogyasztási szokások: hulladékkezelés, víztakarékosság. • Napszaknak, alkalomnak megfelelő öltözködés. 	<p>Napszak Alkalom Ünnepi ruha Sportruházat Ápoltság Aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek Áramütés Takarítóeszközök Veszélyes anyagok Piktogramok és jelentésük Tömegközlekedési eszközök Közlekedési jelzőtáblák Tiltó táblák Tájékoztató jelzések Udvariasság</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése • Szituációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismerése. • Tisztálkodás – kéz, láb, köröm ápolása, fogmosás és eszközeinek alkalmazása, tárolása. • Közlekedési eszközök csoportosítása. • Gyakorlás modellált helyzetben. • Tömegközlekedési eszközök megismerése a gyakorlatban. • Tanulmányi séta – rendőrség, tűzoltóság és feladatai 	
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. • Finommozgások fejlesztése. • Mérések pontos elvégzése. • Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes anyagok • Fa megmunkálása • Fa tulajdon • sági, megmunkálásának eszközei. • Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír) • Varrás, vágás • Tű balesetmentes használata • Papír megmunkálása • Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> • Falevél préselése, ragasztása (képeslap). • Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). • Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés,) • Tű befűzése, csomó kötése. • Egyszerű öltések gyakorlása papíron, textilen. • Gyöngyfűzés • Papírok nyírása, hajtogatása. • Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése tervek, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). 	<p>Szalma Nád Mag Termés Fonal Alaklemez Befűzés Puhafa Keményfa Szeg Kalapács Harapófogó Mérés Mérőeszköz</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Építés ház, családi ház makettje, alaprajz, építés az építődoboz elemeinek felhasználásával. Belső tér modellezése dobozokkal, építődobozokkal. • Térrendezés terepasztalon – település modellezése. • Tanulmányi séta: látogatás egy építkezésre 	<p>Pontosság Tervrajz Sík Tér</p>
<p>Háztartás, gazdálkodás, életmód</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. • Az egészséges életmód iránti igény felkeltése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészség, betegség • Egészséges életmód kialakítása • Munkamegosztás a családban • Saját környezet renben tartása. • Növényápolás, kisállat gondozása 	<ul style="list-style-type: none"> • Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). • Az egészséges életmód kialakításának feltételei, • Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). • Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése. • Élősarok kialakítása. 	<p>Veszélyforrás Segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód Döntés, választás Káros szokás Felelősség Gondozási feladat Rendszeresség Megbízhatóság Takarékosság Pazarlás</p>

A fejlesztés várt eredmények:

- Az egészséges életmódhoz szükséges szokásrend ismerete, betartása.
- Megfelelő ismerete az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről
- Önállóság, gyakorlottság az önellátásban – öltözés, tisztálkodás, étkezés.
- Egyszerű háztartási munkák gyakorlott elvégzése, háztartási kisgépek használata.
- Részvétel és aktivitás a környezetellátó munkatevékenységben.
- Az építődoboz jártasság szintű használata. Ismeretek a szerelődoboz elemeiről, szerszámainak használatáról. A rajz és a tárgy megfeleltetése, alaprajz elkészítése.
- Az egyensúly és stabilitás alkalmazása az építésben, a térrendezésben, a modellezésben.
- A térhelyzetre, - viszonyokra vonatkozó fogalmak pontos használata.
- Gyakorlott eszközhasználat a papírmunkában, a famunkában, a textilek megmunkálásában a megismert eszközök tekintetében.
- Az anyag-forma-funkció értelmezése, felismerése a tárgykészítésben – irányítás mellett. Az esztétikai követelményekre való törekvés a tárgykészítésben a munkában.
- Az anyagtakarékossági szempontok ismerete és alkalmazása a tervező, kivitelező munkában.
- Tudjon tisztán dolgozni, a problémák megoldásához segítséget kérni.
- A tanult, a begyakorolt magatartási szabályok betartása a közlekedési helyzetekben.
- A közlekedés eszközeinek ismerete, csoportosítása.
- Tudja alkalmazni a gyalogos közlekedés szabályait.
- Legyen életkorának és képességeinek

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszeres és következetes testi higiéne megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátítása. • A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése. • A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakoroltatása. • A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önkiszolgálás</i> <i>Öltözködés</i> <ul style="list-style-type: none"> - Saját ruhanemű gondozása - Étkezés - Közösségi tér gondozása • <i>Tisztálkodás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körökápolás • <i>Közlekedés</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tömegközlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • Az öltözék kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, napszak, alkalom). • Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés gyakorlása). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez, úszáshoz). • A tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs megmosása, étkezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása). Söprés, szeméthyűjtés, portalanítás. Öltözködés: fehérnemű, zsebkendő, zokni mosása. Egyszerű karbantartó munkák. Ruházat portalanítása. • Munkatevékenységek: részvétel a családi munkában, szolgáltatások igénybevétele – vásárlás, gyógyszertár, posta. • Egyszerű ételkészítés reggelire. Mosogatás, portalanítás a lakásban. • Jeles napok a családban. • Egészséges táplálkozási ismeretek. • Főzés alapismeretei: <ul style="list-style-type: none"> • főzés alapanyagai, eszközei • főzés előkészületei • főzés a gyakorlatban. • A vitaminok fontossága az egészséges táplálkozásban. 	<p>Napszak Alkalom Ünnepi ruha Sportruházat Ápoltság Aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek Aramütés Takarítóeszközök Veszélyes anyagok Piktogramok és jelentésük Tömegközlekedési eszközök Közlekedési jelzőtáblák Tiltó táblák Tájékoztató jelzések Udvariasság</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése. • Tisztálkodás: köröm gondozása, vágása. A test tisztán tartása. • Ruházat tisztántartása. Az ápolt külső, a ruházat megbecsülése. • Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása. • Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetben • A jelzőtáblák céljának, formájának, elentésének tanulása, gyakorlása. 	
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. • Finommozgások fejlesztése. • Mérések pontos elvégzése. • Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes anyagok • Fa megmunkálása • Fa megmun-kálásának eszközei. • Fa használa-tának területei (épület, bútor, tüzelés, papír) • Varrás, vágás • Vágóeszközök balesetmentes használata • Fémek, műanyagok • Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> • Kavics festése (állat, tárgyak). • Termékek, magok felhasználásával játékok, díszek készítése. • Faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás). • Különböző anyagok (textil, műanyag, papír) vágása (csík, egyszerű formák). • Gyöngyfüzés • Fémek: anyagvizsgálat, az anyag érzékelhető tulajdonságai. • A műanyag hasznosítása a háztartásban. Szövés – egyszerűbb szövési technikák. • Az alapanyagok célszerű kiválasztása, legkevesebb hulladékra törekedve. 	<p>Szalma Nád Mag Termés Fonal Alaklemez Befűzés Puhafa Keményfa Szeg Kalapács Harapófogó Mérés Mérőeszköz Pontosság</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Kockákból, építőelemekből ház, házsor, utcakép építése (segítséggel) látszati rajz alapján. • Fémépítőből egyszerűbb szerkezetek összeállítása, szerszámhasználat gyakorlása • Építés: építőelemek illesztése, egyensúlya. Térrendezés, téralakítás. Építés látszati rajz alapján a síkra. Lakóházak modellezése – település makettje, értelmezése. Szerelődoboz, szerelőelemek – eszközök, szerszámok használata. • Makett készítés: só-liszt gyurmából és fából ház készítése • Épített környezet, korszerű építmények: épületek, utak, alagutak, hidak, felüljárók, toronyházak, tornyok. 	<p>Tervrajz Sík Tér</p>
Háztartás, gazdálkodás, életmód	<ul style="list-style-type: none"> • Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. • Az egészséges életmód iránti igény felkeltése 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészség, betegség • Egészséges életmód kialakítása • Munkamegosztás a családban • Saját környezet renben tartása. • Növényápolás, kisállat gondozása • Takarékoság 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyógyszerekkel kapcsolatos veszélyek megismerése, balesetek elkerülése. • Az egészséges életmód előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása). • Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. • Takarítás, takarítási eszközök. 	<p>Veszélyforrás Segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód Döntés, választás Káros szokás Felelősség Gondozási feladat Rendszeresség Megbízhatóság Takarékosság</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság). • A személyes teendők számbavétele a takarékoság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása) • Élősarok kialakítása. 	Pazarlás

Tanév végi eredmények:

- Az egészséges életmódhoz szükséges szokásrend ismerete, betartása.
- Egyszerű háztartási munkák gyakorlott elvégzése, háztartási kisgépek használata.
- Résztétel és aktivitás a környezetellátó munkatevékenységben.
- Az építődoboz jártasság szintű használata. A rajz és a tárgy megfeleltetése, alaprajz elkészítése.
- Műveleti algoritmus leolvasása, értelmezése segítségével, használata a tárgykészítésben.
- Az egyensúly és stabilitás alkalmazása az építésben, a térrendezésben, a modellezésben.
- A térhelyzetre, - viszonyokra vonatkozó fogalmak pontos használata.
- Anyagvizsgálati módszerek ismeretek, tapasztalatok megfogalmazása.
- Gyakorlott eszközhasználat a papírmunkában, a famunkában, a textilek megmunkálásában a megismert eszközök tekintetében.
- Az anyag-forma-funkció értelmezése, felismerése a tárgykészítésben – irányítás mellett.
- Az esztétikai követelményekre való törekvés a tárgykészítésben a munkában.
- Az anyagtakarékossági szempontok ismerete és alkalmazása a tervező, kivitelező munkában.
- Tudjon tisztán dolgozni, a problémák megoldásához segítséget kérni.
- Biztonságos közlekedés gyalogosan és a tömegközlekedési eszközön.
- Vészhelyzetek felismerése, elkerülése a gyalogos és a tömegközlekedésben.
- Ismerje a családi ünnepeket.
- Ismerje meg az egészséges táplálkozás ismereteit.
- Sajátítsa el az egyszerűbb szövesi technikákat.
- Legyen életkorának és képességeinek megfelelő ismerete az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről

5-8. évfolyam

Célok

- Ismeretek, tevékenységek, készségek, képességek kialakítása, amelyek segítik a tanulókat a szakmatanulásra, valamint az önálló életvezetésre való felkészülésben.
- A technikai műveltség alapozása – a természeti környezet, a társadalom és az ember által létrehozott technikai környezet kapcsolatrendszerének bemutatása, feltárása a tanulók fejlettségének megfelelően.
- A manualitás, a kézügyesség fejlesztése – a bonyolultabb feladatok, munkafolyamatok, munkalépések elvégzésére is képessé teszi a tanulót.

Feladatok

- Tegye képessé a tanulókat a környezettudatos életvezetésre, a környezete megóvására, az anyagtakarékos megmunkálásra, a kitartó munkavégzésre.
- Gyakoroltassa be az önellátás egyszerű, majd bonyolultabbá váló technikáit.
- Biztosítsa a gazdag tapasztalatszerzést az egyszerű érzékszervi benyomásoktól a bonyolultabb gondolati műveletekig, a problémamegoldásokig.
- Mutassa be és gyakoroltassa gazdag tevékenységrendszeren, feladatokon az anyagfeldolgozás alaplépéseit, az egyszerű tárgykészítési technikák elsajátítását, alkalmazását.
- Sajátíttassa el a példákön, személyes tapasztalaton alapuló egészségmegóvást.
- Hangsúlyozza a nevelés során a környezetkárosítás elkerülését, megelőzését, a környezettel való helyes együttélést.
- Neveljen kitartó munkavégzésre, pontos munkára.
- Sajátíttassa el és gyakoroltassa be a helyes munkaszokásokat, a balesetmentes szerszámhasználatot, ismertesse meg a helyes és veszélyes eljárásokat.
- Alkalmaztasson műveleti algoritmusokat a tárgykészítésben, a munkafolyamatban, ismertesse fel a szabályszerűségeket a technikai problémák megoldásában.
- Ismertesse meg a közúti közlekedés veszélyforrásait és sajátíttassa el – konkrét példákön, élményanyagokon keresztül a – közlekedés alapvető szabályait.
- Érje el a takarékos anyagfelhasználást, a kíméletes eszközhasználatot, a higiéniai szempontok figyelembevételét.
- Alakítson ki felelősségtudatot a családjért, a megélhetés megteremtéséért, a környezetéért.

- Ismertesse meg és alkalmaztassa az önálló életvezetést segítő – karbantartó, javító, fejlesztő - technikákat, a tanulók életkorának és fejlettségének megfelelően.
- Alakítsa ki a reális önértékelést, segítse elő a szakmaválasztást a tanuló lehetőségeinek függvényében.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A képolvasási, a rajzolósi, a számolási képességek fejlesztése. A terv, a munkamenet-készítés képességének alakítása, a manualitás fejlesztése.
- Tárgykészítési képesség, egyszerű tárgyak létrehozása, tervszerű előkészítés utáni kivitelezés képessége.
- Az önmegvalósítás, az önkifejezés képessége, az alkotás, a kíváncsiság, a becslés, a döntés, a pontosság, a problémameglátás képességének fejlesztése.
- Az összehasonlítás képessége, a közös jellemzők, az eltérő jegyek megértése, elemzése. Az önértékelés és mások értékelésének képessége. A térben, a síkon való tájékozódás képessége, a téri hely és helyzet kifejezése, viszonyszavak helyes használata. A tárgykészítés, a műveltek végrehajtásának készségei. A kéziszerszámok, egyszerű gépek balesetmentes használatának készségei.
- Az eredményes szocializáció, a társadalmi beilleszkedés képességének fejlesztése. Az egészséges életmód, az önálló életvezetés megvalósításának képességei. Az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztása. A háztartási gazdálkodási folyamatainak átlátása
- Az együttműködéshez, a szakmatanuláshoz szükséges együttélési szabályok elfogadásának, megértésének képességei.
- A testápolás szokásainak önálló elvégzése. A szolgáltatások önálló igénybevételének készségei. Felelős viszonyulás a környezet értékeihez, a környezetóváshoz.
- A balesetmentes közlekedés, tájékozódás végrehajtásának készségei.
- Helyes munkaszokások, az anyagtakarékos magatartás kialakítása.

Oktatási szakaszok jellemzői:

5-6. évfolyam:

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében az 5–6. évfolyam fókuszál a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra építve. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység, melyben előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon mindvégig jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A nevelési folyamatban jellemző az egész személyiség fejlesztésére való törekvés. A pedagógiai munka középpontjában a saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegóvás problémakörének felismerése áll, a személyes lehetőség és szerep ki- és megtalálása és gyakorlása az életvezetésben, az egészség megóvásában. Az életvezetési problémák felismerése kiterjed a családi környezetre is.

7-8. évfolyam:

A szakasz célja felismertetni a munka és technika szükségességét és hasznát az ember életében.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók egyéni tulajdonságaira fókuszálva kell segíteni az eredményesség összefüggéseinek felismertetését a tervezés, szervezés, kivitelezés között, a tanulói tevékenységekre alapozva. Ehhez szükség van az individuális különbségekhez igazodva az önértékelő- és az ítélőképesség fejlesztésére.

Az életmód és a munka világának összefüggései, az életmódból adódó problémák megláttatása során a szabad időre mint szükségletre is figyelmet kell fordítani, támogatva az egyensúly kialakítását a munka-tanulás-szabadidő szervezésében. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, a veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete.

Az egyéni különbségek szerepet játszanak a pályaválasztásban, a pályaterületek kiválasztásában és megismerésében is. A pályacél, a folyamatos fejlődés lehetőségének kialakítása érdekében fókuszba kerül a munkavégzés és kezűgyesség alakítása, az eszközhasználati jártasság gyakorlása, a tanulás szerepének felismertetése a sikerben.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> • Ápolt, kulturált megjelenéshez szükséges rutinfeladatok megbízható elvégzése. • Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önkiszolgálás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Öltözködés - Étkezés • <i>Tisztálkodás</i> (a pubertáskor testi higiénéje) • <i>Közlekedés</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Divattal, öltözködéssel kapcsolatos ismeretek szerzése (üzletek kínálata, divatlapok tanulmányozása). • Korszerű, sokoldalú táplálkozás megismerése (tanulmányi séta, üzletek kínálata, saját tapasztalat elmondása, fogyókúra, táplálkozási zavarok felismerése). • A test tisztántartása, kamaszkori testápolás, hajmosás, szárítás, az arc tisztán tartása, körömápolás kézen, lábon. • Fehérnemű, zokni, zsebkendőmosása. • A textíliák szerepe a ruházkodásban, célszerű használatuk. • Kert gondozása, ápolása, szükséges szerszámok a gyakorlatban. • Szobanövények gondozása, ültetése. • Balesetvédelmi oktatás. • Tanulmányi séta az orvosi rendelőbe, mentőállomásra. • Ételtészítési gyakorlatok • Az egészséges táplálkozás, a hulladék kezelése. • A személyes higiéné be nem tartásának következményei. /fertőzés, ételmérgezés, járvány) • Megbízható, önálló tisztálkodás. • Az időjárás hatásának felismerése a közlekedés biztonságára (gyűjtőmunka, baleseti leírások, statisztika). 	Divat Ízléses Előnyös Kirívó Fogyókúra Táplálkozási zavar Anorexia Elhízás Pubertáskor Testi változás Testápolás Közlekedési szabály Baleseti statisztika Időjárás front Rendőri intézkedés Közlekedési csomópont Forgalomirányítás

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Kerékpározás szabályainak megismerése. Előzékenység, udvariasság szabályainak megismerése, gyakorlása. • Közlekedési információk – a járatok menetrendje a megállóban, információ kérése pályaudvaron. • Veszélyhelyzetek, baleseti tényezők a tömegközlekedésben. Ezek megelőzése, elkerülése. • A vízi közlekedés, a vízi szállítás: hajó, komp. • Kerékpárosok az utakon – tapasztalatgyűjtés. • Lakóhelyünk közlekedése: kerékpáros, gyalogos és tömeg-közlekedés. • A közlekedés környezetkárosító hatása. (légszennyezés) • Közlekedési rendszerek megismerése. • Legfontosabb közlekedési szabályok. • Helyes közlekedési magatartás. • Önálló közlekedési képesség kialakítása. • Veszélyhelyzetek felismerése a közlekedésben. • Balesetmegelőzés lehetőségei. 	
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenységek örömeinek biztosítása. • Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Papírmunkák • Drót, fonal, zsinag, alufólia • Természetes anyagok • Modellezés • Hulladékkezelés 	<ul style="list-style-type: none"> • Papír (selyempapír, karton, krepp-papír újságpapír, hullámpapír) megmunkálása (karcolás, festés, 	<p>Papírfajta Tervrajz Lépték Arány Építési mód Épületelem Funkció Szelektív</p>

			<p>lyukasztás, ragasztás, papírmásé), tárgyak készítése alkalmakra (jelmez, álarc, dekoráció, ajándék).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A papír, papírfélék. • A kartonpapír megmunkálása, a tárgykészítés lépései. • Formák, tárgyak készítése minta és egyéni elképzelés alapján Tárgykészítés textilből, filcből. • Kötés, gyöngyfűzés, hímzés. • Toboz, makk, csuhé, kavics, parafa, termések felhasználásával babák, díszek, képek készítése (festés, ragasztás). anyagok. • Természetes anyagok átalakítása – anyagvizsgálatok, anyagok csoportosítása. • A fa az otthonunkban. • A fa feldolgozása. • Léc darabolása, faragás. • A népművészet hagyományai – a természetes anyagok megmunkálása: szalma, gyékény, csuhé, rafia, gyapjú; egyszerű szövési technikák munkalépéseinek megfigyelése, tanulása. • Feldolgozott anyagok és a belőlük készült tárgyak. • A feldolgozott állati bőr vizsgálata, megmunkálhatósága. • A bőrmegmunkálás szerszámai. • Hajdúszoboszló népművészete, hagyományai. • Tanulmányi séta – Hajdúszoboszló múzeumai. • Egyszerű ház megtervezése, alaprajz, nézeti rajzok és látszati rajz alapján. • Makett készítése. • A házépítés modellezése. 	<p>Újrahasznosítás</p>
--	--	--	--	------------------------

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Építőanyagok megismerése tanulmányi kirándulások során (építkezés, szaküzlet felkeresése) • A tárgykészítés lépései. • Anyag, forma, rendeltetés, célszerűség szempontjai az elemzésnél. • A valóságműszaki rajzi ábrázolása. • A műszaki rajz alapjai. egyezményes jelek. • A becslés, a mérés pontossága, rajzoló, mérő-, szerkesztőeszközök. • A mérés lejegyzése. • Az épített környezet megjelenítése maketten, modellen. • Emberi alkotással létrehozott terek, formák esztétikuma. • A lakóházak, a lakókörnyezet. • Falu és város. • Az ember környezet átalakító tevékenysége. • Lakóhelyünk veszélyeztetése. • Törekvés a takarékos anyaghasználatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismerése, lehetőségek szerinti gyakorlása. 	
Háztartás, gazdálkodás, életmód	<ul style="list-style-type: none"> • Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. • Problémamegoldó képesség fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egészség, betegség</i> - <i>Betegségmegelőzés</i> - <i>Egészséges életmód</i> • <i>Takarékos energiafogyasztás</i> • <i>Házimunkák</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző szituációk feldolgozása (tréning, szerepjáték). • Táplálkozás: javasolt és kevésbé javasolt élelmiszerek gyűjtése, csoportosítása. • A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékosági technikák 	<p>Tápanyag Zsír Szénhidrát Vitamin Kondicionálás Energiafajta Házimunka</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Lakásgondozás - Ételkészítés - Kerti munkák • <i>Gazdálkodás</i> - Vásárlás 	<p>(energiatakarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rendszeres és időközönként szükséges munkák elvégzése (csoportosítás, gyakorlás, tanulmányi séta) • Vendéglátás (szituációs gyakorlatok). • Egyszerű háztartási munkák és ház körüli teendők. • Háztartási kisgépek működtetése. • A családi munkamegosztás. • Az ember termelő tevékenysége. • Védekezése a környezet kellemetlen hatásai ellen • Talajvizsgálatok. • Talajjavító eljárások a kiskertben. • Növények szaporítása: magvetés, palántázás. • Növényápolási munkák. • A növénytermesztés egyszerű eszközei, kéziszerszámai. • Az eszközök fejlődése, korszerűsödése a termelés során. • A család költségvetése, bevétel, kiadás. • Zsebpénz, háztartási pénz, vásárlások tervezése, akciók, kedvezmények, diszkont, internetes vásárlás – ismeretek • Vásárlás boltban, piacon, szolgáltatások igénybevétele – posta, gyógyszertár, közintézmények szolgáltatásai. 	<ul style="list-style-type: none"> Eszköz Tevékenység Költségvetés Bevétel Kiadás Banki művelet Kölcsön Kamat Határidő Akción Leértékelés Kedvezmény

Tanév végi eredmények:

- Következetes testápolásra való törekvés.

- Rendelkezzen ismeretekkel a kamaszkorral járó testápolásról.
- Tudja a textil ruhanemű tisztán tartását elvégezni saját ruházatára vonatkozóan.
- Ismerje a ruhanemű célszerű használatát, megóvását.
- Vegyen részt a családi munkamegosztásban.
- Szerezzen tapasztalatokat a környezetébe található szolgáltatásokról, azok igénybevételéről.
- Tudjon algoritmusokkal önállóan dolgozni, becslést végezni, mérni segítséggel. Tudja bejegyezni a mért adatokat. Tudjon megfigyeléseket végezni az ember épített környezetében lakóházak, terek, lakóhelyek szerint.
- Tudja csoportosítani a megismert anyagokat érzékelhető tulajdonság szerint. Szerezzen ismereteket az anyagok formálhatóságáról a funkcióforma-esztétikum összefüggéseiben
- Legyen életkorának és képességeinek megfelelő ismeretei az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről
- Legyen képes a megismert anyagokból egyszerű tárgy elkészítésére műveleti algoritmus segítségével.
- Használja a szükséges szerszámokat, eszközöket balesetmentesen.
- Legyen ismerete a tömegközlekedésben az információk megszerzéséről. Tudja a vasút, az autóbusz, a városi tömegközlekedés veszélyhelyzeteit.
- Alkalmazza tudatosan a helyes közlekedési szokásokat. Szerezzen ismeretet a vízi közlekedésről.
- Rendelkezzen elemi tapasztalatokkal a kertművelésről, a kiskert növényeinek gondozásáról, a kéziszerszámok használatáról
- .Legyen gyakorlata a kert gondozásában, ápolásában és a kerti szerszámok alkalmazásában.
- Önállóan tudjon egyszerűbb ételeket elkészíteni.
- Sajatítsa el a kötés, gyöngyfüzés, hímzés, folyamat.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása.	<i>Önkiszolgálás</i> Öltözködés Saját ruhanemű gondozása Étkezés	Divattal, öltözködéssel kapcsolatos ismeretek szerzése (egyéni ízlés, előnyös viselet, öltözködési stílus). Fehérnemű-használat fontosságának belátása (napi váltás, mosás). Korszerű, sokoldalú táplálkozás megismerése (tanulmányi séta, üzletek kínálata, saját tapasztalat elmondása, fogyókúra, táplálkozási zavarok felismerése). Az életkornak megfelelő táplálkozás, a táplálék mennyisége és minősége. Napi étrend – helyes arányok. A rendszeres étkezés élettani hatása. Gyümölcsfogyasztás, zöldségek. Főzési előkészület, bevásárlás, előkészítés – egytálétel. Vendég a családban... Divat és célszerűség a felsőruházat megválasztásában. A ruházat a lábbeli egészségre gyakorolt hatása. Ruhanemű ápolás. Környezetbarát szerek használata. <i>Vitaminok fontossága Táplálkozási betegségek. Egészséges étrend kialakítása.</i>	Divat Ízléses Előnyös Kirívó Fogyókúra Táplálkozási zavar Anorexia Elhízás Pubertáskor Testi változás Testápolás Közlekedési szabály Baleseti statisztika Időjárási front Rendőri intézkedés Közlekedési csomópont Forgalomirányítás
		<i>Tisztálkodás</i> (a pubertáskor testi higiénéje)	körömápolás, testápoló szerek használatának gyakorlása. Dezodorálás. Személyi higiénia a kamaszkorban – napi tisztálkodás, fehérneműváltás, lábápolás	
		<i>Közlekedés</i>	A közlekedési táblák ismeretének bővítése, tanulmányi séta forgalmas csomópontokon, közlekedési parkban. A szárazföldi közlekedés története. A kerék története. A kerékpáros közlekedés elemi szabályai – kerékpárút, jelzőtáblák, veszélyhelyzetek. Információk értelmezése a	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>tömegközlekedésről: menetrend, késés, jegyelővétel, útipoggyász. Csomagolás rövidebb, hosszabb utazásra. A tömegközlekedési, a szállítási eszközök környezetszennyező hatása, veszélyek. Városunk közlekedésének és szolgáltató hálózatának konkrét áttanulmányozása.</p> <p><i>Környezetbarát közlekedési eszközök használata.</i></p> <p><i>Közlekedési rendszerek megismerése.</i></p> <p><i>Legfontosabb közlekedési szabályok. Helyes közlekedési magatartás. Környezetszennyezés hatásai a természetre. (olajfolt, levegőszennyezés)</i></p>	
<p>Anyagok alakítása, modellezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tevékenységek örömeinek biztosítása. • Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Papírmunkák • Drót, fonal, zsinag, alufólia, műanyag • Természetes anyagok • Modellezés • Hulladékkezelés 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak készítése alkalmakra (jelmez, álarc, dekoráció, ajándék). • Fonás, sodrás, hajlítás. • Funkció-anyag-forma összefüggései a tárgykészítésben. • Textil szabása, illesztése a tanult öltésformákkal. • Díszítő munkák. • Szövés, hurkolás. • Elemi ruhajavító eljárások. • Textilíák a lakásban • A természetes anyagok helyettesíthetősége. • A műanyagok. • Tulajdonság és funkció. • A környezetre ártalmatlan anyagok. • A műanyagok alakíthatósága • Toboz, makk, csuhé, kavics, parafa, termések felhasználásával babák, díszek, képek készítése (festés, 	<p>Papírfajta Tervrajz Lépték Arány Építési mód Épületelem Funkció Szelektív Újrahasznosítás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>ragasztás). Tárgykészítés munkamenetről, algoritmus segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fa megmunkálása: illesztési, szerelési formák és módok. • A bőrmegmunkálás. • Egyszerű tárgykészítés és szerszámhasználat. • Anyagtakarékosság, hulladékhasznosítás. • A népművészet hagyományai, a természetes anyagok felhasználása, tárgykészítés. • Fazekasság. • A munkavégzés higiéniája. • Ékszerek, kiegészítők készítése gyöngyfűzéssel. • Egyszerű lakásdíszítő és ajándéktárgyak készítése papírból és textil alapanyagból. • Az iskola és az otthon körül adódó apróbb javítások gyors és olcsó elvégzése. • Építés, szerelés fémépítő és tetszés szerinti építőjáték felhasználásával (autó, daru, kerítés, jelzőlámpa). • Különböző méretű csavarok, anyák összeszerelése. • Puhafa ragasztása, faragása, szögelése, szögek kihúzása, kalapács, fogó használata (képkeret). • A műszaki rajz jelei, mérések, egyszerű szerkesztések cm-es pontossággal. Konstruálás, modellezés 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>szerelelemekkel, mozgó, működő modellek fémépítő szerszámai, eszközei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerelés rajz alapján. • A kerékpár részei rajz, leírás alapján, beazonosítás a kerékpáron. • Törekvés a takarékos anyaghasználatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismerése, lehetőségek szerinti gyakorlása. • Háztartási hulladékkezelés – szelektív hulladékgyűjtés. A háztartási hulladékok élettani hatása. • Környezetkímélő technológiák alkalmazása • A háztartási hulladék szelektív gyűjtése. 	
<p>Háztartás, gazdálkodás, életmód</p>	<p>Pénzügyi ismeretek bővítése. Igények és lehetőségek felmérése, képesség kialakítása ezek mérlegelésére.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Egészség, betegség</i> - <i>Betegségmegelőzés</i> • <i>Egészséges életmód kialakítása</i> • <i>Takarékos energiafogyasztás</i> • <i>Házimunkák</i> - <i>Lakásgondozás</i> • <i>Gazdálkodás</i> - <i>Vásárlás</i> - <i>Kerti munkák</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészség-betegség. • Az egészséges életmód megismerése. • Környezetbarát szerek használata. • Mozgás, sport területei a mindennapi tevékenységek között (testedzés, kondicionálás, természetjárás). • Egészséges életmód kialakításának meghatározói. • A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékosági technikák (energiatakarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére). • Tevékenység tervezése, gyakorlása, utómunkák. • Közüzemi számlák tanulmányozása, összehasonlítása (a tapasztaltak elemzése). • Példák átmeneti pénzügyi zavarok kezelésére. 	<p>Tápanyag Zsír Szénhidrát Vitamin Kondicionálás Energiafajta Házimunka Eszköz Tevékenység Költségvetés Bevétel Kiadás Banki művelet Kölcsön Kamat</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Zsebpénz, háztartási pénz, vásárlások tervezése, akciók, kedvezmények, diszkont, internetes vásárlás – ismeretek • A takarékoság – hol költjük el a pénzt? A szolgáltatói környezet megítélése – ésszerű szelekció. • Háztartási gépek a takarításban, háztartási tisztítószer • Talajjavító eljárások, tápanyag-utánpótlás, talajmegművelő kéziszerszámok, karbantarás, használat, tárolás. • Kiskert növényeinek szaporítása: palántázás, dugványozás, bujtás; növényápolás, vízgazdálkodás. • Betakarítás, tárolás. • Környezetbarát növényvédelem. Helyes és veszélyes eljárások a növényvédelemben. • Pihenőpark létrehozása, folyamatos telepítése, gondozása. • Biokertészet jelentősége, alkalmazása. • Környezetbarát gazdálkodás a kiskertben. • Az ember környezet átalakító tevékenysége. 	<p>Határidő Akcio Leértékelés Kedvezmény</p>

Tanév végi eredmények:

- Rendelkezzen a testápolás alapvető tevékenységével, szokásaival.
- Legyen ápolts, kulturált a megjelenése, következetes és rendszeres a testápolása.
- Öltözködjön önállóan az évszaknak, az időjárásnak, az egészség megőrzésének megfelelően.
- Sajátítsa el ruházatának alapvető gondozási szokásait.
- Gyakorlattan végezze az egyszerűbb háztartási munkákat.
- Ismerje az élelmiszereket és csoportosítsa az egészséges táplálkozás megvalósítása és az étkezési zavarok elkerülése érdekében.
- Legyen tájékozott a szűkebb lakóhelyi szolgáltatások használatában.
- Ismerjen fel egyszerű technikai problémát. Megoldások keresése, mérlegelése a konstruálásban, a modellezésben. Gyakorlottság az egyszerű mérésben, rajzeszközök használatában.
- A munkafolyamat algoritmusának pontos követése.
- A megismert anyagokból hasznos tárgy készítése irányítás mellett.
- Az anyag, forma, funkció összefüggéseinek felismerése. Gyakorlottság a megismert kéziszerszámok használatában, munkafogások elvégzésében.
- Munkaszokások betartása: helyes testtartás, rend, anyagtakarékosság, balesetvédelem, munkaeszközök kímélése.
- Munkája során tudjon segítséget kérni, társaival együttműködni, segítséget nyújtani.
- Törekedjen a biztonságos közlekedésre. A megismert, begyakorolt szabályokat alkalmazza önállóan. Feleljen meg a közlekedésben elvárt udvariassági szabályoknak. Növekvő önállósággal használja a tömegközlekedés információhordozóit, jelrendszerét.
- Vegyen részt az egyszerű talajművelő eljárások végrehajtásában. Tudja az eszközök balesetmentes használatát.
- Legyen gyakorlott a kiskert növényeinek szaporításában, gondozásában.
- Legyen igénye zöld környezetének kialakítására.
- Alkalmazza a biológiai növényvédelmet.
- Tevékenyen óvja a közvetlen környezetét.
- Készítsen segítséggel egyszerű, ízléses, esztétikus ékszer és díszítő jellegű tárgyakat.
- Tudjon önállóan is közlekedni és tájékozódni a szolgáltatóhálózatban
- Ismerje a gazdálkodással és pénzhasználattal kapcsolatos fogalmakat.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> • Az esztétikus külső megjelenésre törekvés erősítése. • A tájékozódás eszközeinek és módjának megismertetése és alkalmazása. • Ételkészítés. • Élelem tárolása. • Takarékoság 	<ul style="list-style-type: none"> • Önkiszolgálás • Háztartástan és életvitel • Közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóság a személyes teendők elvégzésében (a tanultak alkalmazása a napi tevékenységekben), a túlzások kerülése. • Fejlődés és táplálkozás összefüggései, tápanyagszükséglet életkoronként. • A kamaszkori táplálkozás. • Ételkészítési eljárások: előkészítés, főzés, párolás, sütés, habarás. • A magyaros konyha jellemzői. • A szakácskönyvhasználata segítségével. • Az esztétikus terítés. • Takarékos háztartásvezetés. • Élelmiszerek tárolása – a hűtőgép működése. • Lakókörnyezet és a közérzet összefüggései. • A lakás tagoltsága. • A bútorok ápolása, karbantartása. • A korszerű testápolás: testápoló szerek, kozmetikumok serdülőknél. • Az ember testi, szellemi egészsége. • Egészségre káros szerek elutasítása. Egészségkárosító életmód. • Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás, házi patika összeállítása. • Energiatakarékosság a lakásban. • Környezet tisztántartása. 	<p>Bőrápolás Sminkelés Alkalmnak megfelelés Térképajta Közlekedési útvonal Közlekedési szabály és jelzés Menetrend</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Egészséges étrend kialakítása. Vitaminok fontossága. • A település közlekedési viszonyainak ismerete. • Tájékozódás a térképen. • Közlekedési helyzetek modellezése, megítélése. • A közlekedési jelzések, közúti jelzőtáblák értelmezése. • Baleseti okok elemzése, balesetelkerülés, elsősegélynyújtás. • Környezetkímélő közlekedési eszközök, anyagok. Hasznos tudnivalók utazáshoz – tájékozódás, információk begyűjtése. • Utazás belföldön. Utazás külföldön. • A közlekedési eszközök környezetkímélő használata 	

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Anyagok alakítása, modellezés	<ul style="list-style-type: none"> Műveleti algoritmusok pontos követése a tervezésben és a kivitelezésben. 	<ul style="list-style-type: none"> Anyagok és alakításuk Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> Nyersanyagok, energiahordozók. A fémek tulajdonsága, alkalmazása, megmunkálhatósága. A fém tárgyak szerepe a háztartásban, környezetünkben. A fémek védelme, kezelése. Használati tárgyak az otthonunkban – tárgykészítés tervezése, kivitelezése fa, bőr, textil alapanyagokból. A tanult anyagmegmunkálási technikák alkalmazása, balesetmentes eszközhasználat. Anyagtakarékosság, hulladékhasznosítás. A környezetszennyező anyagok újrahasznosítása a gazdaságban. Díszítő, javító, karbantartó munkák az otthonunkban. Batikolás technikájának elsajátítása, alkalmazása. Anyag megmunkálása kézzel, festése. A fa konzerválása, pácolása, egyszerű fából készített használati tárgyak kivitelezése. Talajművelő szerszámok folyamatos karbantartása. Alternatív energiaforrások: nap, szél, biomassa, geotermikus energia. Az alternatív energia hasznosítása. Általánosan használt egyszerű gépek, berendezések (működő modellek) készítése, tanulmányozása. Háztartási gépek használata, világítás, fűtés, vízhasználat (balesetmentes, szakszerű használat, 	<p>Gép Technikai rendszer Belső égésű motor Elektromos hálózat Biztosíték Áramtalanítás Mérőóra-állás Vízvezeték Gázvezeték Időzítő Tömítés Hőfokszabályozó Balesetvédelem Használati utasítás Garancia</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<p>időzítő, fokozat beállítása), az eszközök megfigyelése működés közben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs rendszerek. • A jelek világa. • A nyelv mint jelrendszer. • A hír, a jel, az információ fogalma. • Korszerű információs rendszerek: rádiózás, televíziózás, a telefon, a számítógép. • A vetületi ábrázolás. • Tárgyfelismerés a vetület alapján. • Egyszerű rajzos ábrák készítése. • Mérőeszközök, rajzeszközök. • Mérés mm-es pontossággal. Működő modellek összeállítása. 	
<p>Háztartás, gazdálkodás, életmód</p>	<p>A vásárlói jogok megismerése, és szükség esetén alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás. - Szavatosság. - Jótállás. - Garancia.Csere. • Háztartási pénzgazdálkodás • Felelős pénzkezelés • Gazdálkodás 	<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás során lényeges körülmények mérlegelése. Szavatossági idő, kezelés, fogyaszthatóság, tárolás módja a piktogramokon: piktogramok megfigyelése, leolvasása. • Bevétel, kiadás tervezése, fiktív és valós adatokkal. • Közüzemi számlák tanulmányozása, értelmezése. • A bevétel és a kiadás tervezési módjai. • A család gazdálkodása. • Pazarló, rongáló életmód következményei • Megtakarítások, kölcsön, törlesztés. 	<p>Bevétel Kiadás Rezsi Háztartási füzet Kézpénz Bankkártya Jelszó Automata Átutalás Kamat Kölcsön Jelzalog Árvezetés</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Munkaszervezés a családban. • Szobanövények nevelése, a terasz, az erkély és a kiskert növényei, gondozás. • Kertművelés, hulladékhasznosítás. • A kiskert haszonnövényei a háztartásban. • Gyomok elleni védelem. • Környezetbarát eljárások. • Komposztálás. • A környezet megváltoztatása a legkisebb környezeti károkozással. • Az eredményes munkavégzés összetevői. • Képesség és továbbtanulás, pályaválasztás. • Biokertészet jelentőségalkalmazása. • Komposzttelep beállítása, folyamatos gyűjtés. • Fűszernövény ismeret, felhasználásuk. • A savas esők okozta környezetkárosítás. 	<p>Megtakarítás Pontosság Folyószámla</p>

Tanév végi eredmények:

- Igényesség a testápolásban a ruházata gondozásában, javításában, esztétikumában.
- Gyakorlott részvétel a családellátó tevékenységben, a háztartási munkában a szolgáltatások igénybevételeiben.
- Igény, nyitottság a korszerű táplálkozásra. A kultúrált étkezés, térítés alkalmazása.
- Takarékosági lehetőségek felismerése, alkalmazása a gyakorlatban a saját zsebpénz és a háztartási költségek vonatkozásában.
- Ismeretek alkalmazása a saját lakókörnyezetének gondozásában, esztétikumának megteremtésében.
- Felelős viszonyulás az ember környezetátalakító tevékenységéhez – a károkozás elutasítása.
- A fejlettségnek megfelelő eligazodás a kommunikációs rendszerek által közvetített jelvilágban. Alapvető ismeret a számítógépes rendszerről.
- Nézetek, vetületek olvasása irányítás mellett. Alapvető ismeretek szakmatanulásról, a pályaválasztásról.
- A megismert anyagok megmunkálása munkaterv, algoritmus alapján – hasznos tárgy készítése. A megmunkálás eszközeinek balesetmentes, gyakorlott alkalmazása. Önállóság az anyag-forma-funkció-esztétikum egységének alkalmazásában.
- Ismeretek alkalmazása a saját lakókörnyezetének gondozásában, esztétikumának megteremtésében.
- Mutasson gyakorlottságot a közlekedési helyzetek helyes és gyors megítélésére a gyalogos közlekedés szempontjából.
- Értse a közlekedés jelzéseit a gyalogos és a kerékpáros közlekedés szempontjából is. Mutasson gyakorlottságot az utazáshoz szükséges személyes csomag elkészítésében, jegy, okmányok és utazási információk beszerzésében.
- Feleljen meg a tömegközlekedésben elvárt kultúra alkalmazásában.
- Alkalmazza a biológiai növényvédelmet.
- Alkalmazza a növényi hulladék újrahasznosítását.
- Ismerje meg fontosabb fűszernövényeink élettani hatásait.
- Készítsen segítséggel egyszerű, ízléses, esztétikus díszítő jellegű tárgyakat.
- Tevékenyen óvja közvetlen környezetét.
- Ismerje meg a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás alapelemeit.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> • Az esztétikus külső megjelenésre törekvés erősítése. • Lakókörnyezete-tünk • Helyes táplálkozás. (Táplálkozás különböző életkorban.) • Ruházat tisztántartása. • A család • A tájékozódás eszközeinek és módjának megismertetése és alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> • Önkiszolgálás • Háztartástan és életvitel • Közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóság a személyes teendők elvégzésében (a szolgáltatások rendszeres igénybevétele, fodrász, bőrápolás, kozmetikai szerek, sminkelés, körömápolás), a túlzások kerülése. esztétikus berendezés. • Nagytakarítás. • Háztartás gépesítése, munkaszervezés. • A hatékony munka ismervei. • A helyes táplálkozási szokások, változatos étrend. • Az egészséget fenyegető tényezők. • A csecsemő, a kisgyermek, az idős, a beteg személy étrendje. • Ételkészítési eljárások: előkészítés, elkészítés, befejezés. • Élelmiszertárolás. • Tartósító eljárások. • Készételek tárolás. • A ruházat karbantartása: tisztítás, kézi, gépi mosás, mosószer megválasztása. • Fertőtlenítés. • A család testi-szellemi egészsége. • Generációs kapcsolatok, szabadidő eltöltése, egészségmegőrzés és felelősség, házi patika. • Gyermekvállalás, türelmes, önzetlen gondozás és ápolás. • Családi ünnepek – tervezés, szervezés. • Az ünnep hangulata, légköre. • Csecsemőgondozás. 	<p>Bőrápolás Sminkelés Alkalmnak megfelelés Térképfajta Közlekedési útvonal Közlekedési szabály és jelzés Menetrend</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • Vízrel való takarékoság otthon és az iskolában. • Energiatakarékosság lehetőségei a fűtés során. • A fogyasztói társadalom és a reklám kapcsolata. • A lakás, a lakókörnyezet. Lakás és háztípusok. • Közlekedési útvonal kiválasztása. • A közlekedési szabályok ismerete és betartása. • Tájékozódás a menetrendben. • A közúti, légi vízi és vasúti közlekedés rendszere. Közlekedéstörténet. • Környezetkárosítás. • A környezetkímélő közlekedési eszközök. • A közlekedési helyzetek elemzése a gyalogos, a kerékpáros szemszögéből. Balesetmegelőzés. • A közlekedés írott és íratlan szabályai. Udvariasság, előzékenység, segítőkészség a közlekedésben. • Szabályok, előírások betartása • Környezetkímélő közlekedési eszközök. 	
Anyagok alakítása, modellezés	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző anyagok és felhasználásuk. Egyszerűbb hibák felfedezése és javítása irányítással. • Energiahordozók a háztartásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagok és alakításuk • Modellezés 	<ul style="list-style-type: none"> • A textilfélék javító, karbantartó munkái. • A varrógép. • Varrógéphasználat. • Textil tárgyak, játékok készítése: tervezés, munkalépések algoritmus felhasználásával. • A bőr hasznosítása, hulladék felhasználása, hasznos tárgyak tervezése, kivitelezése. • A fa üzemi feldolgozása. • A feldolgozott fafélék felhasználási területe 	<p>Gép Technikai rendszer Belső égésű motor Elektromos hálózat Biztosíték Áramtalanítás Mérőóra-állás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> • A fa megmunkálása. • A kéziszerszámok balesetmentes használata. • Munkamenet – tervezés, kivitelezés. • Szárazvirágfélék, termékek begyűjtése, tárolása, felhasználása. • Goblein hímzés technikájának elsajátítása, díszítő jellegű alkalmazása. • Foltvarrások motívumok tervezése, kivitelezése. • Korrózióvédelem a fémeknél, festés technikájának elsajátítása, óvó munkálatok elvégzése az iskola területén • Anyaggazdálkodás fontossága. • Hulladék hasznosítása. • Csengő, elemlámpa, izzó ellenőrzése, belső égésű motor modelljének tanulmányozása. • Vasúti pálya, vasúti modell működésének megfigyelése. • Egyszerű háztartási gépek kezelése, tisztítása, karbantartása. • A célszerű, balesetmentes működtetés. Energiatakarékos működtetés. Világítás. fűtés, hőszigetelés – takarékos használat. • A környezet anyagainak felhasználása, hagyományos és korszerű építkezés. • A családi ház, a társasház fűtésének, vízellátásának modellezése, értelmezése. • A csatornahálózat: szennyvíz, szennyvíztisztítás. • Nézetek, vetületek olvasása, értelmezése. 	<p>Vízvezeték Gázvezeték Időzítő Tömítés Hőfokszabályozó Balesetvédelem Használati utasítás Garancia</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Háztartás, gazdálkodás, életmód	A gazdálkodással, pénzkezeléssel kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.	<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás. - Szavatosság. - Jótállás. - Garancia. Csere. • Háztartási pénzgazdálkodás • Termelés, gazdálkodás • Felelős pénzkezelés 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű vázlatrajz készítése. • Vásárolt áru cseréje, a feltételek megismerése. Háztartási füzet használata (zsebpénz felhasználásának figyelemmel kísérése, a kiadások elemzése, hasznos vagy haszontalan célra költötte-e, gyűjtés nagyobb vásárlás megvalósítására). • Háztartási pénzgazdálkodás. • Bevétel-kiadás tervezése. • Megtakarítás, tartalékképzés. • Váratlan kiadás. • Családi vállalkozás-költségvetés-ügyintézés. • A lakókert, a haszonkert gondozása, az ápolás rendje és eszközei. • A kerti termékek hasznosítása. • Gyógynövényismeret, alkalmazásuk egészségünk érdekében • Kézpénz, bankkártya használata. • Bank felkeresése, viselkedési szabályok megismerése, betartása; tennivalók, szükséges dokumentumok megismerése a banki szolgáltatás igénybevételéhez. 	<p>Bevétel Kiadás Rezsi Háztartási füzet Kézpénz Bankkártya Jelszó Automata Átutalás Kamat Kölcsön Jelzalog Árverezés Megtakarítás Pontosság Folyószámla</p>
Pályaorientáció	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önismeret. • Képességek. • Főbb érdeklődési területek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önismereti foglalkozások, tréning; szívesen végzett tevékenységek, érdeklődés irányának számbavétele, megfogalmazása. • A felmerült alapfogalmak megismerése, értelmezése, gyakorlati példák keresése, megbeszélése. 	<p>Önismeret Tréning Képesség Készség, őszinteség Továbbtanulás Pályaválasztás</p>

Témakör	A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Pályaválasztással kapcsolatos alapfogalmak. • Pályaképek, pályatükrök, egyes foglalkozások megismerése. • Pályaalkalmasság. Pályaválasztással kapcsolatos dokumentumok • Továbbtanulási lehetőségek. • A munkavállalás feltételei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkozások, a szükséges készségek, a végett tevékenységek, eszközök számbavétele. • Üzemlátogatás. Munkahelyek, foglalkozások megfigyelése. • A vizsgált foglalkozásokhoz szükséges képességek, készségek számbavétele. • Önéletrajz készítése, jelentkezési lap tanulmányozása, kitöltése. • Pályaválasztási tanácsadó felkeresése. • Pályaválasztási kézikönyv, szakmákkal kapcsolatos ismertető tanulmányozása. 	<p>Pályaalkalmasság Önéletrajz Pályaválasztási tanácsadó Jelentkezési lap Foglalkozás Szakma Munkaügyi központ Munkakör Beosztás</p>

Tanév végi eredmények:

- Megjelenésében is mutakozzon meg a következetes testápolási szokások elsajátítása. Legyen ismerete az egészséget fenyegető tényezőkről. Tudja elemezni az alkohol, a cigaretta, a drogok egészségromboló hatását.
- Alkalmazza az egészségmegővő táplálkozási szokásokat, a kultúrált étkezést.
- Magatartásában, viszonyulásában mutakozzon meg a családellátó feladatok elfogadása, az idősek segítése, a gyermeknevelés felelősségének felismerése.
- Legyen önálló a heti étrend elkészítésében, tervezésében, a tanult ételkészítési eljárások kivitelezésében, az élelmiszerek tárolásában.
- Alkalmazza a takarékoságot a családi pénzgazdálkodásban, a zsebpénz felhasználásában. Rendelkezzen alapvető ismeretekkel a szobanövények, a kiskert, a konyhakert növényeinek gondozásáról. A kertgondozás kéziszerszámaait gyakorlottan alkalmazza.
- Értse a célszerű, ésszerű lakástervezés jelentőségét a család életvitele szempontjából. Legyen elképzelése saját lakásáról, berendezéséről, az egészséges lakás kialakításáról.
- Lássa be a takarékoság, az ésszerűség fontosságát a lakás vízellátásában, világításában, fűtésében. Legyen felkészült a környezetbarát, egészségővő eljárások, technikák, anyagok alkalmazására a lakásban, a környezetében.
- Ismerteje a vásárlással, szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos fogyasztóvédelmi szabályokat és információkat.
- Mutasson gyakorlottságot a háztartási gépek alkalmazásában, a balesetmentes működtetésben.
- Tudjon modellrajzot készíteni segítséggel, irányítással. Egyszerű szerkesztési feladatokat gyakorlottan végezzen. Használja pontosan a rajzoló- és mérőeszközöket.
- A megismert közlekedési szabályokat jártasság szinten alkalmazza.
- Ismerje a menetrendet.
- Pályaválasztás során felmerülő szempontok és teendők megismerése és mérlegelése a helyes döntés érdekében.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

MŰVÉSZETEK

A nevelés a teljes emberre irányul, aki test-szelem és lélek egysége, tehát a köznevelés célja nem választható el az élet céljától.

A művészet alapvető emberi szükséglet, a művészi alkotás pedig az ember legősibb kifejezési módja. A művészetek nevelésben betöltött szerepe nem önmagáért való, feladata egyensúlyt teremteni az értelmi-érzelmi intelligencia fejlesztésében. A tanuló belső világának gazdagsága pozitívan hat a gondolkodás, a kreativitás, az emlékezőtehetség képességeire. A művészetoktatás tartalmi alkotóeleme lehet minden tantárgy eredményes tanításának.

A művészeti nevelés önálló tantárgyként az ének-zene, illetve vizuális kultúra oktatásában valósul meg. A művészeti neveléshez kapcsolódó eredményes készségfejlesztés tanári vezetéssel, a tanár és a tanuló együttműködését igénylő, élményt jelentő, aktív alkotó tevékenységen keresztül valósítható meg az iskolában.

A tanórai keretek között, mindenki számára elérhető művészeti nevelés célja olyan képességek fejlesztése, melyek elősegíthetik a harmonikus társadalmi, együttélést, azaz a művészeti tantárgyak a művészet eszközeit a személyiség egészének fejlesztése érdekében használják fel. A művészeti tanóra egyrészt keretet biztosít a művészet különböző területeinek megismerésén keresztül az érdeklődés felkeltésére, az esztétikai alapfogalmak elsajátítására, ízlésformálásra, másrészt a mérlegelő gondolkodás és a minőségi alkotómunka iránti igény kialakítására.

Az ének-zene tantárgy oktatása, a magyar ének-zene oktatás Kodály Zoltán zenepedagógiai és nemzetnevelési elveire épül. A nevelésben részt vevő minden tanuló számára elérhető fejlesztő tevékenység elsősorban az énekhangra támaszkodik. Átala és a zeneoktatás fontos részeként szereplő, a relatív szolmizáció eszközével tanítandó írás-olvasás elsajátításának célja, hogy kialakuljon az értékközpontú zenei anyanyelv értő szeretete.

A tanulók zenei ismereteinek alapja kezdetben a népzene, a magyar népdalkincs közvetítése és megtanulása, majd erre épül a magas művészettel való foglalkozás. Az ének-zene oktatásban kiemelt szerepet kap az éneklés, a kóruséneklés.

A kodályi filozófia lényege a közösségi éneklés, hiszen azok az ismeretek, melyeket a tanulók az énekórán megtanultak, művészi alkotómunkában nyernek jutalmat.

A vizuális kultúra tantárgy: A vizuális nevelés a tanulók személyiség fejlesztésének rendkívül fontos része, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás, érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik, ami vitathatatlanul az önépítő és önszabályozó egyén és közösség alappillére.

A tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezhető, ebben a tekintetben a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkája elengedhetetlenül fontos.

Fontos cél, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével a környezetük tudatos alakításában. Ennek érdekében a tanulók tudatosítsák gyökereiket, megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a gyermekek érzelmi fejlesztésben, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze.

A művészetek tanulásterület feladata a művészettel nevelés, illetve más tanulásterületekkel együtt a képességfejlesztés transzferhatásának kihasználása, testben-lélekben boldogságra és boldogulásra képes generációk felnevelése érdekében.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

VIZUÁLIS KULTÚRA

1-8.évfolyam

A vizuális kultúra (rajz, kézművesség) tantárgy közvetlen célja az alkotás öröme, az önmegvalósítás, a felszabadultság kialakítása a tanulóknak a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével a kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására során.

A Művészetek műveltségterület, ezen belül a vizuális kultúra célja egyrészt az ízlés, képzelőerő, önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének élvezetéhez.

Az intézmény a Berettyóújfalui Tankerületi Központ és az Igazgyöngy Alapítvány, és AMI együttműködésében, a Képzőművészeti Egyetem EFOP 3.2.6-16-2016-00001 projektjének háttérével, az un. hármas fókuszú vizuális nevelés módszertana szerint szervezi a vizuális nevelést az alsó tagozaton.

A módszertan, melyet akkreditált képzésekkel megerősítettünk, az alapozó szakaszban, az általános iskola első négy évfolyamán segíti a tanulók személyiségfejlesztését. Nem tartalmaz a pedagógiában nem ismert, új elemeket, csupán új struktúrába foglalja a fejlesztést, kihasználva az alkotás adta érzelmi többletet a bevésésben, megerősítésben. Olyan területeket kapcsol be így a pedagógiai munkába, amelyekben hatékonyan megerősíthetők azok a készségek, amelyekre a felgyorsult és változó világban kihívásként tekinthetünk.

A vizuális kultúra tantárgyat holisztikus szemlélettel erőteljesen köti készségfejlesztésében, vagy ismeretanyagában a többi műveltségi területhez is.

A hármas fókusz a következő:

- A vizuális kommunikáció előírt fejlesztése, a Kerettantervhez igazodva, évfolyamonként tanmenet alapján.
- Hátránykompenzálás a tanulási nehézségre fókuszálva.
- Szociális kompetenciák fejlesztése.

A módszer alapja egy olyan, tudatosan felépített pedagógiai munka, amely a három fókusz egyidejű teljesülését feltételezi, a gyerekek életkorához és érdeklődéséhez igazodó feladatokkal és a hozzá kapcsolódó értékeléssel.

Az iskola első négy évfolyamára elkészített, tanévenként aktualizált tanmenet folyamatos fejlesztéssel, rugalmasan igazodik a Kerettantervhez, teljesítve a hármas fókusz célkitűzéseit.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	2	2	2	2	1	1
Éves óraszám	72	72	72	72	74	74	37	37

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vizuális nyelv és technikák	18	17	20	20	21	21	8	8
Kifejezés, képzőművészet	17	18	20	20	20	20	8	8
Vizuális kommunikáció	15	15	14	14	14	14	6	6
Tárgy-és környezetkultúra	22	22	18	18	17	17	7	7
Mozgóképkultúra és médiaismeret							7	7
Összes óraszám	72	72	72	72	72	72	36	36

1-4. évfolyam

Célok

- Felkelteni a tanulók érdeklődését a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránt.
- Képesé tenni a tanulókat kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására.
- A tevékenységek során teret adni a felszabadultságnak, az alkotás örömének.
- Érzékletes látási-tapintási tapasztalatok szerzése környezetük tárgyaiból.
- Egyszerű látványok megfigyelésével a befogadóképesség, az alkotóképesség és színlátás fejlesztése, gazdag képzetkincs kialakítása az esztétikai észlelés világából.
- A természetes és mesterséges formák megfigyelésével gyakoroltság szerzése a látvány lényegének megfogalmazásában, ábrázolásában.

Feladatok

- Fejlessze ki és erősítse meg a vizuális önkifejezést.
- Tegye képesé a tanulókat a képi információk befogadására, könnyítse meg ezzel a világban való eligazodásukat.
- A tanulók megismerő és befogadó képességeinek fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével történik.
- Tegye gazdagabbá a tanulók kommunikációs és szocializációs képességét.

- Keltse fel az érdeklődést a művészeti kifejezésformák iránt.
- Ismertesse meg a tanulókat az ábrázolás-alakítás anyagaival, azok helyes használatával.
- Sajátíttasson el különböző rajzos és kézműves technikákat, népi kismesterségeket.
- Fedeztesse fel a környezet szépségét, esztétikumát.
- Mutassa be a népművészet értékeit.
- Fedeztesse fel, hogy a különböző művészeti ágak egyaránt alkalmasak ugyanannak a gondolatnak, élménynek, érzelmenek a kifejezésére – külön-külön és együttesen is.

Fejlesztő készségek, képességek, attitűdök

- A megfigyelés és az elemzés képessége.
- Az ábrázolási módok és kifejezőeszközök alkalmazásának készségei. Az élmények, benyomások kifejezésének, megfogalmazásának képessége.
- A látvány, az alkotás átélése.
- Gyakorlottság a kifejezési technikák, eljárások alkalmazásában, megvalósításában, a képi közlések kidolgozásában, elkészítésében.
- Koordinált mozgáskészség. A térbeli tájékozódás készsége.
- A ritmusérzék.
- A vizuális közlésformák megkülönböztetésének, jelentésfelfogásának, kommunikációs területek (jelek, ábrák, reklám, újság, közlekedési jelek, információk) képessége.
- Az ábrák, rajzok, mintázások, festések technikai jártasságai
- A tárgykultúra anyagainak vizsgálatához, megmunkálásához fűződő képességek.
- A kéziszerszámok használatának készségei.
- Az alkotás örömeinek megélése.

Oktatási szakaszok jellemzői:

1-2. évfolyam

A vizuális kultúra elsődleges célja kisiskolás korban, hogy a gyermeki alkotási vágyra és játékos kedvre alapozva átvezetést képezzen az óvodai nevelési fázisból az iskola világába, fejlesztve a hatékony tanuláshoz szükséges képességek kialakítását, megerősítését. A közös gyermeki alkotások során fejlődik a tanulók kommunikációs és kooperációs, reális ön- és társértékelési képessége.

Cselekvéses-tapasztalati tudásokhoz jutva értékelik és óvják a természeti és az épített környezet értékeit, felszabadultságot és örömet jelent azok szépsége, esztétikuma. Ha örömet lelnek az alkotás folyamatában és alkotásaik eredményében, erősödik pozitív énképük.

A tanórákon az erkölcsi nevelés a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlásaként valósulhat meg. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílnak lehetőségek.

3-4. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja, hogy a vizuális kultúra tantárgy élményt adóan járuljon hozzá a tanulási képességek intenzív fejlesztéséhez, a sérülésből eredő hátrányok leküzdéséhez, kreativitásra, aktivitásra ösztönözve az enyhe értelmi fogyatékos kisiskolásokat. Az egyéni vagy közös alkotótevékenység elősegíti a kisgyermek személyiségének pozitív változásait, énképük pozitív megerősítését, kiváltképp az önismeret és a társas kultúra, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása tekintetében.

A vizuális kultúra tantárgy természetes módon kínál alkalmakat az individualizációs eljárásoknak akár terápiás, akár tehetséggondozási céllal.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben és a kulcskompetenciákban, hogy megvalósuljon az erkölcsi nevelés, a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlása során.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílnak lehetőségek.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében. • Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; mozgásemlekezet; mozgás-fantázia; élménykifejezés képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A vonal</i> <ul style="list-style-type: none"> - A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. - A vonal, mint a folt határa. • <i>A folt</i> <ul style="list-style-type: none"> - A folt keletkezése - A folt változtathatósága - Folt létrehozása különféle technikákkal. - Foltképzés ceruzával. • <i>A szín</i> <ul style="list-style-type: none"> - A szín, színritmusok alapszínekkel • <i>Forma és nagyság</i> <ul style="list-style-type: none"> - Forma és nagyság három dimenzióban, térformák. - Természetes formák ritmusa. • <i>Síkforma, térforma</i> <ul style="list-style-type: none"> - Szabályos és szabálytalan síkformák. - A vonal, mint a síkforma körvonala. 	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. • Képi elemek komponált megjelenítése. • Síkbábok készítésének egyszerű technikája. • Formák megfigyelése a nagyság szempontjából 	<p>Álló egyenes Fekvő egyenes Kréta Ecset Lendületes kézmozgás Ferde egyenes Hullámvonal Körvonal Ismétlődés Folt Szín Szétfolyás, összefolyás Keve-redés Foltforma Színezés Egyenletes, ugyanolyan, egyforma Más alakú Oldal Kisebb, nagyobb Hatalmas Egyik csoport Másik csoport Kövérébb, soványabb Kék, sárga, piros Vízfesték</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
				Tempera Csomagolópapír Selyempapír Papírtépés Színes papír Ragasztó Könyvjelző Gyufás-doboz Krepp papír Papírszalag Papírcsík Gyertya
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. • Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése. • Képességfejlesztési fókuszok: képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló 	<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hangulatok, élmények</i> - Évszakok hangulatának kifejezése. - Színhangulat kifejezése foltképzéssel. - Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. - Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. • <i>Befogadás - alkotás</i> <i>Reaktív alkotás</i> - Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc,</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. • Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. 	Ősz Barna Hangulat Fa, táj Naparc, önarckép Víz Hullámozás Hajó Hal Falevéllhullás Szél Faág, falomb Fólia Toll, fotó Kivetítés, írásvetítő Száraz, zörög, avar

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	képesség; emberábrázolás képessége.	design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.	<ul style="list-style-type: none"> Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása. 	Fej, test, kéz, láb Kígyó, tekeredés Összemosódás (színek), szomorú, vidám Lassú, gyors Lágy, friss Szeptember, október, november Havazás, hideg, jeges, hideg szín Hóember Virág, rügy Rózsaszín, piros, fehér
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Befogadó tevékenység</i> <i>Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i> <ul style="list-style-type: none"> Nonverbális kommunikációs eszközök A vizuális hatáskeltés eszközei. <i>Alkotótevékenység</i> <i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i> <ul style="list-style-type: none"> Tárgyas napirend Rajzos napirend 	<i>Befogadó tevékenységben:</i> <ul style="list-style-type: none"> Képolvasás. Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. <i>Alkotótevékenységben:</i> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). 	Fiú-lány Néni-bácsi Hajszín Lányruha, fiúruha, magas-alacsony Gyerek, felnőtt Anya, apa, gyerek Család Gyere ide! Menj el! Jobbra-balra Körbe Föl-le Integetés Magyarázat

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>			<p>Sírás, nevetés Vidám-szomorú Reggel Délelőtt Dél Délután Este Éjjel</p>
<p>Tárgy-és környezetkultúra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. • Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. • Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. • A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Befogadó tevékenység</i> <i>Művészeti környezet</i> - Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. • <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> - Az épített környezet esztétikuma. • <i>Befogadás-alkotás</i> - Reflexiók a látottakról – verbális - Tárgyak alkotása, díszítése - Tárgykészítés természeti formákból. - Tárgykészítés papírból. 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű makett elkészítése. • Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. • Egyszerű tárgy elkészítése. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. 	<p>Fűzés Damil Cérna Csomó Agyag Kiegetés Gyúrható Gömbölyítés Golyó Gyöngy Spárga Bórszj Kisebb-nagyobb Egyforma Teknős, süni Sodrás Agyaghurka Ünnep Névnep, születésnap Anyák napja</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.			Csomagolás Selyempapír

Tanév végi eredmények:

- Ismerje a három fő szint.
- Értse meg a tankönyvek ábráit, az egyszerű eligazító táblákat, piktogramokat.
- Legyen képes az elemi balesetmegelőzési szabályok betartására.
- Legyen képes a lendületes kézmozgás kivitelezésére.
- Legyen képes a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára.
- Tudja a formákat megfigyelni, azokat nagyság szerint rendezni.
- Legyen képes egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére.
- Legyen képes bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez.
- Tudjon a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábrát, rajzot készíteni.
- Tudjon a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotást létrehozni.
- Legyen képes társaival való kooperációra a közös alkotás során.
- Legyen képes családbrázolás értelmezésére.
- Legyen képes egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára.
- Legyen képes térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére.
- Tudja munkaterületét tisztán tartani, használható tárgyat készíteni.
- Legyen képes tudatosan változtatni az alkotás nagyságát.
- Legyen képes utánzással egyszerű formákat készíteni.
- Legyen képes saját alkotása feletti örömré.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti reláci-ókban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében. • Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése. • Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással forma-alkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; forma-látás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; mozgás- emlékezet; mozgás- 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A vonal</i> <ul style="list-style-type: none"> - A vonal, mint az érzelem kifejezője. - A vonal, mint a folt határa. • <i>A szín</i> <ul style="list-style-type: none"> - Színkeverés - Színritmusok • <i>Forma és nagyság</i> <ul style="list-style-type: none"> - Mesterséges formák megfigyelése. - Forma- és szinkompozíciók létrehozása. • <i>Reprodukció, sokszorosítás</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sokszorosítás nyomtatással - A nyomtatás dekoratív felhasználása - Természetes anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása. • <i>Síkforma, térforma</i> <ul style="list-style-type: none"> - Szabályos és szabálytalan térformák. - Formaredukció - A folt, mint a térforma árnyéka - Pozitív-negatív forma - Kompozíciók forgásformákból - Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása. • Térbeli viszonylatok tudatosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> Ismétlődés Folt Szín Szétfolyás, összefolyás Keveredés Foltforma Színezés Egyenletes, ugyanolyan, egyforma Más alakú Oldal Kisebb, nagyobb Hatalmas Kövérébb, soványabb Kék, sárga, piros Vízfesték Tempera Csomagolópapír Selyempapír Színes papír Ragasztó Könyvjelző Gyufásdoboz Krepp papír Papírszalag Papírcsík

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	fantázia; élmény-kifejezés képesség.	- Egyszerű tér kialakítás (Pl. dobozból babaház).		Gyertya Álló és fekvő nyolcas Ovális forma Zöld, narancssárga, lila Átalakítás, hozzátevés Elvevés Szabályos, szabálytalan
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képző-művészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás 	<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Hangulatok, élmények</i> Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i> Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei. 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. Tetszésítéletek megalkotása. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Élménykifejezés vonalakkól alakított formákkal. Élménykifejezés egyéni formaalkotással. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. 	<p>Ősz</p> <p>Barna</p> <p>Hangulat</p> <p>Fa, táj</p> <p>Naparc, önarckép</p> <p>Víz</p> <p>Hullámozás</p> <p>Hajó</p> <p>Hal</p> <p>Falevélhullás</p> <p>Szél</p> <p>Faág, falomb</p> <p>Fólia</p> <p>Toll, fotó</p> <p>Kivetítés, írásvetítő</p> <p>Száraz, zörög, avar</p> <p>Fej, test, kéz, láb</p> <p>Kígyó, tekeredés</p> <p>Összemosódás (színek), szomorú, vidám</p> <p>Lassú, gyors</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	képesége.hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.		<ul style="list-style-type: none"> • Esztétikai élmény átélése. 	Lány, friss Szeptember, október, november Havazás, hideg, jeges, hideg szín Hóember Virág, rügy Rózsaszín, piros, fehér
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. • Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. • Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i> - A vizuális hatáskeltés eszközei. - Technikai képalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége. - Egyszerű jelzések, piktogramok. <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i> - Egyszerű piktogramok. - Fotók 	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Térbeli irányok jelzése, értelmezése. • Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből. • Arc kifejezések értelmezése a valóságban és képen. <p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz). 	Fiú-lány Néni-bácsi Hajszín Lányruha, fiúruha, magas-alacsony Gyerek, felnőtt Anya, apa, gyerek Család Gyere ide! Menj el! Jobbra-balra Körbe Föl-le Integetés Magyarázat Sírás, nevetés Vidám-szomorú Reggel Délelőtt Dél

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>			<p>Délután Este Éjjel</p>
<p>Tárgy-és környezetkultúra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. • Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. • Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. • A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Művészeti környezet</i> - Múzeum- és képtárlátogatások, megfig • <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> - Az épített környezet védelme. - Környezettudatosság.yelések. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés. <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tárgyak alkotása, díszítése - Tárgykészítés agyagból. - Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás. 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű makett elkészítése. • Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. • Egyszerű tárgy elkészítése. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. • A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona). • Köznapi és ünnepi tárgyak formája és funkciója közötti összefüggések. 	<p>Fűzés Damil Cérna Csomó Agyag Kiegetés Gyúrható Gömbölyítés Golyó Gyöngy Spárga Bórszív Kisebb-nagyobb Egyforma Teknős, süni Sodrás Agyaghurka Ünnep Névnap, születésnap Anyák napja Csomagolás Selyempapír</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.			

Tanév végi eredmények:

- Ismerje a három fő szint.
- Értse meg a tankönyvek ábráit, az egyszerű eligazító táblákat, piktogramokat.
- Legyen képes a lendületes kézmozgás kivitelezésére.
- Legyen képes a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára.
- Tudja a formákat megfigyelni, azokat nagyság szerint rendezni.
- Legyen képes egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére.
- Legyen képes bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez.
- Tudjon a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábrát, rajzot készíteni.
- Tudjon a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotást létrehozni.
- Legyen képes társaival való kooperációra a közös alkotás során.
- Legyen képes családbrázolás értelmezésére.
- Legyen képes egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára.
- Legyen képes térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére.
- Tudja munkaterületét tisztán tartani, használható tárgyat készíteni.
- Legyen képes tudatosan változtatni az alkotás nagyságát.
- Legyen képes utánzással egyszerű formákat készíteni.
- Legyen képes esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat.
- Legyen képes saját alkotása feletti örömré.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. • A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. • A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alakháttér, gestaltlátás; téralakítás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A vonal</i> - A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője. • <i>A folt</i> - Folt létrehozása különféle technikákkal. • <i>A szín</i> - Színkeverés, színritmusok - A hattagú színekör • <i>Reprodukció, sokszorosítás</i> - Sokszorosítás nyomtatással. - A nyomtatás dekoratív felhasználása • <i>Síkforma, térforma</i> - A vonal, mint a síkforma körvonala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. • Folt létrehozása színkeveréssel. Alapszínek tudatos alkalmazása. • Sokszorosítási technikák alkalmazása. • Sík- és térformák megfigyelése. 	<p>Lágy, kemény Kellemes Erőteljes Rajzszen, Folthatár Elválasztás Összekötés Átfestés Alapszín Átmásolás Átlátszó Egész forma Részforma Krumplinyomás Dugónyomás Szerkezet Levélerezet Kerek Gömbölyű Gömbölyded Árnyék Henger Felület Fényforrás Megvilágítás Háttér</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képző-művészeti eszközökkel. • Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készség-szintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége. 	<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hangulatok, élmények</i> - Évszakok hangulatának kifejezése. - Színhangulat kifejezése foltképzéssel. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Emberi kapcsolatok különféle ábrázolási módjainak megismerése</i> - Művészeti ágak (zene, irodalom) legfontosabb megkülönböztető jegyei <p><i>Befogadás - alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Saját élmények, hatások kiterjedése</i> - Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. - Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háttartási hulladékokból. - Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban. • Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése. • Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. • Esztétikai élmény átélése. 	<p>Hegy Domb Völgy Kocsi Vonat Szeretet Testvéri szeretet Csecsemő Kapcsolat Mozdulat Öröm Boldogság Ködös Elmosódott Hideg szín Meleg szín</p>
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i> - Képolvasás. 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi 	<p>Alaprajz Plakát Felismerhető</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térlátás fejlesztése. Rekonstrukciós képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete. 	<ul style="list-style-type: none"> Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet). <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i> Tárgyak nézetei. <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i> Rajzos napirend 	<p>szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép).</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Képolvasás. Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl. kocka – négyzet). 	<p>Nézet (felülnézet, oldalnézet) Sorrend Üzenet Reklám Lényeg Meggyőzés Rábeszélés</p>
<p>Tárgy-és környezetkul-túra</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggései-nek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Irányított megfigyelés</i> <p><i>Környezet tárgyai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Alkotótevékenység</i></p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. Agyagedény díszítése pecsételéssel. 	<p>Henger Beborítás Használati tárgy Forma Sablon Elsimítás Mintázófa Réteg Karcolás Felező hajtás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tárgyak készítése</i> - Egyszerű tárgyak készítése. - Közvetlen természeti és mesterséges környezet szemlélése, jellegének leírása. - Népművészeti motívumok a használati tárgyakon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel. • Törekvés izléses díszítésre. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. 	<p>Átlós hajtás</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására.
- Legyen képes a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára.
- Legyen képes az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására.
- Legyen képes a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával.
- Tudjon egyszerű, esztétikus alkotást készíteni.,
- Tudjon képen látható dolgokat megnevezni.,
- Legyen képes egyszerű jelenetábrák megértésére.
- Legyen képes saját alkotása feletti örömré.
- Ismerje a vizuális alapelemek egyszerű rendszereit, mint a vonalfajták, formák, színritmusok.
- Ismerje a vizuális alapelemek viszonyait (irány, arány, kompozíció, hangsúlyozás).
- Váljon gyakorlottá az egyes vizuális elemek használatában. Fejlődjön érzelmi világa és kreativitása.
- Tudjon képet alkotni az időjárás, az évszakok hangulatának kifejezésével, a téri viszonylatok spontán rögzítésével.
- Ismerje és használja a hattagú színekör.
- Ismerje fel a megismert népművészeti motívumokat a környezetében lévő használati és dísz tárgyakon.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. • A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. • A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alakháttér, gestaltlátás; téralakítás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A vonal</i> - A vonal, mint a folt határa • <i>A folt</i> - Foltképzés ceruzával. • <i>A szín</i> - Forma-és színek kompozíció létrehozása adott formákból. - Színek sötétítése, világosítása. • <i>Reprodukció, sokszorosítás</i> - Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása. • <i>Síkforma, térforma</i> - A folt mint a térforma árnyéka. - Pozitív-negatív forma. - Kompozíciók forgásformákból. - Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal. - Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból bababház. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontúr, behatárolás alkalmazása. • Másolás és leképezés. Színezés vonalhatárok betartásával. • Tárgykészítési technikák alkalmazása. • Sík-és térformák gyakorlati szempontú differenciálása. A forgásforma (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton. • A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton. 	<p>Lágy, kemény Kellemes Erőteljes Rajzszen, Folthatár Elválasztás Összekötés Átfestés Alapszín Átmásolás Átlátszó Egész forma Részforma Krumplinyomás Dugónyomás Szerkezet Levélerezet Kerek Gömbölyű Gömbölyded Árnyék Henger Felület Fényforrás Megvilágítás Háttér</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képző-művészeti eszközökkel. • Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készség-szintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzesszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége. 	<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hangulatok, élmények</i> - Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. - Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. - Díszletfestés bábelőadáshoz. - Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Emberi kapcsolatok különféle ábrázoló-sainak megélése</i> - Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei <p><i>Befogadás - alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Saját élmények interpretációi</i> - Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázzsal. - Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel. - Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel. 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban. • Polarítások érzékeltetése fekete és fehér színnel. • Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése. • Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. • Esztétikai élmény átélése. 	<p>Hegy Domb Völgy Kocsi Vonat Szeretet Testvéri szeretet Csecsemő Kapcsolat Mozdulat Öröm Boldogság Ködös Elmosódott Hideg szín Meleg szín</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térlátás fejlesztése. Rekonstrukciós képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete. 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Vizuális jelek értelmezése „olvasása”</i> Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok. <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i> Tárgyak nézetei. <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i> Egyszerű piktogramok, plakát 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. Plakátok értelmezése. 	<p>Alaprajz Plakát Felismerhető Nézet (felülnézet, oldalnézet) Sorrend Üzenet Reklám Lényeg Meggyőzés Rábeszélés</p>
Tárgy-és környezetkul-túra	<ul style="list-style-type: none"> Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag 	<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</i> – esztétikum – forma – funkció 	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábfarmák. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel. 	<p>Henger Beborítás Használati tárgy Forma Sablon Elsimítés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>összefüggései-nek rendszerében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény. 	<ul style="list-style-type: none"> – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tárgyak készítése</i> - Tárgykészítés agyagból. - Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése. - Sablonhasználat. - Az épített környezet elemzése a rendeltetés és forma legegyszerűbb összefüggéseinek vizsgálatával. - A magyarkultúrából származó köznapi, ünnepi tárgyak és tárgycsaládok elemzése a rendeltetés, az anyag, a forma és díszítés legegyszerűbb összefüggéseinek meglátásával. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sablon használata a tárgyak készítésénél. • Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag. • Törekvés ízléses díszítésre. <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak és funkciók megismerése. 	<p>Mintázófa Réteg Karcolás Felező hajtás Átlós hajtás</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására.
- Legyen képes a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára.
- Legyen képes az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására.
- Tudjon forma- és színritmust létrehozni.
- Legyen képes társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére
- Legyen képes a plakátok, reklámok elemi kritikájára.
- Legyen képes saját alkotása feletti örömré.
- Ismerjen fel tárgyak két nézete alapján.
- Legyen képes látvány hatására képet alkotni.
- Tudjon látvány alapján tárgyakat segítséggel, szóban elemezni, összefüggéseket rávezetéssel felfedezni.
- Legyen képes kissé bonyolultabb természeti formák ábrázolására mintázással és festéssel.
- Tudjon elvont formákból ritmusokat képezni.
- Ismerje a térrészeket: előtér, középtér, háttér.
- Ismerje a sötét-világos kontrasztokat.

5-8. évfolyam

Célok

- Az érdeklődés, a fogékonyság felkeltése a természetes és mesterséges környezet esztétikai és más látható értékei iránt.
- Élményszerű tapasztalatok nyújtása a tárgy- és környezetkultúra területéről.
- Az esztétikai érzékenység, nyitottság, fogékonyság ízlés alakítása, fejlesztése, a múlt értékeinek, hagyományainak tudatosítása a nemzeti műveltség közvetítésével.
- A környezettudatos magatartás kialakítása a tárgykultúra példáin keresztül.

Feladatok

- Fejlessze a kreativitást, a kreatív gondolkodást.
- Alakítson ki olyan személyiségjegyeket a tantárgy sajátos tartalmával és eszközrendszerével, amelyek felkeltik a szakmák iránti érdeklődést és segítik az eredményes szocializációt.
- Biztosítson tapasztalatszerzési lehetőséget a tárgy- és környezetkultúra világáról, a vizuális kommunikáció területeinek használatáról, az információk képi rögzítéséről, értelmezéséről.
- Gyakorlatokon keresztül fejlessze a jártasságot a vizuális technikák alkalmazásában.
- Segítse elő az érzelmek minél árnyaltabb kifejezését, a személyes élmények megjelenítését.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A síkbeli és térbeli kifejezőeszközök, kompozíciós eljárások alkalmazásának képességei.
- A megfigyelés, az elemzés az értelmezés képességei a képek és műalkotások, valamint a saját és társai alkotásának elemzésében.
- Térábrázolás, térlátás képessége.
- Jelenségek, érzelmek, gondolatok térbeli és síkbeli kifejezésének képessége. A kifejezés hagyományos technikáinak és az újszerű technikák elsajátításának készségei.
- Közlő, magyarázó, eligazító ábrázolás képessége. Tipikus vizuális közlemények (térkép, alaklemez, szabásminta) értelmezésének képessége. A köznapi élet tipikus vizuális közleménye (televízió, rádió, sajtó) felfogásának, megértésének, megítélésének képessége.
- Egyszerű tárgyak megtervezésének képessége.
- Képesség a tervezés elveinek megértésére, alkalmazására.
- Célszerűség – használhatóság – megmunkálás – anyag – szerkezet összefüggéseinek meglátása.

- Jártasság a tanult kézműves technikákban, a modellezésben, építésben. A munka, az alkotás esztétikai értéke.
- A saját és mások alkotásának megbecsülése. Az ésszerű, anyagtakarékos megoldások előnyben részesítése. A környezetbarát megoldások keresése.
- Az együttműködési és alkalmazkodási készség, csoportmunkában részvétel képessége.
- Az empátiás készség fejlesztése.

Oktatási szakaszok jellemzői

5-6. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az alsóbb évfolyamok munkájának szemléletbeli és metodikai tekintetben szerves folytatása. A szakasz fő feladata az alapkészségek megszilárdítása, eszköz szintű rajz- és kézműves-technikai tudás egyre önállóbb alkalmazása, az individuális jegyek, a saját stílus megjelenésének támogatása az alkotó és befogadó tevékenységben.

A terápiás szemlélet és gyakorlat, a cselekvéses helyzetekbe ágyazott képességfejlesztés, a kooperáció támogatása, a másokért vállalt felelősség és az igényes tárgyi-környezeti kultúra iránti igény erősítése az 5–6. évfolyamon is kiemelt feladat az esztétikai tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése érdekében. A világhírű magyar képzőművészek alkotásainak tanulmányozása nemcsak esztétikai örömet nyújt, hanem a nemzeti azonosságtudat és a hazafiság érzését is támogatja. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

7-8. évfolyam

A tantárgy célja a 7–8. évfolyamon biztos tájékozódási képesség kialakítása a vizuális élmények világában a művészeti alkotások mélyebb átélésének motivációja, a tárgyi környezet esztétikuma iránti igény és tevékenység fenntartása segítségével.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek eszközszintű használata az alkotótevékenység során. • A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - elemi absztrakció képessége; - irányított észlelés; - kompozíciós képesség; - ábrázolási képesség változatos technikákkal. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint - Műalkotásokon vonalak és foltok. - Foltfestés vizes alapon – foltok. - Folthatások. - Barázdált formák. • Alkotás modell/minta alapján - Természeti formák. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabad alkotások síkban és térben - Tárgyak ábrázolása síkban. - Különbéféle felületek dekoratív felhasználása. - Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térformákból. - Kocka, téglatest csomagolása 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vonalabsztrakció alkotása. • Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. • A vonal mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. • Felületritmusok létrehozása. • Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. • Mértani testek tulajdonságairól Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. • Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. • A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. • Barázdált formák megfigyelése 	<p>Folthatár Kontúr Bizonytalan Elmosódott Folt- és színegyensúly Felület Barázda Vájat Hullámos Érdes Síkforma Térforma Szabályos Szabálytalan Lapos Domború Egyforma Egybevágó Derékszög</p>
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztrációk 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. 	<p>Figyelemirányítás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Képolvasás” képességének kialakítása és fejlesztése. • Verbális kifejezőképesség, érzelmek megfogalmazásának fejlesztése. • Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - karakter alapfokú kifejezésének képessége; - technikai képesség (dombormű-készítés); - képolvasási képesség; - asszociációs képesség; - kompozíciós képesség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság). - Mese szereplőinek megmintázása. - Illusztráció készítése Bibliai történetekhez. 	<ul style="list-style-type: none"> • Élménykifejezés a plastika eszközrendszerével. • Látványszerű alkotás modell után. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. • Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. 	<p>Hangsúlyozás Térbeliség Mozgásvázlat</p>
<p>Vizuális kommunikáció</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A vizuális kommunikáció eszközei és technikái 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emberalak rajzolása, festése. • Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). 	<p>Csendélet Valóságmű Ellipszis Szerkezeti rajz</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - megfigyelési képesség adott szempontok szerint; - alakítási készség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Látványszerű ábrázolás modell után. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés - Alaprajz, metszet, térképrajz. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forgásformák. 	<ul style="list-style-type: none"> • Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera. • Tusrajz virágcsendeletről. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Formák adott szempontú megfigyelése. • „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. • Térképrajz értelmezése. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. • Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása. • Térkép alapján útvonal elképzelése. 	<p>Egész Forma Részlet Szerkezet Forgásforma Kör Takarás Keresztmetszet Hosszmetszet Felülnézet Oldalnézet Oszlop Boltozat Főhajó Mellékajó</p>
<p>Tárgy-és környezetkultúra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. • Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkavázlat: <ul style="list-style-type: none"> - A tárgy funkciójának meghatározása. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Precíz alkotó folyamat végigvitele. • A tárgy kipróbálása a gyakorlatban. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerkezet és anyag összefüggé-seinek felismerése. • A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalkotásban. <p><i>Alkotás</i></p>	<p>Funkció, anyagalakítási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - környezettudatosság; - tervezés képessége. 		<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. • Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. • Használati, szórakozást szolgáló és dísz tárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából. 	

Tanév végi eredmények:

- Tudjon egyszerűbb vizuális problémákra, emocionális késztetésekre kreatívan reagálni adottságai függvényében.
- Szerezzen tapasztalatokat a vizuális kifejezőelemek változatos felhasználhatóságáról a folt, a vonal, a felületek kapcsolatában.
- Ismerje a komponálás néhány fontos eszközét (vonaltvastagság, szín, elhelyezés).
- Tudjon ritmikus kompozíciókat létrehozni.
- Legyen képes egyszerű formák látványszerű ábrázolására.
- Fejlődjön képi kifejezése irodalmi és zenei élmények hatására (festés, rajzolás és plasztikus alakítások).
- Legyen képes egyenletes foltot satírozással létrehozni.
- Legyen képes ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről.
- Tudjon felismerhető képet készíteni.
- Legyen képes emlékezetből egyszerű rajzot készíteni.
- Legyen képes tudatos színkeverésre temperával, vízfestékekkel.
- Legyen képes funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait.
- Legyen képes törekedni munkája igényes kivitelezésére,
- Tudjon tárgyat készíteni az általa választott technikával

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális nyelv alapelemeinek eszköz-szintű használata az alkotótevékenység során. • A mértani testek tulajdonságainak megtapasztaltatása. • A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. • A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. • Felelősségvállalás kialakítása, erősítése a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - elemi absztrakció képessége; - irányított észlelés; - kompozíciós képesség; - ábrázolási képesség változatos technikákkal. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint - Műalkotásokon vonalak és foltok. - Foltfestés vizes alapon – foltok. - Folthatások. - Barázdált formák. • Alkotás modell/minta alapján - Természeti formák. - Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabad alkotások síkban és térben - Tárgyak ábrázolása síkban. - Különbféle felületek dekoratív felhasználása. - Kocka, téglatest csomagolása 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. • Szabályos és szabálytalan térformák felismerése, csoportosítása. • Műalkotások inspirációjára fekete-fehér kép készítése. • Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. • Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. • Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. • Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. • A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon. • Barázdált formák megfigyelése • Irodalmi élmény kifejezése vizuális eszközökkel. 	<p>Folthatár Kontúr Bizonytalan Elmosódott Folt- és színegyensúly Felület Barázda Vájat Hullámos Érdes Síkforma Térforma Szabályos Szabálytalan Lapos Domború Egyforma Egybevágó Derékszög</p>
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. 	<p>Szelíd táj Zord táj Figyelemirányító</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Képolvasás” képességének kialakítása és fejlesztése. • Verbális kifejezőképesség, érzelmek megfogalmazásának fejlesztése. • Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - karakter alapfokú kifejezésének képessége; - technikai képesség (dombormű-készítés); - képolvasási képesség; - asszociációs képesség; - kompozíciós képesség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Műalkotások – tér- és tájbrázolás. (Székely Bertalan: Egri nők; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szőnyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte). 	<ul style="list-style-type: none"> • Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. • Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. • Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. • Látványszerű alkotás modell után. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Műalkotások megfigyelése – tér- és tájbrázolás. • Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. • Versekhez táj festése – közös alkotással, nagy felületen. 	<p>Hangsúlyozás Térbeliség Mozgásvázlat</p>
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. • Kísérletek segítése a látványszerű ábrázolásra. • <i>Képességfejlesztési fókuszok</i> <ul style="list-style-type: none"> - alakítási készség - színkeverés képessége - térlátás 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A vizuális kommunikáció eszközei és technikái - Látványszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés - Alaprajz, metszet, térképrajz. 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). • Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bonyolultabb formák metszetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). 	<p>Csendélet Valóságmű Ellipszis Szerkezeti rajz Egész Forma Részlet Szerkezet Forgásforma</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - elemi térábrázolás - elemzés - vizualizáció 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak kereszt- és hosszmetsete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak kereszt-és hosszmetsetének megfigyelése, vázolása. • Térkép alapján útvonal elképzése. 	<p>Kör</p> <p>Takarás</p> <p>Keresztmetset</p> <p>Hosszmetset</p> <p>Felülnézet</p> <p>Oldalnézet</p> <p>Oszlop</p> <p>Boltozat</p> <p>Főhajó</p> <p>Mellékhajó</p>
Tárgy-és környezetkultúra	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. • Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - elemzőképesség; - tervezés képessége. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkavázlat: - Ismert anyagalakítási módok. - Anyag és technika megválasztása. - Kivitelezés. - Díszítés. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak értelmezése és készítése - Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből. - Fonás, szövés. - Használati, szórakozást szolgáló és díszítárgyak. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Precíz alkotó folyamat végigvitele. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerkezet és anyag összefüggéseinek felismerése. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. 	<p>Funkció</p> <p>Anyagalakítási mód</p> <p>Technika, kivitelezés</p> <p>Funkció</p> <p>Kézművesség</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen képes művészi alkotásokon tónushatásokat észrevenni.
- Tudjon felismerhető képet készíteni.
- Legyen képesemberalak szoborszerű megjelenítésére
- Legyen képesműalkotásokhoz érzelmeket asszociálni.
- Legyen képes tudatos színkeverésre temperával, vízfestéssel.
- Tudjon formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal).
- Legyen képes vázlagszerű ábrát készíteni.
- Tudjon egyszerű alaprajzot értelmezni.
- Legyen képes funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait.
- Tudjon képek alapján tárgyakról rövid (szóbeli) jellemzést adni.
- Legyen jártas az összetettebb síkbeli alkotások létrehozásában.
- Tudatosan alkalmazza térábrázolásaiban a térjelzéseket (közel, távol, takarás).
- Szerezzen tapasztalatokat az egyszerű tárgyak szerkezetéről.
- Legyen képes művészeti és személyes élményei képi kifejezésére, szabadon választott technikával.
- Tudjon tárgyat készíteni valamely tanult kézműves technikával.
- Szerezzen gyakorlatot az ismert ábrázolási technikák alkalmazásában.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • Vizuális kommunikációs készségek fejlesztése a befogadó és alkotótevékenységekben. • Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - formaészlelés-formareprodukció; - térészlelés és térrendezés képessége. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A művészi kifejezés eszközei <ul style="list-style-type: none"> - Színek, tónusok. - Sík- és térformák. - Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. - Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: Napfelkelte <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Térhatások, téri elemek</i> - Görbe felületek és forgásformák. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mozgás- és térábrázolás elemei - Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. - Vizuális ritmus. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. • Csoportosítások: sík- és térformák. • Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fénnel és torzítással. <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. • Térrendezés szín- és formaritmussal. 	Mértani forma Kocka Henger Hasáb Gúla Kúp Tengely Parasztház Modell Makett Torzítás Szimmetria Aszimmetria
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztráció - Művészeti élmények megjelenítése. - Jelenet ábrázolása. 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. 	Karakter Jellem Testfelépítés Vézna Szerény

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; lényegkiemelés képessége; képalkotás képessége; műelemző gondolkodás. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Érzelmelek megjelenítése a képzőművészetben Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő. 	<ul style="list-style-type: none"> Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. Személyes élmények vizuális megjelenítése. <p><i>Befogadás - alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Színviszonyok megfigyelése és befogadása. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete. 	<p>Becsületes</p> <p>Artista</p> <p>Zenemű</p> <p>Képzőművészeti alkotás</p> <p>Hangszeres zene</p> <p>Szimfónia</p>
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> Képesség fejlesztése a mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezésére és orientációs felhasználására. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> formamegfigyelés képessége; 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Grafikus vázlatok; fényképezés. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kísérlet a látvány ábrázolására Tárgyábrázolások környezeti háttérrel. Álló- és mozgóképi szimbólumok Reklámok folyóiratokban és televízióban. Plakátok. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Képalkotási lehetőségek ismerete. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések). Nézetábrázolás képsík-rendszerben. Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon. Plakáttervezés 	<p>Vetett árnyék</p> <p>Önárnyék</p> <p>Előlnézet</p> <p>Felülnézet</p> <p>Oldalnézet</p> <p>Arány</p> <p>Ásvány</p> <p>Közet</p> <p>Cseppkő</p> <p>Cseppkőbarlang</p> <p>Reklám</p>
Tárgy-és környezetkultúra	<ul style="list-style-type: none"> Jártasság kialakítása összetettebb tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Szabodon választott technikával használati és dísz tárgyak alkotása Tárgytervezés és kivitelezés: 	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> A tárgyalkotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával. 	<p>Lakóhely</p> <p>Emberi szükséglet</p> <p>Célszerűség</p> <p>Hasznosság</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Néhány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - környezettudatosság; - elemzőképesség; - tervezés képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kerámia, szövés ékszerkészítés - nemezelés , - építészeti terek modellezése • Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval - Egy vágyott tárgyról rajz készítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. • Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üveggyöngy és bőr kombinációival. • Nemezelés – labda, terítő, tarsoly készítése. • Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése. • Egyszerű téráattervezések. 	<p>Kényelem Védelem, homlokzat Nyílászáró Puritán - luxus Társasház Panelház Felhőkarcoló Kunyhó Családi ház Irodaház Színház Templom Parlament Település Park, tér, főút Mellékutca Autópálya Felüljáró - aluljáró</p>
Mozgóképkultúra és médiaismeret	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának 	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi elméleti ismeretek a média világáról - A mozgóképi alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció. - Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. • Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kics csoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. 	<p>Reklám Befolyásolás Tudatosság Adatvédelem Művészfilm Dokumentumfilm Tömegkommunikáció</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>tisztázása, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikációs és együttműködési készség támogatása. • Az alkotásra és a művészi értékek nyitott befogadására való beállítódás. • A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességének fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - médiaszövegek értelmezése; - tolerancia; - empátia; - önálló és kritikus attitűd kialakítása; - nyitottság az információk iránt; - személyes adatok védelme. 	<p>megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A média társadalmi szerepe <ul style="list-style-type: none"> - Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzletgazdasági funkció. - Reklám. - Hírműsor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. 	<p>Média Médium Reprodukció</p>

Tanév végi eredmények:

- Használja tudatosan a vizuális nyelv elemeit.
- Ismerje a mértani térformák legfontosabb tulajdonságait és tudj azokat felhasználni térelemzéshez, térképzéshez.
- Alkalmazza a fény-árnyékot a plasztikus formák megjelenítésében.
- Legyen képes művészeti élmény hatására kifejező alkotásokat készíteni térben vagy síkban.
- Legyen képes egyszerű mértani testek látványosabb ábrázolására.
- Tudjon embert ábrázolni modell után. Legyen ismerete az ember méreteiről, arányairól.
- Tudjon egyszerű tárgyat készíteni valamely tanult kézműves technikával.
- Szerezzen tapasztalatot a szűkebb, a tágabb emberi környezet, a lakás, a lakóépület komfortos és funkcionális alakításáról és alakíthatóságáról, fejlődéséről.
- Ismerje a „kisplasztika” szó értelmét és tudjon adott témakörben kisplasztikával dolgozni.
- Legyen képes egyszerű makettet készíteni,
- Tudjon két híres magyar képzőművészt megnevezni,
- Legyen képes vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére,
- Tudjon egyszerű plakátot tervezni és kivitelezni.
- Legyen képes egyszerű használati és dísz tárgy tervezésére és megalkotására,
- Legyen képes közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására.
- Legyen képes a mozgóképes közlés mód elemi értelmezésére,
- Tudjon különbséget tenni a dokumentum és a játékfilm között.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Vizuális nyelv és technikák	<ul style="list-style-type: none"> • Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátítása. • Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - formaészlelés-formareprodukció; - térészlelés és térrendezés képessége. 	<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A művészi kifejezés eszközei - Színek, tónusok. - Sík- és térformák. - Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. - Fények – Rembrandt alkotsai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: Napfelkelte - Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly. - Szimmetria és aszimmetria – Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei. <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Térhatások, téri elemek - Görbe felületek és forgásformák. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mozgás- és térábrázolás elemei - Makett. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. • Csoportosítások: sík- és térformák. • Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése • A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése. <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. • Szénrajz készítése – fényhatások érzékeltetése. • Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb. 	<p>Mértani forma</p> <p>Kocka</p> <p>Henger</p> <p>Hasáb</p> <p>Gúla</p> <p>Kúp</p> <p>Tengely</p> <p>Parasztház</p> <p>Modell</p> <p>Makett</p> <p>Torzítás</p> <p>Szimmetria</p> <p>Aszimmetria</p>
Kifejezés, képzőművészet	<ul style="list-style-type: none"> • Zenei élmény vizuális kifejezése az alkotó- és befogadó tevékenységben. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Illusztráció 	<p><i>Alkotás</i></p>	<p>Karakter</p> <p>Jellem</p> <p>Testfelépítés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; - lényegkiemelés képessége; - képalkotás képessége; - műelemző gondolkodás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Művészeti élmények megjelenítése. - Jelenet ábrázolása. <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális reflexiók zenei tartalmakra - Zenei élmény vizuális kifejezése. - Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka. - Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben - Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő. 	<ul style="list-style-type: none"> • Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. <p><i>Befogadás - alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Táj festése zenére – szabad önkifejezés. • Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, vizes alapú festés, kevert technikák). <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A vizuális közlés köznapi és művészi megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. 	<p>Vézna Szerény Becsületes Artista Zenemű Képzőművészeti alkotás Hangszeres zene Szimfónia</p>
Vizuális kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • Hazafiság, nemzethez tartozás érzésének erősítése. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jelképek 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p>	<p>Vetett árnyék Önárnyék Előlnézet Felülnézet</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - formamegfigyelés képessége; - térlátás képessége; - emberalak ábrázolásának képessége (főbb vonalakban, jellegzetességek alapján); - vizuális kommunikációs képesség 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Grafikus vázlatok; fényképezés. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kísérlet a látvány ábrázolására - Egyszerű emberábrázolás. - Mozgásvázlatok. • Álló- és mozgóképi szimbólumok - Reklámok folyóiratokban és televízióban. - Logók. 	<ul style="list-style-type: none"> • Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés. <p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. • Emberalak látványszerű ábrázolása modell után. • Mozgásvázlatok készítése. • Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. • Logók tervezése szabadon választott technikáiv 	<p>Oldalnézet Arány Ásvány Kőzet Cseppkő Cseppkőbarlang Reklám</p>
<p>Tárgy-és környezetkul-túra</p>	<p>Néhány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalkotó folyamat algoritmizálása. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.</p>	<p><i>Alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval - Egy vágyott tárgyról rajz készítése. <p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma - Épületek elemzése funkció és forma szempontjából. - Történelmi korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása. 	<p><i>Befogadás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákön. • Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása. • Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákön. • Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók. • Szép tárgyak megtekintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. 	<p>Lakóhely Emberi szükséglet Célszerűség Hasznosság Kényelem Védelem, homlokzat Nyílászáró Puritán - luxus Társasház Panelház Felhőkarcoló Kunyhó</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zenei élmények vizuális megjelenítése - Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió. 	<ul style="list-style-type: none"> • (Vagy egyéb, a témához kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.) • Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében. • Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falu, város. <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal. 	<p>Családi ház Irodaház Színház Templom Parlament Település Park, tér, főút Mellékutca Autópálya Felüljáró - aluljáró</p>
Mozgóképkultúra és médiaismeret	<p>A mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képes-ségének fejlesztése és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázása, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása. Kommunikációs és együttműködési készség támogatása. Az alkotásra és a művészi értékek nyitott befogadására való beállítódás. A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszeresítés képességének fejlesztése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nyomtatott médium: <ul style="list-style-type: none"> - újság - képregény - fotóregény • Az internet <ul style="list-style-type: none"> - tanulás, - kinyílt a világ, - információk, - játék, - kommunikáció, - veszélyek. • Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • Projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. • Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás, információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival. • Az internethasználat veszélyeinek belátása. 	<p>Reklám Befolyásolás Tudatosság Adatvédelem Művészfilm Dokumentumfilm Tömegkommunikáció Média Médium Reprodukció</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> médiaszövegek értelmezése; tolerancia; empátia; önálló és kritikus attitűd kialakítása; nyitottság az információk iránt; személyes adatok védelme.			

A fejlesztés várt eredményei:

- Ismerje fel a műalkotásokon a kompozíció legfontosabb eszközeit.
- Használja tudatosan képalakításain a vizuális kifejezőelemeket.
- Legyen képes művészeti élmény vizuális kifejezésére a tanult kompozíciós eszközök felhasználásával.
- Legyen nyitott az esztétikai közlést és befogadást illetően.
- Tudjon bonyolultabb természeti formát és emberformát látványszerűen ábrázolni.
- Legyen képes egyszerű plakátok megtervezésére és kivitelezésére.
- Tudjon értékítéleteket hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan.
- Legyen jártas a környezet alakításában, a tárgykészítésben használatos egyszerű eszközök, szerszámok használatában.
- Legyen ismerete a tárgyi környezet és az életmód összefüggéseiről.
- Ismerjen meg szakszavakat és művészeti irányzatokat.
- Tudjon írni általa kiválasztott műalkotásokról tájékoztatót.
- Tudjon egyszerű, élmény utáni alkotást létrehozni választott technikával.
- Legyen képes szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében,
- Legyen képes műélmény vizuális kifejezésére,
- Legyen képes egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére,
- Legyen képes értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
- Tudja kritikával szemlélni a reklámokat.
- Legyen képes a személyiségépítő műsorválasztásra.
- Legyen képes internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.

ÉNEK-ZENE

1-8. évfolyam

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain. Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

A művészi tevékenység, a művészetek hatása semmivel nem pótolható szerepet játszik személyiségünk fejlődésében, az ízlés, a kreativitás, az érzések árnyalt kifejezésének fejlesztésében. A műalkotások által közvetített magatartásminták elsajátítása a kulturális közösség fennmaradásának biztosítója, az egyén szocializációjának döntő mozzanata. A kultúra értékeinek megismerése közös élményanyaggal szolgálja az összetartozás érzésének erősítését. A művészeti nevelés segítséget nyújt a tanulóknak abban, hogy felismerjék, becsüljék a kultúra értékeit, hozzájárul a nemzeti azonosságtudat kialakításához. Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése. Ennek eszköze, a zenei élmény, személyiség- és közösségformáló erejével, pedagógiai jelentőségével, jóval túlmutat a zenélés tevékenységén. A tanítás célja a zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.

Ének-zenei oktatásunk jellemzője az érték közvetítés és az értékörzés a Kodály-módszer segítségével. E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll. Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

A zenei reprodukció témakörében a pedagógus feladata az éneklés különböző formáinak (hangszerkíséretes éneklés, egy- és többszólamú éneklés) megismertetése, hallás utáni daltanítással magyar és külföldi népzenei anyag bemutatása, aktív énekléssel maradandó élmények nyújtása, az énekes és hangszeres improvizáció, az alkotó és önkifejező tevékenység fejlesztése, valamint a felismerő kottaolvasás elemeinek (relatív szolmizáció, kézjelek, ritmikai és dallami összetevők) tanítása. A zenei befogadás témakörében a zeneművekben való tájékozódást segítő kompetenciák (emlékezet, zenei fantázia, koncentráció) fejlesztése és a zenehallgatás anyagának az újszerű médiatartalmak felhasználásával is történő bemutatása, ismertetése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik. A tanórákon kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése. E cél elérése érdekében az éneklés, az aktív zenélés változatos formáit szerepeltethetjük. Az aktív zenélés mint csapatmunka, mint közösségi élmény nagy segítséget nyújt a hátrányos szociokulturális státusz leküzdésében, az eredményes társadalmi integrációban, a fogyatékból eredő hátrányok csökkentésében. A sikeres énekórai munka segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását. Az oktatás fontos részét képezi a zene és a mozgás összekapcsolása, a néptánc oktatása, valamint a kultúrát közvetítő intézmények bevonásával a koncertpedagógia lehetőségeinek kihasználása. Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, melynek célja a kiemelkedő teljesítményre képes tanulók segítése, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg. A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	2	2	2	2	1	1
Éves óraszám	72	72	72	72	72	72	36	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Zenei reprodukció	36	36	36	36	36	36	18	18
Zenei befogadás	36	36	36	36	36	36	18	18
Összes óraszám	72	72	72	72	72	72	36	36

1-4. évfolyam

Célok

- Az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése.
- A zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével
- Eljuttatni a tanulót az ének-zene eszközzel, a „hangzó nyelv” élményével az aktív éneklés és zenehallgatás oldott befogadására.
- Megteremteti az érzelmi élet, a személyiség harmóniáját a tantárgy tanításával.
- A tanuló segítése kapcsolatrendszere építésében, az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában – a feszültségektől mentes, oldott kommunikáció átélésében a művészetterápia eszközeivel, módszereivel.
- Elsajátíttatni a szép, kifejező éneklés technikáját.

- Az aktív éneklés, játék, sorjáték segítségével maradandó élmények nyújtása, az örömteli éneklés megteremtése, helyes magatartásformák megalapozása.
- Hazánk zenekultúrájának megismerése, betekintés más népek zenevilágába gyermekdalaikon keresztül.
- Kodály és Bartók munkásságának megismertetésével hazánk helyének bemutatása az egyetem zenetörténetébe.

Feladatok

- Nyújtson maradandó élményt az aktív énekléssel, a „hangzó nyelv” értékeinek elsajátításával.
- Ismertessen meg a tanulók sérülésspecifikumaihoz, értelmi sajátosságaihoz, életkorához igazodó énekes és zenei szemelvényeket, amelyek fejlesztik a tanuló énekes-reprodukáló és zenehallgató – befogadói képességét.
- Fejlessze a tanulók ritmus- és dallamérzékét, hallási perzepciós, a zenei írás-olvasás készségeit – az életkori sajátosságához és a sérüléshez igazodóan.
- Készítsen a zenei élmény szóbeli, vizuális, mozgásos megfogalmazására, az ének-zenei önkifejezésre, az önmegvalósításra, a játékosagra, az örömteli részvételre.
- Fejlessze a zenei memóriát, a reprodukciós képzeletet, az érzelmi, az akarati életet.
- A dalrepertoár kialakításával, a zenei ismeretek megerősítésével fejlessze az analógiás, az algoritmizált gondolkodást.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- Az éneklés, az önkifejezés készségei. Az éneklési kultúra.
- A csoportos, a közös, az egységes éneklés képességei. Alkalmazkodóképesség.
- A szövegkiejtés, a szövegtanulás, a szép és pontos artikuláció képessége.
- Az emlékezet, a figyelem, az érdeklődés fejlesztése.
- A zenei hallás, a dallamhallás, a ritmusérzék.
- A zenei olvasás-írás készségei.
- Az érzelem, az empátia, a felszabadultság. A mozgáskészség. Gyors, pontos mozgásos reagálás.
- A zenei befogadókészség.

Oktatási szakaszok jellemzői

1-2. évfolyam

A szakasz oktató-nevelő munkájának célja átvezetni a gyerekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységébe. Feladata a tanulót felkészíteni az alapvető kultúrtechnikák befogadására, fogékonyá tenni a környezet, a természet és a társas kapcsolatok iránt, teret biztosítva az életkornak és a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak.

Az ének-zene hatékony tanítása is biztosítja ebben a szakaszban az átmenet sikerességét. A dalok, játékok tanításával, az ének-zene eszközzel való segítheti tanulóinkat az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a feszültségtől mentes, oldott kommunikáció átélésében. A játékos, felszabadult légkör segítséget nyújt a féltékenység, a szorongás leküzdésében, a harmonikus személyiségfejlesztésben, a személyiség egészének kiteljesedésében. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a megfelelő önértékelés, a saját személyiség megismerésében nagy jelentőségű. A társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges reális önkép, megfelelő önismeret megalapozásában, az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség erősítésében az énekóráknak is fontos szerep jut.

Az együttérzés, segítőkészség, tisztelet készségének fejlesztése a dalokon, játékokon keresztül már a bevezető szakaszban megkezdődik. A beszédértés és beszédcentrikusság előtérbe helyezését a dalok tanulása, szövegüknek elemző elsajátítása, a kifejezések magyarázata segíti az énekórák munkájában.

Az életkornak megfelelő gyermekdalok éneklésével, hallgatásával, gyermekműsorok nézésével és a tapasztalatok megbeszélésével a valóság és a virtuális valóság megkülönböztetését segítjük elő. A tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, személyes élmények biztosításával, új ismeretek átadásával már ebben az életkorban segítjük a tudatos tanulás megalapozását.

3-4. évfolyam

A 3–4. évfolyam kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. E szakasz feladatai a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés, a tanulók személyiségének érése, önismeretük fejlődése a tanulási, viselkedési szokások kialakításával, magatartási normák közvetítésével.

Az énekórai munkának segítenie kell a tanulókat a kapcsolatrendszerük építésében, az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a megfelelő önértékelés erősítésében. A fokozódó kitartással történő együttműködés, a családi és iskolai szerepek megismerése erősíti a társas kultúra érzését.

A differenciálás fontos szerepet játszik énekórai feladatok megvalósításában is, kiemelt figyelmet fordítva az anyanyelvi kommunikáció segítésére a beszédértés és beszédcentrikusság előtérbe helyezésével a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett. A gondolkodási műveletek és a funkcionális képességek, a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés, a szabálytudat kialakítása fejlődik az ének-zene tanítása által.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei reprodukció	<ul style="list-style-type: none"> Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése. Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséretes ritmushangszerekkel. Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó- és dinamikai elemekkel. A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel. Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Óvodás dalok-gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai <p><i>Generatív kreatív zenei tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással Tánc: egyenletes járás elsajátítása. <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű ritmusértékek Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel 	<ul style="list-style-type: none"> Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban. Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban. Alapvető zenei ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. 	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkijetés, artikuláció. Körjáték, ünnep, év-szak. Kanonéneklés Ritmushangszer, ritmuszenekar Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> A pentatónia dallam hangjai: dó, re, mi, szó, lá. 	
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. A dallamhallás képességének erősítése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hangok, zajok, zörejek <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok 	<ul style="list-style-type: none"> A hallott részletek elemzése, megbeszélése. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. 	<p>Zenei emlékezet, zenei fantázia.</p> <p>Zörejj, zenei hang, beszédhang, énekhang.</p> <p>Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam.</p> <p>Kellemes és kellemetlen hang.</p>

Tanév végi eredmények:

- Tudjon csoportban egyre nagyobb terjedelmű gyermekdalokat, népi gyermekjátékokat, körjátékokat énekelni.
- Legyen képessége az örömteli zenélésre.
- Legyen bátorsága a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Értse a ritmus, a dallam, a szöveg jelentését.
- Törekedjen a szöveg tiszta, szép ejtésére, a helyes artikulációra, a megfelelő tempó és hangerő alkalmazására.
- A közös zenélés szabályainak betartása.
- Tudjon dallamot énekelni a kották segítségével.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei reprodukció	<ul style="list-style-type: none"> Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében. A kottairás és -olvasás elemi szintjének kialakítása. A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése. Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése. Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés <p><i>Generatív kreatív zenei tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, ér-zelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással Tánc: egyenletes járás, taps, negyedes járás. <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Szolmizációs hangok és kézjelek 	<ul style="list-style-type: none"> Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. Ritmuskíséretes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban. Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. Dallam írása vershez, adott ritmushoz. Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban. Énekes rögtönzések kialakítása. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára. 	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés Ritmushangszer, ritmuszenekar Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> Ritmuskotta, három vonalas kotta, színes kotta Betűkotta Ötvonalas kotta, rögzített dó-hellyel 	<ul style="list-style-type: none"> Szolmizációs hangok és kézjelek. Az ötfokú hangsor énrklése közösen a pedagógussal. 	
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között. Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól. Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Auditív figyelem fejlesztése, hangszínek és fogalmak összekapcsolása. A hangzás különbségeinek megfigyelése. Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hangok, hangzások <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok Jeles napokhoz kapcsolódó dalok Megzenésített gyermekversek 	<ul style="list-style-type: none"> Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról. Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban. Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása. 	<p>Zenei emlékezet, zenei fantázia.</p> <p>Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang.</p> <p>Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam.</p> <p>Kellemes és kellemetlen hang.</p>

Tanév végi eredmények:

- Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése.
- Fejlődjön az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás.
- Legyen képes a hallás utáni daltanulásra.
- Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése.
- Tudjon ritmusokat felismerni, hangzás után és kottaképről egyaránt.
- Törekedjen a ritmusok pontos megszólaltatására.
- Legyenek ismeretei a ritmusok írásáról, olvasásáról.
- A ritmusérzéke fejlődjön, aktívan vegyen részt a közös játékokban, megszólaltatásokban.
- A közös zenélés szabályait tudja betartani.
- A többször hallott hangokat ismerje fel, tudjon differenciálni a hangok között.
- Legyen képes az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelésére, felismerésére, kifejezésére.
- Legyen képes a zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítására, felismerésére, kifejezésére.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei reprodukció	<ul style="list-style-type: none"> • Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. • Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. • Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. • Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. • Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. • Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. • Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. • A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával. • A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. • A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. • A zenei fantázia fejlesztése. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyermekdalok, körjátékok • Dalok évszakokról, ünnepekről • Időjárásra, időjárás változásra, évszakokra, természetre vonatkozó mondókák, versek. • Párosító dalok • Virágénekek • Régi stílusú magyar népdalok • Új stílusú magyar népdalok • Más népek dalai <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A négyes ütem • Újabb ritmus-értékek – pontozott félhang • További szolmizációs hangok(alsó lá, alsó szó, felső dó) 	<ul style="list-style-type: none"> • Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban. • Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása. • Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. • A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. • Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. • Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. 	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus. Ritmososztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés - válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. • A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. • A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai. • Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése. • Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. • Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. • Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás. • Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. • Összefüggések felismerése. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanult hangok elhelyezése három vonalas kottarendszerben. • Ötvonalas kottarendszer bemutatása. 		<p>Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. • A belső hallás tudatosítása, erősítése. • Ritmusok felismerése kottakép alapján. • A dallamhallás képességének erősítése. • A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. • Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése. • Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása. • Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése. • A zenei memória fejlesztése. • A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. • Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hangok, hangzások • Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére • Történetek, érzések, élmények, hangulatok <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Környezetünk hangjai • Hangszerek hangzása, zenei hangok • Egyidejű hangzások • Kórusok hangzása • A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai • Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből 	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. • A hangzás keltette érzések megfogalmazása. • Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. • Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. • Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése. • Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség. • A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. • A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. • Hangszerek hangjának felismerése. • Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. 	<p>Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése. • Auditív és motoros kapcsolat erősítése. • Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. 			

Tanév végi eredmények:

- Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés.
- Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
- Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
- Tudjon dalszöveget összeállítani, kedvenc dalok választása.
- Képesség a hallás utáni daltanulásra.
- Muzikalitása, zenei hallása fejlődjön.
- A zenei kreativitás fejlődése.
- Az örömteli zenélés képességének átélése.
- Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Tudjon ritmusokat felismerni, írni-olvasni, pontosan megszólaltatni.
- A ritmusérzéke fejlődjön, aktívan vegyen részt a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.
- A tanult kottákat ismerje fel, olvassa, dallamot énekeljen kották segítségével.
- Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
- A zenei hallása, a zenei memóriája, a muzikalitása fejlődjön.
- Tudjon dalokat felismerni jellemző részleteik alapján.
- Legyen képes a tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után.
- Legyen képes zenei részletek irányított figyelmű hallgatására.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés. Kapcsolódjon be a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkba.

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei reprodukció	<ul style="list-style-type: none"> Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A ritmus- és dallamhang-szeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempódinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával. A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Gyermekdalok, körjátékok Dalok ünnepekről Időjárásra, időjárás változásra, évszakokra, természetire vonatkozó mon-dókák, versek. Virágénekek Régi stílusú magyar nép-dalok Új stílusú magyar nép-dalok Más népek dalai Kánonok <p><i>Generatív kreatív zenei tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban Dalok játékok előadása. Tájjellegű dalok, mondókák, játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. Ellenritmus-, rákritmus megszólaltatása. Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére. Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban. Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. 	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus. Ritmososztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés-válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. • A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai. • Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése. • Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. • Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. • Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarat beállítódás. • Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. • Összefüggések felismerése. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. 	<p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A hármas ütem • További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor • Számkotta • Ötvonalas kotta írása-olvasása, vándorló dó-hellyel 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. • Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára, a hétfokú hangsor megismerésére • Aktív részvétel kották másolásában, írásban-olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. • Kottaolvasás „némán”, a belső hallás tudatosítása. • Különböző kották használata tanári segítséggel. 	<p>Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hangok, hangzások 	<ul style="list-style-type: none"> • Konzonáns és disszonáns hangzások felismerése, elemzése. 	<p>Ritmussor, dallamsor. Dallampár.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. • A belső hallás tudatosítása, erősítése. • Ritmusok felismerése kottakép alapján. • A dallamhallás képességének erősítése. • A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. • Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése. • Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása. • Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése. • A zenei memória fejlesztése. • A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. • Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése. • Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése. • Auditív és motoros kapcsolat erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére • Történetek, érzések, élmények, hangulatok <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Környezetünk hangjai • Hangszerek hangzása, zenei hangok • Egyidejű hangzások • Kórusok hangzása • A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai • Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből 	<ul style="list-style-type: none"> • A hangzás keltette érzések megfogalmazása. • Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. • Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. • Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. • Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése. • Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése. • Dalok felismerése rövid zenei • Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. • Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. • A hangzás különbségeinek megfigyelése. 	<p>Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. 			

Tanév végi eredmények:

- Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés.
- Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
- Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
- Képesség a hallás utáni daltanulásra.
- Muzikalitása, zenei hallása fejlődjön.
- Legyenek ismeretei a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- A zenei kreativitás fejlődése.
- Vegyen részt kánonéneklésben.
- Az örömteli zenélés képességének átélése.
- Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Tudjon ritmusokat felismerni, írni-olvasni, pontosan megszólaltatni.
- A ritmusérzéke fejlődjön, aktívan vegyen részt a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.
- A tanult kottákat ismerje fel, olvassa, dallamoatk énekeljen kották segítségével.
- Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
- A zenei hallása, a zenei memóriája, a muzikalitása fejlődjön.
- Legyen képes zenei részletek irányított figyelmű hallgatására.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés.
- Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.
- A többször hallott hangok, hangzások felismerése.
- Legyen képes írásbeli feladatok pontos kivitelezésére tanári segítségnyújtás mellett.

5-8. évfolyam

Célok

- A tantárgy célja az éneklési, a zenehallgatási kultúra, a zenei műveltség megalapozása.
- A népdalok, a magyar népzene különböző rétegeinek, stílusának bemutatásával, énekes reprodukálásával tudatosítani nemzeti zenekultúránk nagy múltú értékeit.
- Fejlesztani a zenei esztétikai érzéket, az érzelmi életet, a személyiség harmóniáját.
- Hozzájárulni a tanulók irodalmi, történelmi erkölcsi tudatának fejlődéséhez.

Feladatok

- Keltse fel a tanulók érdeklődését a hazai zeneművészeti alkotások iránt.
- Fejlessze a zenei fantáziát, a zenei emlékezetet, a belső hallást a zenei olvasás, írás tevékenységén keresztül.
- Segítse elő a zenei ízlés formálódását és alakítsa ki a tanulók fejlettségének megfelelően a zenehallgatási szokásokat.
- Bővítse a zenei ismereteket a dalrepertoár kialakításán, a zeneművek megismertetésén, elemzésén keresztül.
- Segítse elő az együttes éneklés, zenehallgatás örömeinek megélését, az oldott befogadást, a feszültségoldó együttlét átélését.
- A tanuló fejlettségéhez, érzelmi világához, érdeklődéséhez igazodva fejlessz a kommunikációs, a szociális és emocionális képességeket.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A szép, kifejező éneklés készségei.
- A csoportban, a közösségben történő pontos, szép éneklés képessége.
- A dallamhallás, a ritmusérzék, tempó- és dinamikaérzék.
- A belső hallás, a zenei memória. A zenei olvasás-írás képessége.
- Az átélési, az értelmezési képesség.
- A zeneművekben előforduló hangszerek felismerésének képessége.
- A szókinccs, az árnyaltabb érzelmek kifejezésének képessége.
- Érzelmi nyitottság a néphagyományok, a népzene, a néptánc iránt.
- A művészetekhez való pozitív attitűd alakulása.
- A közösséghez tartozás élményének átélése.

- Az önművelés, az önmegvalósítás készségeinek fejlődése.

Oktatási szakaszok jellemzői

5-6. évfolyam

Az alapozó szakasz (5–6. évfolyam) oktató-nevelő munkája során a tanulói tevékenységek középpontjába az alapkészségek megerősítése, a tudásgyarapítás, az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlesztése kerül. A tantárgyi tartalmakat, tevékenységeket, feladatokat a fejlődés egyéni üteméhez igazítjuk.

Az ének-zenei oktatás hangsúlyozott célja ebben a szakaszban az énekes és zenehallgatási kultúra továbbfejlesztése, a zenei műveltség alapozása, a zenei ízlés formálása.

A dalokon, zenéken keresztül a pozitív erkölcsi tapasztalatok bemutatásával erősítjük tanulóink felelősségtudatának kialakítását, igazságérzetük kibontakoztatását, fejlesztjük az együttérzés, segítőkészség, kötelességtudat, önfegyelem készségét. A nemzeti öntudat, hazafias nevelés terén erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét egyrészt önmagukhoz, másrészt szűkebb és tágabb környezetükhöz is. Tantárgyunk tananyagának megismerése során, a művelődési, kulturális értékek elsajátításával tudatosan a nemzeti összetartozás érzése. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében a tantárgy szerepe a megfelelő személyiség- és közösségfejlesztés. Az éntudat, énkép, önismeret fejlesztése, a társadalmi beilleszkedést segítő belső kontroll erősítése, önbizalom-fejlesztés megvalósul a sikeres énekórai munka segítségével. A családi életre nevelést a harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítésével, a népdalok, népszokások ismeretével segítjük. Az egészséges és tudatos életmód kialakítása kiemelt feladatát, a mozgáskultúra, mozgáskoordináció erősítését a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével segíti a rendszeres ének-zenei munka. Az önkéntesség terén különös jelentőségű az együtt érző, segítőkész magatartás, a szociális érzékenység fejlesztése, az együttműködés képességének alakítása, az ének-zenei oktatás szociálpedagógiai hatásának felhasználása. A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következtetések levonása, a természeti és épített környezet iránti szeretet igényének erősítése kapcsolódik a népdalok által közvetített értékrend megismeréséhez. Az esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképességet ebben a szakaszban a divergens problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás fejlesztése segíti. Fontos a megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai közé tartozik a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólamú énekléssel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, a ritmushangszerek használata, éneklés ritmushangszeres kíséretekkel is. Magyar népdalok, történeti énekek, más népek dalainak tanulása és a hallás utáni daltanulás kiemelt feladat.

Feladat a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlása. Ritmikai, dallami és formai elemek tanulása, egyre szilárdabb ismeretek a kottaíráshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok terén, a zenei ismeretek tudatosítása, a formaérzék fejlesztése. Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítését szolgálja a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlása, az énekes és hangszeres improvizációk megvalósítása.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára kiemelt szerepe van a zenei befogadáshoz szükséges képességek erősítésének, a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) fejlesztésének, a belső hallás képességének az egyénhez igazított legoptimálisabb erősítésének változatos és játékos gyakorlatok segítségével. A hatékony, önálló tanulás céljából támogatnunk kell tanulóinkat abban, hogy az énekórákon is legyenek képesek felismerni az új ismeret elsajátításának módját, tudjanak segítséget, tanácsot kérni, legyenek képesek közös munkában, csoportban dolgozni.

A tudatos, irányított zenehallgatás gyakorlása után és közben lehetőséget kell teremteni hangverseny-látogatások, első hangverseny-élmények megszerzésére.

7-8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a tanulók tudásgyarapítását a gondolkodási funkciók különböző sérülésének fokozott figyelembe vételével kell elérni. Célunk tanulóink felkészítése az önálló munkavégzésre, a társadalmi beilleszkedésre. E szakasz feladata a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelése, az önismeret fejlesztése.

Az ének-zene tantárgy fő szerepe ebben a szakaszban az örömteli éneklési kedv megőrzésében, a közös éneklés anyagának gyarapításában, a nemzeti zenekultúra értékeinek megbecsültetésében jelentkezik. A dalok, zenék megismerése által a tanulók erkölcsi érzékének kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük segítése valósulhat meg.

A hazafias nevelésben szerepünk a nemzeti öntudat fejlesztése, a magyar népi kultúra, népzene, néphagyományok megismertetése, a kötődés erősítése szülőföldünkhöz, hazánkhoz. Közösségi tevékenységgel, az ünnepek, társadalmi események aktív részvételével erősítsük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését. Más népek kultúrájának megismerése, nyitottság más népek kultúrája iránt segíti tanulóinkat saját kultúrájuk megbecsülésében, világképük, szemléletmódjuk fejlődésében is. Énekórai tevékenységünkkel alakítjuk a tanulók attitűdjét önmagukhoz, szűkebb és tágabb környezetükhöz, a történelmi múlthoz.

A sikeres társadalmi beilleszkedést segítő személyiségjegyek erősítése, a megfelelő önismeret kialakítása, az önbizalom-fejlesztés megvalósul az énekórai munka segítségével.

A szokások, hagyományok megismerésével az erkölcsi normák közvetítése fontos szerepet biztosít a felelős párcapcsolatok kialakításában, az egymásrautaltság, lelki közösség szerepének megismerésében, a családi konfliktusok kezelésében. Kiemelt feladat az önálló életvezetésre történő felkészítés.

A segítőkész magatartás, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás képességének alakítását segíti az énekórákon megvalósuló közösségi munka, a közösségi érzések erősítése.

A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következtetések levonása, a természeti környezet ápolása tantárgyunk feladatát is jelenti.

Fontos szerepünk, hogy tanulóink értsék a médiumok nyelvét. Ismerjék a zenehallgatási, művelődési lehetőségeket, de tudatosuljon bennük a veszélyforrások felismerése, a választás, válogatás fontosságának ismerete is.

Énekórai munkánkkal segíthetjük tanulóinkat abban, hogy megtalálják helyüket a családi és társadalmi munkamegosztásban, felkészüljenek a közügyekben való aktív részvételre. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartási képességek fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség a dalokban, zenékben megjelenő gondolatok, érzések, élmények kifejezését jelenti, művészeti módszerek, technikák alkalmazásával. Az énekórákon megvalósuló rendszeres művészeti tevékenység fontos szerepet játszik a lelki egészség erősítésében, a személyiség- és közösségfejlesztésben.

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólamú énekléssel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, éneklés ritmushangszeres kísérekkel.

Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítése érdekében alkalmat kell teremteni a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlására, lehetőséget teremteni az énekes és hangszeres improvizációkra. A kreatív zenei játékok, gyakorlatok az infotechnológia használatával is folynak.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozott figyelmet kell fordítani, és gyakorlási lehetőséget teremteni a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlására, a ritmikai, dallami és formai elemek rendszerezésére, a kottairáshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok kialakítására.

A zenei befogadáshoz szükséges képességek fejlesztése: a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) erősítése a tudatos, irányított zenehallgatás mellett, és az önálló zenehallgatás gyakorlása során is történik. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények megteremtésére is lehetőséget kell teremteni.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei produkción	<ul style="list-style-type: none"> Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincs bővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban. Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése. Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. Zenei ízlés fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőeszközök felhasználásával. A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőképesség fejlesztése. A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok. Más népek dalai. Himnusz <p><i>Generatív kreatív zenei tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ritmusjátékok, dalkiséretek szabad és kötött formákban. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban. Szinkópa <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Új ritmusértékek A hajlítás fogalma, jelölése. Dallamok utószolmizálása. 	<ul style="list-style-type: none"> Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. Örömteli és szorongásmentes éneklés. Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsokor összeállítása a kedvelt dalokból. Dalkiséretek létrehozása szabad és kötött formákban. Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése. Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban. A zenei élmények mozgásos és rajzos formákban történő kifejezése. Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról. Ritmusok felismerése és hangoztatása. Szilárd ismeretek kialakítása a szolmizációs hangokról, elhelyezkedésükről, kézjeleikről. Dallamok, dalrészletek utószolmizálása. 	<p>Kifejező éneklés</p> <p>Jeles nap</p> <p>Katona-dal</p> <p>Magyar történelmi dallam</p> <p>Régi és új stílus</p> <p>Ritmuszenekar</p> <p>Dalkiséret</p> <p>Ritmuslánc</p> <p>Dallamlánc</p> <p>Zenei kérdés</p> <p>Zenei válasz</p> <p>Ritmikus mozgás</p> <p>Szabad mozgás</p> <p>Szinkópa</p> <p>Éles ritmus</p> <p>Nyújtott ritmus</p> <p>Egész hang</p> <p>Szünet</p> <p>Pótvonal</p> <p>Kvintváltás</p> <p>Hajlítás</p> <p>Utószolmizálás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. • Egyre nagyobb önállóság a kottairás-olvasás, másolás terén. • Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése. • Dalok közötti kapcsolatteremtés. • Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. • Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése. • Koncentráció, figyelem fejlesztése. • Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Összefüggések felismerése, alkalmazása. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. 			
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. 	<i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Gyakorlatok a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. 	Dallamsor, népdal, elemzés.

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeket megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése. • A belső hallás tudato-sítása. • A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. • Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével. • A hangszínhallás fejlesztése. • Figyelem irányultsá-gának és intenzitásának a fejlesztése. • Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azono-sítás folyamatának erősítése. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. • Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. • Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése. • Gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére. • Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés klasszikus zenetörténeti korszakokkal, zeneszerzőkkel. • Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása. • A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban. <p><i>Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bartók B, Kodály Z. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ritmusok, ütemfajták, dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. • Dalok felismerése zenei részlet alapján. • A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. • Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. • Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. • A szülőföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszereinek, zenekarainak hangjával, hangzásával. • A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. • A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történeti hangszerek hangjának hallgatása. 	<p>Zenei karakter. Zenetörténeti kor Korszak Vonós hangszer Fúvós hangszer Hangszercsalád Népi hangszer Népi zenekar Néptánc Zeneszerző Keretes szerkezet Visszatérő szerkezet Rondóforma Szimfónia Vonósnégyes Hangverseny Élő zene</p>

Tanév végi eredmények:

- Vegyen részt a képességeinek megfelelően a közös, a kiscsoportos vagy páros éneklésben.
- Énekeljen szívesen, örömmel és szorongásmentesen.
- Tartsa be a szép éneklés szabályait, a kiejtésben, a légzéstechnikában, a hangerő és a tempó megválasztásában.
- Legyenek képesek tanári segítséggel könnyű kánont énekelni, vegyen részt többszólamú éneklésben.
- Ismerje fel és szólaltassa meg a tanult ritmusokat.
- Alkalmazza jártasan a ritmushangszereket.
- Olvasson, írjon ritmusmotívumokat önállóan.
- Legyenek pontos ismeretei a tanult szolmizációs hangokról.
- Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés.
- Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
- Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
- Tudjon dalszöveget összeállítani, kedvenc dalok választása.
- Képesség a hallás utáni daltanulásra.
- Muzikalitása, zenei hallása fejlődjön.
- A zenei kreativitás fejlődése.
- Az örömteli zenélés képességének átélése.
- Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Tudjon ritmusokat felismerni, írni-olvasni, pontosan megszólaltatni.
- A ritmusérzéke fejlődjön, aktívan vegyen részt a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.
- A tanult kottákat ismerje fel, olvassa, dallamot énekeljen kották segítségével.
- Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
- A zenei hallása, a zenei memóriája, a muzikalitása fejlődjön.
- Tudjon dalokat felismerni jellemző részleteik alapján.
- Legyen képes a tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után.
- Legyen képes zenei részletek irányított figyelmű hallgatására.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés.
- Kapcsolódjon be a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkba.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei produkció	<ul style="list-style-type: none"> • Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincs bővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. • Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. • A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban. • Az éneklés tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése. • Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkel is. • Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. • Zenei ízlés fejlesztése. • A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőeszközök felhasználásával. • A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőképesség fejlesztése. • A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Magyar történelmi dallamok. • Rokon népek dalai. • Megzenésített versek. • Kánonok. • Illusztrálás, énekes játékok • <i>Generatív Kreatív Zenei Tevékenység</i> • Énekes rögtönzések. • Hangszeres rögtönzések. • Egyszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán. • Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban. • Éles nyújtott <p><i>Felismerő</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kottaolvasás</i> • Kottairás a pótvonallal használatával. 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. • A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélte, a tartalomnak megfelelő énekléssel. • Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. • Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban. • A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. Aktív részvétel a dallamok alkotásában szabad és kötött formákban. • Ritmuszenekar megszólaltatása 2-3 szólamban, szabad és kötött formákban. • Kották kiegészítése. • Adott ritmushoz és dallamhoz változatok írása. A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban. • Többszólamú ritmusgyakorlatok megszólaltatása, tájékozódás a szólamok között. • Pótvonallal használata a kottairásban. • Kedvenc dalok választása. 	<p>Kifejező éneklés</p> <p>Jeles nap</p> <p>Katona-dal</p> <p>Magyar történelmi dallam</p> <p>Régi és új stílus</p> <p>Ritmuszenekar</p> <p>Dalkíséret</p> <p>Ritmuslánc</p> <p>Dallamlánc</p> <p>Zenei kérdés</p> <p>Zenei válasz</p> <p>Ritmikus mozgás</p> <p>Szabad mozgás</p> <p>Szinkópa</p> <p>Éles ritmus</p> <p>Nyújtott ritmus</p> <p>Egész hang</p> <p>Szünet</p> <p>Pótvonallal</p> <p>Kvintváltás</p> <p>Hajlítás</p> <p>Utószólalmizálás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. • Egyre nagyobb önállóság a kottairás-olvasás, másolás terén. • Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése. • Dalok közötti kapcsolatteremtés. • Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. • Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése. • Koncentráció, figyelem fejlesztése. • Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Összefüggések felismerése, alkalmazása. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A kvintváltás fogalma 		
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése. • A belső hallás tudatosítása. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zenei hangzások elemzése, felismerése. • Zenei karakterek megfigyelése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konzonáns és disszonáns hangzások felismerése, elemzése. • Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. • Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése. 	<p>Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Zenetörténeti kor Korszak Vonós hangszer Fúvós hangszer</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. • Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével. • A hangszínhallás fejlesztése. • Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése. • Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése. • Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. • Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. • Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. • Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Különféle műzenei formák és műfajok megismerése. • Történelmi zenék hallgatása. • A rokon népek zenéje, hangszerei. • Más népek hangszeres zenéje. • Bárdos L 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. • A zenehallgatás tanult szabályainak betartása. • Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. • Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. • Vokális és instrumentális hangszínek megkülönböztetése, felismerése. • A szülőföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszereinek, zenekarainak hangjával, hangzásával. • A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. • A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történelmi hangszerek hangjának hallgatása. 	<p>Hangszercsalád Népi hangszer Népi zenekar Néptánc Zeneszerző Keretes szerkezet Visszatérő szerkezet Rondóforma Szimfónia Vonósnégyes Hangverseny Élő zene</p>

Tanév végi eredmények:

- Vegyen részt a képességeinek megfelelően a közös, a kiscsoportos vagy páros éneklésben.
- Énekeljen szívesen, örömmel és szorongásmentesen.
- Tartsa be a szép éneklés szabályait, a kiejtésben, a légzéstechnikában, a hangerő és a tempó megválasztásában.
- Legyenek képesek tanári segítséggel könnyű kánont énekelni, vegyen részt többszólamú éneklésben.
- Ismerje fel és szólaltassa meg a tanult ritmusokat.
- Alkalmazza jártasan a ritmushangszereket.
- Olvasson, írjon ritmusmotívumokat önállóan.
- Legyenek pontos ismeretei a tanult szolmizációs hangokról.
- Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés.
- Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
- Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
- Tudjon dalszöveget összeállítani, kedvenc dalok választása.
- Képesség a hallás utáni daltanulásra.
- Muzikalitása, zenei hallása fejlődjön.
- A zenei kreativitás fejlődése.
- Az örömteli zenélés képességének átélése.
- Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.
- Tudjon ritmusokat felismerni, írni-olvasni, pontosan megszólaltatni.
- A ritmusérzéke fejlődjön, aktívan vegyen részt a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.
- A tanult kottákat ismerje fel, olvassa, dallamot énekeljen kották segítségével.
- Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
- A zenei hallása, a zenei memóriája, a muzikalitása fejlődjön.
- Tudjon dalokat felismerni jellemző részleteik alapján.
- Legyen képes a tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után.
- Legyen képes zenei részletek irányított figyelmű hallgatására.
- Aktív befogadás, érzelmi átélés.
- Kapcsolódjon be a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkba.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei produkció	<ul style="list-style-type: none"> • Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. • Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. • Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése. • A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcsereikkel is. • Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. • A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. • A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőképesség fejlesztése. • A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. • Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. • Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. • Dalok közötti kapcsolatteremtés. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeles napok dalai. • Régi stílusú népdalok. • Új stílusú népdalok. • Magyar tájak dalai. • Népies műdalok. • Más népek dalai. <p><i>Generatív kreatív zenei tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Énekes rögtönzések. • Hangszeres rögtönzések. • Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. • A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban. <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Olvasógyakorlatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. • A szép éneklés szabályainak betartása. • Hangulatos, jókedvű éneklés. • A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. • Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. • Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. • A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. • Kedvenc dalok választása. • Dalcsokor összeállítása kedvelt dalokból. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témáinak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. • Ritmuszenekar 2-3 szólamban is. • Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. • A zenei élmények kifejezése rajzos és mozgásos formákban is. • Ritmusok felismerése és hangoztatása. • Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. • Dallamok, dalrészletek utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése. 	<p>Régi stílus Új stílus Daljáték Népzenei dialektus Népies műdal Ballagási dal Változó ütem Ritmuszenekar Zenei kérdés, zenei válasz Ritmus- és dallamváltozat Ritmikus mozgás Szabad mozgás Tizenhatod ritmus Olvasógyakorlat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. • Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. • Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. • A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. • Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmiakarati beállítódás erősítése. • Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. • Együttes élményben való részvétel. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Megismerés, figyelem, emlékezet fejlesztése. 			
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történések megelölegező képességek használata. • A belső hallás tudatosítása. • A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. • Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. • A belső hallás tudatos használata. <p><i>Zenehallgatás</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. • Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. • A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőeszközeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. • Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal. 	<p>Népdalelemzés</p> <p>Régi stílus</p> <p>Új stílus</p> <p>Zenei karakter</p> <p>Zenetörténelmi kor</p> <p>Korszak</p> <p>Zeneszerző</p> <p>Népi hangszer</p> <p>Népi zenekar</p> <p>Népies műzene</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. • Auditív és motoros kapcsolat erősítése. • Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése. • Hangszínhallás fejlesztése. • Auditív emlékezet, alkotó és reprodukív képzelet fejlesztése. • Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. • Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. • Népies műdalok. • Más népek népzeneje, hangszeres zenéje. • Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények. • Erkel F, Kodály Z, Liszt F • A XIX. századi zene - romantika 	<ul style="list-style-type: none"> • Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. • Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismerése. • Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. • A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon. • Közvetlen hangverseny-élmények szerzése. • Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása. 	<p>Daljáték Jazz Populáris zene Alkalmazott zeneművészet Hangverseny Élő zene</p>

Tanév végi eredmények:

- A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.
- Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.
- Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.
- Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.
- Kánonéneklés tanári segítséggel.
- A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.
- Aktív részvétel a rögtönzésekben, gyakorlatokban.
- Törekvés a zene belső lényegének megértésére.
- Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén.
- Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal.
- Népdalok elemzése, jelölése.
- A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése.
- A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt.
- Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék).
- Képesség a zenei élmény átélésére. Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése.
- Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.
- Ismerje fel az elektromos hangszereket.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Zenei produkció	<ul style="list-style-type: none"> • Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincs-bővítés, közös és egyéni éneklések. • Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. • Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése. • A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcsereikkel is. • Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. • A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. • A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőképesség fejlesztése. • A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. • Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. • Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. • Dalok közötti kapcsolatteremtés. 	<p><i>Éneklés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Himnuszok. • Más népek dalai. • Ballagási dalok. <p><i>Generatív Kreatív Zenei Tevékenység</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával • Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami és ritmikai többszólamúság erősítésére. • Zenei rögtönzések számítógép segítségével is. <p><i>Felismerő kottaolvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Új ritmusérték tanulása. • Az eddigi kottairási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása. • Tizenhatod ritmus 	<ul style="list-style-type: none"> • A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. • Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. • A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. • A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. • Aktív részvétel a ballagási dalok éneklésében. • Ritmusjáték változó ütemekben. • Dalkísérek szabad és kötött formákban. • Ritmus- és dallamalkotások. • Kották kiegészítése. • Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása. • Számítógép használat, zenei rögtönzések, játékok a számítógép, az informatikai technika felhasználásával is. • Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. • Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. 	<p>Régi stílus Új stílus Daljáték Népzenei dialektus Népies műdal Ballagási dal Változó ütem Ritmuszenekar Zenei kérdés, zenei válasz Ritmus- és dallamváltozat Ritmikus mozgás Szabad mozgás Tizenhatod ritmus Olvasógyakorlat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. • Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. • Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. • A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. • Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése. • Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. • Együttes élményben való részvétel. • Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. • Megismerés, figyelem, emlékezet fejlesztése. 			
Zenei befogadás	<ul style="list-style-type: none"> • A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. • A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek használata. • A belső hallás tudatosítása. • A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. 	<p><i>Befogadói kompetenciák fejlesztése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zenei karakterek kifejezése. • A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. • Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. • Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. • A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. 	<p>Népdalelemzés Régi stílus Új stílus Zenei karakter Zenetörténelmi kor Korszak Zeneszerző Népi hangszer Népi zenekar Népies műzene</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. • Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. • Auditív és motoros kapcsolat erősítése. • Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése. • Hangszínhallás fejlesztése. • Auditív emlékezet, alkotó és reprodukív képzelet fejlesztése. • Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. • Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. 	<p>csoportosítása, gyakorlása.</p> <p><i>Zenehallgatás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző műzei formák és műfajok. • A szülőföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. • A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban. • Történelmi zenék. • Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. • Zenehallgatás a technikai -eszközök felhasználásával. <p>Jazz – XX. századi zenei irányzatok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszerek, hangszínek megnevezése. • A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. • Magyar népi hangszerek, népi zenekarok hangjának megismerése, eredeti hangfelvételek hallgatása. • Más népek hangszereinek, zenekarainak megismerése. • Napjaink zenei irányzatai (jazz, populáris zene, alkalmazott zenék), zenei példák hallgatása. • Az infotechnika megismerése, alkalmazása a zenehallgatás keretei között. • Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. 	<p>Daljáték</p> <p>Jazz</p> <p>Populáris zene</p> <p>Alkalmazott zeneművészet</p> <p>Hangverseny</p> <p>Élő zene</p>

Tanév végi eredmények:

- A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.
- Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.
- Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.
- Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.
- Kánonéneklés tanári segítséggel.
- A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.
- Aktív részvétel a rögtönzések játékokban, gyakorlatokban.
- Törekvés a zene belső lényegének megértésére.
- Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén.
- Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal.
- Népdalok elemzése, jelölése.
- A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése.
- A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt.
- Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék).
- Képesség a zenei élmény átélésére.
- Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése.
- Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.
- Tudja a mai kor zenei-hagszeres irányzatokat.
- Ismerjen fel népszokásokhoz kapcsolódó népdalt.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

TESTNEVELÉS

1–8. évfolyam

A testnevelés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a lehangsúlyosabb.

A játék, játékoság szerepe kisgyermekkoról az ifjúkorig egyaránt fontos. Ezt szolgálhatják a játékos mozgásformák egyénileg, párban, csoportban, a sportág-előkészítő mozgásos játékok, az alkotó és kooperatív játékos feladatok, a kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal. Az egyénileg, párban, csoportban végzett játékos és sportág-specifikus versenyek nagy jelentőségűek a tanulók kognitív, affektív és szociális képességeinek fejlesztésében.

Preventív, életvezetési, egészségfejlesztési célokat szolgálnak a szabadidős sporttevékenységek, az életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni és társas tevékenységek.

A fentiekén kívül kiemelt általános fejlesztési feladatokat jelent a sajátos nevelési igényű tanulók esetében az erő, az állóképesség, az ügyesség, a gyorsaság növelése, a koordinációs képesség, a mozgástanulási, a mozgásszabályozó, a mozgásalkalmazkodó, az egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Pozitív jellemtulajdonságok – akaraterő, bátorság, fair play – kialakítása és fenntartása.

Kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképeség erősítése, motiváció és bátorítás a mozgásos feladatok végrehajtására. Mozgásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömeinek felfedeztetésével. A mozgásos alaptechnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségének függvényében. A betegségekkel és az időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Külön figyelmet kell fordítani a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra. A viszonzszavak felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során. A gyermekek/tanulók önismereti képességének fejlesztése, az önállóság és a versenyszellem erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képességét támogatja.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	5	5	5	5	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180	180	180	180	180

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	40	40	35	35	35	35	35	35
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	45	45	45	45	40	40	40	40
Játék	40	40	40	40	32	32	32	32
Versenyzés	20	20	30	30	30	30	30	30
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20	20	15	15	25	25	25	25
Tánc	15	15	15	15	18	18	18	18
Összes óraszám	180	180	180	180	180	180	180	180

1-4. évfolyam

Célok

- Az egészséges testi fejlődés elősegítése, a testtartási rendellenességek kialakulásának megelőzése.
- A mozgásműveltség fejlesztése.
- A motorikus képességek fejlesztése.
- A mozgásigény felkeltése és fenntartása.
- Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás igényének megalapozása.
- A testi fejlődés elősegítésével a mentális képességek fejlesztése.

Feladatok

- Biztosítsa feltételeket a kondicionálás és koordinációs képességek, a mozgásos cselekvésbiztonság fejlődéséhez.
- Végeztesen rendszeres mozgástevékenységet.
- Sajátíttassa el a különféle mozgások (futás, ugrások, dobások) alaptechnikáját, a támasz- és függéshelyzeteket.
- Alakítson ki mozgásos játékkészséget.
- Biztosítsa a fejlődést a levegő, a napfény, víz igénybevételével is.
- Járuljon hozzá a testtartási és mozgásos rendellenességek megelőzéséhez, illetve korrigálásához.
- Tudatosan és rendszeresen, egyéni gyakorlatvégzéssel szoktassa hozzá a könnyített testnevelésre szoruló tanulókat a megfelelő terheléshez. Ellensúlyozza bennük a kialakult kisebbségi érzést, gátlásokat.
- Kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképeség erősítése, motiváció és bátorítás a mozgásos feladatok végrehajtására.
- Mozdásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömeinek felfedeztetésével.
- A mozgásos alaptechnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, az egyensúlyozó képesség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségének függvényében.
- A betegségekkel és az időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Fejlesztendő készségek, képességek attitűdök

- Az egészséges testi fejlődés.
- A mozgásigény. Játékkészség.
- A motorikus képességek.
- Mozgásos alaptechnikák elsajátításának képessége.
- Kondicionális és koordinációs képesség.
- A harmonikus mozgás.
- Cselekvésbiztonság.
- Téri tájékozódási képesség
- Gyors, pontos mozgásos reagálás képessége.
- Mozgásminták utánzása, alkalmazása.
- Együttműködési készség és tolerancia.
- A terápiás attitűd elfogadása.
- Külön figyelmet kell fordítani a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra.
- A viszonzszavak felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során.
- A gyermekek/tanulók önismereti képességének fejlesztése, az önállóság és a versenyszellem erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képességét támogatja.

Kompetenciáik fejlesztése:

- Az anyanyelvi kommunikáció, a beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztését kiemelt feladat.
- A testnevelésórakon vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.
- Az olvasás-írás elsajátításában elvitathatatlan a vizuomotoros koordináció, a lateralitás, a szerialitás biztonságos alkalmazása, amelyek – főképp a kisgyermek – testnevelésóráinak jelentős részét adják.
- A feladatok végrehajtásához gyakorta szükséges a téri orientációra utaló viszonzszavak megértése és az azok alapján történő cselekvés. A matematikai kompetencia fejlesztése transzferhatások révén, a funkcionális képességek javulása az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

- A természettudományos kompetencia a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelésórákon.

Oktatási szakaszok jellemzői:

1-2. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeknek ép kortársaikhoz hasonlóan lételeme a mozgás. A mozgásos játékformák során bővülnek önmagukról és szűkebb-tágabb környezetükről szerzett tapasztalataik, ismereteik, fejlődnek kognitív és prekognitív képességeik.

Az iskolás létforma első két évében a testnevelés tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömeinek felfedeztetése, az egészséges életmódra nevelés és az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek számára a testnevelés tantárgy számos lehetőséget kínál a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztésére.

A gyógypedagógia eszköztárán, valamint az esetleges terápiás szükségleteken és lehetőségeken túl meghatározó az egyéni különbségekhez alkalmazkodó időmennyiség, a játékosság biztosítása, valamint a gyermeki kíváncsiság fenntartása/felkeltése.

3-4. évfolyam

A 3–4. évfolyamon a testnevelés tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömeinek megélése, az egészséges életmódra nevelés. Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, a kondicionális és a koordinációs képességek fejlesztése az ismeretek koncentrikus bővítésével együtt történik.

Fokozott figyelmet kell fordítani az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciójára. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása a feladat.

1. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók mozgásképségének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Egészséges testi fejlődés támogatása. • Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. • Motorikus képességek fejlesztése. • Mozgásigény felkeltése és fenntartása. • A motoros képességek fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; - gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; - megfigyelési és döntési képesség; - testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; - téri tájékozódás; a mozgás örömeinek átélése; - transzfer hatások a közismereti tantárgyakra. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gimnasztika</i> • <i>Torna</i> • <i>Rendgyakorlatok</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Alapállás, terpeszállás, • kartartások, karkörzés. • Törzshajlítások előre - hátra. • Szökdelések. • Egyszerű kéziszergyakorlatok. • Bordásfalgyakorlatok. • Sorakozók, szétszóródások segédvonalnál. • Szórt alakzat felvétele játékos formában 	<p>Szökdelés Páros láb Jobb-bal Váltott láb Terpeszállás Harántterpesz Fej Törzs Ujj Kéz Kar Karhajlítás Nyújtás Körzés Kéziszer Labda Szalag Tornabot Bordásfal Hátsó és mellső függés Döntés Ofrdítás Előre Oldalt</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A testvázlat tudatosítása, lateralitás, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése. • A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. • A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kinesztetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével. • Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése. • Testtérkép, lateralitás, szerialitás tudatosítása. • Szenzoros integráció fejlesztése. • Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. • A vízbiztonság megalapozásának előkészítése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - testhelyzet és változásai; - pontos megfigyelésre törekvés; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i> • <i>Atlétikai elemek</i> • <i>Torna</i> - A talajtorna és az atlétika alapmozgásai • <i>Úszás</i> - Ismerkedés az úszás alapjaival 	<ul style="list-style-type: none"> • Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánnézéssel. • Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel. • Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján. • Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján. • Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva. • Szökdelés akadály felett (a gyermekekhez adaptált akadályokkal). • Célba dobás, rúgás különböző méretű labdával. • Járások, futások különböző akadályok között. • Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok. • Támaszok tornaszámoly alkalmazásával. 	<p>Állás Ülés Fekvés Hanyatt Háton Hason Oldalt, Árás Távolság Futás Test Kéz Láb Has Hát Fej Szem Orr Fül Labda Kocka Baba Séta Forgás Sebesség Gurulás Lengetés Medence Siklás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; - mozgás sebességének és irányának érzékelése; - testrészek, testhelyzetek ismerete; - saját test elfogadása. 		<ul style="list-style-type: none"> • Guruló átfordulás. • Tornapadon járás, fordulatok. • Testsúly megtartása támaszban karhajlítással. • Négykézláb járás. • Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás. • Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel. • Tarkóállás segítségével. • Egyensúly gyakorlatok. • Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon. • Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba. • Vízi játékok, fújó gyakorlatok vízben, siklás segítségével. 	Buborék
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. • Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása. • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó és fogójátékok</i> - Fogócska, macska és egerek stb. - Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. • Szerepjátékok, szabályjátékok, 	Fogócska Körjáték Sorverseny, váltóverseny Labda (gumi-, tenisz-, pingpong-,

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - társakra figyelés; - együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; „beszéd”-mozgás koordináció; - téri orientáció; - kudarcűrész; - győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb. • <i>Énekes és mondókás körjátékok</i> • <i>Népi gyermekjátékok</i> • <i>Sor- és váltóversenyek</i> - Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével • <i>Labdajátékok, versenyek</i> - A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. - Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, kosárlabda, futballabda 	<ul style="list-style-type: none"> feladatjátékok értése és reprodukciója. • Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. • Gurítások, dobások célba, irányba, • Feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. • Labdaiskola falnál. • Labda adogatása körben, zene ritmusára. • Kétkezes alsó és kétkezes felső labdafogás. 	<ul style="list-style-type: none"> kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-) Gurítás Dobás Pattintás Megfogás Elkapás Kétkezes Egykezes Felső fogás Alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés Adogatás
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • A sportoló mint példakép megjelenítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó és ugróversenyek</i> • <i>Labdás versenyek</i> - Kosárra dobó verseny - Labdavezetési verseny - Kidobó játék 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Fogócska Körjáték Sorverseny Váltóverseny

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - mozgáskoordináció; - társakra figyelés; - együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; - „beszéd” mozgás koordináció; - téri orientáció; - kudarcűrész; - győzelem sportszerű megélése; - egészséges versenyszellem; - döntésképeség; - reagáló képeség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek - Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny 	<ul style="list-style-type: none"> • Sor-és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása. 	<p>A játékok, sportágak neve Labdák neve Gurítás Dobás Pattintás Mefogás Elkapás Kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés, adogatás Győztes, vesztes Ellenfél Tisztelet Sportszerűség.</p>
<p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testi-lelki higiéné</i> - Relaxációs gyakorlatok - Testi-lelki higiéné - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése - Az úszás elemei 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. • Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. • Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása. 	<p>Pihenés Relaxáció Edzettség Egészséges életmód Egészséges és nem egészséges étel Káros anyag</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. • A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. • A tanulók betegsétudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; - döntésképeség; - gyors reagálás; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Természetben űzhető sportok</i> - Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%-át töltsék szabadban a tanulók. - A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. - Túra – balesetvédelem: kullancsveszély • <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i> (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. • Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés. 	<p>Szabad tér Szabad levegő Természet Időjárás Túra Gyógytorna Korrekció Korrigálás Képesség Betegség Állapot Javulás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgásnyelv megalapozása. • Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. • Térbeli alkalmazkodás javítása. • Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. • Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. • A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. • Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. • Csoportos játék- és megjelenítőképeség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • Muzikalitás fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - testhelyzet és változásai; - pontos megfigyelésre törekvés; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgás-narráció</i> - Mozgásos dramatikus játékok • <i>Tematikus mozgások</i> • <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. • Közös cselekvés tanári narrációra. 	<ul style="list-style-type: none"> Térrány Állás Ülés Fekvés Hanyatt Háton Hason Oldalt Járás Távolság Futás Test Kéz Láb Has Hát Fej Szem Orr Fül Séta Forgás Sebesség Ritmus Tempó Játék Dal Néptánc Gyermekdal

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	- mozgás sebességének és irányának érzékelése			Népdal Hegedű Citera

Tanév végi eredmények:

- Tartsa be a biztonsági szabályokat.
- Értse az órán elhangzó utasításokat és szakkifejezéseket, ezeknek megfelelően cselekedjen.
- Legyen képes alkalmazni a tanult sorakozási formákat, alakzatokat, menetgyakorlatokat.
- Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat bemutatás után.
- Legyen képes gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra futásgyakorlataiban.
- Alakuljon ki a hajító mozdulat. Érzékelje a távolba és a célba dobás különbségét.
- Legyen képes mozgásában, megkülönböztetni a magasba és a távolba történő ugrást.
- Tudja összekapcsolni és irányítással sorozatban végrehajtani a tanult talajtornaelemeket.
- Ismerje, illetve alkalmazza a labda birtokbavételének és továbbításának egyszerű kéz- és lábtechnikás megoldásait.
- Ismerje a tanult játékok nevét, tanári segítséggel tudja és tartsa be a játékszabályokat.
- Szabad levegőn való tartózkodás lehetőségének biztosítása.
- Ügyességet fejlesztő gyakorlatok, egyensúlyozó képesség, mozgáskoordináció javítása.
- Térészlelés fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- A két testfél mozgásának összerendezése.
- A vesztibuláris rendszer fejlesztése.
- A finom- és nagymozgások fejlesztése.

2. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók mozgásképségének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Egészséges testi fejlődés támogatása. • Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. • Motorikus képességek fejlesztése. • Mozgásigény felkeltése és fenntartása. • A motoros képességek fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; - gyors, pontos mozgási és testhelyzetváltóztatási képesség; - megfigyelési és döntési képesség; - testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; - téri tájékozódás; - a mozgás örömeinek átélése; - transzfer hatások a közismereti tantárgyakra. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gimnasztika</i> • <i>Torna</i> • <i>Rendgyakorlatok</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Lábgyakorlatok. • Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. • Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. • Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban. • Jelentésadás egyszerű formában. • Sorakozás támponthez, segégvonalak mentén. • Nyitódások, záródások vonal- és oszlopalakzatban. • Testfordulatok jobbra és balra. • Járás ütemtartással. 	<ul style="list-style-type: none"> Szökdelés Páros láb Jobb-bal Váltott láb Terpeszállás Harántterpesz Fej Törzs Ujj Kéz Kar Karhajlítás Nyújtás Körzés Kéziszer Labda Szalag Tornabot Bordásfal Hátsó és mellső függés Döntés Ofrdítás Előre Oldalt

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	<ul style="list-style-type: none"> A testvázlat tudatosítása, lateralitás, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kinesztetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése. Testtérkép, lateralitás, szerialitás tudatosítása. Szenzoros integráció fejlesztése. Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. A vízbiztonság megalapozásának előkészítése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i> <i>Atlétikai elemek</i> <i>Torna</i> - A talajtorna és az atlétika alapmozgásai <i>Ismerkedés az úszás alapjaival</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Céltott stimulációk játékok és labda adogatásával. Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével. Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával. Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú. Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok. Kötetlen futások. Rövid, gyors futások. Akadályfutások (a gyermekekhez adaptált akadályokkal). Állórajt. Alacsony tornaszek-rényre felugrás, leugrás – átugrás (5 ütemben: támasz, feltérdelés, felguggolás, felállás, leugrás).. Függés bordásfalon, gyűrűn, lengés gyűrűn. Gyertya kartámasszal. 	<ul style="list-style-type: none"> Állás Ülés Fekvés Hanyatt Háton Hason Oldalt, Árás Távolság Futás Test Kéz Láb Has Hát Fej Szem Orr Fül Labda Kocka Baba Séta Forgás Sebesség Gurulás Lengetés Medence Siklás

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; - mozgás sebességének és irányának érzékelése; - testrészek, testhelyzetek ismerete; - saját test elfogadása. 		<ul style="list-style-type: none"> • Függeszkedés bordásfalon és kötélén. • Gyűrűn hintázás. • Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés. • Kötélugrás. • Helyből és rövid rohammal távolugrás. • Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba. • Vízi játékok, fújó gyakorlatok vízben, siklás segítségével. 	<p>Buborék</p>
<p>Játék</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. • Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása. • Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. • Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - társakra figyelés; - együttműködés; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó és fogójátékok</i> - Fogócska, macska és egerek stb. - Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb. - Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb. • <i>Énekes és mondókás körjátékok</i> - Népi gyermekjátékok • <i>Sor- és váltóversenyek</i> - Sor- és váltóversenyek 	<ul style="list-style-type: none"> • Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója • Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. • Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. • Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. • Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. • Személyes és társas folyamatok megélése. 	<p>Fogócska Körjáték Sorverseny, váltóverseny Labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-) Gurítás Dobás Pattintás Meggfogás Elkapás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; - „beszéd”-mozgás koordináció; - téri orientáció; kudarctűrés; - győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével • <i>Labdajátékok</i> - A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. - Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, kosárlabda, futball-labda 	<ul style="list-style-type: none"> • A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. • Egykezes felső dobás gyakorlása falnál. • Páros labdázás. • Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. • Labdaátvétel. • Labdavezetés. • Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.). 	<ul style="list-style-type: none"> Kétkezes Egykezes Felső fogás Alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés Adogatás
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • A sportoló mint példakép megjelenítése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - mozgáskoordináció; - társakra figyelés; - együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; - „beszéd” mozgás koordináció; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó és ugróversenyek</i> - Sorversenyek - Váltóversenyek - Futóverseny - Ugróiskola - Kötélugrás-verseny • <i>Labdás versenyek</i> - Kosárra dobó verseny - Labdavezetési verseny - Kidobó játék 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> Fogócska Körjáték Sorverseny Váltóverseny A játékok, sportágak neve Labdák neve Gurítás Dobás Pattintás Megfogás Elkapás

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - téri orientáció; - kudarcűrés; - győzelem, sportszerű megélése; - egészséges versenyszellem; - döntésképeség; - reagáló képesség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek - Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny 		<p>Kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés, adogatás Győztes, vesztes Ellenfél Tisztelet Sportszerűség.</p>
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. • A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. • A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testi-lelki higiéné</i> - Relaxációs gyakorlatok - Testi-lelki higiéné - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése - Az úszás elemei • <i>Természetben űzhető sportok</i> - Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%-át töltsék szabad-ban a tanulók. 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. • Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. • Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. • Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés. 	<p>Pihenés Relaxáció Edzettség Egészséges életmód Egészséges és nem egészséges étel Káros anyag Szabad tér Szabad levegő Természet Időjárás Túra Gyógytorna Korrekción</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - rendszeres mozgás a szabadban, - „levegőzés” igénye és élvezete; - döntésképeség; - gyors reagálás; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén. 	<ul style="list-style-type: none"> - A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. - Túra – baleset-védelem: kullancsveszély • <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i> (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.) 		<p>Korrigálás Képesség Betegség Állapot Javulás</p>
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgásnyelv megalapozása. • Testtudat, mozgás, mozdulatlanlanság érzékelésének fejlesztése. • Térbeli alkalmazkodás javítása. • Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgás-narráció</i> • <i>Tematikus mozgások</i> • <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. • Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. 	<p>Tédirány Állás Ülés Fekvés Hanyatt Háton Hason Oldalt Járás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. • Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. • A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. • Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. • Csoportos játék- és megjelenítőképeség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • Muzikalitás fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - testhelyzet és változásai; - pontos megfigyelésre törekvés; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; - mozgás sebességének és irányának érzékelése. 			<p>Távolság Futás Test Kéz Láb Has Hát Fej Szem Orr Fül Séta Forgás Sebesség Ritmus Tempó Játék Dal Néptánc Gyermekdal Népdal Hegedű Citera</p>

Tanév végi eredmények:

- Tartsa be a biztonsági szabályokat.
- Értse az órán elhangzó utasításokat és szakkifejezéseket, ezeknek megfelelően cselekedjen.
- Legyen képes alkalmazni a tanult sorakozási formákat, alakzatokat, menetgyakorlatokat.
- Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat bemutatás után.
- Legyen képes gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra futásgyakorlataiban.
- Alakuljon ki a hajító mozdulat. Érzékelje a távolba és a célba dobás különbségét.
- Legyen képes mozgásában, megkülönböztetni a magasba és a távolba történő ugrást.
- Tudja összekapcsolni és irányítással sorozatban végrehajtani a tanult talajtornaelemeket.
- Ismerje, illetve alkalmazza a labda birtokbavételének és továbbításának egyszerű kéz- és lábtechnikás megoldásait.
- Ismerje a tanult játékok nevét, tanári segítséggel tudja és tartsa be a játékszabályokat.
- Szabad levegőn való tartózkodás lehetőségének biztosítása.
- Ügyességet fejlesztő gyakorlatok, egyensúlyozó képesség, mozgáskoordináció javítása.
- Térészlelés fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- A két testfél mozgásának összerendezése.
- A vesztibuláris rendszer fejlesztése.
- A finom- és nagymozgások fejlesztése.

3. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • A motoros képességek fejlesztése. • A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorla-tokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési-, keringési- és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Egészséges testi fejlődés támogatása. • Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. • Motorikus képességek fejlesztése. • Mozgásigény felkeltése és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Torna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben. • Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. • Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban; • Hajlított tartások: • csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. • Fogásmódok: alsó-és felsőfogás, madárfogás. • Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt. • Mellső fekvőtámasz. • Egyszerű társas és kéziszer-(labda, kötél) gyakorlatok 	<p>Alsó Felső Magas Mély Ütem, fekvőtámasz nyújtott ülés Törzsemelés és –döntés Bokafogás Hintázás (bölcső) Malomkörzés Tölcsérkörzés Ugrókötél Súlyzó Tornabot Buzogány Tornapad Zsámoly</p>
Motoros készségfejlesztés – mozgásta-nulás	<ul style="list-style-type: none"> • Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. • A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szenzomotoros koordináció</i> • <i>Rendgyakorlatok</i> • <i>Torna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása. Térköz, távköz, takarás, 	<p>Vonal Oszlop Menetelés Lépésváltás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. • Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Atlétika</i> - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal - Kötélugrás különféle fajtái - Magasugrás és távolugrás elemei - Kislabdahajítás - Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módzatai • <i>Úszás</i> 	<p>igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyitódás, felzárkózás. • Testfordulatok helyben, ugrással. • Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással • Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. • Guruló átfordulás előre-hátra. • Futásfajták gyakorlása. • Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. • Magasugrás és távolugrás elemeinek gyakorlása. • Kislabdahajítás állóhelyből • Légzőgyakorlatok, siklás, lebegés, vízbe ugrás, merülés –felügyelettel. 	<p>Térköz, távköz Tenyér Oldalsó középtartás Fejállás Kézállás Híd Függés Tigrisbukfenc Tarkóállás Szekrényugrás Futó- és ugróiskola Váltófutás Hajítás Keresztlépés Dobbantás Belégzés-kilégzés Uszoda Medence Higiéné Zuhany Strand</p>
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Labdás játékok</i> - Dobó és elfogó játékok - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. 	<p>Játékok neve Szabály Védekezés Támadás Védő</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása. • Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Siker és kudarc elviselésének képessége. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, - szabálytartás; - kudarc és győzelem sportszerű megélése 	<ul style="list-style-type: none"> - Átadások helyben és mozgás közben - Célba rúgó és célba dobó játékok - Zsinórlabda és labdarúgás elemei • <i>Futáson alapuló játékok</i> - Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel - Sor- és váltóversenyek • <i>Népi gyermekjátékok</i> • <i>Küzdősportok elemei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. • Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója. • Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. • Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. 	<ul style="list-style-type: none"> Támadó Cselezés Célba dobás Labdavezetés Kikerülés Átvétel.
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • A sportoló mint példakép megjelenítése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; - kudarcűrés; - győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; - szociális kompetenciák; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó, ugró és akadályversenyek</i> - Sorversenyek - Váltóversenyek - Futóverseny - Ugróiskola - Kötélugrásverseny • <i>Labdás versenyek</i> - Kosárra dobó verseny - Labdavezetési verseny - Kidobójáték 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. • Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása. 	<ul style="list-style-type: none"> Páros fogó Sorverseny Váltóverseny Sportág Labda Gurítás Dobás Pattintás Megfogás Elkapás Kétkezes Egykezes

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - kooperáció; - koordináció; - döntési és reagáló képesség 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek - Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny • <i>A sportági versenyek alapjai</i> - A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre nehezebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez. 		<ul style="list-style-type: none"> Felsőfogás Alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés Adogatás Győztes, vesztes Ellenfél Tisztelet Sportszerűség Kidobás Zsinórlabda Kosárlabda Futball Kötélugró Verseny
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. • A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testi-lelki egészség</i> - Relaxációs gyakorlatok - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. - Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése • <i>Természetben űzhető sportok</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. • Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, 	<ul style="list-style-type: none"> Higiéné Relaxáció Edzettség Egészséges életmód Tápláló étel Hizláló étel Egészségre káros anyag Szabad tér Természet Időjárás

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - döntésképeség; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén 	<ul style="list-style-type: none"> - Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi - Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem - Kocogás - Kerékpározás, görkorcsolyázás • <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i> 	<p>időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. • A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • Testtartás-javító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	<p>Túra Gyógytorna Korrekció Korrigálás Képesség Betegség Állapot Javulás Káros napsugárzás Kullancs</p>
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. • Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgás-narráció</i> - Mozgásos dramatikus játékok • <i>Tematikus mozgások</i> • <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> - Fiú és lány szerepek a táncban 	<ul style="list-style-type: none"> • Kézi játékok. • Közös cselekvés tanári narrációra. • Közös cselekvés tanulói narrációra. • Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. 	<p>Térrány Hanyattfekvés Háton Hason Oldalt Járás Távolság Futás Test Kéz Láb</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testtudat, mozgás, mozdulatlanág érzékelésének fejlesztése. • Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. • Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. • Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. • A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. • Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. • Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - testhelyzet és változásai; - pontos megfigyelésre törekvés; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; 			<p>Has Hát Fej Szem Orr Fül Séta Forgás Sebesség Ritmus Tempó Játék Dal Néptánc Csárdás Rida Gyermekdal Népdal Hegedű Citera Forgás Utánlépés Keresztlépés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	- mozgás sebességének és irányának érzékelése.			

Tanév végi eredmények:

- Tartsa be a biztonsági szabályokat.
- Értse az órán elhangzó utasításokat és szakkifejezéseket, ezeknek megfelelően cselekedjen.
- Legyen képes alkalmazni a tanult sorakozási formákat, alakzatokat, menetgyakorlatokat.
- Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat bemutatás után.
- Legyen képes gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra futásgyakorlataiban.
- Alakuljon ki a hajító mozdulat. Érzékelje a távolba és a célba dobás különbségét.
- Legyen képes mozgásában megkülönböztetni a magasba és a távolba történő ugrást.
- Tudja összekapcsolni és irányítással sorozatban végrehajtani a tanult talajtornaelemeket.
- Ismerje, illetve alkalmazza a labda birtokbavételének és továbbításának egyszerű kéz- és lábtechnikás megoldásait.
- Ismerje a tanult játékok nevét, tanári segítséggel tudja és tartsa be a játékszabályokat.
- A természet szeretete és ismerete.
- A szabad levegőn való gyakori tartózkodás.
- Szívesen vegyenek részt gyalog- és kerékpártúrákon.
- Az úszás ismerete, adott távolság megtétele a vízben.
- A természetben való tájékozódás ismerete, a tájékozódási készség javítása.
- Legyen képes egyszerű tánc lépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján

4. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • A motoros képességek fejlesztése. • A tanulók mozgáskéességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorla-tokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési-, keringési- és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Egészséges testi fejlődés támogatása. • Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. • Motorikus képességek fejlesztése. • Mozgásigény felkeltése és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - saját test mozgásszabályozásának képessége; - mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; - mozgáskoordinációs képesség; - erő kifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Torna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal. • Bordásfalgyakorlatok. • Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. • Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok. 	<p>Alsó Felső Magas Mély Ütem, fekvőtámasz nyújtott ülés Törzsemelés és –döntés Bokafogás Hintázás (bölcső) Malomkörzés Tölcsérkörzés Ugrókötel Súlyzó Tornabot Buzogány Tornapad Zsámoly</p>
Motoros készségfejlesztés mozgástanulás	<ul style="list-style-type: none"> • Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. • A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (össze-hasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szenzomotoros koordináció</i> • <i>Rendgyakorlatok</i> • <i>Torna</i> • <i>Atlétika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, 	<p>Vonal Oszlop Menetelés Lépésváltás Térköz, távköz Tenyér</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. • Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. 	<ul style="list-style-type: none"> - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal - Kötélugrás különféle fajtái - Magasugrás és távolugrás elemei - Kislabdahajítás - Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai • <i>Úszás</i> 	<p>tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. • Gyűrűn és bordásfalon függő gyakorlatok. • Egyensúly-gyakorlatok. • Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. • Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon. • Légzőgyakorlatok, siklás, lebegés, vízbe ugrás, merülés – felügyelettel. 	<p>Oldalsó középtartás Fejállás Kézállás Híd Függés Tigrisbukfenc Tarkóállás Szekrényugrás Futó- és ugróiskola Váltófutás Hajítás Keresztlépés Dobbantás Belégzés-kilégzés Uszoda Medence Higiéné Zuhany Strand</p>
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. • Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása. • Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Labdás játékok</i> - Dobó és elfogó játékok - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben - Átadások helyben és mozgás közben 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. • Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. 	<p>Játékok neve Szabály Védekezés Támadás Védő Támadó Cselezés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Siker és kudarc elviselésének képessége. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, - szabálytartás; - kudarc és győzelem sportszerű megélése 	<ul style="list-style-type: none"> - Célba rúgó és célba dobó játékok - Zsinórlabda és labdarúgás elemei • <i>Futáson alapuló játékok</i> - Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel • Sor- és váltóversenyek • <i>Népi gyermekjátékok</i> • <i>Küzdősportok elemei</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Személyes és társas folyamatok megélése. • A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata. 	<ul style="list-style-type: none"> Célba dobás Labdavezetés Kikerülés Átvétel.
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • A sportoló mint példakép megjelenítése. • Képességfejlesztési fókuszok: <ul style="list-style-type: none"> - szabálykövetés, szabálytartás; - önellenőrzés; - kudarc-tűrés; - győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; - szociális kompetenciák; - kooperáció; - koordináció; - döntési és reagáló képesség 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Futó, ugró és akadályversenyek</i> - Sorversenyek - Váltóversenyek - Futóverseny - Ugróiskola - Kötélugrás-verseny • <i>Labdás versenyek</i> - Kosárra dobó verseny - Labdavezetési verseny - Kidobójáték - Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek - Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny • <i>A sportági versenyek alapjai</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. • A sportoló mint példakép elfogadása. 	<ul style="list-style-type: none"> Páros fogó Sorverseny Váltóverseny Sportág Labda Gurítás Dobás Pattintás Megfogás Elkapás Kétkezes Egykezes Felsőfogás Alsó fogás Páros Átadás Elkapás Labdavezetés

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre neheztettebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez. 		Adogatás Győztes, vesztes Ellenfél Tisztelet Sportszerűség Kidobós Zsinórlabda Kosárlabda Futball Kötélugró Verseny
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. • A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. • A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Testi-lelki egészség</i> - Relaxációs gyakorlatok - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. - Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése • <i>Természetben űzhető sportok</i> - Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi - Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap 	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. • Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). • Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a 	Higiéné Relaxáció Edzettség Egészséges életmód Tápláló étel Hizláló étel Egészségre káros anyag Szabad tér Természet Időjárás Túra Gyógytorna Korrekció Korrigálás Képesség Betegség

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - döntésképeség; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén 	<p>káros sugarai elleni védelem</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kocogás - Kerékpározás, görkorcsolyázás • <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i> 	<p>gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • Testtartás-javító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	<p>Allapot Javulás Káros napsugárzás Kullancs</p>
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. • Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. • Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. • Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. • Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mozgás - narráció</i> - Mozdulatos dramatikus játékok • <i>Tematikus mozgások</i> • <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> • Fiú és lány szerepek a táncban 	<ul style="list-style-type: none"> • Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. • Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. • Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. • Metrum, tempó, ritmus érzékelése. 	<p>Térirány Hanyattfekvés Háton Hason Oldalt Járás Távolság Futás Test Kéz Láb Has Hát Fej Szem Orr Fül Séta Forgás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. • A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. • Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. • Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - testhelyzet és változásai; - pontos megfigyelésre törekvés; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; - mozgás sebességének és irányának érzékelése. 			<p>Sebesség Ritmus Tempó Játék Dal Néptánc Csárdás Rida Gyermekdal Népdal Hegedű Citera Forgás Utánlépés Keresztlépés</p>

Tanév végi eredményei:

- Értse meg és hajtsa végre az utasításokat menetgyakorlatok közben.
- Törekedjen a tanult mozgásformák, gyakorlatok esztétikus, koordinált végrehajtására. Egyéni teljesítménye mérhetően növekedjen.
- Tudjon egyenletes iramban 6-8 percig futni vagy futómozgást tartalmazó tevékenységet végezni.
- Törekedjen a maximális futósebesség elérésére rövid távon, majd a sebesség minél hosszabb ideig történő tartására.
- Tudjon állórajtból indulni, ugrásoknál hangsúlyozott legyen az elrugaszkodás.
- Növekedjen a célba dobásoknál a találatszám, távolba dobásoknál az egyéni eredmény.
- Tudjon a tanult talajtornaelemekből összeállított egybefüggő talajgyakorlatot végrehajtani tanári segítséggel.
- Tudjon egyfajta szekrényugrást végrehajtani, segítségnyújtás mellett elvégezni.
- Alkalmazkodjon a labda méretéhez, súlyához, a repülő labda útjához, ívéhez irányához, sebességéhez.
- Alkalmazzon egy számára megfelelő labdafogást, elkapást, birtoklást feladathelyzetben és játékban.
- Tudjon a játék helyzetnek megfelelően helyezkedni, viselje el játék közben a kudarccokat.
- Tudjon a mellig érő vízben biztonságosan mozogni.
- Tudják alkalmazni a pillanatnyi helyzetnek megfelelően labdakészségüket, helyzetfelismerő készségüket sportjátékokban.
- Fejleszteni kell az önfegyelmet, kitartást, feladattudatot, ezzel pozitív irányban fejleszteni a gyermek személyiségét.
- Legyen képes egyszerű tánc lépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján

5-8. évfolyam

Célok

- Az egészséges testi fejlődés elősegítése, a tanulók egészséges életmódra szoktatása.
- a változatos mozgásformák alkalmazási készségének fejlesztése, az alapvető mozgásműveltség igényének felkeltése.
- A tanulók cselekvésbiztonságának fokozása, a motorikus képességek fejlesztése.
- A mozgási és cselekvési igény felkeltése és fenntartása.
- Az egészséges életmód és rendszeres fizikai aktivitás igényének megalapozása.

Feladatok

- Neveljen a testnevelés eszközeivel egészséges életmódra.
- Sajátíttassa el a különféle mozgásos alapttechnikákat, hely- és helyzetváltoztatási képességeket.
- Fejlessze a mozgásos játékkészséget.
- Ismertesse meg és gyakoroltassa néhány sportjáték szabályait és technikáját.
- Biztosítsa a feltételeket a kondicionális és koordinációs képességek, a mozgásos cselekvésbiztonság fejlődéséhez.
- Fejlessze a tanulók izomérzékenységét, ritmus- és reakcióképességét, térbeli tájékozódó képességét.
- Járuljon hozzá a testtartási és mozgásos rendellenességek megelőzéséhez, illetve korrigálásához.
- Tudatosan és rendszeresen egyéni gyakorlatvégzéssel szoktassa hozzá a könnyített testnevelésre szoruló tanulókat a megfelelő terheléshez. Ellensúlyozza bennük a kialakult kisebbségi érzést, gátlásokat.

Fejlesztendő készségek, képességek

- Általános kondicionális (erős, állóképesség, gyorsaság) és koordinációs (futó, ugró, dobó, ügyesség, hajlékonyság, lazaság, rugalmasság, egyensúlyérzék, téri tájékozódás) képességek.
- A torna, az atlétika és a sportjátékok szerkezelési képességei.
- A mozgásminták helyzethez igazított alkalmazási képessége. A mozgásszabályozó képesség.
- Játékkészség és sportági képességek: mozgáskombináció, konstruktív emlékezet, helyzetfelismerő és cselekvéses gondolkodás.
- Állóképesség, kitartás, együttműködés, egészséges versenyszellem, önkifejezés, önállóság.

Oktatási szakaszom jellemzői

5-6. évfolyam

A testnevelés tantárgy célja e szakaszban a mozgásformák készségi szintre emelése, a mozgás örömeinek biztosítása, az egészséges életmódra nevelés, az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség további korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök megszilárdítása. Az órák feladata, hogy az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferhatást fejtsen ki a tanuló egyéni boldogulására. A kiemelt nevelési feladatok közül az erkölcsi nevelés, az önismeret, a másokért való felelősségvállalás képességének fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési feladat ellátására mód nyílik a testnevelésórákon, sportfoglalkozásokon.

7-8. évfolyam

Az általános iskolai tanulmányok végéhez közeledve az enyhe értelmi fogyatékos tanulók testi nevelésében fő szempont a mozgás, a sport életmódbeli elemmé válása.

A tantárgy célja a mozgásformák készségi szintre emelése, a mozgás igényének és az egészség megőrzésének életmódbeli szokásrendszeré válása, továbbá az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése azért, hogy a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferként hasson a tanuló egyéni boldogulására.

A közösségi mozgásformák során a kooperáció és a sportszerűség gyakorlattá válása, a pozitív attitűdök megerősödése a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező feltételeket teremthet a munkaerőpiaci helytálláshoz.

A testnevelés tantárgy nevelési és kulcskompetencia-fejlesztési lehetőségei közé tartozik a kommunikációs fejlesztés a testnevelésórákon vagy szabadidős sporttevékenységek keretében, amely az auditíven érzékelt beszéd megértésére – és a megértettek alkalmazásában –, és a (minimális) sportelméleti művelődési anyag feldolgozása során valósulhat meg. A természettudományos nevelés a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretként van jelen a testnevelésben és a sportban.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi és önismereti nevelés, a másokért való felelősségvállalás alapját képezhetik a tanulók boldogulásának.

5. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • Kondicionális képesség fejlesztése. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. • Aerob és anaerob képességfejlesztés. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési-, keringési- és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Mozgásműveltség fejlesztése. • Mozgásigény fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - saját test mozgásszabályozásának képessége; - mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; - mozgáskoordinációs képesség; - erőkifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. - Kéziszer-gyakorlatok. • Gimnasztikus mozgás zenére (zumba) <ul style="list-style-type: none"> - Járások. • Atlétika <ul style="list-style-type: none"> - Futások. - Ugrások, dobások. - Emelés-hordás. • Küzdő – húzó játékok • Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. • Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával. • Társas gyakorlatok. • Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. • Mászás és függeszkedés – kötél, gyűrűn, bordásfalon. • Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. • Egyensúly-gyakorlatok. • Járások törzs- és karmozgással összekötve. • Futások iram- és irányváltással. • Ugrások, dobások. • Emelés-hordás – párban, társakkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Függés Körzés Döntés Bemelegítés 4-8 ütemű gyakorlat Emelés Hordás Egyensúly Súlypont

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros készségfejlesztés mozgástanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. • Sportágtechnikai elemek megismertetése. • Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egyensúlytartás; - mozgáskoordináció téri orientációval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendgyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> - Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba. - Nyitódás, felzárkózás. - Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Támaszgyakorlatokfüggés és egyen-súly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. - Mászás kötélén láb-kulcsolással - Függeszkedés, hintázás. - Guruló átfordulás előre-hátra. - Kézállás, tarkóállás. • Atlétika <ul style="list-style-type: none"> - Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal. - Járások, futások, dobások, ugrások. 	<ul style="list-style-type: none"> • Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. • Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. • Információk, jelek felismerése mozgásképben. • Mozcás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. • Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. • Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	<p>Terpeszállás Guruló átfordulás Függeszkedés Húzódkodás Bátorugrás Terpesztés Ugródeszka Dobbantó Írány Iram Keresztlépés Gyorsítás Lassítás Vágta Mellúszás Karmunka Lábmunka Merülés Lebegés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. - Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módoszatai. • Úszás - Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mellúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül. - Váltóversenyek mellig érő vízben. 		
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. • Élethosszig üzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; 	<ul style="list-style-type: none"> • Labdás játékok: - Dobó és elfogó játékok. - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. - Átadások helyben és mozgás közben. - Célba rúgó és célba dobó játékok. - Zsinórlabda és labdarúgás elemei. - Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda. 	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. • Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. • Népi gyermekjátékok, hagyományörző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. • Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. • Labdás játékok, gyakorlatok. • Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. 	<p>Játékszabály Kosárlabda Indítás Átadás Alapvonal Oldalvonal Labdarúgás Labdaátvétel Kapu Kapufa Háló Szöglet (lábfej: külső, belső, csőr) Kézilabda</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - kudarc és győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Népi gyermekjátékok és néphagyományok - Futó és fogójátékok taktikai elemekkel. • Sor-, akadály- és váltóversenyek • Küzdősportok elemei • Az olimpiák története – sport idolk 	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. • Ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól. • Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. • Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	<p>Hatos Vonal Büntetődobás Oldalbedobás Kapura lövés Felugrás Taktika Nyitás Továbbítás</p>
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - szabálykövetés, szabálytartás; - egészségesebb versenyszellem; - kooperáció; - koordináció; - döntési és reagáló képesség. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sor-, akadály-, váltó- és ugróversenyek - Sorversenyek. - Váltóversenyek. - Futóverseny. - Ugróiskola. - Kötélugrás-verseny. • Labdás versenyek - Kosárra dobó verseny. - Labdavezetési verseny. - Kidobó játék. - Egyszerűsített szabályokkal: labdarúgás, kosárlabda, kézilabda 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. • Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. • Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. 	<p>Játékszabály Labdarúgás Kosárlabda Kézilabda Zsinórlabda Verseny</p>
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, 	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgás mint életforma - Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. 	<p>Higiéné Relaxáció Edzettség Fittség</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. • A tanulók betegség-tudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, fenntartható fejlődés. 	<p>callanetics, talajtorna, pilates).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testi-lelki egészség - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. - Relaxációs gyakorlatok. - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. • Természetben űzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével) <p>Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi.</p> <p>Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem.</p> <p>Kocogás.</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. 	<ul style="list-style-type: none"> • A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése. • Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. • Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben • Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. • Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. • Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. • Önkontrollra, önuralomra törekvés. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). • A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. • Testtartás-javító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	<p>Túra</p> <p>Bioritmus</p> <p>Gyógytestnevelés</p> <p>Korrekció</p> <p>Sugárzás</p> <p>Kullancs</p> <p>Médiatudatosság</p> <p>Prevenció</p> <p>Drog</p> <p>Önuralom</p> <p>Önkontroll</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Könnyített testnevelés, tartáskorrekció - A könnyített testnevelés individuális lehetőségén megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. 		
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - az önértékelés és reakció-képesség növelése; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; - mozgás sebességének és irányának érzékelése; - közös öröm és szabadságélmény megtapasztalása. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tánc mint művészet – elmélet - Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése. • Mozgásos dramatikus és énekes játékok - Kézi játékok. - Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz). • Népi, táncos gyermekjátékok 	<ul style="list-style-type: none"> • Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. • Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés kialakításának gyakorlása a tér tárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban. • Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. • Térbeli alkalmazkodás. • Metrum, tempó, ritmus alkalmazása. • Helyes testtartás automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztalása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre. • Közös cselekvés tanári narrációra. • Technikai gyakorlatok: induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. 	<p>Mozdulat Motívum Irányzat Népzene Műzene Néhány népi-, szalon- és modern tánc Élmény Etnikum Ritmus Tempó Etikett</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Régi stílusú táncok (ugrós, legényes táncok; páros forgató típusú lépések; forgató mozgáscsoportjai). - Új stílusú táncok (verbunk és csárdás táncok). - A társastánc etikettjének néhány alapeleme. • Népek, nemzetiségek, etnikumok táncaiból - (Lánc-, körtáncok – Balkán – lépés-nyaga és formavilága; szlovák és román táncanyag magyar párhuzamai.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Fekvő partner gurítása előbb csípő-, majd láb- és kar“vezetéssel”. • “Vakvezetéses” gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással. • Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan. • Népi mozgásos gyermekjátékok és táncok megismerése, gyakorlása. - Törekvés a társastánc illemszabályainak betartására. - Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. 	

Tanév végi eredmények:

- Értse meg és alkalmazza a tanult gyakorlatok, feladatok eredményes végrehajtásához szükséges szakkifejezéseket, utasításokat.
- Váljon képesség a szervezést elősegítő gyakorlatok fegyelmezett végrehajtására.
- Ismerje a mozgáslehetőségeket az egyes sportszereken és szerkombinációkon.
- Segítségnyújtás mellett képes legyen összetettebb gimnasztikai elemek kivitelezésére.
- Tudja a futások, járások különböző formáit.
- Legyen képes futás közben a felgyorsulásra, a sebesség, a lendület fokozására.
- Tudjon futás közben akadályokat leküzdeni, adottságainak megfelelően.
- Sajátítsa el az ugrások jellemező mozgásösszetevőit – alkalmazza fejlettségének megfelelően.
- Tudja a hajító mozdulatot pontosan kivitelezni.
- Tudjon három elemből álló összefüggő talajgyakorlatot végrehajtani.
- Tudjon egyfajta szekrényugrást végrehajtani – tanári segítségnyújtás mellett.
- Alkalmazza a megszerzett labdakészséget a megismert szabályok szerint.
- Vegyen részt szívesen játékokban, versenyeken.
- Működjön együtt csoporttársaival a szabályokat betartva.
- Viselje el a kudarcot, fogadja el a jobbik győzelmét.
- Mutasson fel önmagához képest javulást az úzás technikájában.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • Kondicionális képesség fejlesztése. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. • Aerob és anaerob képességfejlesztés. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Mozgásműveltség fejlesztése. • Mozgásigény fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - saját test mozgásszabályozásának képessége; - mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; - mozgáskoordinációs képesség; - erő kifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. - Kéziszer-gyakorlatok. • Gimnasztikus mozgás zenére (zumba) <ul style="list-style-type: none"> - Járások. • Atlétika <ul style="list-style-type: none"> - Futások. - Ugrások, dobások. - Emelés-hordás. • Küzdő – húzó játékok • Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. • Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával. • Társas gyakorlatok. • Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. • Mászás és függeszkedés – kötél, gyűrűn, bordásfalon. • Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. • Egyensúly-gyakorlatok. • Járások törzs- és karmozgással összekötve. • Futások iram- és irányváltással. • Ugrások, dobások. • Emelés-hordás – párban, társakkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Függés Körzés Döntés Bemelegítés 4-8 ütemű gyakorlat Emelés Hordás Egyensúly Súlypont

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros készségfejlesztés mozgástanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. • Sportágtechnikai elemek megismertetése. • Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozó-dóképeség fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egyensúlytartás; - mozgáskoordináció téri orientációval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendgyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> - Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba. - Nyitódás, felzárkózás. - Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. - Menetelések, átmenet járásból futásból ütemre, lépéstartással mene-telésbe, majd kétütemű megállás. • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Támaszgyakorlatokfüggés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. - Mászás kötélén. - Függeszkedés, hintázás. - Guruló átfordulás előre-hátra. - Kézállás, tarkóállás, nagymacska, átguggolás, félbukfenc. - Gyűrűn fészek, zsugortartó lefüggés. • Atlétika 	<ul style="list-style-type: none"> • Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. • Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. • Információk, jelek felismerése mozgásképben. • Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. • Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. • Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	<p>Terpeszállás Guruló átfordulás Függeszkedés Húzódkodás Bátorugrás Terpesztés Ugródeszka Dobbantó Irány Iram Keresztlépés Gyorsítás Lassítás Vágta Mellúszás Karmunka Lábmunka Merülés Lebegés</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal, térdelő rajttal. - Járások, futások, dobások, ugrások. - Kitartó futás 6-8 perc. - Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. - Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai. • Úszás - Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mellúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül. - Gyorsúszás. Váltóversenyek mellig érő vízben. 		
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Labdás játékok: <ul style="list-style-type: none"> - Dobó és elfogó játékok. - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. - Átadások helyben és mozgás közben. - Célba rúgó és célba dobó játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. • Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. • Népi gyermekjátékok, hagyományörző mozgásos tevékenységek értéke és reprodukciója. 	<p>Játékszabály Kosárlabda Indítás Átadás Alapvonal Oldalvonal Labdarúgás Labdaátvétel Kapu</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Élethosszig üzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - kudarc és győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zsinórlabda és labdarúgás elemei. - Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda. • Népi gyermekjátékok és néphagyományok - Futó és fogójátékok taktikai elemekkel. • Sor-, akadály- és váltóversenyek • Küzdősportok elemei • Az olimpiák története – sport idolk 	<ul style="list-style-type: none"> • Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. • Labdás játékok, gyakorlatok. • Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. • Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. • Ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól. • Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. • Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	<p>Kapufa Háló Szöglet (lábfej: külső, belső, csőr) Kézilabda Hatos Vonal Büntetődobás Oldalbedobás Kapura lövés Felugrás Taktika Nyitás Továbbítás</p>
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - szabálykövetés, szabálytartás; - egészséges versenyszellem; - kooperáció; - koordináció; - döntési és reagáló képesség. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sor-, akadály-, váltó- és ugróversenyek - Sorversenyek. - Váltóversenyek. - Futóverseny. - Ugróiskola. - Kötélugrás-verseny. • Labdás versenyek - Kosárra dobó verseny. - Labdavezetési verseny. - Kidobó játék. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. • Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. • Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. 	<p>Játékszabály Labdarúgás Kosárlabda Kézilabda Zsinórlabda Verseny</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. • A tanulók betegség-tudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; mozgásigény; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, fenntartható fejlődés. 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerűsített szabályokkal: labdarúgás, kosárlabda, kézilabda • A mozgás mint életforma - Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). • Testi-lelki egészség - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. - Relaxációs gyakorlatok. - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. • Természetben üzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével) - Labdajátékok, futóversenyek stb. - a torna kivételével valamennyi. - Túra • balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. • A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése. • Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. • Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben • Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. • Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. • Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. • Önkontrollra, önuralomra törekvés. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). 	<p>Higiéné Relaxáció Edzettség Fittség Túra Bioritmus Gyógytestnevelés Korrekción Sugárzás Kullancs Médiatudatosság Prevenció Drog Önuralom Önkontroll</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<p>Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. • Könnyített testnevelés, tartáskorrekció - A könnyített testnevelés individuális lehetőségén megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. • Testtartás-javító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	
Tánc	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése. • Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. • A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. • A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - az önértékelés és reakció-képesség növelése; - járás, ugrás egyensúlyának megtartása; 	<ul style="list-style-type: none"> • A tánc mint művészet – elmélet - Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése. • Mozdulatos dramatikus és énekes játékok - Kézjátékok. - Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes 	<ul style="list-style-type: none"> • Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. • Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés kialakításának gyakorlása a tér tárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban. • Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. • Térbeli alkalmazkodás. • Metrum, tempó, ritmus alkalmazása. • Helyes testtartás automatizálása. • Az együttmozgás élményének megtapasztalása. • Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre. • Közös cselekvés tanári narrációra. 	<p>Mozdulat Motívum Írányzat Népzene Műzene Néhány népi-, szalon- és modern tánc Élmény Etnikum Ritmus Tempó Etikett</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - mozgás sebességének és irányának érzékelése; - közös öröm és szabadságélmény megtapasztalása. 	<p>lücketésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Népi, táncos gyermekjátékok - Régi stílusú táncok (ugrós, legényes táncok; páros forgató típusú lépések; forgató mozgáscsoportjai). - Új stílusú táncok (verbunk és csárdás táncok). - A társastánc etikettjének néhány alapeleme. • Népek, nemzetiségek, etnikumok táncaiból - (Lánc-, körtáncok – Balkán – lépés-nyaga és forma-világa; szlovák és román táncanyag magyar párhuzamai.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Technikai gyakorlatok: induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. • Fekvő partner gurítása előbb csípő-, majd láb- és kar“vezetéssel”. • “Vakvezetéses” gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással. • Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan. • Népi mozgásos gyermekjátékok és táncok megismerése, gyakorlása. - Törekvés a társastánc illemszabályainak betartására. - Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. 	

Tanév végi eredmények:

- Hajtsa végre a tanult órászervezést segítő rendgyakorlatokat, értse az utasításokat, vezényszavakat.
- Legyen képes 4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat végrehajtani eszközzel.
- Tudjon a távolságnak megfelelően gyorsan és kitartóan futni 6-8 percig.
- Sajátítsa el az ugrások sajátos mozgásösszetevőit – alkalmazza fejlettségének megfelelően.
- Tudja a hajító mozdulatot pontosan kivitelezni.
- Talajtornában törekedjen az elsajátított gyakorlatok összefüggő, biztos végrehajtására.
- Szekrényugrásnál törekedjen a bátor nekifutásra, az erőteljes elrugaszkodásra, az esztétikus kivitelezésre.
- Használja ki az időjárás adta lehetőségeket!
- Legyen tisztában a testi edzettség és a mentálhigiéné összefüggésével.
- Váljon minél sokoldalúbbá az iskolában elsajátítható sportok elsajátításával.
- Ügyeljen az új mozgás tanulásának ideje alatt a fokozott balesetveszély elkerülésére a saját és a társai védelmében.
- Alakuljon a statikus, dinamikus és egyensúlyozó képessége.
- Alkalmazza a labda birtokbavételének és továbbításának legegyszerűbb változatait kézzel, lábbal.
- Tudja játék közben is alkalmazni a tanult technikai elemeket.
- Tudjon játék közben tartósan figyelni, összpontosítani és gyorsan reagálni.
- A könnyített testnevelésben részt vevő tanuló irányítás mellett pontosan végezze a számára előírt korrigáló gyakorlatokat.
- Legyen képes mellúszással úszni.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • Kondicionális képesség fejlesztése. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. • Aerob és anaerob képességfejlesztés. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési-, keringési- és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Mozgásműveltség fejlesztése. • Mozgásigény fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - saját test mozgásszabályozásának képessége; - mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; - mozgáskoordinációs képesség; - erőkifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. - Mászás és függeszkedés - Kéziszer-gyakorlatok. - Társas gyakorlatok - Egyensúly gyakorlatok - 4-8 ütemű gyakorlatok. • Gimnasztikai elemek <ul style="list-style-type: none"> - Bemelegítési technikák - Gimnasztikus mozgás - Járások • Atlétika <ul style="list-style-type: none"> - Futások. - Ugrások, dobások. - Emelés-hordás. • Küzdő – húzó játékok <ul style="list-style-type: none"> - Páros és csoportos küzdőgyakorlatok • Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére • Motoros tesztek (Cooper) 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. • Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása • Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása • Gimnasztikus mozgás zenére • Társas gyakorlatok. • Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. • Mászás és függeszkedés – kötél, gyűrűn, bordásfalon. • Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. • Egyensúly-gyakorlatok. • Járások törzs- és karmozgással összekötve. • Futások iram- és irányváltással. • Ugrások, dobások. • Emelés-hordás – párban, társakkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Függés Körzés Döntés Bemelegítés 4-8 ütemű gyakorlat Emelés Hordás Egyensúly Súlypont

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros készségfejlesztés mozgástanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. • Sportágtechnikai elemek megismertetése. • Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; - imitációs és elemző képesség; - alkalmazkodási képesség; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendgyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> - Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. - Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. - Soralkotások egyes vonalban, oszlopban. - Menetelés alakzatfelvétellel • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Támaszgyakorlatokfüggés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. - Mászás kötél - Vándormászás bordásfalon - Függeszekedés, hintázás. - Guruló átfordulás előre-hátra. - Kézállás, fejállás, tarkóállás. (segítséggel) • Atlétikai elemek <ul style="list-style-type: none"> - Járások, fotások, dobások, ugrások 	<ul style="list-style-type: none"> • Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. • Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. • Információk, jelek felismerése mozgásképben. • Mozcás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. • Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. • Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	<p>Fejlődés Szakadozás Biztonság Biztonságérzet Vándormászás Gyors futás Tartós futás Leugrás Felugrás Átugrás Lábmunka Karmunka Hajlítás Lökés Kartempó Lábtempó Gyorsúszás Hátúszás Pillangóúszás Delfinmozdulat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal. - Kislabdahajtás állóhelyből és keresztlépéssel. - Különbféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai. • Tánc Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok. • Úszás - Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors- és hátúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül. - Váltóversenyek mellig érő vízben. 		
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Labdás játékok: - Dobó és elfogó játékok. - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. • Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> Kosárlabda Labdarúgás Röplabda Kézilabda Játékszabály Védő

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - beleélő és együttműködő képesség - kudarc és győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Átadások helyben és mozgás közben. - Célba rúgó és célba dobó játékok. - Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda, röplabda. • Népi gyermekjátékok és néphagyományok - Futó és fogójátékok taktikai elemekkel. • Táncos játékok Az 1-6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából. 	<ul style="list-style-type: none"> • Népi gyermekjátékok, hagyományörző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. • Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. • Labdás játékok, gyakorlatok. • Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. • Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. • Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. • Személyes és társas folyamatok megélése. • A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	<p>Támadó Cselezés Nyitás Érintés Feladás Átütés Pontszerzés Góllövés Erőszakos Kíméletes Sportszerűség „fair play”</p>
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tételére egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - szabálykövetés, szabálytartás; - egészséges versenyszellem; - kooperáció; - koordináció; - döntési és reagáló képesség 	<ul style="list-style-type: none"> • Futó-, ugró-, akadály-, ügyességi versenyek - Sorversenyek. - Váltóversenyek. - Futóiskola – Futóverseny (gyors, kitartó, staféta) - Ugróiskola – magas, távol - Dobversenyek (célba, távba különféle eszközökkel) - Kötélugró verseny. - Kötélhúzó verseny • Labdás versenyek 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyénileg, párban, csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. • Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. • Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. 	<p>Kidobójáték Labdarúgás Kosárlabda Kézilabda Zsinórlabda Játékszabály Erőszakos Kíméletes Sportszerűség „fair play” Esélyegyenlőség Teljesítmény</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - versenyszellem 	<ul style="list-style-type: none"> - Kosárra dobó verseny. - Labdavezetési verseny. - Kidobó játék. - Labdarúgás - Kosárlabda - Kézilabda - Zsinorlabda • Népi gyermekjátékok, versenyfeladatok • Úszóverseny – egyszerűsített szabályokkal • Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. • További ismeretek szerzése az olimpiai- és sporttörténet nagy alakjairól, emblemikus személyiségeiről. • Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből. 	
<p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. • A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges 	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgás mint életforma - Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). - Táncok különféle műfajai. • Testi-lelki egészség - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. - Relaxációs gyakorlatok. - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. • A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése. • Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szennyezésetbetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. • Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben 	<p>Higiéné Relaxáció Edzettség Fittség Túra Bioritmus Gyógytestnevelés Korrekción Napsugárzás UV-A és UV-B Kullancs Médiatudatosság Prevenció</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, fenntartható fejlődés. 	<p>ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások • Természetben üzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével): Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. • Könnyített testnevelés, tartáskorrekció - A könnyített testnevelés individuális lehetőségén megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. • Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. • Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. • Önkontrollra, önuralomra törekvés. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). • A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. • Testtartásjavító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	<p>Drog Önuralom Önkontroll Prevenció Testtartás Gólyaállás Kobraállás</p>

Tanév végi eredmények:

- Válgék igényévé a rendszeres testmozgás.
- Legyen képes a tanult alaki és gimnasztikai gyakorlatok pontos végrehajtására.
- Legyen képes technikai váltásra a gyors, valamint a tartós futás esetén.
- Mutasson fel önmagához viszonyítva mérhető javult ugró- és dobóteljesítményben, valamint állóképességben, kitartásban, ügyességben.
- Tudja légzését szabályozni különböző mozgásos helyzetekben.
- Legyen képes a zene és a mozgás elemi összehangolására.
- Ismerje és tartsa be a mozgások kivitelezésénél a balesetmegelőzés szabályait.
- Ismerje két sportág játékszabályait.
- Tanúsítson sportszerű magatartást játék közben.
- Legyen birtokában a vízbiztonságnak, alkalmazza a gyorsúszás technikáját.
- Könnyített testnevelés során is mutasson objektíven mérhető mozgásfejlődést.
- Használja ki az időjárás adta lehetőségeket.
- Legyen tisztában a testi edzettség és a mentálhigiéné összefüggésével.
- Válgjon minél sokoldalúbbá az iskolában megtanulható sportok elsajátításával.
- Ügyeljen az új mozgás, sportág elsajátítása ideje alatt a fokozott balesetveszély elkerülésére a saját és társai védelmében.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	<ul style="list-style-type: none"> • Kondicionális képesség fejlesztése. • Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. • Aerob és anaerob képességfejlesztés. • Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési-, keringési- és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. • Mozgásműveltség fejlesztése. • Mozgásigény fenntartása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - saját test mozgásszabályozásának képessége; - mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; - mozgáskoordinációs képesség; - erő kifejtés és szabályozás képessége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. - Mászás és függeszkedés - Kéziszer-gyakorlatok. - Társas gyakorlatok - Egyensúly gyakorlatok • Gimnasztikai elemek <ul style="list-style-type: none"> - Bemelegítési technikák - Gimnasztikus mozgás - Járások • Atlétika <ul style="list-style-type: none"> - Futások. - Ugrások, dobások. - Emelés-hordás. • Küzdő – húzó játékok <ul style="list-style-type: none"> - Páros és csoportos küzdőgyakorlatok • Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére • Motoros tesztek (Cooper) 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképeség és fittség növelése érdekében. • Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségben. • A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. • Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása • Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása • Gimnasztikus mozgás zenére • Társas gyakorlatok. • Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. • Mászás és függeszkedés – kötél, gyűrűn, bordásfalon. • Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. • Egyensúly-gyakorlatok. • Járások törzs- és karmozgással összekötve. • Futások iram- és irányváltással. • Ugrások, dobások. • Emelés-hordás – párban, társakkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Függés Körzés Döntés Bemelegítés 4-8 ütemű gyakorlat Emelés Hordás Egyensúly Súlypont

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Motoros készségfejlesztés mozgástanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. • Sportágtechnikai elemek megismertetése. • Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. • Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; - imitációs és elemző képesség; - alkalmazkodási képesség; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendgyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> - Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. - Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. - Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban. - Menetelés alakzatfelvétellel • Torna <ul style="list-style-type: none"> - Támaszgyakorlatokfüggés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. - Mászás kötélén - Vándormászás bordásfalon - Függeszkedés, hintázás. - Guruló átfordulás előre-hátra. - Kézállás, fejállás, tarkóállás. (segítséggel) • Atlétikai elemek <ul style="list-style-type: none"> - Járások, fotások, dobások, ugrások 	<ul style="list-style-type: none"> • Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. • Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. • Információk, jelek felismerése mozgásképpen. • Mozdás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. • Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban. • Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban. 	<p>Fejlődés Szakadozás Biztonság Biztonságérzet Vándormászás Gyors futás Tartós futás Leugrás Felugrás Átugrás Lábmunka Karmunka Hajlítás Lökés Kartempó Lábtempó Gyorsúszás Hátúszás Pillangóúszás Delfinmozdulat</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal. - Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. - Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai. • Tánc Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok. • Úszás - Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors- és hátúszás kar-és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül. - Váltóversenyek mellig erő vízben. 		
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés, kooperáció elősegítése. • Versenyszellem kialakítása és fenntartása. • Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Labdás játékok: - Dobó és elfogó játékok. - Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. - Átadások helyben és mozgás közben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. • Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. 	<p>Kosárlabda Labdarúgás Röplabda Kézilabda Játékszabály Védő Támadó</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; - társakra figyelés, együttműködés; - szabálykövetés, szabálytartás; - beleélő és együttműködő képesség - kudarc és győzelem sportszerű megélése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Célba rúgó és célba dobó játékok. - Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda. • Népi gyermekjátékok és néphagyományok - Futó és fogójátékok taktikai elemekkel. • Táncos játékok <p>Az 1-6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Népi gyermekjátékok, hagyományörző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. • Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. • Labdás játékok, gyakorlatok. • Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. • Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. • Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. • Személyes és társas folyamatok megélése. • A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása. 	<p>Cselezés Nyitás Érintés Feladás Átütés Pontszerzés Góllövés Erőszakos Kíméletes Sportszerűség „fair play”</p>
Versenyzés	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - szabálykövetés, szabálytartás; - egészséges versenyszellem; - kooperáció; - koordináció; 	<ul style="list-style-type: none"> • Futó-, ugró-, akadály-, ügyességi versenyek - Sorversenyek. - Váltóversenyek. - Futóiskola – Futóverseny (gyors, kitartó, staféta) - Ugróiskola – magas, távol - Dobversenyek (célba, távba különféle eszközökkel) - Kötélugró verseny. - Kötélhúzó verseny • Labdás versenyek 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyénileg, párban, csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával • Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. • Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. • Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. 	<p>Kidobójáték Labdarúgás Kosárlabda Kézilabda Zsinórlabda Játékszabály Erőszakos Kíméletes Sportszerűség „fair play” Esélyegyenlőség Teljesítmény</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> - döntési és reagáló képesség - versenyszellem 	<ul style="list-style-type: none"> - Kosárra dobó verseny. - Labdavezetési verseny. - Kidobó játék. - Labdarúgás - Kosárlabda - Kézilabda - Zsinorlabda • Népi gyermekjátékok, versenyfeladatok • Úszóverseny – egyszerűsített szabályokkal • Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei • Olimpiák története – sportidolok, paralimpia 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. • További ismeretek szerzése az olimpiai- és sporttörténet nagy alakjairól, emblematikus személyiségeiről. • Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből. 	
<p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, • Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. • Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. 	<ul style="list-style-type: none"> • A mozgás mint életforma - Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). • Testi-lelki egészség - Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. - Relaxációs gyakorlatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. • A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése. • Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. 	<p>Higiéné Relaxáció Edzettség Fittség Túra Bioritmus Gyógytestnevelés Korrekción Napsugárzás UV-A és UV-B Kullancs</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> • A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. • A tanulók betegség tudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> <ul style="list-style-type: none"> - egészségtudatosság; - mozgásigény; - a körülményekhez való alkalmazkodás; - a természet szeretete, fenntartható fejlődés. 	<ul style="list-style-type: none"> - Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. - Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások • Természetben üzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével): Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. • Könnyített testnevelés, tartáskorrekció - A könnyített testnevelés individuális lehetőségén megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben • Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. • Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. • Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. • Önkontrollra, önuralomra törekvés. • Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). • A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. • A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. • Testtartásjavító gyakorlatok. • Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. 	<p>Médiatudatosság Prevenció Drog Önuralom Önkontroll Prevenció Testtartás Gólyaállás Kobraállás</p>

Tanév végi eredmények:

- Lássa be a tanult rendgyakorlatok szükségességét, az utasításokat megfelelő önfegyelemmel hajtsa végre.
- Legyen képes bemelegítésre alkalmas 8-10 gimnasztikai gyakorlat önálló elvégzésére.
- Ismerje a legfontosabb testtartást javító gyakorlatokat, alkalmazza tanórán kívül is.
- Tudjon 6-8 percig kitartóan futni.
- Ismerje és alkalmazza az ugrásoknál az energikus elugrást, a légmunka fontosságát, a biztonságos talajérést.
- Mérhetően javuljon a hajítás és a lökés mozdulata, fejlődjön teljesítménye az előző évihez képest.
- Tudjon 3-6 elemből álló összefüggő talajgyakorlatot (tanári segítséggel) folyamatosan bemutatni.
- Labilis egyensúlyi helyzetben is növekvő biztonsággal uralja a testhelyzetét.
- Legyen gyakorlott két sportjátékban, ismerje és tudja betartani a szabályokat.
- Tanúsítson megfelelő önfegyelmet, önuralmat, sportszerű magatartást játék közben.
- Ismerjen két úszástechnikát és legyen képes folyamatos úszásra.
- Tudjon alkalmazkodni az időjáráshoz szabadtéri sporttevékenység közben is.
- Használja ki az időjárás adta lehetőségeket.
- Legyen tisztában a testi edzettség és a mentálhigiéne összefüggésével.
- Váljon minél sokoldalúbbá az iskolában megtanulható sporttevékenységek elsajátításával.
- Ügyeljen az új mozgás, sportág elsajátítása ideje alatt a fokozott balesetveszély elkerülésére a saját és a társai védelmében.

OSZTÁLYFŐNÖKI

5-8. évfolyam

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Fejlesztési céljaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai keretként, a tanulók közösségi életének fórumaként segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

A tantárgy tematikai egységei szorosan kapcsolódnak a fejlesztési területekhez, azaz minden tematikai egység az egyes fejlesztési területek szempontjából kiemelt jelentőségű: közösség és személyiség – erkölcsi nevelés, önismeret és társas kultúra fejlesztése, családi életre nevelés; tanulás és munka – a tanulás tanítása, pályaorientáció; ember és társadalom – állampolgárságra, demokráciára nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, nemzeti öntudat, hazafias nevelés; egészséges életmód – testi, lelki egészség, médiatudatosság.

Az osztályfőnöki órák célja a gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségének fejlesztésével a közösség és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozásával, a tanulók erkölcsi tulajdonságainak, meggyőződésének formálásával, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásával fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.

Az osztályfőnöki órán folyó munka hozzájárul – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Az osztályfőnöki órákon kiemelt szerepet kap az önismeret, az önfogadás és az önfejlesztés. Biztosítani kell a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldásait segítő feladatokat. Az értékek életünkben meghatározó szerepének, az értékek védelmével kapcsolatos felelősségnek a tudatosítása mellett a közvetlen környezet humán értékeinek keresése is a feladatok közé tartozik. Lehetőséget kell teremteni a serdülőkor testi-lelki változásaival kapcsolatos saját élmények, vélemények megvitatására.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van annak, hogy a tanulók közvetlen és közvetett úton is szerezzenek tapasztalatokat a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Olyan helyzetek megteremtése is feladat, melynek során felkészítjük a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Tapasztalatokat gyűjthetnek a munka világáról, a szakmákról, ezáltal segíthetjük a pályaválasztásukat, a reális életcélok megfogalmazását, célkitűzését.

Az osztályfőnöki órák a tantervi tartalmakon túl jelentős színterei az aktuális kérdések, események feldolgozásának. A kerettanterv olyan arányos tartalom-meghatározást érvényesít, amely lehetővé teszi az egyes közösségek, az eltérő felkészültségű, fejlettségű, érettségű tanulók számára a válogatást, a felhasználó által történő konkretizálást, olyan tevékenységmegválasztást, amely az aktualitásokhoz illeszkedő feldolgozást is lehetővé teszi.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyamok			
	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

Témakör és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakör	Évfolyam-óraszám			
	5.	6.	7.	8.
Közösség és személyiség	12	12	12	11
Tanulás és munka	8	8	8	7
Én és a társadalom	9	9	9	10
Egészséges életmód	7	7	7	8
Összes óra	36	36	36	36

Célok:

- A gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségének fejlesztésével a közösség és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozásával, a tanulók erkölcsi tulajdonságainak, meggyőződésének formálásával, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásával fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.
- Hozzájárul – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakításához
- Fejlessze a tanulók önismeretét, irányítsa a gyermekközösség életét, alakítsa ki és erősítse a társas kapcsolatokat, hangolja össze az egyes tanulók és a közösség érdekeit.
- Az osztályfőnöki óra készítse fel a tanulókat alkotó, cselekvő munkára, alakítsa ki a tanuláshoz és a munkához való helyes viszonyt. Feladata továbbá, hogy egészséges és kultúrált életmódra neveljen a tiszta, rendezett környezet, a személyi higiénia igényeinek kialakításával, a helyes táplálkozási szokások megteremtésével, a mozgásban, játékban való tevékenység irányításával és megszervezésével.
- Sérülésspecifikus eljárások alkalmazásával fejleszteni a tanulók társas kapcsolatát, a helyes magatartási és viselkedési szokások elsajátítását, a szabálytudat erősítését.

- A konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát.
- A környezet értékeinek megbecsülése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségei.

Feladatok

- A család, a barát, a társ értékeinek felismerése, képesség az el- és a befogadásra, az őszinteség, a becsületesség.
- Az emberi élet megbecsülésének képessége, a test, a lélek egészsége, megóvása.
- A felelősség, a kötelesség, az udvariasság, készség a másság elfogadására.
- A környezet értékeinek megbecsülése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségei.
- Erősítse a terápiás eljárások alkalmazásával az önismeretet, az önfogadást és az önfejlesztést.
- Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktus kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a serdülőkor testi-lelki változásairól – vitassa meg a saját élményeket, véleményeket.
- Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.
- Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a munka világról, a szakmákról.
- Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően -, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- Önismeret, a reális önértékelés, akaraterő.
- Eredményes alkalmazkodás képessége a társas kapcsolatokban.
- A szokások, a normák bensővé válása szociális helyzetekben.
- A társas kapcsolatra való alkalmasság, a szociális érzület.
- a család, a barát, a társ értékeinek felismerése, képesség az el- és a befogadásra, az őszinteség, a becsületesség.
- Az emberi élet megbecsülésének képessége, a test, a lélek egészsége, megóvása.
- A felelősség, a kötelesség, az udvariasság, készség a másság elfogadására.

Oktatási szakaszok jellemzői

5-6. évfolyam

A két évfolyam fókuszában az áll, hogy a tanulói aktivitást serkentő módszerek alkalmazásával támogassa a tanulók önmagukért és a társakért való felelősségvállalását, annak megélését, hogy a társak és az egyén egymásra vannak utalva, ennek következményeként a másokért vállalt felelősséget átérzik, vállalásaikért helyt állnak, elfogadják, hogy a szabályok értük és a közösség védelméért vannak.

A tanulók felismerik jellemző tulajdonságaikat, jártasságot szereznek a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak alkalmazásában. Segítséggel keresnek olyan, az egyéni jellemzőikhez illeszkedő kapcsolódást, szabadidős tevékenységet, amely hozzásegíti őket a testi, lelki egészség megteremtéséhez, képesek lesznek felismerni és segítséggel megfogalmazni érdeklődési körüket, amelyeket hozzá tudnak rendelni egyes tevékenységekhez, foglalkozásokhoz. Az osztályfőnöki órák fókuszálnak a családban betöltött szerepekre, a családi tevékenységrendszer jellemzőire, az egyes szerepekhez illeszkedő felelősségvállalás jellemzőire és arra, hogy a tanulók gyakorolják a különbségtételt a jóra ösztönző és a destruktív megnyilvánulások, jellemzők között.

7-8. évfolyam

A tanulókat aktivizáló módszerek megtartásával az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be annak támogatásában, hogy a tanulók megértsék a törvények szerepét mindennapi életünkben, elfogadják azok szükségszerűségét, az értékek és a szabályok viszonylagosságát, a normakövetés fontosságát. Helyzeteket kell teremteni ahhoz, hogy tudjanak érvelni, meggyőzni, mások véleményét elfogadva kiállni meggyőződésük mellett, vagy elvetni azt, átérzhessék a felelősségvállalás jelentőségét, felismerjék, hogy kiknek tudnak segítséget nyújtani. Csoportos feladathelyzetekben teremtsünk lehetőséget arra, hogy megfogalmazhassák véleményüket és fogadják el mások érvelését.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van a pályaorientáció támogatásának, annak, hogy tájékozódjanak a továbbtanulással kapcsolatban, segítséggel ismerjék fel érdeklődési körüket, összeegyeztessék azt a (szakma)tanulási lehetőségekkel.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Közösség és személyiség	<ul style="list-style-type: none"> A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállítás a meggyőződés mellett/elvetés. Az előítéletes magatartás, a sztereotip megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk. Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének mindennapi életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának felismertetése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> - önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség, konszenzus-képesség, kudarcátírás, elfogadás. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Önismeret:</i> - tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás - Közösségek, amelyekben élnek: iskola, évfolyam, család 	<ul style="list-style-type: none"> Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése. Az évfolyam mint közösség. A közösség életét befolyásoló szabályok szerepe az iskolai <i>életben</i>. Drámajátékok: konfliktus, vita, feloldás, megbeszélés, viszonyulás a témához. Társas kapcsolatok az évfolyamban, a kapcsolatok kialakulása, változásai, alapvető illemszabályok betartása. A család mint egység, kapcsolatok, szerepek, feladatok. Felelősségtudat, lelkiismeretesség a társainkhoz, a családtagokhoz fűződő viszonyban. Őszinteség, segítőkészség. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> Önismeret Tulajdonság Viselkedés Társas kapcsolat Vélemény Együttműködés Érték Elfogadás Viszony Szabálykövetés
Tanulás és munka	<ul style="list-style-type: none"> A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése. A 	<ul style="list-style-type: none"> <i>A tanulás: motívumok, a tanulást segítő és nehezítő tényezők.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Tanulási szokások, módok, technikák, az önismereten alapuló tanulási módszerek 	<ul style="list-style-type: none"> Figyelem Koncentráció Értékelés Önértékelés

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>tanulás iránti motiváció, pozitív attitűd fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az önállóság iránti igény, a felelősségérzet fejlesztése, erősítése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> együttműködés, bizalom, önkifejezés, kitartás. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A tanulás tervezése, egyéni tanulási</i> • <i>A munka: munkavégzés a családban</i> 	<p>kialakítása, kimunkálása, a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanulás megtervezése, naplóvezetés a tapasztalatokról, következtetések, változtatások, célkitűzések segítségével történő megfogalmazása, folyamatos értékelés. 	<p>Tervezés Szervezés Választás</p>
Én és a társadalom	<ul style="list-style-type: none"> • . Egyéni tanulási módszerek alkalmazásának alapozása, fejlesztése. • Együttműködésen alapuló aktív részvétel a különböző szintereken zajló társadalmi eseményekben • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> konstruktív kommunikáció, tolerancia, bizalom, együttérzés, a közvetlen környezet értékeihez való ragaszkodás, érdeklődés az életkorának megfelelő állampolgári szerepvállalás iránt 	<ul style="list-style-type: none"> • Életem színterei: az otthon, az iskola, a lakóhely • Az iskolában: közösségek, szerepek, feladatok 	<ul style="list-style-type: none"> • A család és annak szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében; a család feladatai: szeretet, érzelmi biztonság. • Munkamegosztás a családban, szokások, ünnepek a családban. • Alkalmazkodás az iskola rendjéhez, társakhoz, tanárokhoz; az iskola törvénye: a Házirend; az iskola hagyományainak megismerése, ápolása. • A helyi társadalmi eseményekről tájékozódás a médiumokon keresztül, személyes részvétel. • Nemzeti ünnepeink: március 15.; augusztus 20.; október 23., az ünnepek helyi aktualitásai, helytörténeti vonatkozások, történelmi emlékhelyek megismerése, személyes részvétel. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Egészséges életmód	<ul style="list-style-type: none"> A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek, képességek kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önismeret, önértékelés, akarat erő, válogatás, rendszerezés, ok-okozati összefüggéslátás 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Lelki egészség:</i> énerősítés, belső egyensúly. <i>Testi egészség:</i> étkezés, testedzés, sport, kikapcsolódás, regenerálódás. 	<ul style="list-style-type: none"> Önmaga bemutatása, „ez vagyok – ez voltam”: fotók a múltból, a családról, a gyermekkoráról. Adatok gyűjtése önmagáról. Pozitív tulajdonság, képesség. Pozitív tulajdonságok erősítése, negatív tulajdonságok leküzdésének technikái. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. Szabadidő eltöltésének, a személyiséget építő lehetőségeinek felismerése, kikapcsolódás, stresszoldás, szórakozás, tanulás. Építem önmagam: egészséges életrend, napirend, szellemi, fizikai munka, a feltöltődés helyes aránya, igényes szórakozás, sport, mozgás, a test és lélek egyensúlya. 	<p>En-enerő Lelki egészség Testi egészség Akarat erő Stressz Kikapcsolódás Segítségkérés</p>

Tanév végi eredmények:

- Fejlődjön a tanuló önismerete, reális önértékelése.
- Legyen kialakult a nyitottsága a társas kapcsolatokra, fejlődjön a szociális érzülete.
- Felelősséget érezzen cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékelje és értékelje a sikert, a kudarcot.
- Felismerje az iskolai konfliktusokat, törekedjen a megoldásra.
- Megszilárduljon az iskolai követelmények szerinti normatartása.
- Tanulását (segítséggel) megtervezzék. Felkészüléséhez figyelembe vegye az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat.

- Különbséget tegyen kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni. Fokozódjon kitartása, fejlődjön felelősségérzete, feladattudata.
- Ismerje és tisztelje a közösségi hagyományokat, vegyen részt ápolásukban.
- Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismerje, megóvásukban aktívan vegyen részt .
- Különbséget tudjon tenni pozitív és negatív tulajdonságok között.
- Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért.
- Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

6. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Közösség és személyiség	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelőképesség fejlesztése, a tanuló saját viselkedésének, reakcióinak, cselekedeteinek önmegfigyelésen alapuló értékelése. • Kommunikáció, véleménynyilvánítás képességének fejlesztése. • A kulturált vita és konfliktuskezelés készségeinek fejlesztése. • Beleérző képesség, tolerancia fejlesztése, a saját és a mások cselekedeteiért érzett felelősségérzet felkeltése. • Kooperatív technikák alkalmazása. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> nyitottság, együttműködés, kommunikáció, figyelem, empátia, önkifejezés, véleményalkotás, -nyilvánítás, vitakészség, felelősség. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önismeret:</i> - tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás - Közösségek, amelyekben élnek: iskola, évfolyam, család 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése. • Helyem az évfolyamközösségben, a családban. • A közösség céljai, feladatai, az együttműködő közösség, a közös célok elérésének segítő és akadályozó tényezői. Együttműködésen, munkamegosztáson alapuló ismeretszerzés. • Felelősségtudat, lelkiismeretesség a társainkhoz, a családtagokhoz fűződő viszonyban. • Öszinteség, segítőkészség. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. 	<ul style="list-style-type: none"> Önismeret Tulajdonság Viselkedés Társas kapcsolat Vélemény Együttműködés Érték Elfogadás Viszony Szabálykövetés

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Tanulás és munka	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulás iránti motiváció, pozitív attitűd fejlesztése. • Az önállóság iránti igény, a felelősségérzet fejlesztése, erősítése. • Egyéni tanulási módszerek alkalmazásának alapozása, fejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> együttműködés, bizalom, önkifejezés, kitartás. 	<ul style="list-style-type: none"> • A munka: munkavégzés a családban, az iskolában. • A munka és a személyiség, munkasiker, kudarc, munkafegyelem • A tanulás és a munka értékelése, önértékelés, külső értékelés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző foglalkozások ismerete, a végzésükhöz szükséges tudáselemek összegyűjtése, elemzése. • Kedvelt tevékenységek, összefüggések ezek és egyes foglalkozások között (pályatükör). 	<p>Figyelem Koncentráció Értékelés Önértékelés Tervezés Szervezés Választás</p>
Én és a társadalom	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködésen alapuló aktív részvétel a különböző szintereken zajló társadalmi eseményekben. • Egymásra figyelés, alkalmazkodás erősítése különböző közösségekben. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> konstruktív kommunikáció, tolerancia, bizalom, együttérzés, a közvetlen környezet értékeihez való ragaszkodás, érdeklődés az életkorának megfelelő állampolgári szerepvállalás iránt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Életem szinterei: az otthon, az iskola, a lakóhely • A lakóhelyen: helyi társadalmi események, a részvétel lehetőségei 	<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazkodás az iskola rendjéhez, társakhoz, tanárokhoz; az iskola törvénye: a Házi rend; az iskola hagyományainak megismerése, ápolása. • Az iskolai és otthoni élet összehasonlítása, egyezőségek, különbségek, ezek eredete, a különbségek elfogadása. • A lakóhelyi környezet kulturális értékei, hagyományai, természeti kincsei, a megismételhetetlenségből is adódó ragaszkodás, a megóvás felelőssége. • Az összefogás jelentősége az értékek védelme érdekében. Emlékhelyek, múzeumok, kulturális események látogatása. 	

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
			<ul style="list-style-type: none"> Természetvédelmi „örjárat”. 	
Egészséges életmód	<ul style="list-style-type: none"> A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek, képességek kialakítása. Az egészségmegőrzés igényének kialakítása, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önismeret, önértékelés, akaraterő, válogatás, rendszerezés, ok-okozati összefüggéslátás. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Lelki egészség: énerősítés, belső egyensúly.</i> <i>Testi egészség: étkezés, testedzés, sport, kikapcsolódás, regenerálódás</i> 	<ul style="list-style-type: none"> A lélek egészsége, stressz, veszélyek. A segítség, a segítség szerepe, a segítségkérés formái, a hozzá kapcsolódó viselkedés. A test, lelki egészséget veszélyeztető szokások, szenvedélyek. Esetek, filmélmények megvitatása. Viselkedésszabályozás a lelki egészség megőrzése érdekében. Választás és döntés, azok következményeinek megbeszélése. Irodalmi példák gyűjtése. Dramatikus játék. Építem önmagam: egészséges életrend, napirend, szellemi, fizikai munka, a feltöltődés helyes aránya, igényes szórakozás, sport, mozgás, a test és lélek egyensúlya. 	<ul style="list-style-type: none"> Én-énerő Lelki egészség Testi egészség Akaraterő Stressz Kikapcsolódás Segítségkérés

Tanév végi eredmények:

- Fejlődjön a tanuló önismerete, reális önértékelése.
- Legyen kialakult a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődjön a szociális érzülete.
- Felelősséget érezzen cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékelje és értékelje a sikert, a kudarcot.
- Felismeri az iskolai konfliktusokat, törekszik a megoldásra.
- Megszilárdul az iskolai követelmények szerinti normatartás.
- Tanulását (segítséggel) megtervezi.

- Felkészüléséhez figyelembe veszi az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat.
- Különbséget tesz kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni.
- Fokozódott kitartása, fejlődött felelősségérzete, feladattudata.
- Ismerje és tisztelje a közösségi hagyományokat, vegyen részt ápolásukban.
- Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismerj, megóvásukban aktívan vegyen részt .
- Ismerje a lelki és testi egészségmegőrzés érdekében legcélravezetőbb technikákat.
- Különbséget tud tenni pozitív és negatív tulajdonságok között.
- Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért.
- Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Közösség és személyiség	<ul style="list-style-type: none"> • A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállás a meggyőződés mellett /elvetés. • Az előítéletes magatartás, a sztereotip megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk. • Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének mindennapi életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának felismertetése. • A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képes-ségének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Önismeret.</i> A társas kapcsolatok szerepe a közösségben. Iskolai közösségek A családi közösség • Közösségi élet a helyi társadalomban. 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyes önértékelés kialakítása bírálat, önbírálat alapján. A bírálat segítő aspektusainak elfogadása. • Elvárások önmagával és mások elvárásai a tanulóval szemben. • Saját korlátainak a megismerése, felismerése. • Reális célok kitűzése a személyiség pozitív megváltoztatására a fokozatosság érvényesítésével. • Tolerancia a másság iránt, értékek megismerése, elfogadás. • A család, mint a nevelés legfőbb színtere: érzelmi védettség; generációk együttélése, egymás tiszteletben tartása; demokrácia a családban. • Konfliktusok a családban, a türelem, megértés, odafigyelés szerepe a konfliktus kezelésében, feloldásában. • Az emberi együttélés írott és íratlan szabályai, a szabályok szintjei és egymásra épülésük: szokás, erkölcs, jog; a szabályok megszegésének büntetése. 	<p>Empátia Tolerancia Konfliktus- és kudarctűrő-képesség Egyéni képesség Egyéni érdek Közösségi érdek Egyéni cél Közösségi cél Elvárás Változás Változtatás Közéletiség Demokrácia Elfogadás Együttműködési készség</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>problémamegoldó képesség, konszenzusképesség, kudarctűrés, elfogadás.</p>			
Tanulás és munka	<ul style="list-style-type: none"> A tanulás időbeosztásának, a fegyelemnek, a kitartás képességének fejlesztése. A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységként való elfogadtatása, belső készítés a tanulásra. A tanulás és a pályaválasztás közötti összefüggés beláttatása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> alkalmazkodóképesség, rugalmasság, kitartás, kudarctűrés. 	<ul style="list-style-type: none"> Tanulás: önértékelés, célkitűzések, tervek és végrehajtás. 	<ul style="list-style-type: none"> A tanulmányi és magatartási helyzet értékelése (helyzetelemzés és célmeghatározás a tanulók önértékelése alapján). Érdeklődés, jellem, motiváció a pályaválasztásban. 	<p>Célkitűzés Terv Teljesítmény Munkavégzés Pályakép Pályaválasztás</p>
Én és a társadalom	<ul style="list-style-type: none"> Az állampolgárság, a demokrácia fogalmak lényegi tartalmi elemeinek felismertetése saját tapasztalatok, élmények alapján. A demokratikus döntéshozásban való részvétel lehetőségeinek, alapvető szabályainak megismertetése. A lakóhelyhez, az országhoz való tartozás érzése, az identitástudat erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> Állampolgárság: jogok és kötelességek Mindennapi demokrácia 	<ul style="list-style-type: none"> „Állampolgár vagyok”, joggyakorlás és kötelességvégrehajtás egyensúlyának felismerése. Az iskolai önkormányzat tevékenységében való részvétel. Vélemények megfogalmazása, döntés-előkészítő folyamatokban való részvétel. Politika, politizálás, politikai események, fejlődő demokrácia, médiumok használata. Viták felmerülő problémákról. 	<p>Állampolgár Demokrácia Döntés Kulturális örökség Természetvédelem</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<ul style="list-style-type: none"> <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érdeklődés, médiumokból való tájékozódás, értékek felismerése, hagyományörzés, pozitív viszonyulás mások véleményéhez, a változáshoz. 		<ul style="list-style-type: none"> Hírfigyelés, elemzés. 	
Egészséges életmód	<ul style="list-style-type: none"> A serdülőkor legjellemzőbb testi-lelki változásainak felismertetése, a lelki bántalmak, sérelmek kezelésének képessége. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önmegfigyelés, véleménynyilvánítás, konfliktuskezelés, empátia, tolerancia, elfogadás, erkölcs. 	<ul style="list-style-type: none"> A serdülőkor testi, lelki jellemzői. Konfliktusok a családban. Kortárs csoportok. A lelki és testi egészség összefüggései. 	<ul style="list-style-type: none"> A serdülőkor biológiai és higiéniai problémái, a serdüléssel járó biológiai és pszichológiai változások, önmaga változásának, alakulásának leírása. Nyitottság, zárkózottság. Családi konfliktusok (generációs, életmódbeli, szokásokból eredő), megoldások keresése. Kortárs konfliktusok: rivalizálás különböző területei. Konfliktuskezelési technikák gyakorlása: vita, meggyőzés, konfrontáció. Empátia, elfogadás, tolerancia. 	<p>Viselkedés Konfliktus Belátás Megértés Vita Egészségmegőrzés Higiénia</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen igénye a reális önértékelésre, önfejlesztésre.
- A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére.
- A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése.
- Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségben, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére.

- Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben.
- Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.
- Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében.
- Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában.
- A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség önmaga, reakciói elemezésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételére.
- A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Közösség és személyiség	<ul style="list-style-type: none"> • A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállás a meggyőződés mellett /elvetés. • Az előítéletes magatartás, a sztereotip megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk. • Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének mindennapi életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának felismertetése. • A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó 	<ul style="list-style-type: none"> • Önismeret. • A társas kapcsolatok szerepe a közösségben. • Iskolai közösségek • A családi közösség • Közösségi élet a helyi társadalomban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Megbeszélés: csoportok az évfolyamban, klikkek és barátok; sztárok és magányosok. • Kortárs csoportok: konfliktusok csoporton belül, csoporthelyzet, alkalmazkodás, tűrőképesség fogalmainak tisztázása. • Egyéni képességek a közösség szolgálatában, kooperáció fontosságának, az egymásrautaltságnak a felismerése. • Az emberi együttélés írott és íratlan szabályai, a szabályok szintjei és egymásra épülésük: szokás, erkölcs, jog; a szabályok megszegésének büntetése. • A helyesen kialakult értékek, magatartási normák megerősítése; az egyéni és a közérdek érvényre jutását szolgáló tevékenységekre való rávilágítás. • Az önkormányzat működése az évfolyamban és az iskolában. Közéletiség, demokrácia, egyéni és közösségi részvétel. 	<p>Empátia Tolerancia Konfliktus- és kudarc-tűrő-képesség Egyéni képesség Egyéni érdek Közösségi érdek Egyéni cél Közösségi cél Elvárás Változás Változtatás Közéletiség Demokrácia Elfogadás Együttműködési készség</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	képesség, konszenzus képesség, kudarcűrés, elfogadás.		•	
Tanulás és munka	<ul style="list-style-type: none"> A tanulás időbeosztásának, a fegyelemnek, a kitartás képességének fejlesztése. A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységként való elfogadtatása, belső késztetés a tanulásra. A tanulás és a pályaválasztás közötti összefüggés beláttatása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> alkalmazkodóképesség, rugalmasság, kitartás, kudarcűrés. 	<ul style="list-style-type: none"> Pályaválasztás: a munka szerepe, felkészülés. 	<ul style="list-style-type: none"> Érdeklődés, jellem, motiváció a pályaválasztásban. Pályaválasztási elképzelések, érdeklődési területek, vonzódások. Reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A szakmatanulási lehetőségek megismerése – szakiskolák, speciális szakiskola. Jövőkép kialakítása, az értékteremtés sokszínűsége. 	<ul style="list-style-type: none"> Célkitűzés Terv Teljesítmény Munkavégzés Pályakép Pályaválasztás
Én és a társadalom	<ul style="list-style-type: none"> Az állampolgárság, a demokrácia fogalmak lényegi tartalmi elemeinek felismertetése saját tapasztalatok, élmények alapján. A demokratikus döntéshozásban való részvétel lehetőségeinek, alapvető szabályainak megismertetése. A lakóhelyhez, az országhoz való tartozás érzése, az identitástudat erősítése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érdeklődés, médiumokból való tájékozódás, értékek felismerése, 	<ul style="list-style-type: none"> Mindennapi demokrácia Értékeink, védelmük 	<ul style="list-style-type: none"> Hírfigyelés, elemzés. Kulturális örökségünk, amire, akikre büszkék lehetünk. Életünk a „megsebzett bolygón”, a környezetvédelem szükséges-ségének megértése; a környezeti ártalmak számbavétele, megelőzés. Magyarország leggyakrabban látogatott idegenforgalmi nevezetességei, földrajzi helyek, nemzeti parkjaink: képek gyűjtése, rendszerezés, filmek elemzése. 	<ul style="list-style-type: none"> Állampolgár Demokrácia Döntés Kulturális örökség Természetvédelem

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>hagyományőrzés, pozitív viszonyulás mások véleményéhez, a változáshoz.</p>			
<p>Egészséges életmód</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A serdülőkor legjellemzőbb testilelki változásainak felismertetése, a lelki bántalmak, sérelmek kezelésének képessége. • <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> önmegfigyelés, véleménynyilvánítás, konfliktuskezelés, empátia, tolerancia, elfogadás, erkölcs. 	<ul style="list-style-type: none"> • A serdülőkor testi, lelki jellemzői. • Konfliktusok a családban. • Kortárs csoportok. • A lelki és testi egészség összefüggései. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konfliktuskezelési technikák gyakorlása: vita, meggyőzés, konfrontáció. • Empátia, elfogadás, tolerancia. • Testkultúra a serdülőkorban, ízlés, ízléstelenség, egyéni stílus. • Ismerkedés – kapcsolatteremtés, kortársak azonos érdeklődése. Párkapcsolat, a kapcsolatteremtés feltételei, az ismerkedés illemtana. • Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok. • A testi egészség érdekében tett erőfeszítések, helyes táplálkozás, sport, testmozgás, pihenés, kikapcsolódás. • Anyaggyűjtések különböző médiumokból. 	<p>Viselkedés Konfliktus Belátás Megértés Vita Egészségmegőrzés Higiénia.</p>

Tanév végi eredmények:

- Legyen igénye a reális önértékelésre, önfejlesztésre.
- A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére.
- A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése.
- Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségben, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére.
- Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben.
- Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.
- Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás.
- Egyéni adottságaihoz mért erőkifejtés, én-erő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében.
- Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében.
- Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában.
- A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség önmaga, reakciói elemzésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételére.
- A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.

Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

4200 Hajdúszoboszló Dózsa György út 10-12.

IDEGEN NYELV
NÉMET
7-8. évfolyam

Az idegen nyelv tanulása társadalmi igény. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóktól nagy erőfeszítést követel, ezért az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók valós szükségletei, igényei és egyéni fejlettsége határozza meg.

A tanulókat bevezetve egy idegen nyelv tanulásába, fel kell kelteni az érdeklődésüket, fenntartani a motivációjukat a nyelvtanulás iránt; meg kell alapozni a nyelvtanulásukat, ily módon is elősegíteni társadalmi beilleszkedésüket, növelni esélyeiket.

A tantárgyak közötti integráció elérésében nagy szerepe van az idegen nyelv tanításának és tanulásának. Az idegen nyelv tanulása nemcsak további lehetőséget nyújt a tanulóknak a más tantárgyakban korábban megszerzett tudás felelevenítésére, gyakorlására, új kapcsolódási pontok kialakítására, hanem újabb nyelvi, kulturális, interkulturális, földrajzi és történelmi ismeretekkel gazdagíthatja a tanulókat, melyeket más tantárgyak tanulása során is felhasználhatnak.

Az idegen nyelv tanulása teret biztosít a csoportos és kooperatív tanulási formák alkalmazásának, egyénre szabott módszerek és az önművelés igénye kialakításának, valamint változatos nevelési lehetőségek kihasználásának, továbbá elősegíti a tanulók önismeretének és önbizalmának fejlesztését az egyéni adottságok és képességek megismerésén keresztül.

A differenciálás a tanítás minden részében megjelenik, s ezáltal tekintettel vagyunk az egyéni sajátosságokra, képességekre. Az értékelés során elsősorban a tanuló egyéni fejlődését, motivációját, a nyelvtanulásra irányuló akaratát kell értékelnünk, s az értékeléssel a további nyelvtanulásukat kell segítenünk.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nyelvtani anyag többségének elsajátítása implicit módon történik, azaz nem magát a nyelvtani szabályt tanítjuk, hanem a nyelvtani szerkezetet használhatjuk szöveggörnyezetben. Az idegen nyelvi kommunikáció során – a nagyszámú ismétlés révén – a tanuló automatikusan elsajátítja, majd alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat. A nyelvi kompetencia kialakítása érdekében változatos interakciókban folyamatosan fejlesztjük a tanulók hallási észlelését, hallás utáni szövegértését, célzott és tartós figyelmét, elsősorban verbális emlékezetét és beszédképességét. A sikeres kommunikáció érdekében hosszabb időkeretre, folyamatos ismétlésre, gyakorlásra, játékos keretek között történő, cselekvéshez kötött megvalósításra, egyéni megerősítésre, helyzetgyakorlatokra van szükség.

Az idegen nyelv olvasásának és írásának tanítása enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében csak egyéni fejlettséghez igazodva, a tanulóknak erősödő igény alapján javasolt. Az olvasott szöveg értése és az íráskészség fejlesztése csupán másodlagosan, illetve harmadlagosan támogatja a hallás utáni értést és a beszédüket.

Óraszámok

Óraszám	Évfolyam	
	7.	8.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

Témakörök és a hozzá tartozó óraszám évfolyamonként

Témakörök	Évfolyam - óraszám	
	7.	8.
Beszédszándék, beszédértési készség	11	11
Beszédképesség	21	21
Fogalomkörök	15	15
Témakörök, szókincs	25	25
Összes óraszám	72	72

Célok:

- Az idegen nyelv tanítása járuljon hozzá a más tantárgyaknál megszerzett alapkészségek megerősödéséhez a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a rendszeres ismétlés és gyakorlás megteremtésével.
- Az új ismeretek elsajátíttatása konkrét tapasztalásra, cselekvésre alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérüléseit, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve történik.
- A tanulókat bevezetve egy idegen nyelv tanulásába, fel kell kelteni az érdeklődésüket, fenntartani a motivációjukat a nyelvtanulás iránt; meg kell alapozni a nyelvtanulásukat, ily módon is elősegíteni társadalmi beilleszkedésüket, növelni esélyeiket.

Feladatok:

- A tananyagot a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességekhez kell igazítani.
- A tanuló megismertetése egy idegen nyelv tanulásával, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát.
- Felfedeztetni a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát, mely egyben erősíti magyarságtudatát, hazafias érzéseit, közösséghez tartozását. Megtapasztalja és megpróbálja megérteni, hogy cselekedeteiért, mondataiért felelősséggel tartozik. A helyzetgyakorlatok során igyekszik betartani a szabályokat, és tiszteli társait.
- A más műveltségi területeken megszerzett ismereteire támaszkodva, olyan alapvető nyelvi fordulatokkal kell megismertetni a tanulókat, melyeket a mindennapi élethelyzetükben felismerhetnek és alkalmazhatnak, s amelyek megalapozzák motivációjukat a későbbi (szakiskolai) nyelvtanulásra.

Fejlesztendő készségek, képességek:

- Az idegen nyelv tanulása során fokozatosan fejlődik önismeretük, kifejező és kapcsolatteremtő készségük (vélemény, akarat, érzelem), a személyes tapasztalatok tudatosításán keresztül pedig bővülnek ismereteik, formálódik szemléletmódjuk, a világról alkotott képük.
- A tanuló próbálja meg megérteni és használni a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a legelemibb alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése, továbbá a tanulók hallás utáni figyelmének, fonetikai kifejezésének, szándékos figyelmének, verbális emlékezetének, idegen nyelvi gondolkodásának fejlesztése.
- Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi érzéke, javul kötelességtudata, együttérzése, empátiája, segítőkészsége, tisztelete mások iránt.

Oktatási szakasz jellemzői:

7-8. évfolyam

Idegen nyelvi szempontból a 7–8. évfolyam a bevezető, alapozó szakasz, melynek során a tanuló megismerkedik egy idegen nyelv tanulásával, felismeri, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát; megpróbálja felfedezni és megérteni a nyelvet vezérlő különböző, alapszintű szabályokat, melyeknek segítségével a későbbiekben egyre tudatosabbá teheti nyelvtanulását. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát, mely egyben erősíti magyarságtudatát, hazafias érzéseit, közösséghez tartozását. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi érzéke, javul kötelességtudata, együttérzése, empátiája, segítőkészsége, tisztelete mások iránt. Megtapasztalja és megpróbálja megérteni, hogy cselekedeteiért, mondataiért felelősséggel tartozik. A helyzetgyakorlatok során igyekszik betartani a szabályokat, és tiszteli társait.

A szakasz alapvető feladata, hogy a tanulók más műveltségi területeken megszerzett ismereteire támaszkodva, olyan alapvető nyelvi fordulatokkal ismertesse meg a tanulókat, melyeket a mindennapi élethelyzetükben felismerhetnek és alkalmazhatnak, s amelyek megalapozzák motivációjukat a későbbi (szakiskolai és egész életen át tartó) nyelvtanulásra.

Az idegen nyelv tanulása során fokozatosan fejlődik önismeretük, kifejező és kapcsolatteremtő készségük (vélemény, akarat, érzelem), a személyes tapasztalatok tudatosításán keresztül pedig bővülnek ismereteik, formálódik szemléletmódjuk, a világról alkotott képük.

Az étkezés, ételek, sport témakörök lehetőséget adnak az egészséges életmód tudatosítására, a preventív szemlélet kialakítására, a betegségek megelőzésére.

Már a nyelvtanítás bevezetésekor tudatosítani kell a tanulóknak az idegen nyelv tanulásának jelentőségét a későbbi életükre, pályaválasztásukra, munkavállalási esélyeikre nézve.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-oktatása során nem beszélhetünk a(z) (európai) nyelvi szintek meghatározásáról, mivel az idegen nyelv tanulását az egyéni képességek nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére igyekeznünk kell a lehető legtöbbet elsajátíttatni a tanulókkal, az egyéni lehetőségek függvényében.

Alapvető cél, hogy a tanuló próbálja meg megérteni és használni a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a legelemibb alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése, továbbá a tanulók hallás utáni figyelmének, fonetikai kifejezésének, szándékos figyelmének, verbális

emlékezetének, idegen nyelvi gondolkodásának fejlesztése. A cselekvéshez kötött beszédfejlesztés növelheti az idegen nyelvi megnyilvánulások számát, de a magyar nyelvet sem zárhatjuk ki a tanítási órákból. Fontos – egyéni igényeikhez és képességeikhez mérten – megismertetnünk velük olyan stratégiákat, melyek segíthetik őket a későbbiekben nyelvtudásuk megőrzésében, további fejlesztésében.

A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

7. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
<p>Beszédszándékok, beszédértési készség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. • A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiség fejlesztése. • Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. • Társas nyelvi magatartás kialakítása. • A figyelem terjedelmének növelése. • Önismeret, önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszédszándékok: <ul style="list-style-type: none"> - Köszönési formák: Guten Tag! Guten Morgen! - Napszakok szerinti köszönési formák: Guten Abend! Guten Nacht! - Elköszönés: Auf Wiedersehen! Tschüss! Bemutatkozás: Wie heist du? Ich heisse Eva Müller. Wie alt bist du? Ich bin 13 Jahre alt. - Titulusok: Her, Frau, Fraulein - Köszönet és sajnálat kifejezése: Danke schön. - Udvariassági formák: Bitte. Bitte schön. - Érdeklődés a másik személy hogyléte felől: Wie geht du? - Danke, gut. Und du? - Egyszerű kérdések (információkérés). Wo ist...? - Egyszerű felelet (információadás). - Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: Was ist das? Das ist... 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszédértés <ul style="list-style-type: none"> - A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. - Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. - Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet). - Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. - Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. - Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. - Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. - Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. - A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. - Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. - A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél 	<p>Titulus Köszönési forma Udvariassági forma Képesség kifejezése Vélemény kifejezése Ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszönté Szokás Kérdés-felelet</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> - Dicséret: Prima. Schön. - Jókívánságok: Fröhliche Weihnachten! - A telefonálás konvenciói. 	<p>pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szavak differenciálása. - Nyelvi egységek megértése. 	
Beszédképesség	<ul style="list-style-type: none"> • Egyre biztosabb beszédképesség, beszéd-bátorság fokozatos növelése. • A mindennapi életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. • Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalok, mondókák. • Környezete tárgyainak megnevezése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Próbálkozás a német nyelv hangjainak helyes kiejtésével 	<p>Utánzás Ismétlés Ritmus Ritmusváltás Mimika Gesztus Szó Mondat</p>
Fogalomkörök	<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátíttatása. • A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeliség előljárószóinak gyakorlása során. • Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Létezés kifejezése (sein). • Cselekvések kifejezése (igék). • Időbeliség időhatározók évszakok, hónapok, napok, időpontok, előljárószavak • Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, sorszám-nevek 1-12-ig, 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. 	<p>Létezés Birtokviszony Felszólító mondat Gyakoriság Előljárószó Tő- és sorszámnev Többes szám Összevonás Szóhangsúly Intonálás</p>
Témakörök, szókincs	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló szókincsének, világról alkotott 	<ul style="list-style-type: none"> • Emberi kapcsolatok: - Az ÉN személyem: 	<ul style="list-style-type: none"> • Lexikai elemek elsajátítása. 	<p>Személyes adat Család</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	<p>bemutakozás, személyi adatok, külsőm, életkor, születésnap, lakcím, kedvenc sportom, színem, ételem, barátom.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az ÉN családom: családtagok nevei. • Természeti környezetünk: - Időjárás, évszakok, hónapok, napok, napszakok, időpontok. - Állatok, növények. • Ajánlott művek: - Mondókák, dalok - Mark Twain: Koldus és királyfi (Irodalmi művek feldolgozása videofilmmel, megbeszéléssel.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. 	<p>Szűkebb-tágabb környezet Célország Nemzetiség Zászló Évszak, Hónap Nap Időpont Napirend Ruházat Sport Élelmiszer Vásárlás Főétkezés Üzlet</p>

Tanév végi eredményei:

- A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mérten merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait.
  - Próbálja meg a beszédszándékokat automatikusan felismerni, a lényegét megérteni és azokhoz alkalmazkodni.
  - Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tömondatait. Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra releváns válaszokat adjon.
  - Próbálja a tanult nyelvtani szerkezeteket alkalmazni.
  - Igyekezzen megfelelő ritmussal a tanult egyszerű mondatokat megismételni, törekedjen a megfelelő kiejtésre, hanglejtésre.
  - Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven.
- (Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)

8. évfolyam

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
Beszédszándék, beszédértési készség	<ul style="list-style-type: none"> Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiség fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Beszédszándékok: <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű kérdések (információkérés). Wo ist...? Egyszerű felelet (információadás). Modális jelentés kifejezése: képesség kifejezése: Ich kann... Ich will... Vélemény kérése: Magst du..? Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: Was ist das? Das ist... Dicséret: Prima. Schön. Jókívánságok: Fröhliche Weihnachten! A telefonálás konvenciói. 	<ul style="list-style-type: none"> Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). 	<ul style="list-style-type: none"> Titulus Köszönési forma Udvariassági forma Képesség kifejezése Vélemény kifejezése Ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszönő te Szokás Kérdés-felelet
Beszédképesség	<ul style="list-style-type: none"> Egyre biztosabb beszédképesség, beszédbátorság fokozatos növelése. A mindennapi életben előforduló beszédhelyzetek 	<ul style="list-style-type: none"> Kérdésalkotások. Releváns válasz adása a tanult kérdésekre. Néhány beszédfordulat témakörönként Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő hangerővel, hangleyjtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. Probléma jelzése, segítségkérés. 	<ul style="list-style-type: none"> Utánzás Ismétlés Ritmus Ritmusváltás Mimika Gesztus Szó

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>megismertetése a tanulókkal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. 		<ul style="list-style-type: none"> • Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére. • Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. • Érzelmek, vélemény kifejezése. • Javítás elfogadása, törekvés önkorrekcióna. • Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra. • Ritmustartás, ritmusváltás. • A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során. 	<p>Mondat</p>
<p>Fogalomkörök</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátíttatása. • A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeliség előljárásoinak gyakorlása során. • Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális 	<ul style="list-style-type: none"> • Létezés kifejezése (be, is, are). • Cselekvések kifejezése (igék). • Felszólító mód (igék). • Birtoklás kifejezése (have got). • Birtokviszony kifejezése (My mother's name is...). • Birtokos névmások (My pen). • Modalitás kifejezése: képesség (I can...). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. • Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. • A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, 	<p>Létezés Birtokviszony Felszólító mondat Gyakoriság Előljárázó Tő- és sorszámnev Többes szám Összevonás</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
	<p>memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Időbeliség: Present Simple, Present Continuous, időhatározók (now, sometimes, never, usually, always, today), évszakok, hónapok, napok, időpontok, elöljárószavak (at, in, on). • Térbeliség: elöljárószavak (in, on, at). • Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, sorszámnevek 1-12-ig, főnevek többes száma, a/an, some/any határozatlan névelők. • Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevont alakok, többes szám kiejtése. 	<p>kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás.</p>	<p>Szóhangsúly Intonálás</p>
<p>Témakörök, szókincs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Társadalmi környezetünk: <ul style="list-style-type: none"> - Hazám, hazám fővárosa, lakóhelyem. - Iskolám, az iskola berendezései, iskolai felszerelések, utasítások a tanórán. - A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója, néhány nagyobb városa, ünnepek. • Egészséges életmód: <ul style="list-style-type: none"> - Testrészek. - Az orvosnál. - Napirend. - Öltözködés, ruházat. - Sport. 	<ul style="list-style-type: none"> • Németül beszélő országok felsorolása. • Németország fővárosa, néhány városa megnevezése. • Magyar és német iskolák összehasonlítása. • Német ünnepek és szokások megismerése. • Reális önkép kialakítása. • Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. • Elemi szintű tájékozódás térképen. 	<p>Személyes adat Család Szűkebb-tágabb környezet Célország Nemzetiség Zászló Évszak, Hónap Nap Időpont Napirend Ruházat Sport</p>

Témakör	A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fogalmak
		<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás: <ul style="list-style-type: none"> - Élelmiszerek, ételek nevei. - Főétkezések. - Üzletek nevei, néhány jellemző árucikk neve. - Vásárlás. • Országismeret: <ul style="list-style-type: none"> - Ünnepek: Húsvét, Karácsony Halloween • Ajánlott művek: <ul style="list-style-type: none"> - Mondókák, dalok - Charles Dickens: Christmas Carol (Irodalmi művek feldolgozása videofilmmel, megbeszéléssel.) 		Élelmiszer Vásárlás Főétkezés Üzlet

Tanév végi eredményei:

- A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mérten merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben.
  - Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait.
  - Próbálja meg a beszédszándékokat automatikusan felismerni, a lényegét megérteni és azokhoz alkalmazkodni.
  - Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tömondatait.
  - Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra releváns válaszokat adjon. Próbálja a tanult nyelvtani szerkezeteket alkalmazni.
  - Próbáljon meg saját magáról 12-15 mondatban összefüggően beszélni.
  - Igyekezzen megfelelő ritmussal a tanult egyszerű mondatokat megismételni, törekedjen a megfelelő kiejtésre, hanglejtésre.
  - Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven.
- (Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Nevelőink tantárgyanként olyan minimális követelményeket határoztak meg, melyet az enyhe értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott tanulók nagy többsége teljesíteni tud. Ugyanakkor a minimális követelmények meghatározásánál figyelembe vették az iskolák közötti átjárhatóság biztosítását is.

MINIMUM KÖVETELMÉNY

1 – 8. évfolyamon

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. évfolyam

- Értse meg az egyszerű utasításokat.
- Sajátítsa el a magánhangzókat és az egyjegyű mássalhangzókat.
- Tudjon gyakorolt szöveget szótagolva olvasni.
- Legyen képes szövegértést bizonyító feladatok megoldására segítségnyújtással – előkészítéssel.
- Legyen betűismerete a tanul betűk köréből.
- Tudjon szavakat, rövid mondatokat másolni írottól és nyomtatottól.
- Kapcsolódjon be a közös vers- és énekes játékokba.

2. évfolyam

- Értse meg az egyszerű szóbeli közléseket.
- Tudjon bekapcsolódni beszélgetésekbe kérdésekkel, válaszadással.
- Legyen képes közreműködni egyszerű üzenetek átadásában.
- Ismerje saját személyi adatait.
- Beszéljen érthetően, tagoltan, helyes ritmusban.
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni.
- A szövegértést legyen képes bizonyítani feladatok megoldásával előkészítés után.
- Tudjon másolni írottól és nyomtatottól.
- Tudjon tollbamondás után 3-4 betűből álló szavakat leírni, előkészítéssel.
- Alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt és a mondatvégi írásjeleket.
- Legyen ismerete a „j” kétféle jelöléséről.
- Legyen képes 3-4 mondóka, vers elmondására.

3. évfolyam

- Legyen képes alkalmazni a nyelvi formákat a mindennapos társas érintkezésben.
- Tudjon eseményképről, képsorral mondatokat alkotni.
- Gyakorolt szöveget tudjon szóképesen olvasni.
- Segítséggel tudja a szövegértést bizonyítani.
- Ismerje az ábécét.
- Tudja a szavakat szótagolni.
- Legyen képes írottól, nyomtatottól másolni, látó-halló tollbamondás után szavakat leírni.
- Tudjon rövid szavakat önállóan leírni.
- Ismerjen fel mondatfajtákat.
- Tudja leírni személyi adatait.
- Tudja megkülönböztetni a verset és a prózát.
- Kapcsolódjon be a mesék dramatizálásába.
- Tudjon 3-4 verset vagy versrészletet elmondani.

4. évfolyam

- Tudja gondolatait kifejezni mondatokban.
- Legyen képes adott témában 4-5 mondat alkotására.
- Legyen képes lassú ütemű, folyamatos olvasásra.
- Tudjon az olvasottakról 3-4 mondatban beszámolni.
- Legyen képes írottról, nyomtatottról másolni, látó-halló tollbamondás után szavakat, rövid mondatokat leírni.
- Ismerjen fel néhányat a mondatfajták és szófajok közül.
- Alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt és mondatvégi írásjeleket, s a tanult nyelvtani szabályokat.
- Vegyen részt dramatikus játékokban, bábos megjelenítésben.
- Rendelkezzen elemi műfaji ismeretekkel. (Vers és próza megkülönböztetése.)
- Ismerje és tudja leírni személyi adatait.
- Tudjon szöveghűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.

5. évfolyam

- Ismerje és alkalmazza az emberi kapcsolatfelvétel illemszabályait.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Beszéljen tisztán, érthetően.
- Tudja alkalmazni a tanult helyesírási, nyelvi, nyelvhelyességi szabályokat.
- Tudjon az olvasott vagy átélt eseményekről összefüggően beszélni.
- Ismerje fel a tanult műfajokat.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni előkészítés után, segítséggel a tanult műfajokban.
- Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvi elemeket (hang, szó, szótag, szótő, toldalék)
- Olvasson jó tempóban, értelmesen.
- Vegyen részt a dramatizálásban.

6. évfolyam

- Tudja felsorolni a szófajokat, illusztrálva példával.
- Ismerje az igekötős igék alakzatait.
- Alkalmazza a tulajdonnevek írásának legalapvetőbb szabályait.
- Tudja felsorolni a mesék alapvető típusait.
- Ismerje a népdal, népballada jellemezőit, illusztrálja példával.
- Vázlatosan ismerje Petőfi életének állomásait.
- Tudja felsorolni a János Vitéz szereplőit.

7. évfolyam

- Tudja felsorolni az egyéb tanult szófajokat (névmás, határozószó, névutó, kötőszó)
- Ismerje a mondat legalapvetőbb típusait.
- Tudja felsorolni a legalapvetőbb mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző)
- Legyen otthonos a magánlevél írásában.
- Tudja elkülöníteni a népballada – műballada formai jegyeit.
- Vázlatosan ismerje Arany életének főbb állomásait.
- Ismerjen néhány Arany-verset cím szerint.
- Tudja felsorolni a Toldi főbb szereplőit.

8. évfolyam

- Ismerje az egyes mondatrészek aláhúzásának módját.
- Tudja felsorolni a magyar helyesírás alapelveit.
- Ismerje a hivatalos levél formai jegyeit.
- Legyen elemi ismerete Kölcseyről, Vörösmartyról.
- Legyenek ismeretei a Szózatról és a Himnuszról.
- Ismerjen néhány író, költőt a Nyugat nemzedékétől, mondjon tőlük egy-egy alkotást.
- Ismerjen néhány író, költőt napjaink irodalmából.
- Olvasás útján szerezett ismereteiről írásban 5-6 mondat számot ad.

MATEMATIKA

1. évfolyam

- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
- Tudjon csoportosítani azonos tulajdonság alapján.
- Tudjon 10-es számkörben számokat írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma 10-es számkörben.
- Értse az egyszerű szóbeli feladatok tartalmát.
- Legyen jártas az összeadás, kivonás elvégzésében eszközhasználat 10-es számkörben.
- Ismerje fel a tárgyak és személyek egymás közötti kapcsolatát.
- Tudjon relációt szóban megfogalmazni.

2. évfolyam

- Tudjon megadott szempont szerint csoportosítani.
- Tudjon kész csoportot elnevezni egy tulajdonság alapján.
- Legyen biztos számfogalma 20-as számkörben.
- Legyen jártassága összeadás, kivonás elvégzésében 10-es számkörben eszközhasználat nélkül.
- Tudjon egyszerű szöveges feladatokat megjeleníteni, lejegyezni.
- Ismerje a pénz fogalmát.
- Tudjon síkidomokat előállítani.
- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály szerint.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az irtartalom méréséhez.

3. évfolyam

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában.
- Legyen képes egyszerű sorozatok folytatására.
- Tudjon igaz és nem igaz állításokat mondani kész halmazokról.
- Legyen tájékozott 100-as számkörben.
- Legyen jártas a kétjegyű számok írásában, olvasásában.
- Készségszinten tudjon összeadni, kivonni 10-es számkörben.
- Tudjon szöveges feladatokat megoldani.
- Ismerje fel a testeket és nevezze meg.
- Ismerje a m, dm, l, dl, kg fogalmait.

- Legyen jártas a pénzhasználatban.

4. évfolyam

- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és tagolásokat.
- Legyen képes egyszerű sorozatok folytatására.
- Ismerjen fel szabályokat és tudja azokat megfogalmazni.
- Legyen biztos számfogalma a 100-as számkörben.
- Készségszinten tudjon összeadni és kivonni 10-as számkörben tízes átlépés nélkül.
- Értse a szorzás, osztás, részekre osztás tartalmát.
- Tudjon egyszerű szöveges feladatokat megoldani.
- Legyen jártassága a számok nagyságának összehasonlításában.
- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Legyen tapasztalata a négyzet s téglalap kerületének számításában.
- Ismerje a tanult szabvány mértékegységeket.

5. évfolyam

- Tudja kiválogatni két halmaz közös elemeit.
- Értse a logikai „és” fogalmát.
- Tudja használni a „minden; van olyan; van, amelyik nem; egyik sem” kifejezéseket.
- Legyen biztos számfogalma 1000-es számkörben.
- Tudja a háromjegyű számokat írni, olvasni.
- Készségszinten számoljon 100-as számkörben.
- Legyen jártas a szorzó- és bennfoglaló táblák körében.
- Legyen jártas az írásbeli műveletekben.
- Legyen képes összetett szöveges feladatok megoldására segítséggel.
- Értse a tört és negatív szám fogalmát.
- Tudjon mennyiségeket különböző pénznemekkel kifejezni.
- Tudjon szabályokat felismerni és lejegyezni.
- Legyen jártas a kerületszámításban.
- Legyen gyakorlata a szerkesztőeszközök használatában.

6. évfolyam

- Legyenek képesek két halmaz metszetének előállítására, elemszámok megállapítására. Értsék és használják helyesen a logikai fogalmakat.
- Alakuljon ki megfelelő készségük *tízezres* számkörben a számok írásában, olvasásában. Biztonsággal tájékozódjanak a számkörben.
- Értsék a közönséges tört szám és a negatív szám fogalmát.
- Készségszinten tudjanak számolni szóban ezres körben.
- Készségszinten ismerjék a szorzó- és bennfoglaló táblát.
- Legyenek jártasak a szorzásban és osztásban egyjegyű szorzó és osztó esetében.
- Legyenek jártasak az írásbeli műveltek végzésében.
- Tudjanak tanári segítséggel összetett szöveges feladatokat megoldani.
- Ismerjék a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyenek jártasak a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudják a négyzet és a téglalap kerületét kiszámolni.

- Tudják szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.

7. évfolyam

- Legyenek képesek halmazok egyesítésére. Értsék és használják a logikai „vagy” kifejezést.
- Rendelkezzenek biztos számfogalommal *százezres* számkörben.
- Tudjanak készségi szinten szorozni, osztani egyjegyű szorzóval, osztóval.
- Legyenek jártasak a kétjegyű szorzóval való szorzásban, a tizedes törtek szorzásában.
- Segítséggel tudjanak szöveges feladatokhoz megoldási tervet készíteni.
- Tudjon közönséges törteket összeadni, kivonni, szorozni és osztani egész számmal.
- Ismerjék a kocka, a téglalest, a háromszög tulajdonságait, a kör alkotórészeit.
- Tudják kiszámítani a téglalap és négyzet területét, ismerjék a területmérés mértékegységeit.
- Tudjanak szerkeszteni szögeket, téglalapot, négyzetet, háromszöget.
- Ismerjék a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.

8. évfolyam

- Legyenek képesek közös elemeket tartalmazó halmazok egyesítésére.
- Legyen biztos számfogalmuk *millió*s számkörben.
- Alakuljon ki jártassága a racionális számkörben: összeadás, kivonás, szorzás, osztás.
- Tudjon összetett szöveges feladatra több megoldást találni tanári segítséggel.
- Legyenek képesek adatokat táblázatba rendezni.
- Legyenek képesek adott szabályú táblázat kiegészítésére egész számokkal, tizedes törtekkel.
- Ismerjék a henger és a kúp tulajdonságait.
- Tudjanak megnevezni speciális négyszögeket.
- Tudjanak tanult geometriai alakzatokat szerkeszteni.
- Ismerjék a „biztos”, „lehetséges”, „lehetetlen” fogalmakat.

KÖRNYEZETISMERET

- Ismerje fel a megfigyelt növényeket és állatokat.
- Sorolja fel a növényápolási és állatgondozási munkákat.
- Ismerje az egészséges táplálkozás szabályait.

3. évfolyam

- Tudjon adott szempont szerint csoportosítani.
- Tudja, hogy a víz és a levegő elengedhetetlen feltétele az élőlények létezésének.
- Tudja az évszakok, napszakok, hónapok, napok nevét.
- Tudja megkülönböztetni a tűlevelű és lomblevelű fát.
- Tudja megkülönböztetni a fát és cserjét.
- Fedezze fel az évszakok váltakozását.
- Ismerje fel a háziállatokat.
- Ismerje a helyes étkezési rendet és étkezési szokásokat.
- Ismerje a gyalogos közlekedés szabályait.
- Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulnia.

4. évfolyam

- Legyen képes tapasztalatait mondatokban elmondani.
- Tudja az évszakok, hónapok, napok nevét.
- Vegye észre az időjárás változásait.
- Elemi szintű térképismeret.
- Tudja felsorolni a fa és a gyümölcs részeit.
- Legyen képes felsorolni segítséggel az élethez szükséges feltételeket.
- Ismerje a gyalogos közlekedés szabályait.
- Ismerje a környezet felszíni formáit és vizeit.
- Ismerje a fő világtájak nevét.
- Ismerje a baleset megelőzés szabályait.
- Vegyen részt környezetvédelmi tevékenységekben.

HON- ÉS NÉPISMERET

5. évfolyam

- Ismerje családi adatait, tudja felsorolni családtagjait.
- Tudja lakóhelyét megnevezni, 1-2 helyi emléket, nevezetességet felsorolni.
- Meg tudja nevezni hazánk nagy tájait.
- Tudjon felsorolni néhány tárgyi emléket a múltból.
- Ismerjen néhány népi ünnepet.

INFORMATIKA

3. évfolyam

- Ismerje a számítógép fő részeit.
- Tudja helyesen ki és bekapcsolni.
- Értse az alapfogalmakat.

4. évfolyam

- Tudjon használni egyszerű szöveges és grafikai felületet.
- Tudjon egyszerű játékos programot elindítani, használni.
- Tudjon belépni az internetre.

5. évfolyam

- Ismerje a számítógép perifériáit.
- Tudja kezelni az egeret.
- Tudjon rövid szöveges dokumentumot kis segítséggel megvalósítani.
- Tudjon honlapokat megnyitni.

6. évfolyam

- Tudjon alapszinten „kommunikálni” a számítógéppel.
- Tudja a programok ablakgombjait használni.
- Tudjon irányítottan keresni a neten.
- Tudjon adatokat csoportokba rendezni.

7. évfolyam

- Ismerje a számítástechnika fejlődését, mai szerepét.
- Alapszinten ismerje a számítógép felépítését, működését.
- Tudjon egyszerű algoritmusokat alkalmazni.
- A számítógépen tudjon dolgozni programokban:
  - számológép
  - szöveg
  - rajz
  - játék
- Rendelkezzen a legalapvetőbb dokumentum- és könyvtárhasználati ismeretekkel.

8. évfolyam

- Legyen tisztában az operációs rendszerek működésével, alapvető parancsaival.
- Tudjon készségfejlesztő – oktató – játékprogramokat futtatni.
- Legyen képes egyszerű parancs bevitelére, funkcióhoz kapcsoltan.
- Használjon a tanulásához könyvtári dokumentumokat.

TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALI ISMERETEK

5. évfolyam

Történelem

- Legyen tisztában az időszámítás fogalmával
- Ismerje az őskorban élő emberek életét.
- Tudja az Ókori Kelet népeit, azok kiemelkedő felfedezéseit.
- Legyen képes beszámolni az ókori görögök és az ókori rómaiak kultúrájáról, társadalmáról.
- Ismerje a honfoglalás eseményeit.
- Ismerje a biblia főbb tanításait, alakjait.
- Ismerje közvetlen környezetét, abban elfoglalt helyét: család, iskola

6. évfolyam

Történelem

- Ismerje a középkori Európa falvainak, városainak életét.
- Legyen ismerete az Árpád-házi uralkodókról.
- Tudja a virágzó középkorban a magyarországi uralkodók nevét, kiemelkedő tevékenységeit.
- Legyen átfogó ismerete az újkor kezdetén az Európában – ezen belül Magyarországon – történt eseményekről.
- Tudjon tájékozódni az időszalagon, történelmi atlaszban.
- Ismerje lakóhelye történelmi emlékeit, gazdasági és kulturális életét.

7. évfolyam

Történelem

- Legyen ismerete az ipari forradalom jelentőségéről, találmányairól.
- Ismerje a reformkor legjelentősebb történéseit, magyar vonatkozásait.

- Tudjon beszélni az 1848-as eseményekről.
- Legyen tisztában a kiegyezés összefüggéseivel.
- Mutasson tájékozottságot az első világháború eseményeiben.
- Ismerje lakóhelye társadalmi csoportjait, azok tevékenységét.
- Tudjon a veszélyeztető csoportok (bűnözők, kábítószeresek, stb.) kártékonyágáról.

8. évfolyam

Történelem

- Ismerje a Trianoni békeszerződést és következményeit, a Horthy-kor főbb eseményeit, a Tanácsköztársaság történelmi vonatkozásait.
- Legyen ismerete Európa életéről a két világháború között.
- Mutasson tájékozottságot a második világháború eseményeiben.
- Legyen képes korunk történelmének legfőbb eseményeit felidézni.

Állampolgári ismeretek

- Legyen képes alapvető lakossági ügyintézésekre, legyen tisztában személyi adataival.
- Ismerje a világháló közösségi portálait, azokon való részvétel lehetőségét.
- Ismerje a pénz szerepét az életpálya felépítése tükrében.

TERMÉSZETTUDOMÁNY

5. évfolyam

- Tudja önállóan alkalmazni a megismerési módszereket.
- Tudja csoportosítani az anyagokat tulajdonságuk és halmazállapotuk szerint.
- Legyen jártas a hőtani ismeretekben.
- Ismerje a ház körül élő állatokat, felépítésüket, táplálkozásukat, szaporodásukat.
- Ismerje az időjárással kapcsolatos jelenségeket.
- Igazodjon el az alapvető földrajzi ismeretekben: világtájak, domborzatok, térkép és iránytű használata.

6. évfolyam

- Vegyen részt a tanári és tanulói kísérletekben, legyen képes tapasztalatait levonni, rögzíteni.
- Ismerje:
  - a hazai rétek életközösségét
  - a hazai vizek és vízpartok életközösségét
  - a hazai erdők életközösségét,tudjon ezekből táplálékláncot alkotni.
- Legyen ismerete a kölcsönhatások folyamatában:
  - mechanikai
  - mágneses
  - gravitációs jelenségek

7. évfolyam

Biológia

- Ismerje a távoli tájak életközösségeinek növény és állatvilágát, azok földrajzi elhelyezkedését:
  - trópusi esőerdők
  - szavanna
  - tajga
  - tundra
  - tengerek élővilága
- Legyen jártas a növények és az állatok életműködésében.
- Ismerje és tartsa be az egészséges életmód szabályait.
- Mutasson tájékozottságot Földünk népességéről.
- Tudja önmagát és társait külső és belső tulajdonságokkal jellemezni, értékelni.
- Igyekezzen megfogalmazni reális jövőképét.
- Ismerje fel a családi közösség fontosságát, jelentőségét.
- Segítséggel határozza meg identitását, hovatartozását.

Fizika

- Legyen jártas a testek mozgásának, valamint mozgásállapot-változásainak törvényszerűségében.
- Ismerje a hőtani alapjelenségeket a hőmérséklet, halmazállapot és az égés témaköreiben.

Kémia

- Vegyen részt a tanári és tanulói kísérletekben, legyen képes tapasztalatait levonni, rögzíteni.
- Ismerje és tudja csoportosítani az anyagok tulajdonságait, reakcióit – fizikai és kémiai változások szerint.
- Tudja a levegő és a víz összetételét, jelentőségét, reakcióit.
- Legyen ismerete a környezetszennyezésről és megelőzéséről.

8. évfolyam

Biológia

- Ismerje az emberi test alapvető működését, felépítését.
- Tudja az egyes szervrendszerek funkcióit, szerveit:
  - mozgás
  - táplálkozás
  - légzés
  - keringés
  - kiválasztás
  - szaporodás
  - idegi szabályozás
  - érzékszervek
- Legyen tájékozott az egészségmegőrzés területén: egészség – betegség, természetgyógyászat, gyógynövények.
- Legyen tisztában az ember fejlődésével, annak szakaszaival.

- Legyen tudatában saját kötelességeivel, annak megvalósítási lehetőségeivel.
- Ismerje fel a helyes magatartási szabályokat, azokat tartsa be.
- Konfliktus esetén törekedjen az optimális megoldásra.

Fizika

- Tudja értelmezni a mechanikai munkát és annak egyszerű gépeit a gyakorlatban.
- Ismerje a nyomással kapcsolatos alapvető fizikai törvényeket.

Kémia

- Ismerje a fémek és nemfémek elemeket, azok vegyületeit.
- Legyen jártassága a savak, lúgok, sók kémhatásaival, azok gyakorlati felhasználásával.
- Tudjon a vegyszerek környezetkárosító hatásairól.

FÖLDRAJZ

6. évfolyam

- Legyen tisztában az alapvető Föld-tani ismeretekkel:
  - alak, felszín, talaj, éghajlat
- Tudjon térben és időben tájékozódni a földgömbön.
- Ismerje a kontinensek földrajzi fekvését.
- Legyenek képesek tájékozódni Magyarország természetföldrajzi, valamint közigazgatási térképén.
- Ismerje fővárosunk lényeges földrajzi jellemzőit.

7. évfolyam

- Ismerje a Föld vizeinek földrajzi vonatkozásait.
- Tudjon tájékozódni a kontinensek tájai és országai főbb jellemzőit illetően.
- Legyen tisztában Európa részeiről, természetföldrajzi jellemzőiről.
- Ismerje Európa legfontosabb országait, főbb vonásait.

8. évfolyam

- Legyen alapvető ismerete Közé-Európa, ezen belül a Kárpát-medence természeti, gazdasági és társadalmi képéről.
- Ismerje Magyarország földrajzi környezetét.
- Mutasson tájékozottságot társadalmi és gazdasági jellemzőiről.
- Tudja megyénk természeti, gazdasági és kulturális jellemzőit átfogóan és összefüggéseiben.
- Használja a topográfiai fogalmakat.
- Ismerje városunk kincsének a „hőforrásnak” jelentőségét.

NÉMET

7. évfolyam

- Értse az egyszerű kérdéseket.
- Tudjon rövid választ adni.
- Tudjon udvarias formában köszönni.

8. évfolyam

- Tudjon legalább 30-40 idegen szót..
- A tanult témakörökben szavakkal, tömondatokkal tudjon információt adni, segítséget kérni.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

1. évfolyam

- Fokozatos önállóság az önkiszolgáló tevékenységekben.
- Az alapvető tisztálkodási szokások alkalmazása.
- Tudja a napirendnek megfelelő étkezéseket.
- Ismerje fel és nevezze meg az építőelemeket.
- Tudja a természetes anyagokat megnevezni.
- Tudja az átalakított anyagokat megnevezni.
- Tudjon egyszerű tárgyakat készíteni.

2. évfolyam

- Fokozódó önállóság az önkiszolgáló tevékenységben.
- Ruházat, tisztálkodási eszközök kezelésének elsajátítása.
- Az étkezési rend betartása.
- Tudja megnevezni az építő elemeket.
- Tudja saját elképzelését, ötletét megvalósítani az építésben.
- Képek, formák létrehozása segítségnyújtás mellett.
- Tudja az átalakított anyagokat csoportosítani.
- Tudjon papírt nyírni ollóval.
- Tudjon bánni a festékekkel, ragasztóval.
- Rendelkezzen tapasztalatokkal a helyi közlekedésről.
- Tudjon tárgyakat díszíteni, mintázni.

3. évfolyam

- Ismerje az egészséges életmód szokásrendszerét.
- Legyen önálló az önellátásban.
- Ismerje meg a háztartási munkákat.
- Az építődoboz jártasság szintű használata.
- Gyakorlott eszközhasználat a papír-, a fa-, a textilmunkában.
- Tudjon tisztán dolgozni.
- Ismerje és tartsa be a magatartási szokásokat a közlekedésben.

4. évfolyam

- Az önellátásban törekedjen az önállóságra.
- Ismerje az egészséges táplálkozás ismérveit.
- Az építődoboz jártasság szintű használata.
- Legyen jártas alaprajz készítésében.
- Vegyen részt közös tevékenységben, építésben.

- Gyakorlott eszközhasználat a papírmunkában, a famunkában, a textilek megmunkálásában a megismert eszközök tekintetében.
- Az esztétikai követelményekre törekvés.
- Törekedjen a tiszta, precíz munkára.
- Tartsa be a gyalogos közlekedés szabályait.
- Ismerje és csoportosítsa a közlekedési eszközöket.

5. évfolyam

- Rendelkezzen ismeretekkel a kamaszkorral járó testápolásról.
- Tudja a textil ruhanemű tisztántartását elvégezni saját ruházata vonatkozásában.
- Tudjon algoritmusokkal önállóan dolgozni, becslést végezni, mérni segítséggel.
- Tudja bejegyezni a mért adatokat.
- Tudja csoportosítani a megismert anyagokat tulajdonság alapján.
- Legyen képes a megismert anyagokból egyszerű tárgy elkészítésére műveleti alapritmus segítségével.
- Használja a szükséges szerszámokat, eszközöket balesetmentesen.
- Ismerje a tömegközlekedés eszközeit.
- Alkalmazza a helyes közlekedési szokásokat.
- Rendelkezzen elemi tapasztalatokkal a kertművelésről, a kiskert növényeinek gondozásáról, a házi szerszámok használatáról.

6. évfolyam

- Ismerje és alkalmazza az alapvető testápolást.
- Tudjon önállóan, az időjárásnak megfelelően, tisztán öltözködni.
- Tudja a ruházatát rendben tartani.
- Ismerje az egészséges életmód alapszabályait.
- Tudja zsebpénzét takarékosan beosztani.
- Tudjon egyszerű ételeket elkészíteni.
- Ismerje a környezetbarát szerek használatát.
- Ismerje a műszaki rajz jeleit, tudjon cm-es pontossággal mérni.
- A megismert anyagokból tudjon segítséggel hasznos tárgyakat készíteni.
- Legyen gyakorlatias a megismert kéziszerszámok használatában.
- Tudjon biztonságosan közlekedni.
- Ismerje az egyszerű talajművelő eljárásokat.
- Tudja a kerti szerszámok balesetmentes használatát.
- Legyen gyakorlatias a növényápolásban.

7. évfolyam

- Ismerje a fejlődés és táplálkozás összefüggéseit életkoronként.
- Tudja és alkalmazza a nagytakarítás műveletét.
- Ismerje az ételkészítés eljárásait.
- Ismerje a műszaki rajz jeleit, tudjon mm-es pontossággal mérni.
- a megismert anyagokból tudjon segítséggel hasznos tárgyakat készíteni.
- Legyen gyakorlatias a megismert kéziszerszámok használatában.
- Ismerje a felhasznált anyagok tulajdonságait, megmunkálásait.

- Ismerje meg és alkalmazza a közlekedés szabályait.
- Legyen gyakorlatias a növényszaporításban és növényápolásban.
- Ismerje az egyszerű talajművelő eljárásokat.
- Ügyeljen a kerti szerszámok balesetmentes használatára.

8. évfolyam

- Ismerje a különböző lakás és háztípusokat, karbantartásukat, építési anyagokat.
- Ismerje a lakás víz, villany és fűtés rendszerét.
- Tudja és alkalmazza a nagytakarítás műveletét.
- Ismerje a helyes táplálkozási szokásokat, egészséges életvitelt.
- Alkalmazza az ételkészítés munkafázisait.
- Tudja a kézi- és gép mosás műveletét.
- Tudja balesetmentesen kezelni az alapvető háztartási gépeket.
- Ismerje meg a felhasznált anyagok tulajdonságait, megmunkálásait.
- Legyen gyakorlatias a kéziszerszámok használatában.
- Ismerje a különböző közlekedési eszközöket, a közlekedés szabályait.
- Ismerje a talajművelő eljárásokat.
- Ügyeljen a kerti szerszámok balesetmentes használatára.
- Legyen gyakorlatias a növényszaporításban és növényápolásban.
- Legyen tájékozott a különböző szakmák elvárásaival.

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. évfolyam

- Tudjon megfigyelni, nagyság szerint rendezni formákat.
- Tudja a tárgyak helyét, helyzetét meghatározni segítségnyújtással.
- Értelmezze az egyszerű arckifejezéseket.
- Ismerje meg a körvonalas és foltszerű ábrázolást.
- Ismerje meg a különféle anyagokat és munkaeszközöket.
- Tudjon szabadon képet alakítani élmény alapján.
- Ismerje meg a jeleket.

2. évfolyam

- Tudja megkülönböztetni a sík és térformákat.
- Tudja megnevezni a szabályos-szabálytalan formákat, valamint szögletes-íves, szögletes-gömbölyű és szimmetrikus formákat.
- Értelmezze az egyszerű arckifejezéseket és gesztusokat.
- Tudja kifejezni az időjárás egyszerű jelenségeit az évszakokhoz kapcsolódóan képekben.
- Ismerje a három alapszint.

3. évfolyam

- Ismerje a vizuális alapelemeket (forma, vonal, színritmus)
- Válasszon gyakorlottá az egyes vizuális elemek használatában.
- Tudjon képet alkotni az időjárás, az évszakok hangulatának kifejezésével.
- Legyen képes egyszerű vizuális ritmusok létrehozására.

- Ismerje a hattagú színekört.

4. évfolyam

- Ismerje a vonal és foltképzési technikákat.
- Ismerje a vizuális alapelemeket.
- Legyen képes forma- és színritmusok létrehozására.
- Biztosan ismerje téri szerkezetek létrehozásával a térbeli viszonylatokat.
- Ismerje fel a cselekménysort képeken.
- Tudjon szabadon képet alkotni élmény alapján.
- Értelmezze az arckifejezéseket, gesztusokat.
- Ismerje a hattagú színekört.
- Tudjon látvány alapján tárgyakat segítséggel szóban elnevezni.
- Ismerje a sötét és világos kontrasztokat.

5. évfolyam

- Tudjon egyszerűbb vizuális problémákra, emocionális késztetésekre reagálni adottsági függvényében.
- Szerezzen tapasztalatokat a vizuális kifejező elemek változatos felhasználhatóságáról a folt, a vonal, a felületek kapcsolatában.
- Ismerje a komponálás néhány fontos eszközét (vonalvastagság, szín elhelyezés)
- Tudjon ritmikus kompozíciókat létrehozni.
- Legyen képes egyszerű formák látványszerű ábrázolására.
- Tudjon egyszerű tárgyat készíteni a megismert anyagokból.

6. évfolyam

- Ismerje az alapszíneket, legyen jártas a színkeverésben.
- Tudja élményeit kifejezni különböző technikák alkalmazásával.
- Ismerje őseink tárgyait.
- Tudjon zenéhez, irodalmi alkotáshoz, tánchoz plakátot készíteni.

7. évfolyam

- Tudjon egy-egy műalkotásról 3-4 mondatos véleményt alkotni.
- Legyen ismerete az ember méreteiről, arányairól, s próbálja ezt betartani.
- Tudja környezetét elemezni, alkotásaival szebbé tenni.
- Alkalmazza a fény-árnyékot rajzaiban.

8. évfolyam

- Tudja zenei élményeit, hangulatát alkotásaiban kifejezni.
- Ismerje fel egy-egy műalkotásnál a kifejezendő érzelmet, hangulatot.
- Tudjon megadott szempont alapján műalkotásokat elemezni.
- Tárgyaknál ismerje fel a funkció-forma összefüggéseit.

ÉNEK-ZENE

1. évfolyam

- Tudjon csoportban gyermekdalokat, népi játékokat, körjátékokat énekelni.
- Értse a szöveg, ritmus jelentését.

- Tudja megkülönböztetni a környezetünk hangjait.
- Ismerje fel a tanult dalokat dallam- és ritmusmotivumaik alapján.
- Jelenítse meg improvizációban a saját nevét.
- Kapcsolódjon be a mozgásos tánctevékenységbe.

2. évfolyam

- Vegyen részt oldottan, örömmel a közös éneklésben.
- Értse a ritmus, a dallam, a szöveg jelentését.
- Tudjon egyszerű ritmusmotívumokat megszólaltatni, ritmushangszert használni.
- Törekedjen a szép ejtésre, megfelelő tempóra és hangerőre.
- Vegyen részt a mozgásos tánctevékenységben.

3. évfolyam

- Tudja a tanult dalokat közösen énekelni emlékezetből.
- Legyen képes a megismert gyermekjátékokat, dalokat, népi játékokat társaival együtt eljátszani.
- Ismerje fel hangzás alapján a tanult hangszereket.
- Legyen ismerete a háromvonalas kottáról.
- Ismerje fel a gyors és lassú tempót a zenében.

4. évfolyam

- Tudjon csoportban gyermekdalokat, népi játékokat énekelni.
- Értse a dalok szövegét és ritmusát.
- Legyen gyakorlott a helyes légzéstechnikában, a szövegkezelésben, dal hangoktávok megfelelő előadásában.
- Ismerje fel a tanul hangszereket.
- Ismerje fel a gyors és lassú tempót a zenében.
- Ismerje a tanult szolmizációs hangokat.
- Legyen képes fegyelmezetten meghallgatni rövid zeneműveket.
- Rendelkezzen ismeretekkel az ötvonalas kottáról.
- Tudja élményeit, érzelmeit szóban, rajzban, játékos formában kifejezni.

5. évfolyam

- Vegyen részt – képességének megfelelően – a közös, a kiscsoportos vagy páros éneklésben.
- Tartsa be a szép éneklés szabályait a kiejtésben, a légzéstechnikában, a hangerő és a tempó megválasztásában.
- Vegyen részt többszólamú éneklésben.
- Ismerje fel és szólaltassa meg a tanult ritmusokat.
- Legyen jártassága a ritmushangszerek megszólaltatásában.
- Legyen pontos ismerete tanult szolmizációs hangokról.
- Legyen képes segítséggel dallamolvasásra.
- Ismerje fel a többször hallott zenei részleteket, hangszereket, zenekarok hangját.

6. évfolyam

- Tudjon előadni énekléssel, vagy szövegmondással 5 népdalt a 6. osztályos anyagból.

- Ismerje a legfontosabb népszokásokat (Karácsony, húsvét).
- Ismerje fel a Himnuszt.
- Ismerje fel a népzene és a műzene.
- Ismerjen fel vonós és fúvós hangszereket.
- Tudja a hangjegyek neveit.
- Tudjon legalább három ritmust kopogni.
- A XVIII. sz. bécsi klasszikus zeneszerzői közül ismerje fel legalább két zeneművet (Mozart, Bethoven)
- Kodály-Bartók zenéi közül ismerjen föl 1-1 művet.
- Tudjon alapszinten csárdást táncolni.

7. évfolyam

- Tudjon énekelni vagy szövegét elmondva előadni 5 népdalt.
- Ismerje föl hazánkban élő kisebbségek népdalait (délszláv, román, német, roma)
- Ismerje fel a Szózatot.
- Ismerjen fel 3 tempóformát.
- Ismerjen fel a szimfónikus zenekarban megszólaló hangszerek közül 4-et.
- Ismerje a helyi népszokások egyikét (szilveszteri csergetés).
- Tudjon bemutatni 3 féle ritmust.
- Ismerje fel a legismertebb szinkópa ritmusképletet.
- Tudjon a modern táncok közül 2 táncot (tangó-keringő)

8. évfolyam

- Ismerje fel a magyar népdalok és a hazai nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai közötti különbséget.
- Ismerje fel a többszólamúság jegyeit.
- Tudja a Himnuszt és a Szózatot.
- Ismerje fel a zenekarokat stílusjegyei alapján (népzenekar, táncház zenekar, szimfónikus zenekar).
- Ismerje az elektronikus hangszereket (szintetizátor, gitár).
- Ismerje fel a hangjegyek neveit a C-dur skálán.
- Tudjon alapritmusokat (éles-nyújtott).
- Kapcsolódjon be ritmuszenekarba.
- Tudjon a mai táncok (disco) és a régi stílusú táncok között különbséget tenni. Ismerjen fel a táncok közül 3-at.

TESTNEVELÉS

1. évfolyam

- Értse az órán elhangzó utasításokat.
- Legyen képes alkalmazni a tanult sorakozási formákat.
- Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat bemutatás után.
- Ismerje és alkalmazza a labda birtokba vételének és továbbításának megoldásait.

2. évfolyam

- Tartsa be a biztonsági szabályokat.

- Legyen képes alkalmazni a sorakozási formákat, alakzatokat, menetgyakorlatokat.
- Tudja végrehajtani a bemelegítő gyakorlatokat.
- Legyen képes mozgásában megkülönböztetni a magasa és a távolba ugrást.
- Ismerje a tanult játékok nevét, tanári segítséggel tudja és tartsa be a játékszabályokat.

3. évfolyam

- Értse az órán elhangzó utasításokat és szakkifejezéseket.
- Legyen képes alkalmazni a sorakozási formákat, alakzatokat.
- Legyen képes irányváltoztatásokra.
- Alakuljon ki a hajlítás mozdulat.
- Ismerje az egyszerű kéz és lábtechnikai megoldásokat.
- Tanári segítséggel tartsa be a játékszabályokat.

4. évfolyam

- Értse és hajtsa végre az utasításokat menetgyakorlatok közben.
- Törekedjen a tanult mozgástormák, gyakorlatok esztétikus, koordinált végrehajtására.
- Tudjon egyenletes ütemben 6-8 percig futni.
- Tudjon állórajtból elindulni, ugrásoknál hangsúlyozott legyen az elrugaskodás.
- Végezzen talajgyakorlatot tanári segítséggel.
- Növekedjen a találatszám célba dobásnál.
- Tudjon egyfajta szekrényugrást végrehajtani.
- Tudjon játékhelyzeteknek megfelelően helyezkedni, viselje el játék közben a kudarokat.

5. évfolyam

- Értse meg és alkalmazza a szükséges szakkifejezéseket, utasításokat.
- Ismerje a mozgáslehetőségeket az egyes sportszereken.
- Segítségnyújtás mellett képes legyen összetettebb gimnasztikai elemek kivitelezésére.
- Tudja a futások, játszások különböző formáit.
- Legyen képes futás közben a felgyorsulásra, a sebesség, a lendület fokozására.
- Tudjon futás közben akadályokat leküzdeni.
- Tudja a hajlító mozdulatot pontosan kivitelezni.
- Tudjon három elemből álló összefüggő talajgyakorlatot végrehajtani.
- Tudjon egyfajta szekrényugrást végrehajtani.
- Vegyen részt szívesen a játékokban versenyeken.
- Működjön együtt csoporttársaival a szabályokat betartva.
- Viselje el a kudarcot.

6. évfolyam

- Rendgyakorlatok: Nyitódások, zárkózások járás közben. Testfordulatok, menetelések, megállás.
- Gimnasztika: 2-4-8 ütemű gyakorlatok, testtartást javító gyakorlatok végzése önállóan is.
- Atletika: Kitartó futás 6 percig. Álló és térdelőrajz. Távolugrás guggoló technikával, magasugrás lépő technikával. Kislabda hajítás nekifutással, súlylökés oldal állásból.

- Torna: Dinamikus elemek tökéletesedő technikával. Támaszugrások: zsugorkanyarulati átugrás, bátorugrás.
- Sportjátékok: Labdarúgás, kosárlabdázás, kézilabdázás, nehezedő technikával: irány és iramváltással. Sportjáték szabálybővüléssel.
- Testnevelési játékok: Fogó és futó játékok feladatokkal. Labdás testnevelési játékok kézzel, lábbal, eszközzel.
- Természetben üzhető sportok: alapmozgások elsajátítása.
- Könnyített testnevelés: egyénre szabott gyakorlatok végzése önállóan.

7. évfolyam

- Rendgyakorlatok: Alakzatok, alakzatváltozások kialakítása. Sorbontás, menetelések, testfordulatok, járás, futás közben.
- Gimnasztika: Mozgás közben végzett szabadgyakorlatok, kéziszerrel, sporteszközzel, zenére.
- Atletika: Futás közben végzett gyakorlatok. Rajtversenyek. Ugrások, dobások technikai követelménnyel. Súlylökés oldalfelállásból.
- Torna: Talajtornaelemek összekapcsolása. Szekrényugrás: kismacska. Egyensúlygyakorlatok – járások, fordulatok.
- Testnevelési és sportjátékok: kosárlabdázás, labdarúgás, kézilabdázás – támadó és védekező játékok.
- Természetben üzhető sportok: Jártasság elérése korcsolyázásban, kerékpározásban.
- Úszás: Vízbiztonság kialakítása.

8. évfolyam

- Rendgyakorlatok: Sorakozás, nyitódás, zárkózás igazodással. Menetelés alakzatformálással, sorbontások, alakzatváltozások különböző formába.
- Gimnasztika: Emelt szériaszámú gyakorlatok – önállóan is – zenére is.
- Atletika: Futások rajttal, vezényszóra, időre. Ugrások – egyéni teljesítmény növelésével. Kislabdahajítás, súlylökés teljes lendülettel.
- Torna: Összefüggő talajgyakorlat – at (3 elem) Szekrényugrás-differenciált dobbantó használatával.
- Testnevelési és sportjátékok: A játékok technikai és taktikai alapjainak begyakorlása. Küzdő játékok párokban.
- Természetben üzhető sportok: Gyakorlottság szintjén történő mozgás.
- Könnyített testnevelés: Önállóan végzett egyénre szabott testgyakorlatok.
- Úszás: Választott úszásnemben úsz

